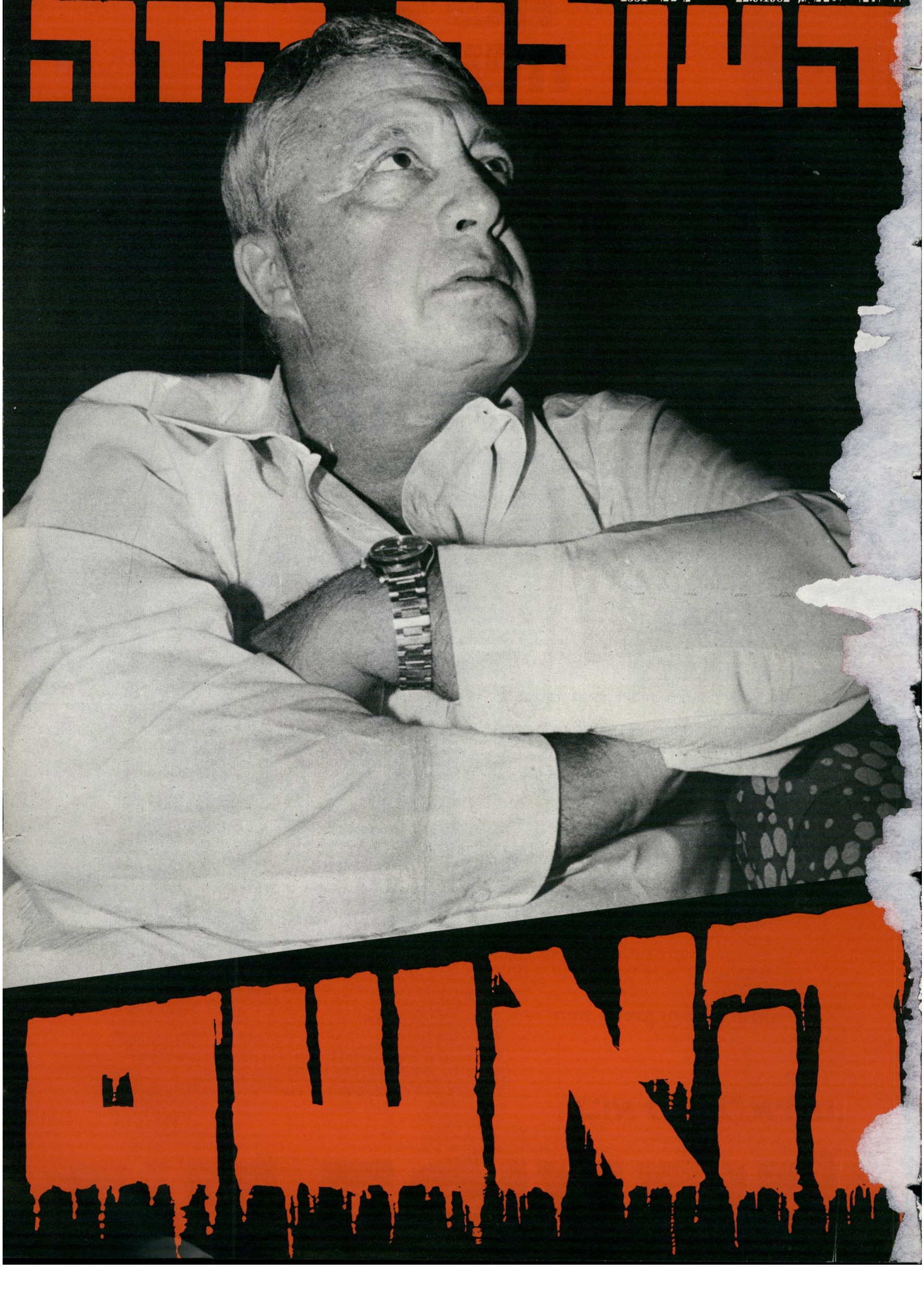
ה' תשרי תשמ"ג, 22.9.1982 מיספר 2351 76 עמודים שנה 47 המחיר: 40 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

השלום הזה

בגין

גישה חדשה בחסכון:

לב חסכון

3 תוכניות בצרור אחד.

תוכנית חדשנית המשלבת שלוש תוכניות חסכון באחת:
מטמון ברירת ריבית, חוסן רב־תכליתי ומטמון 2000.
אתה נהנה מיתרונותיהן של שלוש תוכניות גם יחד.

- רווחים פטורים ממס.
- הצמדה למדד, ולגבי חלק מכספי החסכון - ברירה בין הצמדה למדד לבין ריבית גבוהה - לפי הגבוה יותר.
- חסכון בעת ובעונה אחת בהפקדה חד פעמית ובהפקדות חודשיות.
- אפשרות למשוך חלקים מכספי החסכון לאחר 3, 4, 4½, 5 או 6 שנים, לפי בחירתך.
- לגבי חלק מכספי החסכון תוכל למשוך בתום תקופת החסכון את כספך במלואו, או להנות מהכנסה חודשית שוטפת, צמודה למדד.
- לגבי הפקדות חודשיות, ביטוח חיים חינם להמשך החסכון החודשי, עד לתום תקופת החסכון.

היום - חסכון זה הדבר הנכון.

בוא לגדול איתנו.

בנק הפועלים בע"מ

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תכנית: יוסי שנק • רכז מערכת: שלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מטוביץ וגיורא גויבן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת פרנסמי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

כתבות השערים:

האחראים הזוועה

5 „העולם הזה" מגולל את כתב־האישום נגד ממשלת ישראל והרמטכ"ל בעוון פישעי מילחמה, מנתח את התועבה וקובע: טבח ראש־השנה השלים את מטרתו האמיתית של אריאל שרון — סיזוק האוכלוסיה הפלסטינית כולה מבירות. **6**

זעם באמסטרדם

באמצע דרישה על שקום, החל הטבח בי בירות. אורי אבנרי מתאר בכתבתו את הרגשתו: בדשה וזעם. **13**

אלות בתל־אביב

הוועד נגד המילחמה בלבנון יצא להפגין נגד רצח העם הפלס־טיני במחנות הפליטים והמיש־טרה הפ־עילה אלימות. **10**

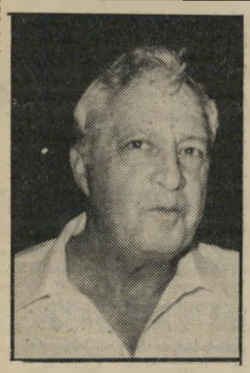
רמעות בירושלים

הפגנת שלום עכשיו מול ביתו של ראש הממשלה המתיימה בענגים של גאז מדי־מיע, עצורים ותינוק פצוע. **8**

„כור" זקוק למילחמה

כתבה רביעית בסידרה על מרוויחי המילחמה. מילחמת הלבנון היא ה־נם שהציל את החברות התסתדרד תיות המייצרות נשק. **32**

הוא שונא מילחמה?

אורי אבנרי מנתח את תשובותיו של שרון לעיתונאית אוריאנה פאלאצי, והוא קובע: „האיש מאמין בכוחו של השקר!" **30**

דבר הדוברת

בראיון גלוי־לב ל־„העולם הזה", מתארת דבורה גנני, דוברת מישרד הבריאות, את חייה כאשת קאריירה וכאם לא נשואה ומודה: „אין לי זמן לחיים פרטיים!" **41**

ההגדה לבית קלד

עגלון נהרג בדרך לצידון. הנוסע בכירכרה לקח את דרכונו וקרא לעצמו על שמו — ובאותו המקום נהרג הנכד של נבדו במילחמת הלבנון. **51**

„לא די בהפגנות!"

סמדר קציגסקי, בתו של הצייר איש חרות, יוצא נגד הפרישה ל־לבנון וקובעת: „עלי־נו להסתיר ילדים פלס־טיניים כפי שהס־תירו ילדים יהודים בשואה!" **46**

אפשר גם בלי עיניים

אהרון בר, עיוור וקטוע יד, אב לשלושה ילדים, מתרגם ועורך בהוצאת ספרים, מביח שאפשר לחיות חיים נורמליים גם כך. **49**

מישפחה שכזאת

גאזי חקק, שחגג עם הכו־מה מועך: „המישטרה מתנכלת לי!" **62**

מדורים קבועים:

תשקיף	4
כמדינה	5
אנשים	15
בזונים	18
עזים קטן —	
ארצות־הברית, דנמרק והולנד	21
מיכתבים	22
תשבץ	23
הורוסקופ — בתולה ומאזניים	27
חשבון עובר ושב	29
אנשים בעולם	35
רחל המרחקת —	
הזונה, הקוף והסניגור ליי־ה־לו	44
נמר של נייר — יעקב סלמון, מתי פלד, משה מישקינסקי ויגאל לוסין	54
זה היה העולם הזה שהיה	56
מה הם אומרים —	
על הטבח בבירות	60
קונדעס —	
גרייס קלי: האמריקאית שהפכה נסיכה	64
מדריך שידורים	66
שידור	67
אתה והשקל	69
לילות ישראל	70
יומן אישי —	
על בשיר ועל בנזונות	73
ספורט	74

עם סיום

כשהתחלנו לדון בבחירת איש־השנה תשמ"ב, היה ברור כי מיספר המועמדים הוא הפעם מצומצם ביותר. המאורע העי־קרי של השנה היה בלי כל ספק מילחמת־הלבנון, וזה צימצם את חוג הבאים בחש־בון.

מנחם בגין? הוא לא הגה את רעיון ה־מילחמה. היה ברור כי הוא נגרר להרפת־קה זו, וברוב הזמן לא ידע כלל מה מת־רחש מאחרי גבו. בשבילו היה העיקר לנצח במילחמה, כדי להשתוות גם בשטח זה לדויד בן־גוריון.

רפאל איתן? מילחמה זו לא שמה על ראשו את עטרת עליי־הדפנה. יחסי־הכו־חות מנעו זאת מראש. גם לולא אירעו במילחמה זו כמה פאשלות חמורות. זה חל גם על אלוף פיקוד־הצפון, אמיר דרורי. וגם על יאגוש, הוא אביגדור בן־גל.

למעשה, נשארו בסוף רק שלושה מוע־מדים: אריאל שרון, יאסר ערפאת ואלי גבע.

כל אחד מהשלושה סימל צד אחר של המילחמה.

יכולנו לבחור ביאסר ערפאת. אך לא [illegible] זאת הבחירה הנכונה. אמנם, הצד של [illegible]ף במילחמה זו היה חשוב ביותר, אך אך לא זאת היתה התופעה העיקרית של השנה. איש מאיתנו, שפעלנו נגד המילחמה, לא היה ראוי לתואר איש־השנה, כי לא ה־מחאה קבעה את מהלך הדברים, אלא ה־מילחמה עצמה.

לכן לא היה מנוס מבחירת אריאל שרון.

ובכל זאת, כאשר הופיע הגליון בשבוע שעבר, הוא גרם לאפתעה גמורה. כמעט אי־ש לא האמין כי שרון ייבחר על־ידינו.

היתה לכך סיבה פשוטה: שרון כבר נב־חר כאיש־השנה בשנה שעברה, וגם אז היתה הבחירה מושפעת מן הידיעה שלנו כי שרון מתכונן למילחמה — אותה המילחמה עצמה שפרצה השנה.

אולם אין כלל המונע מאיתנו לבחור ב־איש אחד בפעם השניה, או אף השלישית, כבאיש־השנה. נכון, זה בלתי־רגיל, והיה צורך בנימוקים חזקים מאד כדי לעשות זאת. אך השנה כל בחירה אחרת היתה מגוחכת.

את ציור־השער צייר, כמו בחמש השנים האחרונות, דב („ליפ") ליפינסקי. הרציתי לפניו על התיזות של כתבת איש־השנה, והוא בחר מייד ברעיון של „הוויקינג ה־יהודי." המייצג את „זעם־הקרב העיברי." הוא הכין כמה סיוטות, שבהן שילב את כובע־הצנחנים של שרון בכובע־הקרניים של הוויקינגים, ואת השכפ"ץ של צה"ל בשריון של ימי־הביניים. מבין כל הטיו־טות, בחרנו לבסוף בציור שהופיע על השער.

אני מקוה שהבחירה, תמונת־השער וה־כתבה עצמה נראו לך.

בגלל ראש־השנה, שהשתלט על גליון השבוע שעבר, היה צורך לקטוע באמצע אכזרי את הראיון שערכה שרית ישי עם ישראל („פוליאקוב"). ההמשך יבוא באחד הגליונות הקרובים.

שרית ישי

שער איש־השנה
וגם ערפאת

אחת התיוטות
ויקינג יהודי

לא הפלסטינים יזמו את המילחמה. הם היו הצד המגיב. היתה חשיבות רבה למע־שיו של אש"ף במהלך המילחמה, וביוו־מות המדיניות של ערפאת, ועל כן הקדש־נו להם פרק מיוחד בכתבת איש־השנה. אך לא נראה לנו כי בחירת ערפאת בשנה זו היתה מוצדקת.

אפשר היה גם לבחור באלי גבע. הפיתוי היה גדול, ושקלנו את הדבר בקפדנות, למרות שגבע עצמו סירב להתראיין. גבע ייצג תופעה חשובה מאוד: תנועת־המח־אה הגדולה נגד המילחמה, שהגיעה לשיא בשעה שהמילחמה היתה בעיצומה. זהי תו־פעה חדשה בישראל, והיא היתה ראויה ל־ציון רב.

דבר תשקיף

בגין ידע

השר היחיד שידע על תוכניתו של אריאל שרון לשסות את הפאנגות בפלסטינים במחנות־ביירות היה ראש־הממשלה מנחם בגין.

זהי אחת הסיבות לכך שאין כל סיכוי כי בגין יביא להדחת שרון. בגין יודע כי ברגע שיהיה שרון מחוץ לממשלה, הוא יגלה שבגין היה שותף לכל תוכניותיו, ויטיל כתם בראש־הממשלה.

דובר צה"ל

אינו מודיע

עד עתה לא יצאה אף הודעה רשמית מטעם לישכתו של דובר צה"ל על הטבח בביירות. הודעות נמסרו אישית על־ידי הרמטכ"ל ומפקד פיקוד צפון, וכן נמסרה הודעה בשמו של „קצין בכיר" שבדק, כביכול, את האירועים. בין ההודעות השונות האלה יש סתירות בולטות. ונראה שזהי הסיבה לכך שדובר־צה"ל אינו יכול למסור הודעה מוסמכת. ממישרד הדובר אין מוסרים את הסיבה לכך שצה"ל אינו מוציא הודעה מוסמכת.

עדיין 340

המיספר הרישמי שמוסר דובר צה"ל על מיספר הרוגי צה"ל במיל־חמת הלבנון הוא 340, בדיוק כמו המיספר שנמסר לפני חודש.

דובר צה"ל מוסר את מניין ה־הרוגים כפי שהוא מקבלו מראש אג"א, ושם אין מעדכנים את מניין ההרוגים של צה"ל וממשיכים למסור מיספר נמוך בהרבה מן המניין ה־אמיתי של מיספר חללי צה"ל.

מגעים עם המר

אנשי מיפלגת־העבודה ניהלו בימים האחרונים מגעים עם המפד"ל, כדי לברר מה תהיה עמדת מיפלגה זו כלפי תביעת המערך למנות ועדת־חקירה על נסיבות הטבח בביירות.

המגעים נוהלו עם זבולון המר, שכן אנשי מיפלגת־העבודה איבדו לחלוטין את אמונם בשר־הפנים, יוסף בורג, והערכתם היא שהוא כבר אינו שולט, למעשה, במיפלגתו.

במיפלגת־העבודה מעריכים כי עמדתו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, לגבי הקמת ועדת־חקירה מושפעת מהלחץ שהפעיל המר.

לוי עם שרון?

תומכיו של שר־הביטחון, אריאל שרון, בתנועת־החרות מנסים לחלץ אותו מבידודו בתנועה על־ידי הפצת שמועות כאילו נכרתה ברית חדשה בינו ובין סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי.

אנשי שרון מספרים ששרון הפך את לוי לאיש־סודו, לקח אותו לסיור במיתקן צבאי חשוב, וכך הבטיח את תמיכתו של לוי בצעדיו.

שרון יתמודד

הסברה הרווחת בין מקורביו של שר־הביטחון, אריאל שרון, היא כי בניגוד למתרחש בצמרת תנועת־החרות, יש לשר־הביטחון תמיכה רבה בין חברי־המרכז, ומשום כך מנסים יריבי של שרון לדחות שוב־ושוב את ועידת־התנועה, כדי שתהיה רחוקה ככל האפשר ממילחמת־הלבנון.

מקורבי־שרון סוענים כי בין הציבור של בוחרי־חרות יש תמיכה רבה גם בצעד קיצוני כמו הסבח שבוצע במחנות־הפליטים של הפלסטינים בביירות, ותמיכה זו תבוא לידי ביטוי בוועידת־המיפלגה.

עצרת הסוכנות:

בדצמבר

עצרת הסוכנות היהודית תתקיים בחודש דצמבר, אחרי שראשי הליכוד והמערך הגיעו להסכם בדבר חלוקת המנדטים.

לא ברור עדיין מה יהיה מעמדו של היושב־ראש הנוכחי, אריה דולצין.

הליברלים נגד

התארגנויות

נשיאות המיפלגה הליברלית עימדת לדון בדרכים להפסקת ההתארגנויות השונות הצצות לאחרונה במיפלגה.

מדובר בעיקר בהתארגנות העצמאים, שמאחוריה עומד השר יצחק ברמן, ובהתארגנות של עובדים ליברליים „בלתי־תלויים". הנשיאות תדון גם בשאלה למי מגיעה ההקצבה לדור הצעיר במיפלגה, שכן כמה גופים מתחרים ביניהם על תואר זה.

התקציב לא אושר

סערה צפויה באגודת־העיתונאים בירושלים, שתקציבה לשנת־הכספים לא אושר עדיין על־ידי מוסדותיה.

על־פי תקנון האגודה צריך היה לאשר את התקציב עד ל־25 באפריל 1982, ומזה חמישה חודשים מוצאים כספי האגודה ללא אישור.

אגודת־העיתונאים משתתפת, בין השאר, בהחזקת בית־אגרון, שהוא בית־הציתונאים בירושלים.

חוק בריאות־ביטוח

יאושר

אחת ההצבעות הראשונות במליאת הכנסת, אחרי הפגרה, יהיה על חוק ביטוח־בריאות ממלכתי, שיובא לקריאה שניה ושלישית.

לחוק מובטח הרוב הקואליציוני.

יהודי דרום־אפריקה

נגד ממשלת ישראל

חוגים יהודים בדרום־אפריקה פנו לממשלת־ישראל בבקשה שתצנן את ההתבטאויות האוהדות של נציגיה הבאים לביקור בדרום היבשת.

נציגים אלה נוהגים לשבח את הדמוקרטיה בדרום־אפריקה ובכך, לדברי היהודים, הם פוגעים במערכת־היחסים העדינה שנוצרת בין ראשי הציבור היהודי והציבור השחור שם.

שנה טובה

לאלי גבע

22 קציני־צה"ל במיזיאים שלחו ביחד איגרת שנה־טובה למח"ט אלי גבע, שסירב להיכנס לביירות המע־רבית בראש חטיבתו.

הקצינים מביעים באיגרתם הזדהות עם צעדו של גבע.

מאזנים

נוטשים גל"צ

תוצאות סקר־המאזינים שערכה ד"ר מינה צמח מגלה שמאזינים נוטשים את תחנת־השידור הצבאית, בתוכניות שהיו מוקד לסתימת־פה בחודשים האחרונים.

בסקר שפורסם צויין שמיספר מאזיני תוכנית־הבוקר נכון לעכשיו, שעם מגישה נמנה יצחק בן־נר, ירד מ־18 אחוז ל־11.4 אחוז. התוכנית המתחרה, כל צבעי הרשת, המוגשת ברשת ב', נמצאת בעלייה, וכיום מאזינים לה 9.2 אחוזים.

אחת האפשרויות המועלות כסיבה למימצאים היא שהמאזינים איבדו את אמונם באותן תוכניות שעתה ברור שיש בהן צנזורה פנימית חמורה והתיישרות עם קו המפכ"ל או לישכת שר־הביטחון.

„ממשלת זדון"

בקול רם

תפילת ראש־השנה, שנערכה ב־„היכל שלמה" בירושלים ביום הרא־שון, היתה פוליטית מאוד. בתפילה נכחו נשיא־המדינה, יצחק נבון, ו־ראש־הממשלה, מנחם בגין. את ה־תפילה ניהל חבר הראשי, שלמה גורן, שנשא נאום פוליטי בזכות מדיניותו של בגין, וגרם מבוכה רבה לנשיא־המדינה.

כאשר הגיעו המתפללים לקטע התפילה שבו אומרים „להעביר ממשלת זדון מן הארץ" הרימו רבים מהמתפללים את קולם, וגרמו מבוכה לראש־הממשלה, מנחם בגין. באותה שעה עסקו השוטרים בפיזור מפגינים ליד ביתו.

עובדי גל"צ

נגד פאר

מועמדו של שר־הביטחון לתפקיד מפקד גל־צה"ל, רון בריש, יזכה בניבוי מפתיע במאבקו למניעת מינוי השדרנית עדנה פאר לתפקיד־מפתח בתחנה.

עובדי התחנה מאוחדים בהתנגדות לקידומה של פאר, שהובאה לתחנה על־ידי ידידה, הרמטכ"ל רפאל איתן.

יוצרים לא לשידור

בעת החקירה שהתנהלה בגל־צה"ל, בעיקבות האשמותיהם של אבשלום קור ועמנואל הראובני, התארגנו 30 פיזמונאים ומחברים וחתמו על דרישה משותפת שלא להשמיע את יצירותיהם בגל־צה"ל, במחאה נגד תופעת המקרתיזם בתחנה.

מפקד התחנה, צבי שפירא, ביקש לעכב את העצומה עד שיסיים הקצין־הבודק את חקירתו, ואחרי פירסום תוצאות החקירה נגנזה העצומה.

העבודה

לעזרת „היקב"

גורמים בהסתדרות יבדקו כיצד קרה שמועצות־פועלים עורכות מסיבות בתשלום במועדון הליכוד „היקב", בתוך תל־אביב.

נראה שלפחות במיקרה אחד לא הוסבר לחוגגים שזהו מועדון מיפלגתי. מטרת הבדיקה — למנוע הישנות מיקרים.

חברה חדשה

למיסחר בבורסה

בבורסה התל־אביבית יש התעניינות בחברת השקעות וניירות־ערך שהקים מייק („הקרח") גולדשטיין, מי שהיה בעבר יושב־ראש אירגון המשקיעים הקטנים.

העם

לדראון עולם

בראש־השנה, כמחנות הפליטים של ביירות, הפסידה ישראל במילחמה.

שום שנה בתולדותיה של מדינת־ישראל לא נפתחה בצורה נוראה יותר מאשר תשמ"ג.

יומה הראשון — א' בתישרי תשמ"ג — ייזכר לדראון עולם ביגלל פשע־המילחמה המחריד ב־יותר של מילחמת־הלבנון. פשע ש־הטיל צל שחור משחור על כמה מן המנהיגים הבולטים בישראל.

מבחינה מדינית הפסידה ממשלת־ישראל במילחמת־הלבנון כבר קו־דם לכן. תבוסה מדינית זו באה לידי גילוי ביוזמת־השלום של רונלד רגן, בהחלטות ועידת־הפיס־גה הערבית בפאס, בקבלת־הפנים שערך האפיפיור ליאסר ערפאת ו־בשורה של מאורעות אחרים.

מבחינה צבאית היתה מילחמת־הלבנון רחוקה מלהות ניצחון מר־שים.

אך השבוע, במחנות ביירות, ב־סימטות הכרוצפות בגופות של נשים וילדים, הפסידה ישראל הרבה יותר מזה. היא נחלה תבוסה מוס־רית כה מוחצת, עד כי יעברו שנים רבות, ואולי עשרות בשנים, עד שתחלים ממנה.

מילחמת־הלבנון, שהיתה עד לפני שבוע אסון, הפכה שואה.

ישראל האחרת. את כבודה של ישראל הצילו בימים קשים אלה אלפי המפגינים, אשר יצאו באופן ספונטאני לרחובות והפגינו נגד הזוועה. (ראה עמודים 11־8).

למיליוני ידידיה של ישראל ב־עולם, שהסתכלו במירקעי־הטלוויזיה בפלצות, היו הפגנות אלה רווחה. הן הוכיחו להם שיש ישראל אחרת.

בענגים של גאז מדמיע, בעשן של צמיגים בוערים בכבישים, במטר המהלומות של השוטרים ואנשי מישמר־הגבול, בגשם ההשמצות ו־ההכפשות מפי האחראים על הפשע, נקבעה העובדה כי מנחם בגין, ארי־אל שרון ורפאל איתן אינם נציגיה האמיתיים של ישראל, ובוודאי לא נציגיה הבילעדיים.

דיכאון נפשי. אך הזעם, ה־בושה והמחאה לא היו הרגש העמוק ביותר ששרר השבוע בישראל.

הרגש העיקרי היה דיכאון נפ־שי.

מעולם לא היו המוני ישראל ה־טובה וההגונה כה מדוכאים, כפי שהיו השבוע.

מעולם לא דובר בבתי ישראלים כה הרבה על האפשרות של הגירה מן הארץ.

מעולם לא פשטו בארץ הייאוש והתיסכול, כפי ששטו השבוע.

לא רק נשים וילדים נרצחו ה־שבוע, לא רק בתים נהרסו. משהו יקר בליבו של האדם הישראלי נרצח ונהרס. משהו שאין לו תח־ליף.

על כל פשעיהם של האחראים לטבח־ביירות, נוסף גם הפשע הזה.

חקירה כאמתלה. כמעט מ־אליה עלתה הדרישה כי כל מי שהיתה לו נגיעה כלשהי למאורעות ביירות, כל מי שרובצת עליו אחריות ישירה או עקיפה כלשהי, יתפטר מתפקידו מייד.

אך בשפל ההתנוונות של ישראל בראשית תשמ"ג, אחרי מילחמת־הלבנון, היתה זאת דרישה חסרת־סיכוי. לא ראש־הממשלה, לא שר־הביטחון, לא הרמטכ"ל ולא אף קצין בכיר הציע את התפטרותו. הכל העמידו פנים כאילו ניתן ל־המשיך בחיים כרגיל, בשיגרת ה־יום. אחרי ששמה של ישראל הוכ־תם בעולם כפי שלא הוכתם מעולם.

לכל היותר נאותו לשקול את הקמת ועדת־חקירה — צעד שנועד יותר לשים קץ לחיכוך ולחזור ל־שיגרה, מאשר להסיק מסקנות.

אנטומיה של מעשה זוועה

בתב האישום

כך זה קרה:

הצבא הגרמני כבש את הארץ. הוא קיבל הוראה מן חדרגים האזרחיים לתת יד חופשית למי־ליציות המזויינות של הפאשיס־טים המקומיים — „צלב החי־צים" בהונגריה, „מישמר הגר־זל" ברומניה, „אוסטאשי" בקרו־אטיה, „מישמר תלינקה" בסלו־באקיה, וכן חלאה.

הפאשיסטים המקומיים פשטו על הרובעים היהודיים, וערכו בהם פוגרומים. הם שחטו גברים ונשים, זקנים וילדים.

המפקד הגרמני הודיע כי אינו אחראי למעשים אלה, וכי אף חייל גרמני לא היה מעורב ב־נעשה. הוא גם הודיע כי החליט בסופו של דבר להתערב, וכך נמנעו פעולות חמורות עוד יותר.

כאשר חובא המפקד הגרמני לפני בית־המישפט הבינלאומי ל־פישעי־מילחמה בנירנברג, אחרי המילחמה, לא התקבלה אף לא אחת מן הטענות האלה. בדרך כלל נידון מפקד כזה למיתה ו־הוצא להורג.

כך יהודי במדינת־ישראל חייב לזכור את הפרק האפל הזה ב־תולדות העם היהודי, כדי לראות את „טבח ראש־השנה" בביירות ב־פרספקטיבה הנכונה.

שום יהודי — ושום אדם הגון אחר בעולם כולו — לא קיבל מ־עולם את הטענה הפחדנית של מפקדים גרמנים, וביניהם כאלה שטענו לאחר מכן כי היו תמיד אנטי־נאצים מובהקים — כאילו אינם אחראיים למה שהתרחש ב־איזור־הפיקוד שלהם, ושלא היתה להם שליטה על הקוויזלינגים ה־מקומיים של שילטון־הכיבוש הגר־מני.

כך יהודי הטיל — ובצדק — את מלוא האחריות על השיכמון הגרמני.

היה ברור לחלוטין כי באף איזור־כיבוש, שבו היה מצוי הצבא הגרמני, לא יכלה שום כנופיה פאשיסטית מקומית לפעול בלא היתר גרמני. הטענה כאילו הצבא הגרמני „לא היה שם," כאשר בוצע מעשה־זוועה כלשהו, פשוט אינה לעניין.

שום כללים אחרים — מר־מריים או מישפטיים — אינם יכולים לחול על אשר התרחש בביירות.

בתב־אישום

מצב הצבאי, המדיני ו־המוסרי כלל אינו נתון בספק, ואלה הם עיקריו:

● בפקודת ממשלת־ישראל (או של אריאל שרון ומנחם בגין, ש־פעלו בשם הממשלה) נכנס צה"ל למערב ביירות.

● ברגע שנכנס לשטח זה, הפך צה"ל צבא־כיבוש לכל דבר, ומלוא האחריות לכל מה שהתרחש שם מאותה עת והלאה חלה באופן חד־משמעי על ממשלת־ישראל, שר ה־ביטחון והרמטכ"ל.

● במיבצע זה פורק הנשק מן המיליציות המוסלמיות הקטנות, ש־הגנו עד אז על האוכלוסיה.

שתי נשים

מתחת לגלגלי הטרקטור, מוסלות גוויותיהן של שתי נשים. פניה של האשה הקרובה יותר למצלמה מרוסקות. ליד ראשה אפשר להבחין בכף־רגל של גוויה אחרת.

● צה"ל הקיף את מחנות־הפליטים בדרום־ביירות, ומנע כל כניסה אליהם ויציאה מהן. השליטה של צה"ל היתה מושלמת, לא רק להלכה אלא גם למעשה.

● מאותו זמן נמנעה כניסתם של עיתונאים ישראליים לכל ה־שטח.

● שר־הביטחון והרמטכ"ל החי־ליטו שלא להכניס את חיילי צה"ל למחנות עצמם, אלא להניח ל־פלאנגות ולאנשי סעד חדאד לערוך במחנות „טיהור."

● בעת הכניסה למחנות, ערכו הפלאנגות מיסדר צבאי פומבי, ב־נוכחות קציני צה"ל. מיסדר זה צו־לם ושודר על־ידי הטלוויזיה ה־ישראלית.

● לידי הפלאנגות נמסרו על־ידי צה"ל תצלומי־אוויר של המח־נות. כך דיווחו אמצעי־התיקשורת הישראליים. יש להניח כי הוגשה גם כל עזרה מעשית אחרת.

● במשך פעולת הפלאנגות ב־מחנות, בשעות הלילה, צה"ל האיר את הסביבה בנורים, כדי להקל על מלאכתן.

● ברגע שנכנסו הפלאנגות, החלה השחיטה הכללית, במרחק של כמה עשרות ומאות מטרים מ־אנשי־צה"ל. השחיטה נמשכה 36 שעות ויותר. הדי היריות נשמעו היטב, והיה ברור לכל בר־דעת ש־אין אלה הדים של קרב. מה גם ששום התנגדות של ממש במחנות לא היתה צפוייה.

● אחרי כמה שעות — ביום השישי בבוקר — כבר הגיעו הידי־עות הראשונות על הטבח הנורא. עיתונאים זרים בביירות החלו לשגר את הידיעות הראשונות על כך למ־ערכות שלהם בעולם. למשל: העי־תון הצרפתי לה־מונד כבר קיבל במאריס את הידיעות על טבח ב־ממדים גדולים לפני הצהריים ב־יום השישי. גם שרים בישראל שמעו על כך אז. לא יתכן כי המפק־דים של יחידות צה"ל בסביבה עדיין לא שמעו במועד זה את העדויות הראשונות מפי ניצולים בודדים. ו־לא יתכן שלא העבירו ידיעות אלה לממונים עליהם.

● עברה יממה שלמה נוספת עד שניתנה הפקודה לצה"ל לשים קץ לטבח — וגם זאת רק כאשר התגובה בעולם הגיעה לממדים כ־

(המשך בעמוד 6)

רוכב האופניים

מתבונן בתדהמה בגוויות המוסלות ליד המדרכה במחנה־הפליטים סאברה. זו לצד זו מוסלות גוויותיהם של איש צעיר ושל אדם זקן, הלובש מיכנסי פיז'מה ליד המריצה. התמונה צולמה ביום שבת בבוקר, לפני שעברו הדחפורים במחנות.

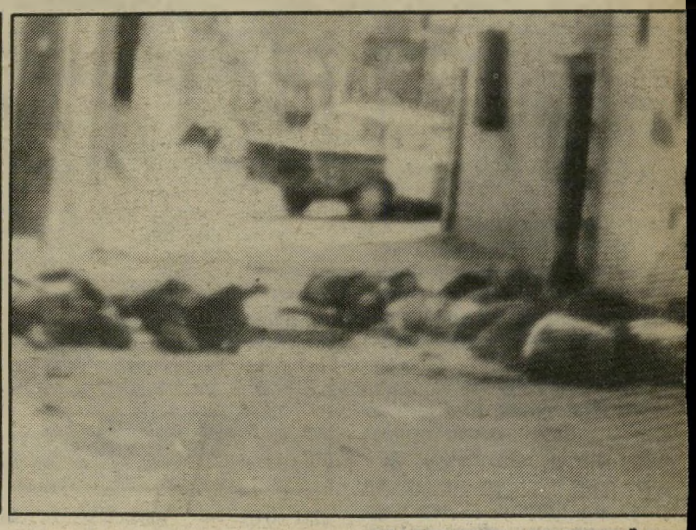
ילד וילדה פלסטינים שנרצחו במחנה הפליטים סאברה שבביירות. נראה שהילד

בין ההריסות גוויית גבר בחולצה קיצרת שרוולים, לכודה בין ההריסות. אחת מגוויות רבות שהפלאנגות ניסו לקבור מתחת לבתים שהופלו בעזרת דחפורים.

מתחת לגלגל גוויות וחלקי גופות מוטלים לפני גלגל הטרקטור במחנה־הפליטים הפלסטיני שליד ביירות. ערימות הגופות לבשו לעתים צורות זוועתיות ומחרידות.

לדוחב הכביש עשר גופות של פליטים פלסטינים הרוגים שנקצרו בסימטה במחנה־הפליטים. הם כנראה הועמדו בשורה ונורו, כך שיצרו מעין מחסום של גוויות.

במסגרייה הגבר שנרצח במסגרייה מוטל ליד כלי־עבודתו. לידו בלוני־גאז, מלחציים ומכשיר ריתוך. על הריצפה, לידו, שלולית גדולה של דם. סנדליו מוטלים ליד המקרר מאחור.

(המשך מעמוד 5)

אלה, ששוב אי־אפשר היה להתעלם ממנה.

אלה הן העובדות. על סמך העובדות האלה, גם בלי שום בדיקה נוספת של הפרטים, יש מקום לניסוח כתב־אישום נגד ממשלת־ישראל, ראש הממשלה מנחם בגין, שר־הביטחון אריאל שרון, הרמטכ"ל רפאל איתן ושורה של קצינים בכירים, בעוון פישעי־מילחמה.

אילו היו מישפטים כאלה מתנהלים לפי הכללים שנקבעו בנירנברג לשיפוט פישעי־מילחמה, היתה התביעה תובעת עונש־מוות לכל אחד מן הנאשמים.

היתר לטבח

אך מה מאחרי כל אחת מן העובדות האלה מתחבאות עובדות נוספות המחמירות את כתב־האישום בהרבה.

החמורה ביותר נוגעת לעצם ההחלטה להכניס את אנשי הפלאנגות למחנות.

לאף אדם המצוי בענייני לבנון — ואנשים כמו שרון, איתן ועוזריהם מתמצאים עתה היטב בענייניים אלה — לא היה מעולם ספק כלשהו לגבי אופיו של הארגון הקרוי פלאנגות (או כת'אב, בערבית).

במהלך מילחמת־האזרחים בלבנון ביצעו הפלאנגות פישעי־מילחמה שעלו בחומרתם הנוראה על כל הזוועות האחרות במילחמה, שבה עסקו כל הצדדים במעשי־זוועה. בשיר אל־ג'מייל ואנשיו עוררו חלחלה כל־עולמית במעשים מחרידים, כגון שחיטת האוכלוסיה הפלסטינית בהמוניה. אחרי שכבשו את מחנה־הפליטים תל־אל־זעתר בביירות ב־אגוסט 1976. שחיטה שבה נטבחו ללא אבחנה אלפי פליטים, גברים, נשים וטף.

על העובדות האלה אין כל ויכוח, וקיימים על כך דיווחים מהימנים ללא־ספור מידי עדי־ראייה, גופים

(מימין) נורה בפניו, או שפניו הושחתו. החמונה צולמה בשבת, ה־18 בספטמבר

בינלאומיים אובייקטיביים ומוסדות אחרים. העולם הזה דיווח על כך בהרחבה לציבור הישראלי.

מי שטוען שהכנים את הפלאנגות למחנות, בדי השגחה ופיקוח, מתוך מחשבה שלא ייערך בהם טבח, מעיד עד עצמו שהוא בלתי־שפוי בדעתו או רביל או שקרן.

הודאה חשובה ביותר באה מפי הרמטכ"ל עצמו, בראיון שהעניק למערב, לפני שתפס את משמעות העניין. אמר רפאל איתן: „אני חושב כי מי שהכיר ומכיר את הבעיות הפנימיות בלבנון צריך לדעת שזה מה שעלול לקרות. היתה כאן מילחמת־אזרחים לחיים ולמוות בין העדות, ונוצר מישקע עמוק של איבה, וכל זה היה עוד לפני הרצח של בשיר אל־ג'מייל... כבר בהלוויה שמעתי זעקות לנקמה... לא יכולנו למנוע את זאת, כי אנחנו איננו שולטים על הפלאנגות."

ההחלטה להכניס את הפלאנגות (וכן את אנשי־חדאד, שרמתם דומה לזו, ואולי אף עולה עליה בחומרה) כמוה כמתן היתר לטבח המוני, בממדים שאכן היו.

על פי הכלל המישפטי, שכוונתו של מעשה מפי תברת מתוצאותיו הצפויות, הרי ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות, אחרי שצה"ל חיסל את כוח־המגן שסכך עליהם, כמוה כהחלטה לערוך בהם טבח המוני.

כל מי ששותף להחלטה מסויימת זו — וזה כולל בראש וראשונה את אריאל שרון ורפאל איתן — הוא פושע־מילחמה בעליל.

דיר־יאסין פי 100

לש תימדכין רבים להנחה כי התוצאה הזאת אכן היתה רצויה לבעלי־ההחלטה, ונלקחה בחשבון מראש.

עוד לפני שהחלה הפלישה של אריאל שרון ללבנון, דיווח העולם הזה כמה פעמים מפי מקורות מוסמכים מהימנים ביותר, כי אחת המטרות העיקריות של שרון במילחמה הבאה היא סילוק האוכלוסיה הפלסטינית מלבנון כולה, ודחיפתה אל תוך סוריה.

יש להניח כי זו היתה אחת המטרות שעליהן הוסכם בין שרון והפלאנגות, לפני שהחלה הפלישה.

לשם ביצוע החלטה זו נמחקו מעל פני האדמה מחנות עין־אל־חילוה, ראשידיה ואחרים. השיטה היתה כימעט אחידה: ניצול הלחימה המוגבלת במקום כדי להרוס לאחר מכן את הבתים במקום, בעזרת דחפורים ומיטענים־חבלה. הגברים נעצרו ונלקחו מהמקום. המישפחות חסרות־המגן, שנותרו בלא מזון ומקום־מגורים, נדחפו לכיוון צפון־מיזרח, לעבר הקווים הסוריים. מאז מדברים שילטונות צה"ל רק על האלפים המעטים שנותרו באיזור. המדיניות כולה בוטאה בפה מלא בפי יעקוב מרידור, שעליו הוטלה האחריות המיניסטריאלית. בתידרוך פנימי על בעיית הפליטים בדרום־לבנון אמר מרידור, בלוויית תנועת־יד גסה: „לנפנף אותם מיזרחה!"

השיטה של עריכת טבח באוכלוסיה חשובה ביותר באה מפי הרמטכ"ל עצמו, בראיון שהעניק למערב, לפני שתפס את משמעות העניין. אמר רפאל איתן: „אני חושב כי מי שהכיר ומכיר את הבעיות הפנימיות בלבנון צריך לדעת שזה מה שעלול לקרות. היתה כאן מילחמת־אזרחים לחיים ולמוות בין העדות, ונוצר מישקע עמוק של איבה, וכל זה היה עוד לפני הרצח של בשיר אל־ג'מייל... כבר בהלוויה שמעתי זעקות לנקמה... לא יכולנו למנוע את זאת, כי אנחנו איננו שולטים על הפלאנגות."

ההחלטה להכניס את הפלאנגות (וכן את אנשי־חדאד, שרמתם דומה לזו, ואולי אף עולה עליה בחומרה) כמוה כמתן היתר לטבח המוני, בממדים שאכן היו.

על פי הכלל המישפטי, שכוונתו של מעשה מפי תברת מתוצאותיו הצפויות, הרי ההחלטה להכניס את הפלאנגות למחנות, אחרי שצה"ל חיסל את כוח־המגן שסכך עליהם, כמוה כהחלטה לערוך בהם טבח המוני.

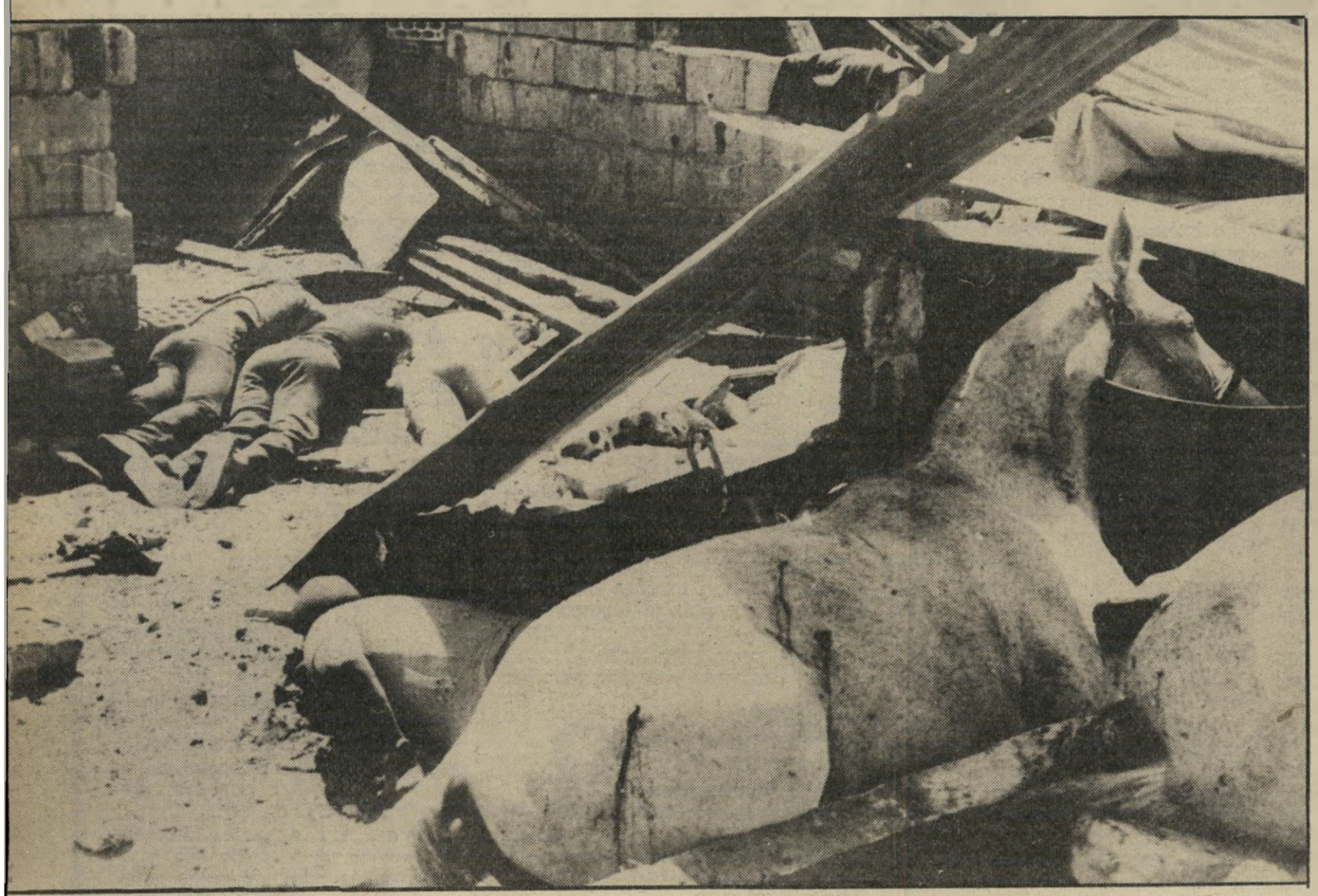
כל מי ששותף להחלטה מסויימת זו — וזה כולל בראש וראשונה את אריאל שרון ורפאל איתן — הוא פושע־מילחמה בעליל.

דיר־יאסין פי 100

לש תימדכין רבים להנחה כי התוצאה הזאת אכן היתה רצויה לבעלי־ההחלטה, ונלקחה בחשבון מראש.

עוד לפני שהחלה הפלישה של אריאל שרון ללבנון, דיווח העולם

(המשך בעמוד 68)

סוס ושלושה אנשים

בחצר במחנה־הפליטים סאברה. אנשי הפלאנגות לא חסו גם על בעלי־חיים. הסוס, שגופו מנוקב בכדורים, שוכב כשראשו עדיין בתוך חבית של מי־שתייה. מאחור מוטלות זו בצד זו גוויותיהם של שלושה גברים מנוקבי כדורים. אפשר להבחין בפגיעות של כדורים גם על קירות הגדר שמאחורי הגוויות המוטלות בחצר.

גאז ודמעות

המפגינים זעמו והמישטרה עזרה להם לבכות

גוררים שוטרים עמדו בצד במצב הכן, חיכו לפקודה להסתער. כשזו ניתנה, פרצו לעבר המפגינים והחלו גוררים אותם על הארץ בכוח, אל ניידות המישטרה. המפגינים התנגדו לאנשי המישטרה, ואלה התנהגו עימם ללא רחמים.

המילחמה בלבנון, אנשי שמאל, סופרים ואמנים. הגיע לשם כל מי שנחרד והזדעזע מהטבח הנורא שנערך בפלסטינים, תושבי מחנות־הפליטים במערב ביירות.

המפגינים נשאו שלטים שנשארו לפליטה מהפגנות קודמות ושלטים שנכתבו במשך הלילה.

המישטרה התארגנה גם היא והכינה מחסומים. כוח מתוגבר של אנשי מישמר־הגבול וגאז מדמיע.

בראש ההפגנה עמדו כמה מחברי־הכנסת של המערך, ביניהם שולמית אלוני, יוסי שריד, יאיר צבן והסופרים יורם קניוק, עמוס עוז, חיים גורי וס' יזהר.

ההפגנה התחילה בשקט. המפגינים התקדמו בשלטים ועמדו מאחרי המחסומים שהציבה המישטרה. רבים באו למקום עם ילדיהם.

השוטרים ניסו לשכנע את חברי־הכנסת לקרוא למפגינים להתפזר. אז התחילו המפגינים לקרוא בקצב „בגין — רוצח!" „אריק שרון — רוצח ילדים!" הם תבע מהאחראים לטבח בביירות להתפטר מייד.

האווירה התחילה מתחממת. חברת־הכנסת שולמית אלוני נכנסה לתוך ג'יפ משטרה וקראה ברמקול למפגינים להתפזר, בטענה שההפגנה הבלתי־חוקית השיגה כבר את שלה, ואין טעם להגיע לעימות עם המישטרה.

רעיה הרניק, אמו של גוני הרניק, שפיקד על הכוח שכבש את מיבצר הבופור ונפל בקרב זה, צעקה במחאה: „הם רוצחים בלבנון ורוצים שאנחנו נשב על הדשא ונהיה ילדים טובים!"

קריאה זו פעלה על המפגינים. כולם כאחד התיישבו על הארץ.

השוטרים ואנשי מישמר־הגבול מהעבר השני של המחסומים נדרכו. „תתכוננו לתת גאז," אמר מפקד־הכוח לאיש מישמר־הגבול, גדול ממדים. „ואתם, תתחילו לפנות בכוח. ראשונה אני רוצה את זאת, עם המיכנסיים החומים!" המשיך והצביע לעבר מפגינה צעירה, שישבה על הכביש. „היא עשתה הרבה צרות."

השוטרים לא התמהמהו. הם רק חיכו להוראה כזאת. מייד פרצו לעבר המפגינים, החלו גוררים אותם בכוח לעבר ניידות־המישטרה שעמדו בצד, והמתינו לעצורים שיוטלו לתוכן כשקים.

השוטרים גררו ללא הבחנה גברים ונשים. הם התנפלו על שתי נשים, היכו אותן וגררו אותן לניידת. אחת משתי הנשים, רעיה, אלמנת מילחמת יום־הכיפורים, צרחה לעבר השוטרים: „פאשיסטים!"

שניים מהשוטרים התנפלו באלימות על חבר־הכנסת לשעבר לובה אליאב, שעמד בצד.

בגין צוחק בתום התפילה יצא ראש־הממשלה מבית־הכנסת, כשהוא מלווה בעשרות אנשי־ביטחון, שוטרים ואנשי מישמר־הגבול. בגין חייך חיוך רחב לקהל הרב שחיכה לו בחוץ כשהוא מתעלם לחלוטין מסיבת ההפגנה.

חרפה! מפגינים נגד הזוועות והטבח בביירות ישבו על הארץ מול בית־ראש־הממשלה בירושלים. הם קראו „חרפה!" „בגין — רוצח!" „שרון — רוצח!" להפגנה הובאו כמה דיגלי ישראל ועליהם נתלו סרטים שחורים.

שני מישמר־הגבול הסתדרו בשתי שורות בפתח בית־הכנסת החדש היכל שלמה בירושלים. ב' דראש השנה. המתח היה בשיאו.

זמן לא רב קודם לכן, הצליחו השוטרים לפזר בכוח חלק מהמפגינים שהתאספו ליד בית ראש־הממשלה. שרידי הפגנה זו הצליחו להסתנן אל בין קהל המתפללים, שהתחיל לצאת מבית־הכנסת. מנחם בגין היה בין המתפללים. הוא אמור היה לצאת החוצה בכל רגע.

„בגין! בגין!" התחילו לצעוק המון המתפללים שמילא את כיכר בית־הכנסת.

בגין יצא החוצה. כיפה שחורה גדולה לראשו, וחיוך רחב שפוך על פניו. מייד הקיפו אותו אנשי־הביטחון, כולם חובשי כיפות. אנשי מישמר־הגבול והשוטרים יצרו סביבו מעגל רחב והתחילו להוליך אותו לאט לאט בתוך ההמון הצורח לכיוון ביתו. המפגינים ניסו לשווא להרים קולם במחאה, אך הוא נבלע בקולות הצהלה.

בגין לא הפסיק לחייך. חיוכו לא הועם כלל בגלל המאורעות האחרונים.

„שרון — רוצח ילדים!"

ה הפגנה היתה ספונטאנית. למרות זאת הגיעו כמה מאות מפגינים לבית ראש־הממשלה בירושלים, ביום הראשון השבוע, היום בו נוהגים היהודים לנער את כיסיהם ולהשליך מתוכם את חטאיהם.

את ההפגנה אירגנו כמה חברי־כנסת מהמערך, אנשי שלום עכשיו, הוועד נגד המפגינים לא נבהלו, המשיכו לשבת על הארץ. „תן גאז!" פקד קצין המישטרה לעבר איש מישמר־הגבול, זה עמד מוכן, עם מכשיר ריסוס בידו ומסיכת־גאז מבהילה על פניו.

נשמע קול חרישי, וסילוני גאז מדמיע ניתזו לכיוון המפגינים. אלה לא הבינו מייד מה קורה, אולם תוך שניות החלו כולם נסים על נפשם, כשעיניהם אדומות ודומעות. ילדים התחילו לצרוח בבעתה.

העיתונאי גדעון עשת נותר יושב על הכביש כשבזרועותיו בנו בן השנה, ממרר בבכי. הגאז חדר ישר לפניו. הילד נלקח מייד לבית־חולים לטיפול.

למרות מנוסת המפגינים המשיכו השוטרים לדחוף בעזרת מחסום מישטרה את הסופרים ס' יזהר, עמוס עוז וחיים גורי, שהיו המומים ודומעים.

איש מהמפגינים לא תיאר לעצמו שבאמצעים אלה תפזר המישטרה את ההפגנה. לכן לא הביא עימו איש בצל. הבצל התגלה כמרגיע עיניים דומעות מגאז, על־ידי המפגינים בשטחים הכבושים, נגדם מרבים להשתמש בגאז מדמיע.

רבים התיישבו על הארץ כשעיניהם זולגות דמעות, ונראו כאילו הם ממררים בבכי. „המישטרה בסך הכל עוזרת לנו לבכות על הזוועות בביירות," אמר מישהו.

„אי־אפשר למחוק את אות קין בדיברי־הבל," אמר עמוס עוז, כשעיניו אדומות וזולגות. בפינת הרחוב עמדו שני אמבולנסים של מגן־דויד־אדום. „לא לשטוף את הגאז במים!" קראה האחות ברמקול. „מי שזקוק לטיפול, שיגש הנה."

המפגינים סירבו להתפזר, עד שישוחררו כל עצורי ההפגנה. חברי־הכנסת, מהמאר-

גאז בעיניים

ההפגנה מול בית ראש־הממשלה היתה ספונטאנית, ולכן בלתי־חוקית. אולם המישטרה התכוננה היטב. מבעוד מועד הוכן כוח רציני של אנשי מישטרה ומישמר־הגבול, המצוידים ברובי גאז מדמיע. בשלב מסויים, לגמרי בהפתעה, ניתנה הפקודה להתיז גאז על המפגינים. כולם נאלצו לנוס על נפשם כשעיניהם דומעות ופניהם אדומות ושורפות. חלק מהנפגעים השתטחו על הארץ, בחוסר יכולת לזוז או לראות. כל המפגינים נדהמו מהשימוש בגאז בהפגנה.

גנים, הבטיחו לדאוג לשיחרור העצורים. ואכן, כעבור כמה שעות של חקירה שוחררו כולם.

כל אותו זמן נערכה בסמוך, בבית־הכנסת החדש, ליד היכל שלמה, תפילת ראש־השנה. ראש־הממשלה היה בין המתפללים. חלק מהמפגינים שנותרו במקום וקומץ עיתונאים, המתינו לבגין. הוא אמור היה לחזור ברגל לביתו.

השוטרים התחילו לנקוט אמצעים אלימים נגד העיתונאים.

מפקח אחד דחף עיתונאית בהריון מתקדם, הטיח מילות־גנאי לעבר אשתו של השופט המחוזי דב איתן. מאוחר יותר הוכה גד ליאור, הכתב הירושלמי של ידיעות אחרונות. הוא נעצר ושוחרר.

אתרוגים על בגין

ס ביב בית־הכנסת התגודדו קבוצות של שרידי המפגינים. הם בלטו בחילוניותם על רקע המתפללים שמילאו את המקום. אלה היו חבושי כיפות ולבושים ביגדי־חג. ויכוחים קולניים נשמעו מסביב. במקום מסויים הגיע הוויכוח לשלב של צעקות ואלימות.

צעיר לבוש לבן, חבוש כיפה, צולע עם מקל בידו, חש למקום והפריד בין היריבים. זה היה אבי בורג, בנו של שר־הפנים. אביו התפלל אותה שעה בתוך בית־הכנסת ביחד עם מנחם בגין. אבי בורג עמד זמן מה בחברת המפגינים והתלוצץ: „כשבגין ייצא מכאן, ישליכו עליו אתרוגים!" אחר־כך עזב את המקום לכיוון בית הוריו.

השוטרים נבהלו מהתקריות בין המפגינים והמתפללים. הם ידעו שהתפילה אמורה להיגמר בכל רגע, ואז עלולה להיווצר בעיה — איך יוציאו משם את ראש־הממשלה מבלי שייפגע.

הם החישו למקום בחזרה את כוח המישטרה ומישמר־הגבול, שעזב ביתתיים את המקום. בגמר התפילה הוליכו אלה את ראש־הממשלה המחייך לביתו, כשקהל המתפללים, לבושים טליתות מבהיקות, צועקים לעברו בהערצה: „בגין! בגין!"

המהומה ברחבת בית־הכנסת היתה גדולה, ואפילו הרב הראשי האשכנזי, הרב גורן, נדחף הצידה ונסחף אל תוך ההמון. הוא היה עטוי טלית חג לבנה, שזורה כולה בחוטי כסף וזהב. הוא נראה המום ומבוהל.

ענת פרנוסטי ■

זעם האם השכולה

רעיה הרניק, אמו השכולה של גוני הרניק (שניה משמאל), ישבה בין המפגינים וקראה קריאות גנאי נגד חברי הממשלה. המפגינים נשאו שלטים: „שרון רוצח, התפטר!" „בגין, אריק — הביתה". הזעם על הטבח ועל האלימות היה גדול. מימין: שוטרים אלימים מפנים מפגינים בכוח.

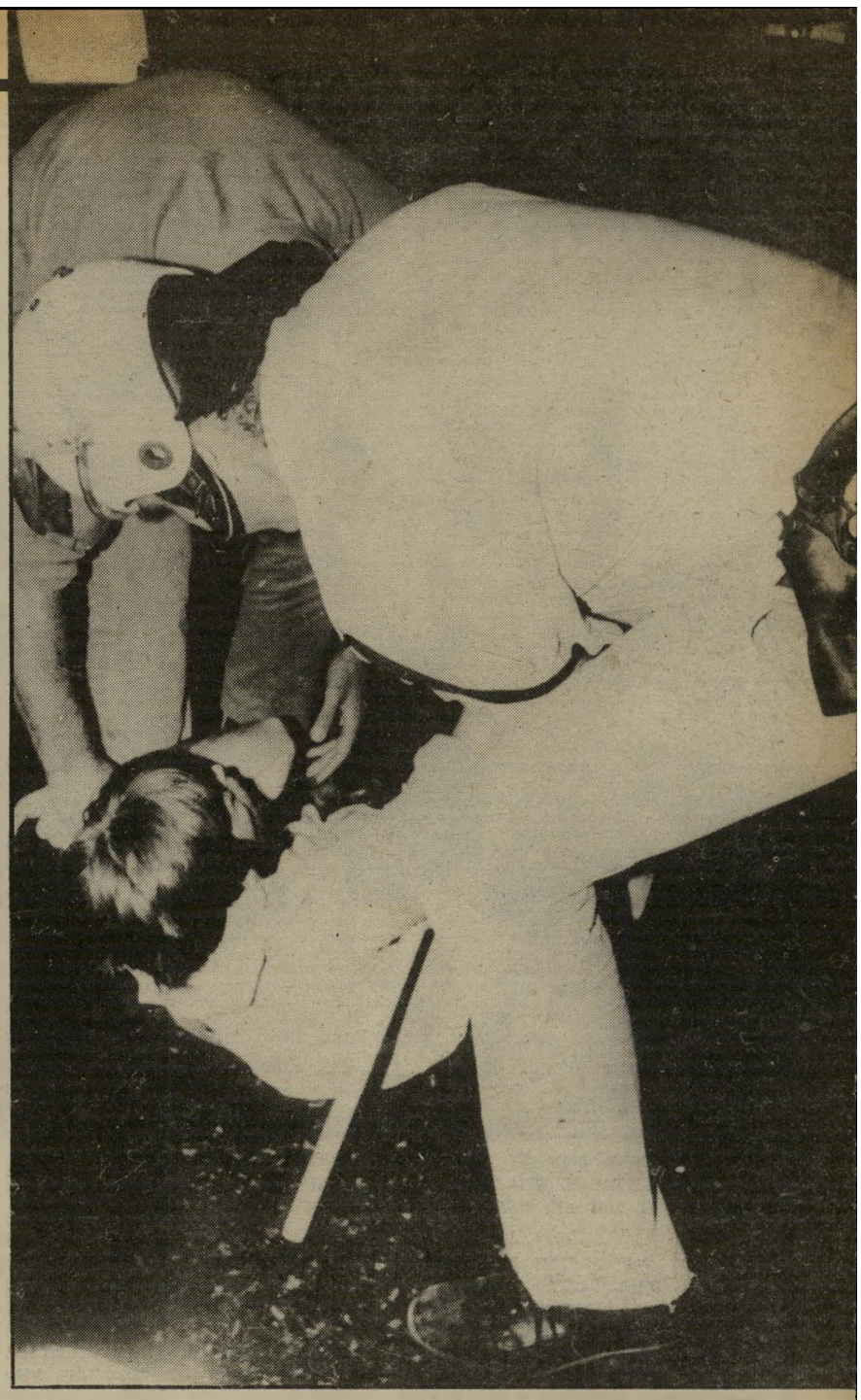
השוטרים נשאו אלות, אבל לא נשאו

ופיזרו באלימות את ההפגנה בתל־אביב

אל הניידת קצין משטרה תופס בזרועה של אשה וגורר אותה בכוח רב אל ניידת המשטרה. קשה היה להבחין אם כל העצורים היו מקרב המפגינים. המשטרה פעלה ללא הבחנה ונחגה באלימות גם בסתם מטיילים.

באלות ובגאזים

מפגין נגדר המפגין שהתיישב על המדרכה ברחוב דיזנגוף נתפס על־ידי איש משטרה חמוש באקדח ובאלה ועל־ידי איש מישמר־הגבול. הם מנסים להרים אותו מן המדרכה כדי להוליכו לניידת ולעצרו.

הזינזאנה — מכונית־משטרה המיועדת להובלת אסירים, הזדעזעה מן המהלומות שהוטחו על דפנותיה. המהלומות באו מכפנים. עשרות העצירים הדחוסים בה הלמו וצעקו: „מדינת משטרה!" ו„בגין רוצח!" זה הכעיס את ה־

ידיים קצין המשטרה, שהיה פעיל מאוד במעצרים, מנסה להתגונן, ואינו מאפשר לקצין לתפוס בו.

סימני זיהוי כחוק, נגד הסבח בלבנון

שוטרים ואת אנשי מישמר־הגבול עוד יו־תר, ההאלימות כבר לא ידעה גבולות.

קהל המטיילים של רחב דיזנגוף בפוצ־אי ראש השנה בתל־אביב, ניצב נדהם ומ־שותק, לנוכח המחזה שהתחולל לנגד עי־ניו, ונראה כאילו הוא לקוח ממקום אחר ומזמנים אחרים. צוסים שלא היה להם דבר וחצי דבר עם המפגינים זעקו לעבר השוטרים. היו שם מאות מהם, מצויידים באלות ובקסדות וחמושים באקדחים.

היה זה הוועד נגד המילחמה בלבנון שקרא להפגנה. תחילה היא היתה אמורה לצאת מרחוב בוגרשוב בתל־אביב. אחר־כך הועבר מקום הכינוס לפינת הרחובות דיזנגוף ובן־גוריון, מתוך הערכה שלא יחלוף זמן רב עד שהמישטרה תגיע כדי לפזר את ההפגנה. בעל מיסעדת ניו־יורק, שהבחין במפגינים המתכנסים, מיהר לקרוא לשוטרים, ואחר־כך ההתלך ביני־הם כבעל־בית. אולי הוא חשב שזה יעזור לו והוא לא יקבל דוחו"ת מהמישטרה כי־אשר יאחר לסגור את מיסעדתו.

תוך דקות מעטות, בשעה 6.45, הגיעו בילות צופרים כעשרים מכוניות־מישטרה וג'יפים וקומנדקרים של מישמר־הגבול. השוטרים קפצו ממכוניותיהם. כמה שוט־רים לבושי אזרחית, מהמדור המרכזי, פר־צו בכח אל תוך הגוש של מאות המפגי־נים, והתחילו לקרוע את הכרזות.

זה היה האות שלו המתינו השוטרים. כך הם יכלו לטעון מאוחר יותר כאילו הם פעלו כדי „לשמיר על הסדר" או „להגן על המפגינים מפני הקהל". בחבטות נוקשות של אלות שהיכו לכל עבר, בדחי־פות ובבעיטות, הובלו 48 מבין המפגינים אל תוך הניידות.

כמה עשרות מפגינים נסוגו צפונה, ב־מורד רחוב דיזנגוף, לעבר פינת רחוב ארלוזורוב, ומשם התחילו שוב לצעוד דרו־מה ברחוב דיזנגוף, כשהם קוראים קרי־אות בגנות הסבח בביירות. השוטרים הגיי־עו למקום מייד, והתחילו לגרור את המפ־גינים בריצה על הכביש לעבר הניידות.

מפקד מישטרת תל־אביב, אברהם תור־גמן, היה מצוייד ברמקול בידו האחת, ובאלה גדולה בידו השניה, ופיקח על הפעולה האלימה. תורגמן לא שכח, לקראת סוף ההפגנה, לעבור בין העיתונאים ו־הצלמים ולומר להם כי הוא מכנס מסיבת־עיתונאים אחרי ההפגנה.

אך הפעם לא הועיל הדבר למישטרה. היו עיתונאים שספגו מהלומות בעצמם, צלמים שנדחפו, ואי־אפשר היה למכור להם את הסיפור הרגיל על אדיבותה ו־מתינותה של מישטרת־ישראל.

אחרי שהתפזרה ההפגנה ניסו כמה צעי־רים להתארגן בפינת הרחוב שבה התחי־לה ההפגנה, וצעקו „בגין, בגין!" הקרי־אות הפעם היו חלשות מאוד. האנשים שהמתינו לאוטובוס לרמת־גן ושזכו גם הם לכמה מהלומות ודחיפות של המישטרה, לא הצטרפו לקריאות.

מפקד המחוז אברהם תורגמן, מוביל את התקפת השוטרים על המפגינים, כשבידו מכשיר־קשר קטן ואלה גדולה. שוטרי מחוז תל־אביב העזו לעבור על החוק בנוכחותו של מפקדם. מאחורי תורגמן נראה בבירור שוטר בדרגת סמל שאינו נושא על חולצתו סימני זיהוי כפי שדורש החוק. היעדר הזיהוי מנע אפשרות להגשת תלונות.

אלה בגב איש רדיו מנסה לחלץ עיתונאי אחר מידי שוטר מישמר־הגבול, שחבט בעיתונאי עם אלה בגבו. מפגין אחר מנסה לחלץ את האלה מידי השוטר. בתמונה שמימין: מפגין נגרר ליד דופן הזינואנה — ניידת האסירים של המישטרה. מאחור מבזיקות מצלמות ומאחורי השוטר נראה צלם טלוויזיה המצלם את המתרחש. השוטר אינו נושא סימני זיהוי, למרות שאינו בדרגת רס"ר. לקצין אג"ם שהיה ממפקדי הפעולה, לא היה הסבר מדוע לא היו לכמה שוטרים סימני זיהוי.

איזה כיף שותים בחג?

מבצע חגיגי
מחירים מיוחדים
עד 24.9.82 בלבד

מיץ תפוזים
טרופית
1.5 ליטר
במקום 3.90 ₪, רק 1.90 ₪

מיץ תפוזים
טרופית
2 ליטר
במקום 4.40 ₪, רק 2.20 ₪

מיץ תפוזים
טרופית
1 ליטר
במקום 2.70 ₪, רק 1.35 ₪

מיץ תפוזים
טרופית
1.5 ליטר
**במקום 3.90 ₪, רק 1.95

ברגעים שבהם נודע לראשונה על הזוועה בבּיירות, ישב עורך „העולם הזה" על בימה באמסטרדאם והתווכח עם יועצו של יאסר ערפאת על הדרכים להשגת השלום הישראלי־פלסטיני

אות קין

ה בושה בערה בליבי.
בושה כה צורבת, כה ממאירה, עד שחשתי בה כבאות־קין על מיצחי.
הבושה בערה בליבי, ויחד עימה: זעם להשחית.
זעם על מי שגרם לי לחוש בבושה הזאת — בושה במדינה שלי, בצבא שלי. בושה על עצם היותי ישראלי ביום הזה. **לעולם לא אסלח לו. לעולם לא אשכח.**

רוח הפגרים

ל שבתי על הבימה באסיפה באמסטרדם.
נסעתי לשם כדי להשתתף בדו־שיח על השלום.
לידי ישב עמאד שקור, ראש לישכתו של יאסר ערפאת, ידידו של השבוי־לשעבר אהרון אחיעז.
הוא בא מתוניס. אני באתי מתל־אביב. נפגשנו כדי לדבר על השלום בין שני עמינו. על הדו־קיום בין מדינת־ישראל ומדינה פלסטינית שתקום לצידה. איך לשים קץ לשפיכות־הדמים, איך להבטיח את הביטחון, איך לעבור מזוועות המיל־חמה אל עתיד של שלום ושלווה וידידות.
מולנו ישב קהל של מאות — כמה ישראלים, כמה עשרות פלסטינים, כמה מאות הולנדים. הם באו כדי לשמוע על השלום, ואולי גם כדי להביע הזדהות עם מי שפועלים למען השלום.
דיברנו. התווכחנו. הסכמנו זה עם זה, חלקנו זה על זה. הקהל הפסיק אותנו במחיאות־כפיים, לא רק מתוך הסכמה עם דברינו, אלא גם מתוך שימחה על עצם מראה עיניהם — הישיבה ליד שולחן אחד, זה לצד זה, של איש תנועת־השלום הישראלית, העונד על דש מיק־טורנו דגל ישראלי, ונציג בכיר של אש"ף, העונד על ד"ש מעילו דגל פלסטיני.
ואז באו הידיעות.
ובהדרגה התפשט בעולם ריח של גוויות ריח המוות.

עמאד שקור
„אלה הנשים והילדים שלנו!"

אנה פראנק

מ ישהו שם לנו פתק על השולחן: זה עתה הודיע הרדיו ההולנדי ש־נערך טבח במחנות־הפליטים בביירות, ש־בהם שולט הצבא הישראלי.
לא רציתי להאמין. זה יכול להיות, זה מוכרח להיות ברווז של כתב בלתי־אחראי.
ואז בא פתק שני: זה עתה הקרינה הטלוויזיה ההולנדית כתבה מצולמת. ערי־מות של גוויות, גוויות של נשים, ילדים וזקנים, נערמות במחנות, ולידן — ה־נגמ"שים של צה"ל, וחיילי ישראל — חיילינו, קרובינו, שכנינו.
המשכנו לדבר על השלום, על הבעיות הכרוכות בהשגתו, על שיתוף־הפעולה ה־דרוש להשגתו. והפתקים הוסיפו להגיע לשולחן. והמועקה הנוראה גברה מרגע לרגע.
ולבסוף ידיעת־טלקס קצרה, נוראה, שלא הותירה עוד כל מקום לספק: הצלב האדום השווייצי בביירות פונה בקריאת אס־או־אס לכל עמי העולם: התערבו מייד, כדי להפסיק טבח הנמשך זה היום השני, הנערך בעצם הרגעים האלה, כאשר נשים וילדים נרצחים בסיטונות, כאשר החולים והפצועים נשחטים במיטותיהם בבית־ה־חולים, כאשר הרופאים אינם יכולים עוד להושיע, אינם יכולים עוד להציל את חייהם שלהם עצמם.
ואני יושב — ישראלי, המדבר על הטראומה של עם־ישראל, על הצורך בביטחון לעמי, על הכמיהה של המוני ישראל לשלום, כאן, כמה מאות מטרים מביתה של אנה פראנק, באוזני ההולנדים ש־הוריהם חירפו את נפשם כדי להגן עליה ועל בני־עמה.
ועל מיצחי לוהט אות־קין.

ערפאת לחיילי צה"ל: תודה!

ב ערב זה היה צריך להופיע הד"ר עיצאם סרטאווי, גיבור השלום. ברגע האחרון ביקש להתחלף בעמאד שקור.
היה לו לכך נימוק פשוט וחותך. במשך שנים התפרסם הוא — סרטאווי — מפני שהסתכן ורץ קדימה בדרך השלום. הוא עמד בראש הרשימה של המועמדים ל־הירצח בידי הקנאים המטורפים (או הסוכ־נים השפויים של מישהו), חברי האירגון של אבו־נידאל, שהרגו את חבריו.

עיתוני הבוקר באנגליה *
„זוועה במחנה־הפליטים"

* הכותרת בניוז אוף דה וורלד: „טבח — אלף נהרגו בזוועת מחנה־הפליטים. הכותרת במייל: נשים וילדים נורו — אלף נרצחו בטבח הפליטים בביירות.

(המשך בעמוד 72)

החלה המכירה לשלב ב'
בשלב א' נמכרו כל 8 הדירות

"גן הורד"
איכות חיים אחרת

שמואל אולפינר בונה

במערב ראשון לציון, באזור וילות, שכונת יוקרה של

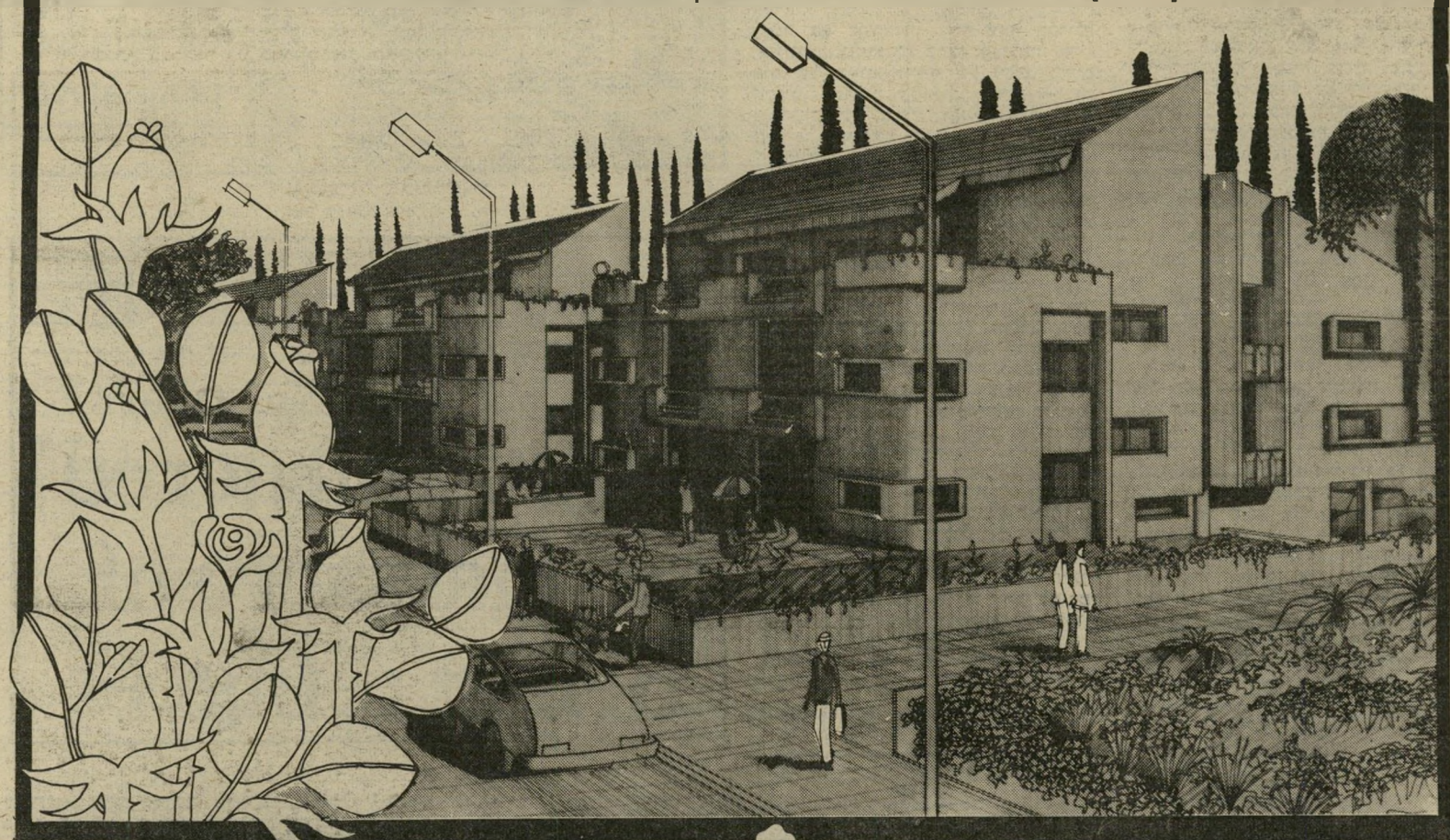
דירות קוטג' תלת מפלסיות

טובלות באזורי ירק ופרדסים. בכל בנין 4 דירות פאר 5½ חדרים

"גן הורד" - רמת-חיים ב-3 מפלסים:

- **במפלס העליון - חדר על הגג עם גג מרוצף.**
- **במפלס הביניים (3½ חדרים) - חדר הורים עם שרותים צמודים, 2 חדרי ילדים, ½1 חדר, פינת עבודה ושרותים.**
- **במפלס התחתון - סלון, פינת אוכל, מטבח ושרותים**

"גן הורד" - בניית פאר עלית -
בחירה קפדנית ביותר של מיטב חמרי הבניה, עד לפרט הקטן ביותר. לפי מיטב מסורת הבניה של "נאות דברת": • הסלון, פינת האוכל והמטבח מרוצפים שיש איטלקי. • מטבח אמריקאי משופר עם קירות מצופים קרמיקה. • בחדרי האמבטיה והשרותים - ריצוף וקירות קרמיקה. • מדרגות פנים דקורטיביות עם מעקה עץ. • מערכת סולרית מתקדמת למים חמים.
"גן הורד" - פיתוח סביבתי מושלם באיכות ובגימור הידועים של "נאות דברת".

נאות דברת בע"מ

משרדי ההנהלה: ראשון-לציון, רח' רוטשילד 43
משרדי המכירות: ראשון-לציון, רח' הרצל 59 רמת-השרון, רח' סוקולוב 38,

נאות דברת

"גן הורד"
חיים עם סגנון
בראשון לציון!

אנשים

■ שתי שאלות שאל **יעקב אגמון** את ח"כ התחיה **גאולה כהן** והותיר אותה המומה. „האם נכון ש**יצחק רבין** שלח פרחים ל**יוכב נאמן** כשהוא התמנה לשר־המדע? והאם זה נכון שנאמן שילם לנער־השליח את הטיפ בדולרים?"

■ **בערב** בירה ומצב רוח, שנערך באמצע השבוע, ריאיין אגמון, טלפונית, את הרב הראשי **שלמה גורן**, בעניין סגירת חברת אל־על בשבתות. לרב היה פיתרון. „אני מצטער שלא הביאו את הבעייה אליי. כי אני הייתי מוצא פיתרון. כמו שפתרתי את בעיית הממזרים בכך שקבעתי שהם סתם בני־זונה, באותה צורה חייתי פותר את בעיית אל־על. במטוסים שהיו יוצאים ערב כניסת שבת ומועד, היה מקבל כל אחד מהנוסעים ואנשי הצוות סיר, ובו היו טובלים את רגליהם במים. זאת, משום שלפי ההלכה מותר לשוט. הייתי משנה את שם הסיסמה ,טוס אל־על' ל,שוט אל־על' וכל הבעייה היתה נפתרת."

■ בזמן קיום השיחה הטלפונית ישב על הבימה יושב־ראש ועדת הכלכלה של הכנסת, **גד יעקובי**, שהוזמן ל־התראיין בנושא אל־על. הוא השתומם מהתשובה, אך בתום הראיון הסביר אגמון לו ולצופים, שאת קולו של גורן חיקה **מזכיה צפיר**.

■ יש גבול לסבלנותו של סגן ראש־ממשלה. שר־השיכון, **דויד לוי**, איחר לישיבת השרים לענייני התיישבות, ובבואו לחדר־הישיבות העמוס הוא לא מצא אפילו כיסא פנוי אחד. הוא הסתובב מצד לצד ואיש לא קם כדי לפנות לו מקום. בסוף הוא מצא מעט מקום לצד **יהודה דקל**, מנכ"ל מחלקת ההתיישבות של הסוכנות, ו**חיים צבן**, מנכ"ל הקרן־הקיימת לפיתוח. אבל הצי כיסא בכל זאת אינו כורסה. קפץ לוי וצעק: „מה זה פה! כל־כך צפוף! יש חשובים יותר וחשובים פחות!" רק אחרי־כן הוא יכול היה להתרווח בכיסא.

■ באותה ישיבה העיר נציג האוצר, **דן שקד**, שאין כסף להקמת התנחלויות חדשות. סגן ראש־הממשלה, **שימחה אריך**, הפסיקו בנזיפה: „תפסיקו להיות כלבי־השמירה שלנו. היה כסף, אל תדאג."

■ בהמשך הדיון קיבל ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות, **מתתיהו דרובים**, את רשות הדיבור. הוא פתח ואמר: „בלי לפתוח פה לשטן, אנו נוכל לבנות גם ישובים כפריים." קטע אותו אריך: „מתי, אין מה לדאוג. יורם ארידור איננו השטן!"

■ לראשונה מאז מונה אריך לתפקיד שר־החקלאות, הוא חש מה מידת החשיבות שמייחסים לתפקיד בחו"ל. ארליך הוזמן על־ידי עמיתו הקנדי, **ג'ון ויין**, לביקור מעבר לים. את ההזמנה הביא ללישכתו של ארליך שליח מיוחד שהגיע מקנדה. כאשר הוא נחת במונטריאול, המתין לו מטוס מיוחד שלקח אותו לאוטאווה. באמצע השבוע הוא טס במטוס מיוחד אחר במערב קנדה, כדי לחזות מהאוויר בשדות־התבואה המקומיים. בתוכנית הסיור, שהגיעה ללישכת השר ערב יציאתו, טרחו להדגיש בפניו שכל פרט בסיור נעשה ביוזמת ובפיקוח השר הקנדי. ככל זאת, יתכן שלארליך יהיו קשיי תיקשורת עם עמיתו. בעוד שתחום התמחותו של השר הישראלי הוא אופטיקה, יילון הוא חקלאי.

■ דיווחי הפלילים בידיעות אחרונות נשארים במישפחה. הכתב לענייני פלילים של העיתון, **יוסי כר**, יוצא לחו"ל, ומחליפו יהיה **חיים כרויא**, שהוא אחיו.

■ ח"כ **מיכאל קליינר**, שיצא לשליחות מטעם הסוכנות היהודית בדרום־אפריקה, הירצה ביום שבו פירסם נשיא ארצות־הברית, **רונלד רגן**, את עיקרי תוכניתו לשלום במיזרח התיכון. ח"כ חרות אמר לשומעיו היהודים, שהתשובה לרגן היא עלייה והתיישבות בארץ־ישראל. הוא זכה על כך למחיאות כפיים סוערות. קליינר התלהב ואמר: „לא ,יוצה מחיאות כפיים. רוצה שתבצעו!" מחיאות הכפיים בפעם השנייה היו חזקות יותר מהפעם הראשונה.

■ קליינר נוהג לא להודיע לפני טיסתו שהוא ח"כ, וכך קרה שבמטוס אל־על, שבו הוא הוא טס ליוהנסבורג, ישבו ח"כ **נפתלי בלומנפלד** ומחליפו בכור, **ישעיהו גביש**, בחלק הקידמי של המטוס והוא ישב מאחור. גם אחרי שזיהו אותו לא נמצא עבורו מקום. לעומת זאת, בדרך בחזרה הוא חרג ממינהגו והציג את דרכון־השירות שלו, כדי שיוכל לקבל את מיזוודתו במהירות. הסיבה — הוא מיהר לחתונה מיפלגתית. את המיזוודה הוא לא קיבל. בהגיעו לשדה התעיפה בן־גוריון, הוסבר לנוסעים שיש תקלה במיתקן השינוע וכל העברת המיזוודות תתעקב בשעתיים.

■ ראש־הממשלה נוהג לאחרונה לצטט את **דויד בן־גוריון**, אומר עליו טובות ומזכיר כל הזמן שהזקן הוא מאבות הציונות. העיר על כך ח"כ העבודה, **יוסי שריד**: „מעניין, מבן־גוריון לא שמעתי על בגין אף־פעם טובות!"

איך היה פותר הרב גורן את בעיית טיסות „אל־על" בשבת ומיהו השר החשוב ביותר

חיים ברלב נראה כאילו הוא שר את ההימנון. ח"כ המערך, שבא עם אשתו, תמר, לאירוע חברתי, פער את פיו כמפחק, אך נראה כאילו פצח בשירה.

יוסי שריד מביט בשעונו ומסתודד עם בועז אפלבאום, עוזרו של שימעון פרס. אפלבאום רשם את המשתתפים בדיון המדיני, שנערך במרכז מיפלגת־העבודה, ושריד קרא לו לפינת הבימה כדי לברר מתי הוא יוכל לעלות על הבימה כדי לשאת דברו. לבסוף נדחה הדיון.

ישראל קיסר ממלא־מקום מזכ"ל ההסתדרות, מחזיק בידו ילד במעון של „נעמת", ולצידו ח"כ דב בן־מאיר, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, שגם הוא מחבק ילד שזינק עליו. השניים היו אורחי מקומות־עבודה בתל־אביב, וכאשר ביקרו גם במעון „נעמת" בעיר, הם שמחו להצטלם כמינהג־התקופה, בחברת ילדים. באותו סיור הם ביקרו במיפעל מתכת. אחרי שסיימו את הסיור, אמר המנהל: „מנחם בגין רק איים שהוא יערוך בחירות והם כבר כאן."

אנשים

דיברי צבי שפירא, מפקד גלי־צה"ל, נמחקו בצורה מיסתורית, ואיזה אוצר מחזיק ח"כ מאיר שיטרית בביתו?

■ אחרי שח"כ מפ"ם, **דב זבין**, איים במרומז שהציבור החילוני יחרים את מיפעלי הציבור החרדי, אם אלה יטילו חרם על אל־על, פגש ח"כ מפ"ם, **יאיר צבן**, במנהיג אגודת־ישראל, שאל צבן את **אברהם שפירא**: „תגיד לי, איך קוראים לחברת־השטיחים המתחרה שלכם. מרים שפירא השתומם וצבן הוסיף: „רבים פשוט שואלים אותי איפה עליהם לקנות שטיחים אחרי שיתחיל החרם הכלכלי נגד האגודה."

■ האם הוא אמר מה שאמר? בישיבת הועד־המנהל של רשות־השידור ביקש **צבי שפירא**, מפקד גלי־צה"ל, את רשות־הדיבור מיושב־ראש הועד, **ראובן ירון**. „בהעולם הזה היה כתוב שאני התנגדתי לבטל את המונח גדה מערבית בשידורים. אני רוצה לתקן. לא התנגדתי כללית, אלא רק התנגדתי שהחלטה כזאת תתקבל בהקשר לבג"צ שהגיש העצני."

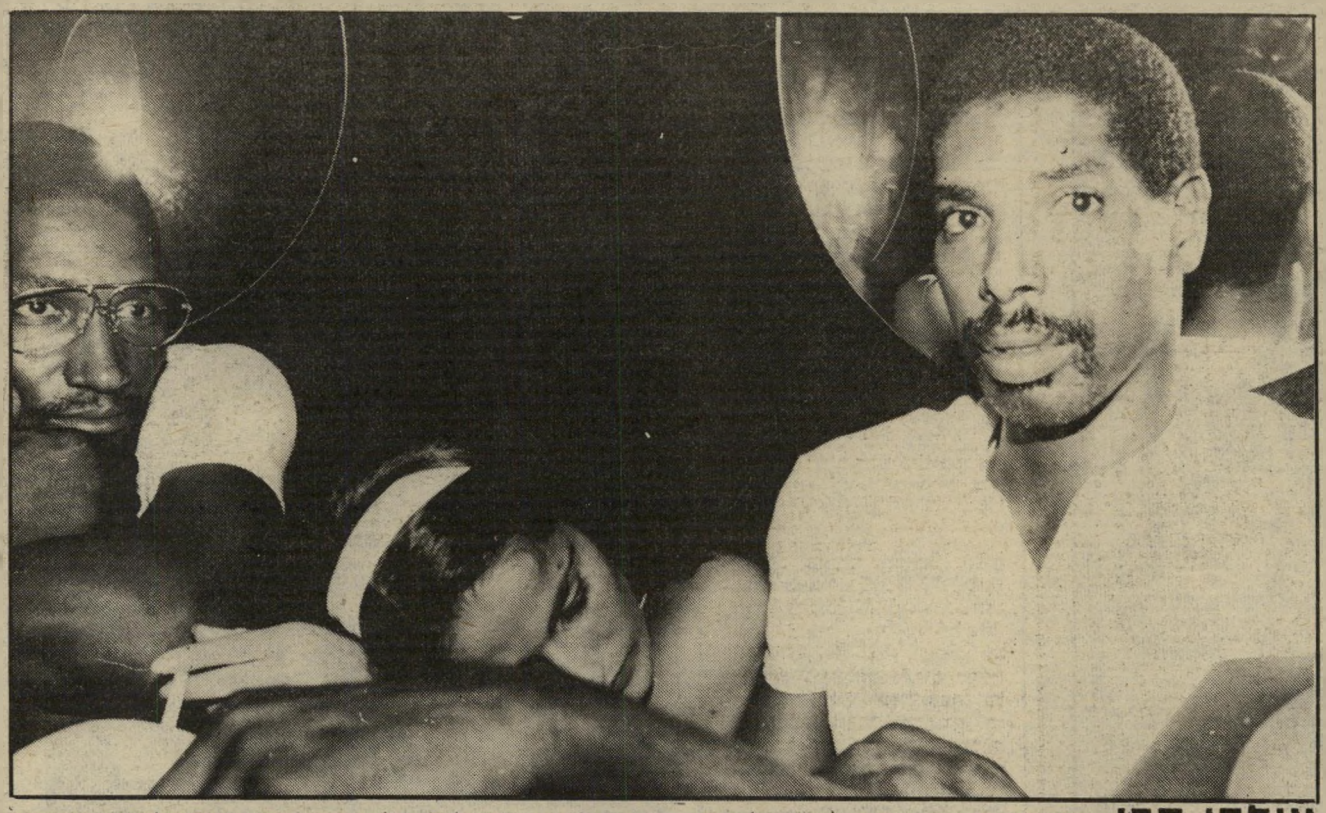
■ שפירא התכוון לסיפור שהופיע במדור אנשים (העולם הזה 2345) שבו סופר שהוא התנגד לשנות את המינוח „גדה מערבית" ל„יהודה ושומרון", בבג"צ המפורסם של אלייקים העצני. או התקיים דיון בוועד־המנהל של הרשות, אם להיענות לעתירה.

■ העיר על־כך עורך־הדין **אהרון פאפו**, חבר הוועדה: „מה ההבדל? אתה התנגדת וכולם זוכרים זאת. בזמנו אפילו שוחחתי עם שניים מהנוכחים בישיבה על התנהגותך. מכל מקום, יש הקלטה של הישיבה ותוכל לשמוע בעצמך." ענה שפירא: „כן, ביקשתי לשמוע את ההקלטה, אך איכרים לי שהקאסטה הזאת נפחקה."

■ מכל עבר נשמעו קריאות: „ווטרגייט, ווטרגייט!" הגיב פאפו: „אכן ווטרגייט. זה דומה לתמלילי־הקאסטות שנעלמו מהתחנה שלך, גלי צה"ל." הכוונה היתה לתמלילי התוכניות נכון לעכשיו של

■ **יצחק בן־נר**, ששודרו בתקופת המילחמה. הפרופסור ירון החליט לסגור את הפרשה:

■ **שיטרית**, מחזיק בביתו יצירת־אומנות נדירה ויקרת־ערך. הוא ואשתו **רותי**, אירחו ל־

אולסי פרי נח בין ריקוד וריקוד, לצידו של חברו בקבוצת מכבי תל־אביב, ארל ויליאמס (משמאל), שבא למועדון־דיסקו בתל־אביב בחברת נערה בשם איילת (באמצע). פרי, שבא למקום לפני חברו, חיפש אותו כל הזמן. כשמצא אותו, התיישבו השלושה בצד. בתמונה: איילת, המזכירה מעט את חברתו לשעבר של אולסי פרי, תמי בן־עמי, עוצמת עיניים ומתרכזת.

„אל תעשו מזה עניין. הקאסטה סתם נמחקה."

■ **מיכה מימון**, מי שהיה פעיל נמרץ בפנתרים השחורים, הגיע למסקנה שהשינוי חייב להיעשות מבפנים. מימון, שהוא קצין במילואים, התחיל לעבוד כדובר פרוייקט שיקום־השכונות, המשותף למישרד־השיכון ולסוכנות היהודית. לחבריו סיפר, שעד שלא ראה את הפעולות בשטח מקרוב, הוא לא העלה על דעתו מהו מצבן האמיתי של שיכבות האוכלוסיה הנחשלות.

■ ח"כ חרות, **מאיר**

ארוחת־ערב את האמן **יעקב אגם**. **מירי**, בת ה־4, בתו הקטנה של הח"כ, שהוא גם ראש־עיריית יבנה, הראתה לאגם ציורים שהיא מציירת בגן. אגם הציע לה שהיא תתן לו ציור משלה, והוא ישאיר לה רישום שלו. שיטרית קפץ על המציאה, מיהר להביא בלוק־נייר ואגם שירבט רישום על אחד הניירות. עתה שומר שיטרית על הרישום הבלעדי בשבע עיניים.

■ לבד מהפירסום שבו זכה ח"כ העבודה, **דב בן־מאיר**, כאשר צידד בהקמת ממשלת ליכוד לאומי, הוא זכה לפירסום נוסף כאשר קרא שוב להקמת איגוד מיקצועי של שוטרים. ביטאון מפ"ם, על המישמר, כתב עליו דיברי שבח: „ח"כ בן־מאיר הוכיח כי הוא בעל זיכרון והתמדה לפחות בנושא זה. שלוש שנים הוא אינו מרפה ממאבקו למען השוטרים." מישפט זה הקפיץ את חבר הוועדה המרכזת מטעם מפ"ם, **נפתלי בן־משה**, שפנה ל**מארק נפן**, עורך על המישמר, וקבל לפניו על כך שבעוד שאת המאבק למען השוטרים ניהלה סיעת מפ"ם בהסתדרות, הפירסום בביטאון מפ"ם ניתן לבן־מאיר. סיכם בן־משה את דבריו: „מה לעשות שאנחנו לא בעד ממשלת ליכוד לאומי, וגם לא חסידים של המילחמה־בלבנון?"

■ אנשי שר־החוץ, **יצחק שמיר**, חוגגים. **שימעון דרעי**, עוזרו הפרלמנטרי של של הח"כ **רוני מילוא**, שהוא מאנשי שמיר, התחתן. דרעי התחתן עם פעילה אחרת של התנועה, **סמדר עיץ־חיים**. בלהט השימחה העיר מילוא: „נותר לנו לחתן עוד שניים: את **ירדנה מזר**

רוזי בן־עמי היא אחותה הצעירה של הדוגמנית תמי בן־עמי. בניגוד לאחותה, היא אינה צועדת על המסלול, אך עבודתה קשורה באופנה: היא עובדת בבוטיק.

ואת **קדוד מזכה**." ענה על כך סגן שר־החקלאות **מיכאל דקל**, שמלכה הוא עוזרו: „תמיד אמרתי שיש לי שתי משימות. להביא מאה אלף יהודים לגדה, ולחתן את קלוד."

חיים טופול מנשק את אביו, יעקב, במסיבת־הפתעה שאירגנה לכבודו אשתו, גליה. היא הזמינה את חבריה הקרובים של בני־הזוג למיסעדה כדי לחגוג את יום־הולדתו ה־47 של חיים, אותו היא הביאה לשם בעורמה.

אנשים על מדרגות

צלם מודע לבעייה זו. באירועים החשובים, המסוקרים על־ידי אמצעי־התיקשורת, נמצאות בדרך־כלל אותן הדמויות. אחרי כמה פעמים פשוט משעמם לצלם אותן, ועוד באותן תנוחות מוכרות. צלמת המערכת, ענת סרגוסטי, עמדה לפני אותה בעייה, כאשר נשלחה לצלם את כל המי־ומי שבאו לאירוע המדובר ביותר של סוף שנת תשמ"ב — תחונת־צמרת בעולם העיתונות.

אחרי שבדקה את השטח, לא נותר לענת אלא לתפוס זווית צילום מיוחדת, יוצאת־דופן, כל האורחים עלו וירדו במדרגות, ב־ביאם ובלכתם. סרגוסטי צילמה אותם בשניות אלה, כשהזווית ה־מיוחדת ומקום עמידתה יצרו תוצ־אות מעניינות ביותר. זוהי הוכחה שאם רוצים „להקפיא את הרגע", אפשר לעשות זאת ביותר מדרך אחת.

שר־החוץ יצחק שמיר אוחז ביד אשתו, שולמית, בדרכו הביתה. שמיר אינו גבוה, אך זווית הצילום הנמיכה אותו עוד יותר. אשתו נראית כאילו היא גוררת אותו.

פנינה הנצחית פנינה רוזנבלום באה בשימלת־ערב נוצצת, בעלת שסע הנמשך כמעט עד למיפשעת. רק כאשר ירדה במדרגות, ניתן היה לראות עד כמה השימלה נועזת. שר־החינוך, זבולון המר (למטה), לעומתה, נראה כלפני קרב

מבט מלמעלה ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'י־צ'י") להט, נראה כבובה בתנוחה אופיינית למוסיאוני־שעווה. להט אינו עומד לצאת לקרב איגרוף ולא מיישר את חליפתו, אלא מתכוון לרדת במדרגה.

גבר מושך ח"כ המערך, גד יעקובי, נראה מושך את אשתו ה־יפה, נלה, המצאת בחודשי הריונה האחרונים, ואת שר התיירות, אברהם שריר, הנאחז בו. אלמלא חייכו, היה נדמה שיעקובי מושך אותם בכוח אחריו.

בלונים

מאת דניאלה שמי

אריאל שרון בלבנון

אנשים

מתי הסכימה פנינה רוזנבלום להצטלם בעירום מלא

■ העיתונאי הבארשבעי **יצחק שתיל**, לא העלה על דעתו שאיחולי שנה טובה לחו"ל יהיו דרך לקבלת מידע עיתונאי. שתיל, הנוהג לאחל שנה טובה לידידיו גם מעבר לים, טילפן לפאריס לביתו של עיתונאי בארשבעי אחר, **ניסים טאיטו**, העובד בשגרירות ישראל בצרפת כנספח עיתונות. אשתו, **עליזה**, הסבירה שבעלה עדיין בעבודה למרות שהחג עמד בפתח. היא לא הסבירה מדוע, אך אמרה לשתיל שבעלה לא יענה אם הוא יטלפן אליו. שתיל לא הבין על מה היא מדברת. הוא טילפן לשגרירות ולא קיבל תשובה. במשך החג הוא לא האזין לשידורי החדשות. כאשר טילפן לידידו טאיטו במוצאי החג, הסתבר לו שטאיטו עבד בשטח בעיקבות הניסיון לרצוח את אחד מעובדי השגרירות.

■ אחרי שנודע בעולם על הטבח שנערך בביירות, מיהר ראש־ממשלת שוודיה לשעבר, **אולוף פאלמה**, להתקשר עם ח"כ **גד יעקובי**. פאלמה, שביקר בארץ בימים הראשונים של המילחמה, סיפר ליעקובי שהדיווחים בטלוויזיה השוודית על האירוע גרמו לתחושה כבדה ביותר. הטלוויזיה הקרינה בזה אחר זה, ללא פרשנות, צילומים מביירות וצילומי־ארכיון ממחנה ההשמדה אושוויץ. למרות שהדברים לא נאמרו בפירוש, היה ברור שישראל מוצגת כאחראית למה שקרה במחנות הפליטים.

■ **פנינה רוזנבלום** גובה, לדבריה, לא פחות ממיליון לירות עבור צילום פירסומת. „על פחות מכך אני לא מדברת." אומרת פנינה, אך מזכירה שפעם היא שימשה מודל ללא תשלום. היה זה כאשר היא נפגשה עם הצייר **סלוואדור דאלי**. הוא ביקש לעשות רישום של גופה. הוא נשאר עם הפרוטה על גופו ופנינה התפשטה עירומה כביום היוולדה. „הוא אחד מגדולי עולם, היה לי לכבוד להתפשט לפניו."

■ פנינה נשאלה מה דעתה על דיברי ראש־הממשלה שאין שואלים גבר היכן בילה בלילה. ענתה פנינה: „אני הייתי שואלת אותו באמבטיה. ואז הייתי עושה לו מיקלחת קרה."

יהודה נאמן מתחבק עם סוהר האני, כוכבת סירטו החדש „מגש הכסף". האני, ילידת עכו הלומדת תואר שני בלינגוויסטיקה באוניברסיטה־העברית, משחקת בתפקיד השחקנית הערביה של הזמר תומך־השמאל, גידי גוב. עלילת הסרט עוסקת ביחסים בין חברי־קבוצה שמאלנית והמימסד. בסיום צילומי הסרט נערכה מסיבה לכל הצוות. כאשר באה למסיבה האני, היא מיהרה להתחבק עם נאמן, שביים את הסרט. יהודה נאמן הוא ראש החוג לקולנוע באוניברסיטת תל־אביב.

בלוז "אגדת הג'ינס"

אגדת הג'ינס מתחילה עם הג'ינס הכחול של לוי'ס,
סביב המדורות של כורי הזהב באמריקה.
אגדת הג'ינס נמשכת עם הג'ינס הכחול של לוי'ס,
לאורך הדרכים, צמוד לצעירים וצעירות בכל העולם.
אגדת הג'ינס תמיד עם לוי'ס.
אז שימו עליכם לוי'ס–כחול, חזק, שורשי, אמיתי.
בואו לשיר איתנו את בלוז "אגדת הג'ינס".

היזהרו מחיקויים!

Levi's®

יש ללוי'ס הופעה שמרגישים

נסיון לחב
MADE IN ISRAEL
Lahav
האופנה המלהיבה כל גבר ואשה
להשיג בחנויות המובחרות וברשת חנויות להב

ארצות־הברית: השקרים הקטנים של קאספר ויינברגר

איש אינו משלה את עצמו שמישטרו של רונאלד רגן לוקה בתיחכום־יתר. הדיעה הרווחת בקרב משקיפים אירופיים על הממשלה הרפובליקאית היא קודרת למדי. אפילו מדינאים שמרנים, פרו־אמריקאים, באירופה, מגלים חוסר־סבלנות הולך וגובר כלפי ארצות־הברית. קיימת גם שניות מעניינת כלפי שר־החוץ המפוטר, אלכסנדר הייג. באירופה ראו בו ידיד, אבל נסו לגנות אותו על חלקו בפישעי שרון־בגין בלבנון. האירופים גם הסתייגו ממדיניותו באמריקה הלאטינית ובאפריקה. ג'ורג' שולץ וקאספר ויינברגר נמצאים בקוטב השני. הם נחשבים למדינאים עויינים ביחס למערב־אירופה, אבל הטאקטיקה שלהם במיזרח התיכון מקובלת יותר על האירופים, מאשר זו של הייג.

תמימות הוליוודית. קאספר ויינברגר מגלה לאחרונה, רגישות רבה יותר לרחשי־הלב והלון־הרוחות באירופה. יש אומרים שהוא נתון להשפעתו של הנרי קיסינג'ר. אחרים סבורים שהוא פשוט מנסה לאזן את שר־החוץ שולץ, המפגין חיספוס הגובל בשחצנות במגעיו עם בריטניה, צרפת וגרמניה. מכל מקום, אין ספק שמערכת יחסי־הציבור המשומנת של הפנטגון הועמדה לרשותו של שר־ההגנה, כדי לקרב את דעת־הקהל באירופה לעמדות האמריקאיות בכל הנוגע לעימות עם הסובייטים בכלל, ובעניין הגרעיני בפרט.

בשבועות האחרונים שלח ויינברגר מיכתבים התומים על ידו ל־40 עיתונים חשובים באירופה, כדי לעדכן אותם בהגדרות מדוייקות של המדיניות האמריקאית. המיכתבים מנוסחים בצגה המייגעת משהו של החוגים למדעי־

מדען וחוגה־דעות רוברט אופנהיימר
עולם שונה זכוב יותר

החברה באוניברסיטות של ארצות־הברית, והם מאופיינים בשילוב האמריקאי הקלאסי: תמימות ראשונית, הוליוודית, וגישה מתנשאת, לא הכי־חכמה בעולם.

בין השאר מנסה שר־ההגנה להסביר לאירופים שארצות־הברית פשוט מנסה לגשר על פני הפער הדוקטרינארי בין שתי מעצמות העל. במילים פשוטות יותר: ויינברגר גורס שהסובייטים דוגלים בצבירת ארסנל גרעיני אדיר, לצורך „עימות גרעיני ממושך". כל מה שהאמריקאים מנסים לעשות הוא פשוט לא לפגר אחרי ברית־המועצות במירוץ־החימוש.

שלומיאלים. מומחים אסטראטגיים במערב מצהירים בריש־גלי שוויינברגר מדבר שטויות. כמה עיתונאים בכירים ביומון הצרפתי לה מונד סיפרו, שדבריו של ויינברגר היו עלבון לאינטליגנציה שלהם. הכל יודעים, טוענים הצרפתים, שהסובייטים אינם מסוגלים לעמוד במירוץ־החימוש מבחינה כלכלית. מכאן האינטרס האמיתי שלהם בפירוק מנשק גרעיני. מסיבה זו זנחו הסובייטים את מדיניות העימות הממושך כבר לפני ארבע שנים. כל סטודנט אירופי לאסטראטגיה מודע לעובדה זו.

ויינברגר החטיא את המטרה בשל זילזולו הבלתי־מוצדק בקהל קוראיו. „מדוע הם מתעקשים לפנות לאירופה באורח כל־כך שלומיאלי?" שאל השבוע פרשן בי־בי־סי, „זה כמו לתת לרונאלד רגן לכתוב מאמר על סרטיו של אינגמר ברגמן."

אפשר אולי לסלוח על חוסר יושר אינטלקטואלי, או סתם טיפשות. לרוע המזל שיבץ ויינברגר במיכתבו גם שקרים פשוטים, הניתנים להפרכה בקלות. אחת הפיסקות באיגרת־הרועים של שר־ההגנה הרגיזה במיוחד את האירופים: „אין שום דבר חדש במדיניות שלנו. מאז התחילה התקופה הנוראה של כלי נשק גרעיניים ביקשה ארצות־הברית למנוע מילחמה גרעינית על־ידי הרתעה. מדיניות זו זכתה לאישור באמצעות ההליכים הדמוקרטיים, לפחות מאז 1950."

ניו־סטייטסמן מעיר, ובצדק, שוויינברגר פשוט משקר. המועצה האמריקאית לביטחון לאומי אישרה מיסמך המתווה את מדיניותה הגרעינית של ארצות־הברית כבר

ב־1948. המיסמך מתייחס במישרין לשיתופו של הציבור הרחב בהחלטות בנושא הגרעיני וקובע באורח מפורש ומנומק — יש למנוע כל דיון ציבורי בנושא!

סעיף 5 במיסמך קובע: „דיונים והחלטות בעניין כה חשוב, אפילו אם יהיו חיוביים, עלולים להעמיד לפני הציבור האמריקאי שאלות מוסריות בעלות השלכה ביטחונית חיונית, לפני שכל ההיבטים הצבאיים של הסוגיה יובהרו לו. אם יוחלט להעמיד את הנושא להכרעת העם האמריקאי, יש לעשות זאת רק בשעת־חירום, כשהציבור ער לבעיות הביטחון."

במלים אחרות, יש לנצל את ההיסטריה השוררת בשעת חירום, כדי למכור לציבור את התוכניות הגרעיניות המסוכנות והיקרות.

סעיף 7 עוד יותר מרחיק לכת: „אם ארצות־הברית תכריע נגד פיתוח כלי־נשק גרעיניים, או אפילו תקיים ויכוח פומבי בנושא, היא תזכה לאהדה בקרב אנשי שוליים רדיקאליים ובמדינות הגוש הסובייטי, אך תעורר את זעמו של כל אזרח הגון במערב אירופה, הסומך על המיטרייה הגרעינית האמריקאית."

מיסמך זה סווג בזמנו כ„סודי ביותר", נחשף רק באמצע שנות ה־70. אין כל ספק שתוכנו ידוע היטב לוויינברגר. נסיון הטישטוש שלו גרם נזק ברור לנושא, שאותו ניסה למכור לאירופה.

האירופים הכריעו בבירור בעד דיון נוקב ופומבי בשאלת הצבת כלי־נשק גרעיניים, ומקבלים בנושא זה את העמדה שהביע פרופ' רוברט אופנהיימר כבר ב־1955: „אם יתחילו לדון בגלוי בבעיות שמעורר הנשק הגרעיני, יהיה זה עולם שונה לחלוטין, ולדעתי גם טוב יותר."

דנמרק:
שליחות הומאנית

ממשלתה הסוציאל־דמוקראטית של דנמרק סייעה בכסף ועודדה מבחינה פוליטית את הקמת המרכז הרפואי הראשון בעולם שיוחד לטיפול בנפגעי עינויים.

הקמת המרכז עלתה יותר ממיליון דולר. 50 אנשי צוות רפואי יטפלו ב־300 נפגעי עינויים בכל שנה. הדנים צברו בשנים האחרונות נסיון רב בנושא זה. מאות פליטים מצ'ילה, שעונו קשות על־ידי המישטרה הפוליטית הידועה לשימצה של הפאשיסטים (שעלו לשילטון שם בסיוע אמריקאי בדיוק לפני 10 שנים), קיבלו טיפול רפואי מסור בדנמרק.

גם קורבנות הפאשיזם בארצות אחרות הגיעו לבתי־חולים בדנמרק. הדנים סבורים שריפויים של נפגעי עינויים קשה הרבה יותר מזה של חולים רגילים, הם מעריכים, שמשך הטיפול בקורבנות עינויים עולה פי חמישה על הרגיל.

הבעיות העיקריות הן נפשיות. את הפצעים הגופניים ניתן, בדרך כלל לרפא, או לפחות להקל על הכאבים. הבעייה העיקרית נעוצה בטראומות נפשיות קשות. הן מתבטאות גם בתופעות פיסיות, בעיקר כאבי־ראש נוראים.

לדעת המומחים בקופנהגן, סובלים חולים רבים מתחושה קשה של השפלה. קורבנות רבים של עינויים פוליטיים השתייכו לעילית החברתית במדינותיהם. כמה מהם כיהנו במישרות בכירות, היו שרים, שגרירים, לפעמים אפילו ראשי מדינות. הירידה הדראסטית שלהם ממרומי מעמדם החברתי למרתפי עינויים מאויישים על־ידי סאדיסטים, היתה בלתי־נסבלת.

הפשע: החזקת ספרים. בשנים האחרונות מגיעים למרכז גם מעונים מהודו, קורבנות מישטרה של אינדירה גאנדי. אחד המיקרים הוא אירוני במיוחד. מנהלת בית־ספר בשם ארכאנה נהאא נעצרה, חרף העובדה שלא עסקה מעודה בפעילות פוליטית. סוכני המישטרה הפוליטית של גאנדי, ידידה נאמנה ומסורה של הסובייטים, אסרו את גוהא מכיוון שבביתה נמצאו כתבים של קרל מארכס וביוגראפיה של לנין! גוהא נכלאה ועברה סידרה ארוכה של עינויים קשים. היא חלתה. ולקתה בשיתוק מוחלט ממותניה ומטה. לחץ ממושך של האידגון הבינלאומי אמנסטי אינטרנאשיונל הביא לשיחרורה. אחרי טיפול ממושך בדנמרק היא מסוגלת ללכת.

הדנים מצפים שבשנה הבאה יגיעו למרכז גם פלסטינים, בכללם קורבנות של הפלאנגות הפשיסטיות של בשיר ג'מייל, ואולי גם לוחמים שלפי דיווחים בעיתוני־חוץ קיבלו יחס נוקשה בשבי הישראלי.

כדאי לזכור

בתקופה זו של ספיחי מילחמת־לבנון, כדאי להזכיר שהתופעה של מעורבות חיילים במאבק נגד מיליטאריזם אינה ייחודית דווקא לישראל.

לפני פחות משנה צעדו אלפי חיילים הולנדיים, שהם גם חיילי נאט"ו, בהפגנה אדירה נגד הצבת כלי־נשק גרעיניים על אדמת הולנד. הם נשאו כרזות בגנות המילחמה, הביעו בגלוי את התנגדותם לתוכניות האסטראטגיות של וושינגטון. בסך הכל הם הביאו כבוד לארצם, חיזקו את תדמיתה ההומניסטית, ותרמו רבות למאמץ להפגת המתח הבינגושי.

הוויכוח הציבורי שפרץ בישראל, עקב השתחפות אנשי מילואים, שהם אזרחים לכל דבר, במאבק נגד המילחמה התוקפנית בלבנון, התעלם מהדוגמה ההולנדית. כדאי לזכור ולהזכיר אותה מחדש.

חיילים הולנדיים נגד נשק גרעיני
הביעו התנגדותם בגלוי

קמרה אובסקורה
לימודי צילום

לימודי בוקר, אחה"צ וערב בכל הרמות
מסגרת לימודים גמישה
הסדר מיוחד לחברי קיבוצים
תחילת שנה"ל אוק' 82

תל אביב
ביאליק 23, 03-658677

ירושלים
בצלאל 6, 02-233502

חיפה
הנביאים 13, 04-662773

ההרשמה בימים אלה

מכתבים

בחירות עכשיו

הצעה של הרגע האחרון למיפלגות הגדולות והקטנות.

לפני שיטילו את המדינה למערבולת של מערכת־בחירות, כדאי להם, לקברניטי הקואליציה, לשקול בכובד־ראש את ההצעה הבאה: להקים רשימה משותפת של רוב מיפלגותיהם, לפי יחסי הכוחות הקיימים.

בממשלת בגין ממילא מתיישרים כולם לפי מצע התחיה, כך שבעניין זה לא יהיו בעיות. זו גם הדרך היחידה להציל את המפד"ל ותמ"י מהחרב המתהפכת של אחוז־החסימה, ולשכנען להסכים לבחירות מוקדמות.

ליוזמה כזו תהיה השפעה מברכת על המערך: הוא ייאלץ סוף־סוף להציג איזו עמדה מדינית, ואולי גם יקח דוגמה מהיריב, ויקים רשימה משותפת עם שינוי.

כך יתמודדו בבחירות שני גושים גדולים, ומהרשימות הקטנות ישארו רק אלה שיש להן באמת משהו מיוחד להציע: אגודת־ישראל, בשם האינטרסים של הקדוש־ברוך־הוא; רק"ח, בשם האינטרסים של הקרמלין; רשימת־שלום יהודית־ערבית, בשם האינטרסים של שני העמים.

חגי פרוימוביץ, רמת־גן

● ● ●

גם בסיזיף

הימאים הישראלים נקלעו למיזרח הרחוק, אך הדי מילחמת הלבנון השיגו אותם גם שם.

הימאים הישראלים נקלעו למזרח הרחוק, אך הדי מילחמת הלבנון השיגו אותם גם שם.

קשה להגיד שאנחנו כאן, בגלות הונג־קונג, לא בעניינים. אמנם רק כאורחים לשעה, כצוות האונייה צים סידני, אבל בהחלט עוקבים אחרי המרתחש — ובסיניות זה נראה הרבה יותר יפה.

קרני עם־עד, רון סיבר,
הונג־קונג

● הקוראים צירפו למיכתבים קטע מעיתון מקומי — ראה גלופה.

● ● ●

שיבחי שריר

מישרד־התיקשורת הצליח במקום שבו נכשלו מישרד־החוץ, מישרד־הביטחון

英王儲夫婦坐船經過蘇彝士運河

הדי המילחמה בעיתון בהונג־קונג

הרבה יותר יפה

גיים? די בחוזי־שלום חד־צדדיים, בצורת תקנות מינהליות, ובא הגואל לישראל.

יהושע לבון, תל־אביב

● ● ●

שעת האמת

הקורא מצטער שנתן קולו לוויכוח.

תוכניתו המדינית של הנשיא רגן אינה עולה בקנה אחד עם שאיפות

א.ג.נ.

הנדון: תקשורת אלחוטית עם חובבי רדיו לבנוניים.

הסמך: נספח בי לסעיף 9 של תנאי הרשיון לחובבי רדיו.

עקב מבצע "שלום הגליל" ניתן לך בזה אישור זמני לקיים תקשורת אלחוטית עם חובבי רדיו לבנוניים-בהתאם לתנאי רשיון החובבים.
האשור מוגבל לתקופת המבצע הנ"ל, או עד למועד מוקדם יותר- עליו תקבל הודעה ממשרדנו.
אין לאישור זה כל תוקף, אלא בצרוף לרשיון חובבים.

הודעת מישרד התיקשורת לחובבי־רדיו

חווה שלום פרטי

אל, בשם האינטרסים של הקדוש־ברוך־הוא; רק"ח, בשם האינטרסים של הקרמלין; רשימת־שלום יהודית־ערבית, בשם האינטרסים של שני העמים.

חגי פרוימוביץ, רמת־גן

● ● ●

גם בסיזיף

הימאים הישראלים נקלעו למיזרח הרחוק, אך הדי מילחמת הלבנון השיגו אותם גם שם.

הימאים הישראלים נקלעו למזרח הרחוק, אך הדי מילחמת הלבנון השיגו אותם גם שם.

קשה להגיד שאנחנו כאן, בגלות הונג־קונג, לא בעניינים. אמנם רק כאורחים לשעה, כצוות האונייה צים סידני, אבל בהחלט עוקבים

וראש־הממשלה בכבודו ובעצמו.

מנחם בגין, יצחק שמיר, ואריק שרון קיימו שיחה־לילית מאכזבת עם בשיר ג'מייל. למרות שנבחר בחסות כידוני צה"ל, הוא סירב לחתום עימם על חוזה־שלום כפוי.

אילו שאלו את שר־התיקשורת, אברהם שריר, היה פותר את הבעיה באחת. יש לו שיטות בדוקות, לשר הנמרץ. בימים אלה שלח מישרדו הודעה לכל בעלי רשיון להפעלת משדרי־רדיו לחובבים, כי הם רשאים להתקשר לחובבים בלבנון.

והרי זו השיטה המדינית הבדוקה: לרגל מיבצע שלום־הגולן יכריז מישרד־החקלאות כי מותר לייבא פרות סוריות, ולרגל מיבצע שלום יהודה ושומרון יכריז מישרד־הבריאות כי על המטיילים בסלע־אדום להצטייד במימיה וכובע.

מי זקוק לטיקסי חתימה הגיס

הסיפוח של בגין, שרון ושות', תוכנית זו מתנגדת להקמת מדינה פלסטינית־אש"פית בשטחים, אך מחייבת הקמת מדינה פלסטינית־ירדנית בגדה המערבית וברצועת־עזה.

הקולות החדשים הנשמעים מוושינגטון מעידים על התקרבות שעת־האמת בהכרעת שיקול־דעת ועל כוונותיה לפעול בניגוד למטרות התנועה הציונית.

כמי שאוהב את הארץ ומרבה לסייר בה, אני יכול להעיד כי במקומות רבים על כביש המערכת הישן — הגבול בין ישראל וירדן עד 1967 — יש שליסה טובה על הנעשה בצידו המיזרחי, שליטה המאפשרת למנוע כל הפרה צבאית של הסכם שלום בין שתי המדינות.

במבט לאחור, אני מצטער על כך שב־1977 נתתי את קולי ללי־כוד, ושלא הבנתי את משמעותה הרת־האסון של מדיניותו.

אהוד שפינר, רמת־גן

● ● ●

הצעות לחיסכון

בבתי־הספר

הורים לילדים בבתי־ספר יכולים לשמש לא רק כדחלילים.

כידוע, מבצעים הורי התלמידים זה כמה שנים תפקידי דחלילים בשערי בתי־הספר של צאצאיהם. מאחורי רעיון זה עומדת המטרה הנעלה של העסקת קשישים, שקיצבת הזיקנה שלהם אינה מספקת

(המשך בעמוד 24)

פלטפורמה

סמדר הלפרין טענה כי פגיעה רוזנבלום עברה ניתוח בלתי־מוצלח להגדלת החזה („מיכתבים", „העולם הזה" 2346), ובעלת השדיים נעלבה עד עימקי נשמתה („מיכתבים" „העולם הזה" 2348). כעת מציעה קוראה שלישית:

כדאי לעיין בסירטון פירסומת שהופיע על גבי מירקע הטלוויזיה, שבו הופיעה הגברת רוזנבלום כשהיא מהלכת בשוק המיזרחי של ירושלים ומפזמת את שירו של עקיבא נוף. בסירטון זה נראית רוזנבלום חסרת־שדיים לחלוטין, ממש פלטפורמה!

מעניין מניין צצו לה לפתע „השדיים של המדינה".

יעל חצרוני, נתניה

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירת על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי - הדברת מזיקים בע"מ

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי הזירה
• שורות ת.ד
ללא תשלום
• מכנדים
כרטיסי אשראי
פרסום אידיאל
אבן גבירול 58 ת"א
טל: 227117

העסק הנבחר-1980/81/82 בתחום משרד המסחר והתעשיה
רעים למטרת נישואין
שרות הוגן, יחס אישי ומסור, אמינות ומספר חתונות רב.
20 שנות נסיון והצלחה!
תל אביב בן יהודה 58 טל. 03-282932

חן טרמפ לחייל

מיבצע

חודש גילוח חינם

קנה עכשיו
בקבוק אקוה ולוה
ותקבל במתנה
שני מכשירי גילוח ג'ילט.
אז מה אתה מחכה? רוץ!

נ.ב. אם נותנים לך שניים במתנה,
למה לא תיקח ארבעה?

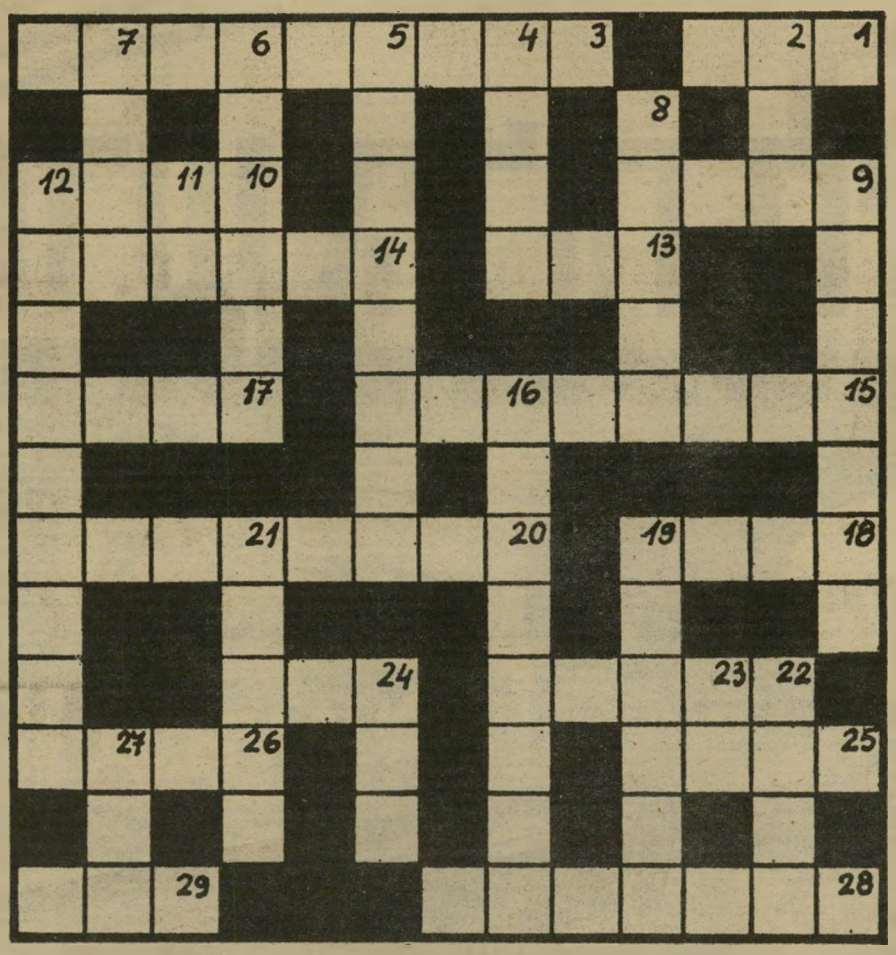
אקוה ולוה
המרענן הגברי.

הסוכן בישראל: בלמון בע"מ. המפיצים: חב' נורית בע"מ.

משבצות

2351

מאת **נדיב אבידן**

מאוזן

1. מה את אומרת? כל הכבוד! (3)
3. מי שמשתמש באמצעי־אלימות קיצוניים, יילקח לכלא על שהוריד את הראש למשהו שגם בן־גוריון לא אהב במיוחד (4, 5)
9. לכסוי צבאי מסתפקים ב־קצין אחד (4)
10. משמש בתפקיד צבאי רק באופן חלקי (4)
13. נאמר בפרוש: קבלי מה שכתוב בצוואה (3)
14. טון נקי וחסר חשיבות (6)
15. הבן הבכור במשפחה אחראי על האוירה החמימה בבית רב מידות (3, 5)
17. לא השאיר דבר לחי, מצרכי מזון (4)
18. ישתמש בצינור בנוכחות ילדים (4)
20. איבר הלעיסה שלי מרגיש במעיל צבאי כמו דווח שוטף מהבנק (3, 5)
22. הכוחות הלוחמים יצאו מהאיזור הזה בטמפו רזוננטי (מ) (5)
24. מין מזנון שעומד על הרגלים (3)
25. הוא שוב גילה את המכה (4)
26. יקח בכוח איבר נקבי באיבר דו־מיני (4)
28. פעם מורי היו (ועודם) זקוקים לטיפול פסיכיאטרי (מ) (7)
29. מה שאפשר למצוא בזבולון המר, למשל, ובכל סופרמרקט (3)

מאונך

2. בקש פתרון למשהו עוקצני (3)
4. בצרוף „7 מאונך": לשעבר מדינאי מאחינו ממזרח אירופה, שאפשר לסמוך עליו אבל זה לא מומלץ. (4, 4)
5. בטלביזיה הוא הודיע לנו, שאצל הרבי הזמר הופיע לפני משהו שלא קשור בקודש (4, 4)
6. סוג של קרוב משפחה שעולה לפני הצפרדעים (6)
7. ראה „4 מאונך"!
8. הנוף שמתגלה כאשר עוזבים את הארץ (5)
9. מאחר שהגיע לסוף דרכו באלפים, הם מחוירים (7)
11. אם כולם היו צדיקים (2)
12. טוענים שזו תרומתו של הדקדוק העברי לבלימת ההפקרות בכבישים (4, 5)
16. גם טופז לא אשם שהוא שר (4, 4)
19. לך לישון אצל יריבו של הזאב ונראה אותך יוצא מזה (6)
21. גם היא אורגת משהו קטלני (5)
22. למרות שהם כבר ויתרו הוא שב ונאבק (4)
23. בכל פינה הוא מופיע בסמיכות לחוטמי (2)
24. בעל כנף שיצא נקי (3)
27. התעקש לקבל מה שנשאר בעליה (3)

פתרון חשבצופן 2349

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

לקיומם. השנה, לאור ההצלחה הפיננסית הגדולה של המילחמה בצפון, הוחלט לחסוך בתפקידי השרתים, ועל ההורים הוטלה תרומה נוספת של סריקת בית־הספר ב־7.00 בבוקר, ועל התלמיידם הוטל לנקות את בית־סיפרם.

נראה לי, ששר־החינוך שלנו אינו עתיר ברעיונות. לכן ברצוני להוסיף את תרומתי הצנועה, אשר תוכל להתממש ככל הנראה רק בשנת התשמ"ד (1984). אני מציעה שחוץ ממנהלת וסגניתה שיפקחו על העבודה, יתרום כל הורה שבוע או שבועיים בשנה לכל המטרות הנדרשות: מזכירות, הוראה, שיפוצים, גינון, שירותי־רפואה וכו' — כל אחד לפי כישוריו. בצורה כזאת נגיע מהר בחזרה לימי־הביניים, שהוא כיוון צעידתה הנוכחי של ממשלתנו.

כמובן, שלא כל ההורים יהיו מרוצים מהסידור, שבו תיקוותם היחידה היא שירות החינוך הצבאי, ולכן פתוחות לפניהם כמה אפשרויות נוספות: למשל, חינוך דתי, שכמובן יהיה חסין קיצוצים, או בתי־ספר פרטיים לבעלי האמצעים. וכמובן הגירה לארצות שבהן מערכת החינוך עומדת במקום הראשון בסדר העדיפויות הציבורי, ולא בסוף הרשימה, כמו בארץ.

יעץ ארץ, תל־אביב

● ● ●

לא נברא

פרקליטם של עסקני חרות מכחיש כי הם ניסו למנוע בחירות בסניף בת־ים („ג'ינס בבית־מישפט," „העולם הזה" 2347).

מרשיי דויד אלעזר ומקס בן־חיים, לא ניסו למנוע בחירות

עורך־דין חוטין
להלל ולשבח

למועצה, מאחר שמועצה חדשה כבר נתמנתה — אם כי בהסכם במקום בבחירות.

כל מה שביקשו מרשיי מבית־המישפט המחוזי הוא להורות לתנועת החרות, כי בית־הדין העליון שלה ידון בתביעות שהוגשו עוד לפני־כן על־ידם.

הדיון נערך לפני השופט עוד באותו יום, שהחומר הובא בפניו, והוא הסתיים בפשרה מוסכמת.

הדיון בכללותו נע סביב אישיותו של זאב לב־הר, שמרשיי מתנגדים לו אישית.

נראה לי, שהמאמר נושא אופי מגמתי ונועד לפרסם, להלל ולשבח את המישפטן חיים שטנגר, אשר ברוב כישרונו עשה נפלאות

(המשך בעמוד 26)

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים בספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מוניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, סיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* מגוון גדול *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל־אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוהה"

העסק הנבחר 1982

שלם ב„דיינרס" וקח את הכסף!

כל הכסף שאתה רואה בתיק - שלך. איך? נחש כמה כסף יש בתיק ותזכה בתיק ובכסף!

תמונת התיק עם הכסף מוצגת החל מ־1.9.82 בכ־3,000 בתי עסק ברחבי הארץ, המכבדים את כרטיס האשראי של „דיינרס". התבונן היטב בתמונה, נחש את סכום הכסף ורשום אותו בשובר „דיינרס" שעליו אתה חותם. אם נחשת נכון תזכה בכל הכסף - וכמובן בתיק.

רוצה רמז? בתיק יש למעלה מ־100,000 שקל בשטרות (ללא אגורות). ככל שתרבה לשלם ב„דיינרס" ולנחש, גדלים סיכוייך לזכות*.

הפעם, יותר מתמיד, תענוג לשלם ב„דיינרס".

*אם כמה לקוחות ינחשו נכונה את הסכום, יתחלק הכסף ביניהם שווה בשווה. אם אף לקוח לא ינחש את הסכום המדוייק, יזכה בו המנחש הקרוב ביותר. המבצע יסתיים ב־31.10.82. לאחר שירוכזו כל השוברים שהשתתפו במבצע, ייפתח התיק בנוכחות רואה חשבון החברה ונציגי משרד הפרסום. יאותר הזוכה בהתאם לתקנון המבצע שניתן לראותו במשרדי דיינרס קלוב.

ההשתתפות אסורה על עובדי „דיינרס", משרד עורך־הדין, משרד רו"ח ומשרד הפרסום.

תענוג לשלם ב„דיינרס"

דיינרס קלוב ישראל בע"מ 296859.710

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

והשיג את הבלתי־אפשרי — דבר שכמובן לא היה ולא נברא.

אברהם חוטין, תל־אביב

● ● ●

פיליפ או הנרי?

האיש הממושקף, שטייל בשבילי המדור „עולם קטן" („העולם הזה" 2349), הוא הנרי קיסינג׳ר, ולא פיליפ חביב.

היי, מה קרה לכם שם, במערכת? אמנם, הפרופסור אוהב־החיים והדיפלומאט השחקן דומים מעט, אבל איך אפשר לטעות בין יהודי וערבי?

משה סלע, יפו

● פשוט, משום שהשניים מאוד־מאוד דומים.

● ● ●

מופת התורכי

במדורו „יומן אישי" סיפר העורך על פון־מולטקה הבכיר, שסירב להפגיז את פאריס, מנימוקים צבאיים („העולם הזה" 2347). הקורא מספר על מיקרה אחר:

אבי סיפר לי, שכשהעות מאניס נסוגו מבגדאד במלחמת העולם הראשונה, הותירו אחריהם כוח תותחנים, וציוו על המפקד להפגיז ולהרוס את העיר. התורכי המתין שבי, אלא התייצב לפני מפקדו ואמר: אני לא עושה דבר כזה. את הלקח להפיק, היה עליי, ואני ילד.

זה היה שיעור בחינוכי, ואילי משל הוא ולא מעשה שהיה. אבל, לולא מיעטו להם בשיעורים כאלה, לא היינו שומעים מבוגרים כל כך הרבה לחג של מחשבה מבוגרת על מעשהו של אלי גבע.

יצחק חורש, פתח־תקווה

● ● ●

יהודי קיסינג׳ר

ערבי חביב

בכל זאת דומים

משתין בפסנתר

הלוך הלכו הכספומטים למשוח עליהם /פסטיבל.

ועל הרי ירושלים התאספו עובדי אלילים אקדמאים / להפוך תרבות לסנוביות ואמנות לבינוניות עם / יחסי־ציבור. יבוא אישי מניו־יורק טיימס מגזין: / „אמן הוא מי שהשתין לפסנתר של גוגנהיים."

עקרות בית אמנותיות מסתירות את המצוקה / הרוחנית של הארץ הזאת מתחת לשטיחי / תקציבי עתק תרבותיים.

ותצא אש מהעתק ולא תשאיר משתין בפסנתר לגוגנהיים / אמנות מתקתקת ממתיקה פצצה מטקטקת. טקטיקה של ממתקתיקה. / עם כמה כפיות סוכר שותה פיצצת המיצרר את התה שלה?

פעם הובילו כאן את ישו לצלב / היום צולבים את האמנות על כספומט / האם ישדרו את וגנר אחרי שיחרור ביירוט?

ניירון שר כששרף את רומי / אצלנו רק ביירות נשרפה, אבל השירה... / הביצוע... הרמה... הנקיון... והדם שנשפך נהפך / לקטשופ בטלוויזיה הלימודית, ומאות בנקומטים יפצחו / בשיר הלל לאמנות יהודית.

גם כשייפסק האשראי, עדיין יזכו כרטיסי האשראי / את החללים בהנחה עד סוף החודש.

מתי רגב, תל־אביב

לא גיבור

דבריו של מנחם בגין על „חיילינו האמיצים" הרגיזו את הקורא, שנלחם בלבנון.

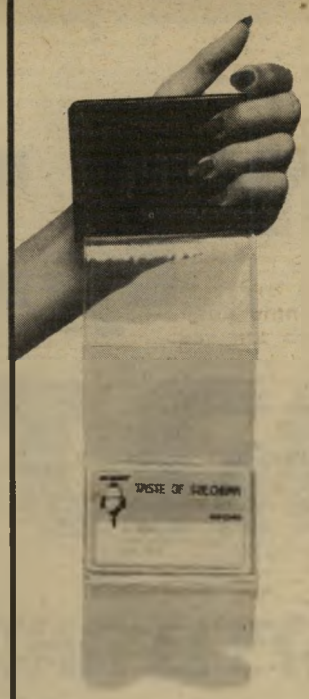
א. כחייל שנלחם בלבנון, ברצוני לציין שאיני רואה עצמי כחייל של מר בגין, או של הממשלה, או של גורם אחר. בעבר נלחמתי מתוך הרגשה שאני מגן על ביתי. אך בפעם הזאת נלחמתי בחירוק־שיניים, מתוך הכפיה שגוייסתי. בהיותי בפרוורי ביירות השתדלתי פה ושם להפעיל שיקול־דעת בריא ולהקל על אנשים טובים.

אני מודה שכמה פעמים יריתי באוויר במקום לכוון, וכמה בתים נשארו משום כך עומדים. אם אני צריך להכות על חטא, הרי שזאת ההזדמנות ואני עושה את זה כאן.

איני רואה את עצמי כגיבור, אלא להיפך. בהיותי אדם רגיל, חסרה לי הגבורה לסרב להתגייס. אך אני לא מתחייב שהמצב הזה יישאר לתמיד.

ס׳ עמי, אי־שם

יש כרטיס אחד עם טעם!

כך זהו כרטיס ה־V.I.P של המסעדה
הסינית — סצ׳ואנית
TASTE OF SZECHUAN
כפר שמריהו

לארוחה עיסקית, ארוע משפחתי אינטימי,
או בכל מקרה בו ארוחה טובה ומיוחדת
עשויה לשפר את ההרגשה...

כרטיס ה־V.I.P של "טייסט אוף סצ׳ואן"
מעניק לך בנוסף על היחס, האוירה והטעם
המיוחד, גם הנחה בת 10% ואשראי
(בשיטת החיוב החדשי).

הצטרף לבעלי כרטיס ה־V.I.P של
"טייסט אוף סצ׳ואן"
פרטים במסעדה

טייסט אוף סצ׳ואן
מרכז מסחרי כפר־שמריהו
טלפון: 052-70448

Max G.
after shave

להצלחת מבצע "שלום הגליל"

המדליה בעלת הערך האמנותי וההיסטורי
עיצוב ע״י האמן נ. בסון

המכירה:
בהמחאה לפקודת „מילר", אלנבי 42 ת״א 63325, או בכל סניפי בנק לאומי, לזכות חשבון מס׳ 902000/37 סניף מגדלור בקריהודה 1, ת״א, בצירוף תלוש ההזמנה, או בקניה ישירה בחנויות „מילר".

— — — תלוש הזמנה - למלא בכתב ברור —

לכב׳ „מילר", אלנבי 42 תל־אביב 325 63

שם המזמין.....טל.....

רחוב.....עיר.....מיקוד.....

סוג וקוטר	כמויות	מחיר בשקלים	כמות מוזמנת	סה״כ לתשלום
ארד 59 מ״מ		253.-		
ארד מוכסף 59 מ״מ	ביחד	380.-		
ארד מוזהב 59 מ״מ	10.000	437.-		
כסף 925, 59 מ״מ (80 גר׳)	1.000	2875.-		
כסף 925, 30 מ״מ (15 גר׳)	2.000	782.-		
זהב 18 קרט 30 מ״מ (15 גר׳)	1.000	9660.-		
		סה״כ לתשלום כולל מ.ע.מ.		

המתנה המקורית לחגים! מדליות הכסף והזהב בקופסא מפוארת מעץ זית

מילר

הפצה ראשית:
ת״א, אלנבי 42, טל. 659277, 9.00-19.00.
דיזנגוף 157, טל. 239969, 9.00-19.00.

מרים בנימיני

בין בתולה למאזניים

בתקופה זו השמש מסיימת את מהלכה בן 30 הימים במזל בתולה, ועוברת למזל הבא — מאזניים. מצב הרוח, האווירה, ההתנהגות וההרגשה משתנים, כשהשמש מחליפה את מקומה. דברים שקשה היה לבצע מקודם יוכלו להצליח כעת, ואילו דברים אחרים הציחו יותר כשהיתה השמש במזל בתולה.

מהו ההבדל בין שני מזלות אלה? אם נקח לדוגמה את שני הטיפוסים של המזלות העוקבים — היינו: בתולה ו־מאזניים, נוכל להבחין ביתר קלות מהם ההבדלים העיקריים.

בן בתולה מוכר כאדם המדקדק ב־פרטים, מחפש את השלמות בכל דבר ודורש מעצמו ומאחרים ביצוע מושלם של כל מלאכה שהוא לוקח על עצמו. בן בתולה מודע כמעט מוגזמת לכך, שהעבודה היא חיין, הוא מרבה לשאול את עצמו מדוע עליו לעבוד כל ימיו כל־כך קשה, ולמה דווקא הוא מוצא את עצמו בתפקידי שרות, כאשר אנשים אחרים מתעלמים מהצורך לעזור ולשרת את הזולת.

מחשבות אלה אינן מונעות ממנו לשנס את מותניו ולהתמסר בכל ליבו ונישמתו לתפקידיו המרובים. אך לא פעם קורה שבן המזל מרגיש בתוכו קורטוב של מרירות ואי־שביעות רצון ממצבו, שעל פי רוב אינו קל. הוא מבטא את מרירותו במתיחת ביקורת על כל אדם וכל דבר שאינו בסדר בעיניו. בן בתולה אינו נחשב לאדם אלים ותוקפני, אולם אם אינו מרוצה מחייו, הוא הופך לעצבני ומלא דאגות ומרבה לאכול את עצמו, עד כי לעתים נפגעת בריאותו.

במה שונה בן מאזניים מהטיפוס הקודם? בן מאזניים מסתופף בצילה של ונוס, השולטת במזלו. ונוס מתקשרת לאהבה, יופי, נתינה והרמוניה. עד כמה שבן הבתולה יכול להיות מתוח ועצבני, כך בן המאזניים שקט, נינוח ושליו. הוא אינו נורס שעליו להעביר את חייו בעבודה מייגעת ומפרכת. הנוחיות חשובה לו מאד. לא שאינו מוכן לעבוד, או לקחת על עצמו תפקידים אחראיים, אך הכל צריך להתנהל בקצב שלו ובצורה נינוחה, רגועה ושקטה.

הבעתו של בן המזל חייכנית ונעימה, והוא ניחן בקסם אישי רב, בנימוסים טבעיים, ובהתחשבות מרבית בזולת. אחת התכונות שהכי מפריעה לו, היא החוסר־נעימות. „לא נעים לו להעליב", ולכן הוא אינו מסרב לשום בקשה של ידיד קרוב או מכר מיקרי. „לא נעים לו", מכיוון שהוא טוב־לב מטבעו, ומעוניין לעזור.

הוא מוצא את עצמו לעתים קרובות מתחייב ומבטיח לאחרים דברים שלא הוא ולא מישהו אחר מסוגלים לעמוד בהם. מכיוון שאינו מצליח לעמוד בהבטחותיו, הוא מנסה להתחמק בכל מיני דרכים מקוריות ומעניינות, שאיש לפניו לא הגה אותן. כך קורה שבמרוצת השנים הוא הופך לדיפלומט ולאמן ההתחמקויות.

אך סולחים לו. אנשים נהנים מחברתו, ומכיוון שהזולת באמת מעניין אותו ומעסיק את מחשבותיו, הוא מוכן להיות כותל מערבי לכל סובל.

כמעט שאין בנמצא בן מזל מאזניים שאיננו פסיכולוג מלידה. יותר מכל המזלות האחרים הוא ניחן בהבנה לאופיו ולבעיותיו של הזולת, ואין כמותו סלחן ומבין. כך שמי שמשיח את לבו לפניו, יוצא בהרגשה קלה וטובה, ומרגיש מנוחם מעודד ומלא מרץ להתחיל שוב מחדש, אחרי שקיבל זריקת עידוד מהמאזנים על שהשתתף בכל לבו בצרותיו.

ההבדל בין שני הטיפוסים מורגש גם בעת שהשמש שוהה במזל זה, או במשנהו. כאשר היא בבתולה — מורגשת אווירה שמתאימה בעיקר לאנשים שעובדים בעבודה מדוייקת הדורשת סבלנות רבה. הזיכרון מתחדד, אנשים מדקדקים יותר בפרטים, חשים מרץ ויכולת לעבוד קשה, ומעוניינים לבצע עבודה מושלמת. יש יותר התייחסות לדיאטות צמחוניות וטבעוניות, ובכלל מתעניינים יותר בענייני בריאות.

הצד הפחות נעים של שמש במזל בתולה מתבטא ברגזנות, עצבנות, מתיחות והתמרמרות. אנשים מפתחים יותר מדי ביקורת כלפי עצמם ובעיקר כלפי זולתם. כל דבר שאינו מבוצע כהלכה מרגיז ומקומם יותר מתמיד. הביקורת ואי־שביעות הרצון מורגשים באוויר. הנטיה לדאגנות מתגברת, ולעתים אף עלולה לפגוע בבריאות. חלק מהאנשים מרגישים את עצמם חסרי מנוחה, וסובלים מבעיות בדרכי העיכול.

כשהשמש מתקרבת למאזניים, חשים לפתע יותר שקט ושלווה. מה שנראה קודם כבעל חשיבות עליונה, מקבל את הפרופורציות הטבעיות. אפשר שוב להתרחק צעד או שנים מהבעיות ולהתייחס ביתר אובייקטיביות לכל עניין. מזל מאזניים שייך למזלות האוויר — מזלות אלה אינם מעורבים בצורה כל כך חזקה בכל דבר, ומסוגלים כאילו לעמוד מהצד גם בעת התרחשות חשובה. תכונה זו אי־אפשר למצוא בשום אופן אצל בני מזל בתולה.

כשהשמש במאזניים, אנשים מתייחסים יותר איש לרעהו, הנימוסים הטבעיים באים לידי ביטוי. דואגים שלשני תהיה הרגשה יותר טובה, משתפים פעולה עם הזולת, ומוכנים לוותר על רצונות אישיים. אנשים הנאלצים לבצע החלטות חשובות מתקשים מאד להגיע להחלטה. הכל מתנהל יותר בנחת, ועניין ההחלטות אינו הצד החזק של מזל מאזניים.

היופי מאוד חשוב בתקופה זו — אנשים מנסים להפוך את העולם ליפה יותר. מתלבשים בצורה יותר מושכת, ניכרת יותר סובלנות כלפי אמנים וכן סלחנות לשגעונותיהם. אנשים מרגישים צורך להשתתף במופעים אמנותיים, מבקרים בתערוכות, קונצרטים ותיאטרון.

מכיוון שמאזניים מסמל שותפויות — הרי שהזמן מתאים להתחלה של שותפויות חדשות, ובעיקר להצעות נישואים ולטקסי חתונות. אם אין כוכבים המצביעים על בעיות מיוחדות, הרי שהזמן מתאים לחתימת חוזים חדשים. (במיקרה השנה יוצא שעד ה־14 באוקטובר 1982 דווקא לא רצוי לחתום על אף חוזה חדש — וזאת בגלל השפעתם הלא כל־כך מוצלחת של כוכבים אחרים ב־אותה עת).

השלילי שיכול להיות כאשר השמש במאזניים, יכול להתבטא בריבוי מעשי מירמה. אנשים חייבים להיות עירניים וזהירים ולא למהר ולהאמין לכל אחד. יש נטיה לתת אמון בכל מיני מאחזי עיניים ובעלי לשון חלקלקה. אנשים יכולים להיות סרקסטיים וציניים ואף לגלות יחס שיש בו לעג עדין. יתכנו מריבות בין אמנים, הקינאה ביניהם עלולה להתגבר — ודווקא אמנים יכולים לצאת פגועים מהתקופה שבעצם נועדה עבורם.

אנשים שרגישים באיזור הכליות או דרכי השתן עלולים לסבול בתקופה זו, אולם כשהשמש עוברת למזל הבא, הם מחלימים. מזג־האוויר אינו יציב ומסיבה זו מצב־הרוח יכול להשתנות בצורה קיצונית. זה הזמן שבו מגיע הסתיו — ומאזניים כמזל אוויר — מיטיב לסמל את ההתייחסות למזג האוויר. אך כפי שכבר נאמר, השמש במאזניים שואפת ליפה ולנעים ביותר, ואפשר בהחלט לחנות מיחס נעים ומאווירה רגועה ושקטה.

השבוע מביא עימו שינויים חשובים לבני המזל. תקופה חשובה ומלאת אירועים מתקרבת, ועתידה לגרום לכם להתייחסות אחרת. מדובר על יחסכם לעבודה, לכספים ואפילו לבני־הזוג. בעניינים כספיים יגיעו לאוזניכם בשורות מפתיעות ביותר, אולם יש להתייחס אליהן במירב הזהירות. יש להיזהר במיוחד מלהתקשר לאנשים חדשים, בעיקר אם העניין קשור לעסקים משותפים.

★ ★ ★

השבוע יושם דגש מיוחד על כל מה שקשור לעבודה. עומס רב יוטל עליכם, ובאין ברירה יהיה עליכם לוותר על נוחיותכם, ולהירתם למאמץ נוסף כדי להספיק לכל היים את כל המוטל עליכם. שיחות טלפון ומיכתבים עלולים לגרום לכם לאכזבה, אולם תוך כמה שבועות יתברר שהדבר קשור באי־הבנה, שתתוקן מאוחר יותר. יש לשים לב לבריאות. רצוי לגשת אל הרופא לבדיקות שיגרתיות.

★ ★ ★

תאומים חייבים לגלות ערנות מירבית השבוע. הם צפויים להפתעות מבלבלות ומטעות ואי לכך עליהם להיות יותר זהירים. מתיחות מורגשת בבית וסיכסוך עלול לפרוץ ביניכם ובין בן הזוג או בין השותפים לעבודה. יש לגלות יותר עירנות בעת נהיגה. השבוע אתם מגלים נטיה להיות יותר פזיזים. הכוכבים מצביעים על תקופה די מסוכנת. התרגזויות פתאומיות עלולות לגרום לתוצאות.

התקופה המתקרבת תהיה בין הקשות שידעתם בשנתיים האחרונות, אולם מסכמת למעשה את כל התקופה. אחרי תום התקופה תוכלו לחזור לעצמכם, ולהתחיל בתוכניות חדשות שינחלו הצלחה. הבעיות העיקריות יהיו בינתיים בבית ובקרב המישפחה. מתיחות עם הורים מבוגרים יכולה להביא לתוצאות בלתי נעימות ומפתיעות. רצוי להבליג על ביקורת ולהימנע מלהתווכח או לענות. מוטב כך.

★ ★ ★

נסיעות קצרות בענייני עבודה צפויות השבוע, אולם אירועים בלתי מתוכננים יגרמו לשינוי בתוכניות. עליכם להיות זהירים יותר בדרכים. התנהגות בלתי־אחראית של נהגים אחרים עלולה לגרום לכם לבעיות בלתי צפויות. הפיתרון היחידי שאפשר להציע הוא להיות מאוד זהירים. שיחות טלפון עלולות להטעות ולהתפרש בצורה לא נכונה. כדאי לברר כל עניין לפני שמחליטים.

★ ★ ★

אם הוטרדתם מעניינים כספיים בשנה אחרונה, הרי שבתקופה זו צפויות בעיות נוספות ויותר חמורות. בכל מה שקשור בכספים רצוי לא לשנות דבר, לא להתחיל בתוכניות חדשות ולהימנע מלבקש הלוואות בשלושת השבועות הקרובים. כדאי להשגיח במיוחד על ארנקים וחפצי ערך. השבוע אתם מועדים לאבדות ומיסמכים חשובים. בשטח הרומנטי התקופה עומדת להיות מעניינת.

החודש האחרון היה קשה במיוחד. אי אפשר לומר שכל הקשיים נעלמו, אולם כבר השבוע תרגישו הקלה. אנשים יהיו יותר אדיבים כלפיכם ויהיו מוכנים להושיט עזרה. אלה מביניכם המתכננים להתחיל ללמוד, עלולים להיתקל בקשיים שיכולים להוציא מכם את ה־חשק להתמודד עם הבעיות המתעוררות. אין מה להתרגז ולהתייאש, כל הבעיות נובעות מאי־הבנה והן יתוקנו כעבור זמן.

★ ★ ★

מצב הרוח כבד ומדכא. כל מה שהתנהל קודם לכן בעיות נתקל לפתע בעיכובים בלתי־צפויים. לפתע חשים צורך להתבודד ולהמעיט ביציאות מהבית ובפגישות עם חברים. עניינים כספיים גורמים לדאגה. לא רצוי להיכנס להוצאות גדולות בתקופה זו. אם החלטתם לרכוש חפץ חדש ויקר, דחו זאת בחודש. המתיחות המורגשת באוויר משפיעה על כמה מזלות באופן מיוחד, ואתם ביניהם. לכן, זהירות!

★ ★ ★

בתקופה זו תוכלו להראות יותר יוזמה. ראייתכם מתחדדת ורעיונות חדשים ומקוריים מוסיפים לפופולריות שלכם. אנשים מבקשים את חברתכם. תוכלו לחוש זאת בעיקר בגלל ההזמנות המרובות למסיבות שיגיעו אליכם. מכרים חדשים עלולים לסכן אתכם — היזהרו מהם. בעבודה צפויה התקדמות מצויינת גם אם זו תיעשה בדרך מעט מוזרה ובלתי־מקובלת. בשטח הרומנטי — תתרגשו.

בימים רביעי וחמישי אתם עלולים לסבול ממצב־רוח קודר ומחוסר־שקט, שאין לו סיבה מוגדרת. מיום ששי המצב יהיה הרבה יותר טוב. השבוע תוכלו להתחיל שוב בפעילויות ספורטיביות. זה יפיג את המתח ויביא להרגשה נפלאה. כמו כן זה הזמן להתעניין בשטח לימודים חדש. אל תזניחו זאת. זה חשוב להתקדמותכם. תוכניות לנסיעה מתעכבות ומגורמות לרוגז ולעצבנות רבה.

★ ★ ★

עליכם לשמור על מצב הבריאות. בתקופה זו אתם רגישים יותר למחלות וכל דבר קטן משפיע בצורה יותר חזקה. אל תזניחו את עצמכם. גשו לרופא אם אינכם חשים טוב. היו זהירים במיוחד בכל מה שקשור לקיחת תרופות. טעויות וחוסר־הבנה עלולים לגרום לבעיות קשות. גם בריאותם של קרובי משפחה עלולה לגרום לדאגות. בעניינים כספיים רצוי להימנע מלבקש או לתת הלוואות גדולות.

GM

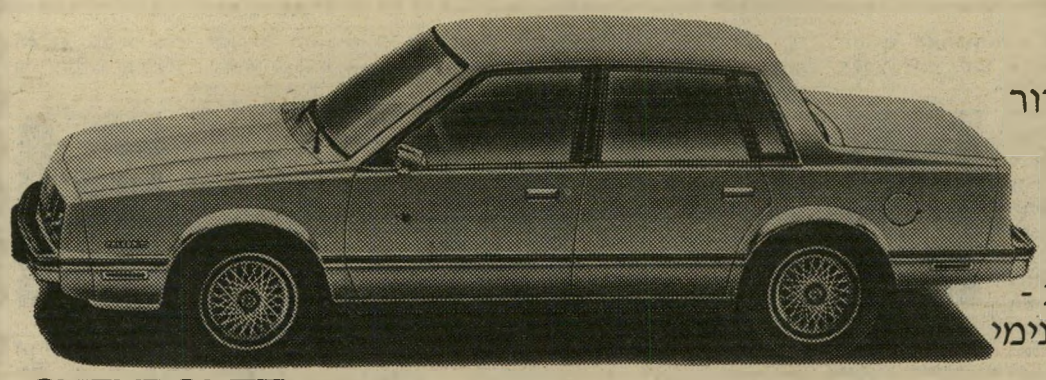
CHEVROLET • BUICK
Sign of Leadership

סגנון חדש ליתרון ידוע
זה הזמן לבוא, לראות ולקחת.

BUICK
Skylark • Century
Regal

יש חדש במערב.
"ג'נרל מוטורס" מציגה
"שברולט" ו"ביואיק" עם קו
חדש. לתכונות הידועות כמו
אמינות, נוחות, בטיחות והידור
נוספו שני יתרונות חשובים.

דגמי "שברולט" ו"ביואיק" -
עכשיו פחות ארוכים ויותר
קומפקטיים מבחינה חיצונית -
בלי להתפשר בנוגע למרווח פנימי
ונוחות הנוסעים והנהג.
"שברולט" ו"ביואיק" החדשות -
עכשיו גם חסכוניות יותר.

CHEVROLET
Caprice • Malibu
Celebrity • Citation

American cars
by General Motors

CHEVROLET GM BUICK

ליאו גולדברג בע"מ

משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374;
חיפה: דרך יפו 132, טל. 04-528286/7; **ירושלים:** שלומציון המלכה 15,
טל. 231798, 02-234536; **סוכנים: חיפה:** בית המכונית, יפו 19, טל. 04-512251
נתניה: מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423;
נצרת: בישארה יוסף סרוג'י, רח' פאולוס השישי 56, טל. 065-54677.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

מאוחר מדי

חוסיין: שלום מנחם.
מנחם: שלום, מי?
חוסיין: מנחם, מנחם.
מנחם: איזה מנחם?
חוסיין: מנחם בגין.
מנחם: מי זה?
חוסיין: ראש־ממשלת ישראל.
מנחם: איזו ממשלה?
חוסיין: ישראל, מדינת ישראל.
מנחם: מדינה? יש מדינה כזאת?
חוסיין: כן, יש, לידי אפילו.
מנחם: מה פתאום נזכרת?
חוסיין: עובדה, יש. זו היתה שטות לא להכיר.
מנחם: שטות, בטח שטות. אבל על שטויות צריך לשלם, אתה לא חושב?
חוסיין: שילמתי, ב־1967 כבר שילמתי.
מנחם: זה מה שאתה חושב. תגיד לי, חוסיין, איזו שנה עכשיו?
חוסיין: עכשיו 1982.
מנחם: יפה. ובאיזו שנה קמה מדינת ישראל?
חוסיין: 1948.
מנחם: אתה לא חושב שנזכרת קצת מאוחר, להכיר בנו אחרי 34 שנה.
חוסיין: באמת קצת מאוחר, אבל...
מנחם: אבל מה?
חוסיין: מוטב מאוחר מאשר לעולם לא.
מנחם: אתה טועה. מוטב לעולם לא. מה אתה חושב אני יכול לעשות עכשיו עם ההכרה הזאת שלך?
חוסיין: שלום.
מנחם: הצחקת אותי. עכשיו הצחקת אותי. למה לי שלום? תן לי סיבה אחת טובה.
חוסיין: לא יהיו יותר הרוגים במילחמות.
מנחם: ומה טוב כל־כך בזה? מה רע לנו עכשיו? תשמע ממני, חוסיין. עד עכשיו הסתדרנו טוב מאוד ככה. למה לך צרות עם יהודה ושומרון? תשאיר את זה לנו. תחזור לעצמך. תעזוב את השטויות האלה של ההכרה. אתה חושב שבאמת אנחנו צריכים את ההכרה שלך? אין לנו מה לעשות איתה.

ומה הלאה?

ראש־הממשלה שלנו, מנחם בגין, כבר עשה שלום אחד מפואר עם מצריים, כדי להבטיח את המשך השליטה שלנו בגדה המערבית וברצועת עזה. לא עושה רושם שהשלום עזר.

מכיוון שכך, עשה ראש־הממשלה שלנו מילחמה אחת מפוארת נגד לבנון, כדי להבטיח את המשך השליטה שלנו בגדה המערבית וברצועת עזה. אבל לא עושה רושם שזה עזר.

שלום הוא כבר עשה, וגם מילחמה, אז מה הלאה?

מילכוד 350

כשיוצאים למילחמה יש מיספר חללים צפוי, ותוצאות מבוקשות, ויחס מסויים בין מיספר החללים והמטרות המושגות.

באופן לוגי לגמרי, יתכנו שלושה מצבים אפשריים במישוואה הזאת.

מצב ראשון: היחס בין מיספר החללים והמטרות המושגות הוא לטובת המטרות. כלומר: במיספר חללים קטן משיגים מטרות רבות. לתוצאה כזאת קוראים פוליטיקאים וגנרלים ניצחון גדול, עצום ורב. הם מרבים להופיע במיסדרי ניצחון, הם לא חוששים לבלוא להלוויות ולשאת נאומים על „הקורבן שלא היה לשווא", ותצלומיהם ליד אתרים היסטוריים כבושים מופיעים באלבומי הניצחון. תודו שניצחון הוא דבר נעים לפוליטיקאים וגנרלים.

מצב שני: יש התאמה מושלמת בין מיספר החללים ובין המטרות שהושגו במילחמה. זה אומנם לא מצב אידיאלי, אבל אפשר לחיות איתו. הפוליטיקאים והגנרלים מדברים במיקרה הזה על „סיכון מחושב", על „קיומנו שעמד על כף המאזניים", ודברים נוספים מסוג זה.

מצב שלישי: יש הוסר התאמה, לרעת החללים. למשל: בשלב מסויים של מילחמת־הלבנון יש 350 הרוגים בצבאנו. מיספר זה נראה גדול מאוד יחסית למטרות שהושגו, אם בכלל: אין שלום עם לבנון, אש"ף והסורים נמצאים בלבנון, ורק משוגע או איש רוח יכול להבטיח שלא יהיו עוד קטיושות על קריית־שמונה, מכיוון זה־או־אחר.

במצב זה יכולות להיות כמה אפשרויות. ראשית, אפשר לומר: או־קיי, נכשלנו. מתפטרים. אנחנו יורים לעצמנו כדור בראש. הכל באשמתנו. אנחנו מבקשים סליחה ומחילה מהחללים ומקרובי משפחותיהם. היתה לנו טעות בחשבון. שלום. פוליטיקאי או גנרל שיעשה אי־פעם דבר מהסוג הזה הוא דבר יותר נדיר מליקוי חמה וליקוי לבנה החלים באותו יום.

אפשרות נוספת: להתעלם מחוסר ההתאמה המעצבן הזה. להגיד שכל הדיבורים אלה על המטרות שלא הושגו הם בלה־בלה פציפיסטי. לנסות לא לסכם את מיספר ההרוגים, להגיד שבעצם המיספר הזה כולל גם אלה שמתו בתאונות־דרכים, שהוא כולל גם את אלה שמתו באשמתם, כלומר: לא ראו את הכדור שבא אליהם, דרכו על המוקש מתוך רשלנות. מי שחושב שלא נוסתה גם השיטה הזאת, שיקום. למה אף אחד לא קם?

ולבסוף אנחנו מגיעים למילכוד 350, שהוא האפשרות הגוראה מכולן. מכיוון שאין התאמה בין מיספר החללים ובין המטרות שהושגו, אומרים הפוליטיקאים והגנרלים לעצמם, שצריך לחתור להשגת ההתאמה. איך עושים את זה? הרי אי־אפשר להחזיר לחיים את אלה שכבר נהרגו. פה זה לא ספר יחזקאל. אז אין ברירה: צריך להמשיך הלאה עד שיושגו המטרות. צריך להמשיך בכל מחיר.

אבל מה קורה? קורה ש־350 הופך להיות 400. נניח שב־400 השגנו את המטרות של 350. אבל המטרות של 350 נראות קצת קטנות על 400, לא? אז צריך להציב מטרות של 400, שכדי להשיג אותן, כבר מגיעים ל־450, וזה בדיוק המילכוד. ומי שחושב שאנחנו לא נמצאים עכשיו במילכוד הזה, טימן שהוא לא יודע לספור עד 500.

מנחם המספיד (2)

רק לפני שבועיים יצא לי להתייחס במדור הזה למינהגי ההספדה של ראש־ממשלתנו, מנחם בגין. זה היה בקשר לנתום גולדמן, שנפטר מן העולם, ומנחם המספיד לא מצא אפילו מילת הספד אחת הגונה עבורו.

לפי תומי כתבתי כאן שאילו, למשל, היו נפטרים מן העולם חלילה וחס, טפר־

טפר־טפר, כל מיני אנשים אחרים, בסך היה מוצא ראש־הממשלה מילת הספד בשביל.

למשל, הועלתה האפשרות המרוחקת הבאה: „גם אילו היה נפטר, למשל, ידידנו החדש, בשיר ג'מייל, היה מנחם בגין שולח ניחומים לממשלה הלבנונית, ודואג גם ללוות את ההספדה של שניים שלושה כפירים מעל לשמי ביירות. מה שבטוח."

ומה אתם חושבים קרה, שככה יהיה לי רע?

אז כדי להסיר כל מקום לספק, עלי לי־הצהיר בזה שלא היתה לי שום ידיעה מוקדמת על מה שיכול לקרות לבשיר הגנות, ואין לי שום כוחות נבואיים משום סוג שהוא, אבל את מינהגי ההספדה של ראש־הממשלה שלנו הרי כולנו מכירים כבר, ודבר ראשון בבוקר, אחרי שנודע על מותו של ידידנו החדש, שלח מנחם בגין מילת ניחומים, וגם דאג ללוות אותה כהנה וכהנה בסימני אבל ממשיים יותר ב־ביירות־מערב.

מדור הצרחנות

מעשה בכמונית: אני רואה חובה להודיר את הציבור התל־אביבי מפני הנהג במונית שמיספרה 599—40. ומעשה שהיה כך היה. ביום אחד בבוקר הייתי לחוץ מאוד. יצאתי ממקום ליד כיכר העירייה, ורציתי להגיע לפגישה, שהיתה לי בפינת רחוב בן־יהודה ורחוב גורדון. איך שאני עובר במעבר החצייה, אני רואה מונית. במצב כזה מנפנפים, נכון? אז ניפנפתי, שיעצור לי אחרי מעבר החצייה, אבל הוא עצר לי במעבר החצייה. מייד נפנסתי, התיישבתי ליד הנהג.

„לאן אתה רוצה להגיע?" שואל נהג המונית. אמרתי לו. ואז הוא פיתאום אומר: „אבל איך נכנסת? יש לי קלייניטית." אני מסתכל אחורה, ובאמת רואה גברת אחת, יושבת עמוק־עמוק במושב האחורי. אבל הנהג אומר: „טוב, תישאר, ניקח אותך עד לדיזנגוף פינת גורדון, ותלך קצת ברגל. זה בריא לאנשים בגילך." חשבתי לי: הנה, לא פס ההומור מן הארץ. אני ממהר, הוא מספר לי על בריאות.

המונית עוצרת, המונה מראה: 52 שקל. הקליינטית משלמת ויורדת, והנהג

אומר פיתאום: „טוב, מה נעשה איתך? תשלם 50 שקל."

עכשיו כבר נשתלתי. אמרתי לו שיפעיל את המונה, ויקח אותי לאיפה שאני צריך. הוא הפעיל, ואיך שמגיעים לרמזור, בדיזנגוף פינת גורדון, הוא מתחיל להתלונן ולהסביר שזה יקח המון זמן, וסיבורים ועניינים. יותר טוב שאלך ברגל, ואשלם רק 34 שקל, שזה מחיר „פתיחת דלת".

מכיוון שמיהרתי, שילמתי לו מחיר „פתיחת דלת", על נסיעה של 24 מטרים.

מעשה בסנדלים: פעם היה ברומא איש אחד רם ונישא, ששמו היה בפי כל. על שמו של אותו אדם יש מקום בתל־אביב, שלא היו נותנים לרומאי להיכנס אליו. תשאלו למה? למה הרומאי הוא היה הולך בסנדלים, ולמקום ההוא בתל־אביב לא נותנים להיכנס בסנדלים.

ואיך אני יודע מכל זה? כי בהתחלה לא נתנו לי להיכנס לשם. בסוף נכנסתי, בגלל שהיתה לי פרוטקציה. ראיתי הכי הרבה בשר־נא על מטר רץ שהכסף יכול לקנות, והנחמה שלי היתה הבארמן, שהוא באמת מיקצועי ונחמד. לבעלים של המקום ההוא יש לי שתי עצות. אחת: תעזבו מהסנדלים. שנייה: לפני שאתם מנסים לקנות משהו במשקה־חינם, תבררו אם הוא עומד למכירה.

הראיון שהעניק אריאל שרון לעיתונאית האיטלקית אוריאנה פאלאצ'י חשף את מעמקי נפשו של אריאל שרון. אורי אבנרי מנתח אותם

אריאל ואוריאנה

הראיון שהעניק אריאל שרון לעיתונאית הביגלאומית אוריאנה פאלאצ'י (פ"א רפה) לא זכה בתשומת־הלב הראויה. ראיון זה, שנערך לקראת סוף מילחמת־הלבנון, ראוי לניתוח הרבה יותר מעמיק.

אין ספק כי אוריאנה התוקפנית התכוננה לראיון זה באופן היסודי ביותר. (מתוך הדברים שאמרה בראיון, יש מקום להניח כי קראה בעיון את כתבת־השער של העולם הזה על אריאל שרון מלפני שנה, ערב ראש־השנה שעבר, שתורגם ופורסם לאחרונה גם באיטליה.) היא ביקרה בביירות, דיברה עם אנשים, אספה חומר. בניגוד לכתבלבים הישראליים, המתקרבים אל אריאל שרון בדחילו ורחימו כאילו הוא גרם להארכת המילחמה, ראויה רק לבוז.

אולם בראיון נאמרו דברים הרבה יותר חשובים, המחייבים ניתוח רציני. מתגלים בו כמה מן המניעים והמסקנות של שרון, העלולים לשמש בסיס לפעולותיו בעתיד.

אנסה להלן לנתח אחדים מן הנושאים האלה, תוך הבאת דבריו של שרון כלשונם, ולצידם הערותי.

● „הוא מרוסק"

בראשית הדברים מודה שרון, בצורה מפתיעה למדי, כי המילחמה לא חמה לא היתה תבוסה צבאית לערפאת, היא היתה תבוסה צבאית של שרון. הצלחה של צד אחד היא אי־הצלחה לצד השני. (סיבותיו של כישלון זה נותחו במאמר על איש־השנה תשמ"ב, בגליון האחרון של העולם הזה).

שרון: אך מבחינה מדינית, הוא (ערפאת) מרוסק. ואומר לך מדוע. כוחו התבטא בקיומו של מרכז בינלאומי לטרור. מרכז כזה יכול להתקיים רק על־ידי השתלטות על ארץ, תוך כדי הקמת מדינה בתוך מדינה. ארץ זו היתה לבנון.

אבנרי: יש כאן טכסיס פרימיטיבי של ויכוח: לקבוע קביעה שאין לה אף ביסוס, ואחר־כך להתייחס אליה כאילו היתה אמת מוכחת, ולטעון כי הצד השני נכשל לאור קביעה זו.

אין ממש בטענה כי כל כוחו של אש"ף, או אף חלק חשוב של כוחו, היה תלוי בקיום „מרכז של טרור בינלאומי". אם היו לפלגים שונים של אש"ף קשרים עם תנועות־מחתרת ותנועות־שיחרור זרות, או אף עם קבוצות טרוריסטיות מובהקות, ניתן לקבוע בדיעבד כי הדבר לא הביא שום תועלת לאש"ף, אלא להיפך. הדבר לא הגביר את כוחו של אש"ף, אלא פגע בו קשה במאמציו להשיג הכרה בינלאומית. ואילו ערפאת עצמו, והנהגת פת"ח, מתנגדים מזה שנים באופן נמרץ לפיגועים טרוריסטיים בעולם — מחוץ לשטח ישראל והשטחים הכבושים. אם בוצעו פיגועים כאלה, הם בוצעו על־ידי אירגונים המתנגדים לאש"ף, כמו קבוצת אבו־נידאל, או אירגונים פורשים, שלא קיבלו בעבר את מרות ערפאת.

כוחו של אש"ף בא לו מנאמנותם של ארבע וחצי מיליוני פלסטינים, הרואים באירגון את תנועתם הלאומית. כוח זה אינו זקוק לטריטוריה עצמאית, והאירגון יכול לפעול בלי שטח כזה.

מאז נאמרו דבריו של שרון, התקבל ערפאת כמלך בפאס, נחל ניצחון גדול בוועידה שהתקיימה בעיר מארוקאית זו, התקבל על־ידי האפיפיור ומנהיגי איטליה. אם כך נראה אדם „מרוסק" — איך ייראה בעיני שרון אדם בלתי־מרוסק?

שרון: למרות שאיכפת לנו כי תהיה אהדה כלפינו (בעולם), הרי כשהדבר נוגע לביטחוננו, אנו יכולים להסתדר בילעדיה.

אבנרי: זוהי הטעות הקלאסית של הדיקטטורים. כפי שאמר סטאלין בזילזול על האפיפיור: „כמה אוגדות יש לו?"

לאפיפיור אין אוגדות, אך הוא יכול לחולל מהפכה בפולין הקומוניסטית, כפי שהתברר. והוא יכול לקבל את פני יאסר ערפאת ולהעניק לו על־ידי כך לגיטימיות בעיני מאות מיליוני קאתולים בעולם — דבר שאינו מוכיח כי כוחו המדיני של אש"ף נשבר.

דעת־הקהל קובעת בכל מקום בעולם, לא רק במישטרים דמוקרטיים, אלא אף במישטרים דיקטטוריים. כל ממשלה מושפעת פעת מדעת־הקהל שלה. הדבר הוכח כבר ימים מעטים אחרי ראיון זה של שרון, כאשר נשיא ארצות־הברית פירסם את תכתיב־השלום שלו. מדבריו של שרון בראיון ברור כי הדבר בא לו כהפתעה מהממה.

שרון: יחסינו עם אמריקה לא השתנו. אכן היו לנו ויכוחים קשים עם האמריקאים, לחצים חריפים, לפני המילחמה. לא הצלחנו ליצור עימם אינטרס משותף ומטרה משותפת. אולם עתה הם שותפים לתוכניותינו, הם מסכימים עם הכל.

אבנרי: בדיעבד, ממרחק של כמה ימים בילבד, מצלצל הדבר כבדיחה. הוא מוכיח כי שרון הוא נאיווי בצורה שכימעט עס לא־תיאמן. כי באותם השבועות שבהם היה נדמה לו כי סוף־סוף הגיע להכמכה מלאה עם האמריקאים, הוליכו אותו אלה באף, ניהלו מאחרי־גבו משא־ומתן עם המלך חוסיין והמלך חאלד, והכינו את תוכנית־השלום, שנועדה לשלול משרון את כל הפירות שהוא ביקש להשיג במילחמה זו.

שרון עצמו חזר בהקשר אחר לעניין השפעתה של דעת־הקהל, מבלי לחוש שהוא אומר בדיוק את ההיפך ממה שאמר רבע שעה קודם לכן. זה קרה כאשר נשאל לסיבת התערבותו הנרגזת של הנשיא רגן למען הפסקת ההפצצה של ביירות המערבית.

שרון: אתם יוצרים את דעת־הקהל, ובמדינות דמוקרטיות אין אנו יכולים עוד להתעלם מכם (אנשי־התיקשורת). לכן, נשיא ארצות־הברית חייב להתחשב בדעת־הקהל שלו, ואם את חושבת על כך שעליו להתמודד בבחירות בנובמבר. אם זאת לא הייתי עושה דרמאתיזציה של הרוגז האמריקאי. בריתנו עם האמריקאים מבוססת על אינטרסים הדדיים, האמריקאים יודעים זאת.

אבנרי: משמע, שיש השפעה לדעת־הקהל. ואם ישנה, רק כסיל יתעלם ממנה, כפי ששרון התיימר לעשות קודם לכן.

● „אל תפתיעו אותנו..."

מתי הודיע שרון לאמריקאים על כוונתו לפלוש ללבנון?

שרון: מעולם לא הודעתי לאמריקאים שאפלוש ללבנון. מעולם לא דיברתי ישירות על תוכניות, לוחות־זמנים, תיכנונים.

אבנרי: במהלך המילחמה אמר שרון, בטלוויזיה ובכנסת, שהודיע לאמריקאים על כוונתו לפתוח במילחמה עשרה ימים לפני המועד, וכי „האמריקאים היו בתמונה". היכן שיקר — בקביעה ההיא או בראיון זה?

בהמשך הדברים הוא ממשיך להסתבך:

שרון: מובן שעשינו הערכות לגבי האפשרויות השונות של התערבות סובייטית, ובדקנו אותן יחד עם האמריקאים.

אבנרי: מעניין. מתי? בהקשר למה? לבדיקה כזאת יש משמעות כאשר היא נערכת בהקשר למיבצע מתוכנן, העומד להיערך ביום מסויים, בנסיבות מסויימות, בהיקף מסויים, למען יעדים מסויימים. משמע: האמריקאים אכן היו בתמונה, ולא באופן מיפשט, אלא לגופו של המיבצע, לפרטי־פרטיו.

שרון: הואיל והם (האמריקאים) התלוננו על כך (שהפצצנו את הכור העיראקי) באומרם „אל תפתיעו אותנו," הרי כאשר הייתי מדבר על לבנון חזרתי והזהרתי אותם „אל תופתעו אם או כאשר נעשה זאת," או „אם וכאשר נעשה זאת, אל תספרו לנו שהופתעתם. המצב הוא כזה שאין אנו יכולים עוד לרסן את עצמנו."

אבנרי: פתי, שיאמין לכל דבר, יאמין גם לדבר הזה. האמריקאים שמעו כי שרון אולי מתכוון — „אם וכאשר" — לפלוש ללבנון, אחד האזורים הרגישים ביותר מבחינת האינטרסים האמריקאיים, והם לא התעניינו בפרטים?

למה כוונת המלים „המצב הוא כזה"? איזה מצב? במשך שנה שררה בגבול הצפוני הפסקת־אש מוחלטת, כפי שלא היתה במשך שנים רבות. לא היתה אף תקרית חמורה אחת. האם מצב כזה של שקט הוא כה גורא, שאין אנו „יכולים עוד לרסן את עצמנו"?

שרון: הם (האמריקאים) היו נגד. זה נכון. באופן מוחלט נגד. בכך אני חייב להודות. ...הם חזרו ואמרו, כמדומני, את המישפט הבא: „לשם מה אתם זקוקים למילחמה הזו?" אחר־כך הם אמרו שאם ביכלל צריך לעשות משהו, יש להתאים

פאלצ'י: „מדוע אם כן, המשכת בטבח?"

ומראיינים אותו בלשון של התרפסות וחנופה, פאלאצ'י שאלה אותו שאלות נוקבות.

אחרי פירסום הראיון היו כמה שעריריות, שנגעו לעניינים מישניים. כך, למשל, טען שרון כי הנרי קיסינג'ר סילפן לו, וקיסינג'ר עצמו מיהר להכחיש זאת בזעם. שרון נאלץ לאשר את ההכחשה, ודיברו הסביר במגומגם כי השתבשו דברים בטעות, וכי שרון רצה רק להזכיר דברים שאמר קיסינג'ר בהזדמנויות שונות לאחרים.

אין זו הפעם הראשונה או האחרונה שבה נתפס אריאל שרון בשקר, ואין הדבר ראוי אלא לחיוך קל.

גם התקפתו הפרועה על אל"מ אלי גבע, היתה כישלון צבאי של אש"ף:

שרון: מבחינה צבאית, את יודעת, אילו הייתי מנתח מילחמה זו מבחינתו של ערפאת, לא הייתי רואה בה תבוסה צבאית. הצבא הישראלי הוא, אכן, מכונה אדירה. מיספרם של הטרוריסטים של אש"ף היה רק 10 אלפים, כולל הסורים, ואנחנו הפעלנו לחץ ניכר על עשרת האלפים הללו.

אבנרי: זהו אחד הקטעים המעטים בראיון שבהם מודה שרון באמת. אך הוא אומר רק את מחצית האמת. במילחמה... כל ניצחון של צד אחד הוא מפלה לצד השני, ולהיפך. כפי שקבע קארל פון־קלאוזביץ, לא יתכן במילחמה מצב שהוא לטובת שני הצדדים כאחד. משמע: אם המיל־

שרון: „אני נתתי להם מתנה... אני בחרתי לתת להם לחיות... אני לא נכנסתי..."

זאת בפרופורציה הנכונה לפעולה הטרי־ריסטית.

אבנרי: פה יוצא החתול מן השק. משמע כי השקר על „ארבעים הקילומט־רים" תואם מראש עם האמריקאים. לפי תיאור זה, האמריקאים הסכימו למיבצע מראש, בתנאי שתיווצר הפרובוקציה המה־אימה, ובתנאי שממשלת־ישראל תכריז על העילה המתאימה (והכוזבת) של הרחקת אש"ף למרחק־מה מגבול־ישראל.

כך מתבהרת הקונוניה כולה. היה צורך ב„פעולה טרוריסטית" רועשת (ההתנק־שות בשגריר הישראלי בלונדון, שהצדיקה את הרעשת ביירות, והפגזת אצבע־הגליל על־ידי אש"ף, כנקמה על הרעשת ביירות). ואחרי „הפעולה הטרוריסטית", היה צורך בקביעת מטרת־מילחמה שתהיה ב„פרו־פורציה הנכונה", כלומר הסיפור על הר־חקת הטרוריסטים למרחק של 40 קילומט־רים. זה לא נועד רק כדי לרמות את הציבור הישראלי. זה נועד גם כדי לרצות את האמריקאים, כתנאי להסכמתם למיבצע המתוכנן, שלא היה לו כל קשר ל־40 קילומטרים ול„שלום הגליל".

תנו לאריאל שרון לדבר, והוא יגלה את הכל — צריכים רק לדעת לקרוא את דבריו.

● ענבים חמוצים בביירות

ה נושא העיקרי, הוא, כמובן, הקרב שלא היה: ההסתערות על מערב־ביירות, שנמנעה.

כל ילד יודע כי אריאל שרון רצה בהסתערות זו, השתוקק אליה, תירגל את צבאו לקראתה, עשה את כל ההכנות למענה. הוא ידע — והוא צדק בכך — שבלי הסתערות זו, בלי הסיום המוחץ והחד־משמעי של מילחמה זו, היא תיראה לרבים ככישלון.

ההסתערות נמנעה על־ידי צירוף של גורמים: הלחימה העיקשת והבלתי־צפוייה של כוחות־אש"ף, אומדן האבידות הצפו־יות, ההתנגדות

שהגיעה לשיאה בפרשת אלי גבע, ההפגנות ההמוניות ושאר גילויי־המחאה בישראל, ההתערבות המאסיווית של ה־נשיא רונלד רגן, אומדן ההרס וההרג בקרב האוכלוסיה האזרחית והתגובה הצ־פוייה של דעת־הקהל העולמית, ההחלטה של ממשלת־ישראל — שהתקבלה לאור כל הגורמים האלה.

אחרי־מעשה יש לשרון שורה שלמה של טענות־אליבי, הסותרות זו את זו:

שרון: בינואר השנה באתי בחשאי לביירות, כדי ללמוד את המצב בה... השקפתי על ביירות בעיניים בוחנות. לבסוף פניתי אל האדם שהיה עימי, ואמר־תי לו את אותן המילים שאמרתי לראש־הממשלה בגין בשובי לירושלים: „אם וכאשר נצטרך להיכנס ללבנון, הייתי רוצה להימנע מכניסה לביירות."

אבנרי: הסיפור כולו נשמע כדימיוני, מסוג הסיפורים שמכינים אחר־מעשה. אך הבה נתייחס אליו כאילו היה אמת לא־מיתה.

בינואר תיכנן שרון מילחמה. הוא ראה את ביירות (כאורחו של בשיר ג'מייל, ששלט בביירות המיזרחית). הוא החליט שלא להיכנס לעיר.

אם כן, איך זה ניהל את המילחמה כך שכוחות אש"ף יתרכזו דווקא בביי־רות? איך הגיע ביכלל למצב של מצור על ביירות המערבית — אותו המצב שהוא נשבע, חצי שנה לפני כן, למנוע אותו?

כאן, מבלי להרגיש בכך, חשף שרון את הכישלון המרכזי של מילחמתו. הוא הגיע בדיוק למצב שהוא ביקש מראש למנוע אותו: הצורך לבחור בין הסתערות על מערב־ביירות ובין ויתור על הניצחון. ברור כי במצב זה בחר שרון בהסתערות.

שרון: אני מצהיר בחגיגיות, מעולם לא היתה לי כוונה להיכנס לביירות!

אבנרי: כל אדם שבא במגע עם שרון בימים ההם היה משוכנע כי אכן זוהי המטרה האחת והיחידה שלו. אך איך ניתן להוכיח דבר שנעשה בראשו של אדם אחד? ניתן רק להוכיח כי הוא תבע להיכנס לביירות, שהוא התכונן להיכנס לביירות, שהוא תירגל את הכוחות כדי להיכנס לביירות, וכי אחד המפקדים שעסק בכך, אלי גבע, היה משוכנע לחלוטין שהוא עומד בכל רגע להיכנס לביירות. מדוע לא גילה שרון בסוד לגבע שהוא כלל אינו מתכוון להיכנס לביירות — ומנע בכך פרשה שגרמה נזק רב לצה"ל?

שרון: והאמיני לי, אילו הייתי משוכ־נע שהיה עלינו להיכנס לביירות, איש בעולם לא היה מונע זאת. דמוקרטיה או לא דמוקרטיה, הייתי נכנס אפילו אם ממשלתי לא היתה רוצה בכך. כוונתי, הייתי משכנע אותם, והייתי עושה זאת, אני מבטיח.

אבנרי: זהו סיפור הענבים החמוצים. השועל, שלא היה מסוגל להגיע אל הענ־בים, ניחם את עצמו בכך שביכלל לא רצה בהם, מפני שהם חמוצים.

● „דמוקרטיה או לא דמוקרטיה"

א ך בהיחיותו להוכיח כי לא רצה בענבים, לא שם שרון לב לכך שהוא אומר משהו נורא.

„דמוקרטיה או לא דמוקרטיה" — אילו רצה, היה מבצע.

מה זאת אומרת, „דמוקרטיה או לא דמוקרטיה"? יש לכך רק משמעות אחת: אילו היה רוצה מאוד, היה מבצע בלי החלטת ממשלה, וגם נגדה. ואז היו מפקדי צה"ל צריכים לשקול — כפי שעשה ישראל טל למחרת מילחמת יום־הכיפורים — אם לסרב למלא פקודה, שהיא בעליל בלתי־חוקית מפני שלא התקבלה על־ידי הממשלה, שהיא — ורק היא! — המפקד העליון של צה"ל.

שרון הבחין מייד שאמר משהו חמור מאוד. ועל כן, כדרכו, הוסיף כמה מילים האומרות את ההיפך. „כוונתי, הייתי משכ־נע אותם, והייתי עושה זאת, אני מבטיח."

אילו שיכנע אותם, זה היה תהליך דמוקרטי מובהק — ואז אין משמעות למילים „דמוקרטיה או לא דמוקרטיה." משמע, הפסוק הזה סותר לחלוטין את קודמו.

ומה זאת אומרת „הייתי עושה זאת (משכנע אותם), אני מבטיח"? האם 19 חברי הממשלה הם סמרטוטים גמורים, שאריאל שרון יכול לסובב אותם סביב אצבעו? נראה שעל סמך ניסיונו במילי־חמה זו, שרון משוכנע בכך. ויתכן מאוד שבזה הוא צודק.

אחת הדרכים לשיכנוע הוא לספר לממ־שלה אי־אמיתות. למשל לגבי האבידות הצפויות:

פאלאצ'ו: האם אטעה אם אומר שאחת הסיבות לכך שלא נכנסתם (לביי־רות המערבית) היתה שהדבר היה עולה בחייהם של אנשים רבים מדי, למשל — אלף?

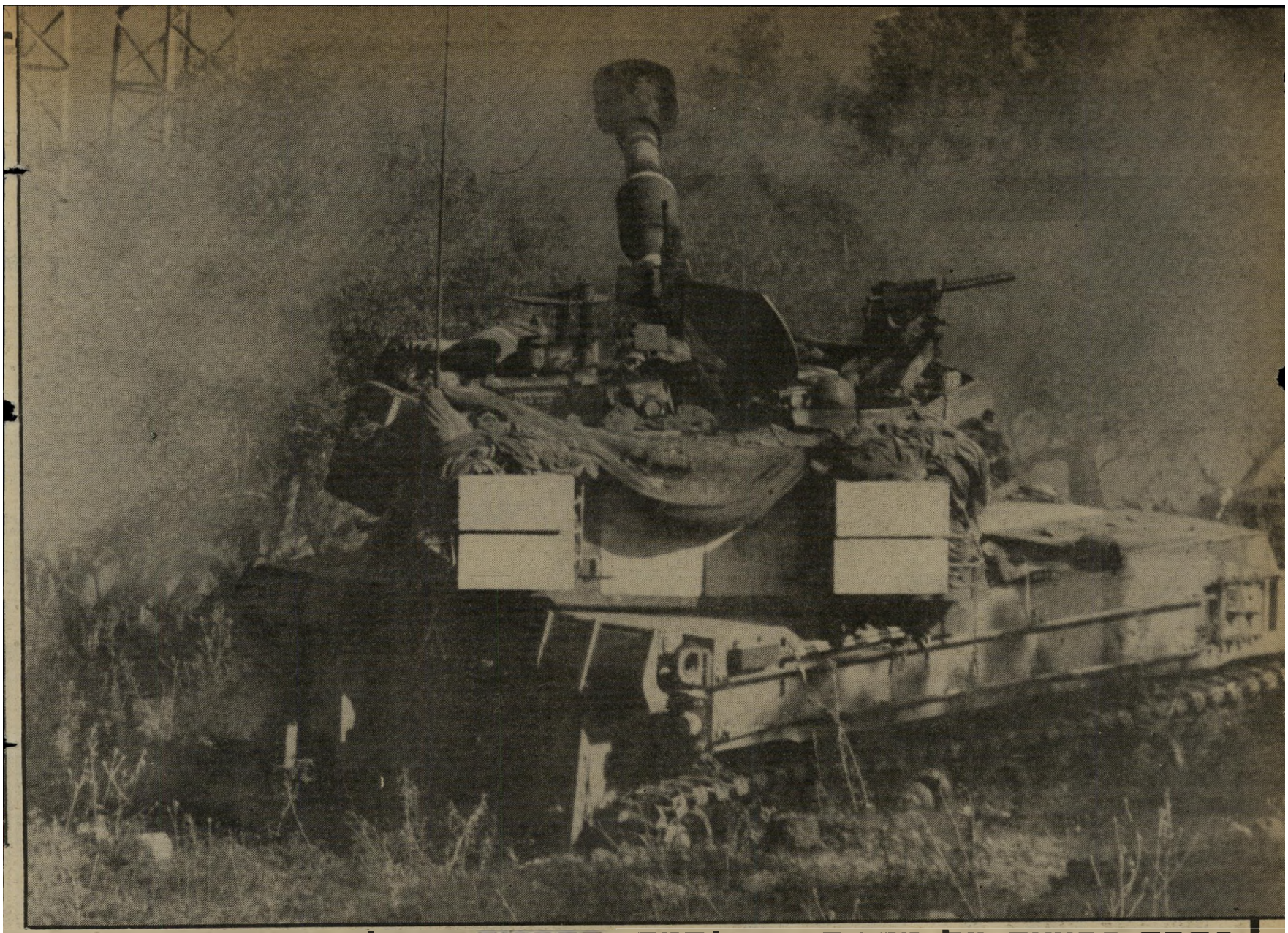
שרון: אני מביט ישר לתוך עינייך ועונה: לא, לא, לא!... אפילו לא מיספר מתקרב לכך. כפי שאמר הרמטכ"ל למר בגין, היו נגרמים לנו במיקרה כזה כמה עשרות הרוגים.

אבנרי: זהו אחד השקרים הגדולים של המילחמה.

לפין אומדן מוסמך מאוד ומתון למדי, היתה ההתקפה על ביירות המערבית גורמת ל־700 הרוגים בצה"ל. אך מילחמה היא מילחמה, או — כדיברי החיילים — „מיל־חמה אינה חברת־ביטוח." רק כסיל ק־בע מראש מה יהיה מיספר הקורבנות של פעולה כלשהי. מיספר החללים עלול היה לעלות בהרבה על אלף, וגם להיות הרבה יותר גמוך. זה תלוי בקרב. באף קרב בהיסטוריה לא ידע המצביא מראש מה יהיה מיספר הרוגיו.

ביום אחד של הקרב על ביירות, שבו התקדם צה"ל כמה מאות מטרים במחנה־הפליטים באוזאי, וכמה עשרות מטרים במיגזר המוסיאון, נהרגו 19 חיילי צה"ל. איזה אידיוט יאמין כי כיבוש של עיר

(המשך בעמוד 59)

כתבה רביעית על מרוויחי המ"ל חמה, החברות והמיליונרים המתעשרים

מכל קופסת־שימורים שנפתחת, ומכל פגז שנורה במילחמה

התותחים של כור

ע"פי פירסומים בעיתונות זרה, מילאו המוצ"טים — מטוסים זעירים ללא טייס — תפקיד חשוב בחיסול המהיר של סוללות־הטילים הסוריות במילחמת לבנון. המוצ"טים מיוצרים בישראל על־ידי התעשייה האווירית, שהבעלות עליה נמצאת בידי הממשלה, ועל־ידי קונצרן תדיראן, שמחצית מן הבעלות עליו נמצאת בידי קונצרן כור ההסתדרותי.

שתי החברות האלה מנהלות תחרות חריפה על מכירת המוצ"ט מתוצרתן ל־צה"ל. המכירה לצה"ל מבטיחה גם שווקים נוספים.

חודש לפני שהתחילה מילחמת־הלבנון, פרצה שערוריה חמורה על רקע מכירת המוצ"ט למדינה זרה, שזהותה לא פורסמה. אותה מדינה רכשה מוצ"ט מתדיראן, אך אחרי זמן קצר הגישה תביעה משפטית, וביקשה להחזיר את החוזה. התעשייה האווירית התבקשה על־ידי אותה מדינה להגיש הצעה נגדית.

ראשי תדיראן רתחו מזעם. הם לא היו מוכנים לבלוע את הגלולה המרה. הרווחים בתעשיית־הנשק הם גדולים מאוד, הרבה יותר מאשר בכל ענף תעשייתי אחר. כדי לנסות ולהציל את החוזה, שיגרה חברת תדיראן לאותה מדינה קצין צה"ל בדרגת סגן־אלוף. הקצין היה בן־חופשה, וחברת תדיראן שילמה עבורו את כרטיס־הטיסה, וגם דמי אש"ל נדיבים.

התוצאה היתה, שבינתיים לא סוכמה עיסקת המכירה.

התעשייה האווירית התלוננה נגד תדיראן. נוסף על פרשת הקצין הנוסע, התלוננה התעשייה האווירית על שקצין נוסף בצבא־הקבע, העומד לפני פרישה, מקבל שבדקה את התלונות, אף שזו קבעה כי יש לראות בביקור הזה „הפרת התחייבות חוזית" מצד מישרד־הביטחון.

התעשייה האווירית היא המיפעל התעשייתי הגדול ביותר בישראל. תדיראן ניצבת בדיוק אחריה ברשימה, במקום השני.

ברשימת מאה המיפעלים התעשייתיים הגדולים בישראל יש נתח נכבד מאוד לאותם מיפעלים ה־מיוצרים למען צה"ל — וקונצרן „כור" ההסתדרותי מיוצג שם יפה, יותר מכל קבוצת עסקים אחרת.

כבר עתה מחברת תדיראן הוצאות להחזקת מכוניתו. שלושה מעובדי תדיראן, התלוננה התעשייה האווירית, ביקרו בקרון־הבקרה של המוצ"ט של התעשייה האווירית ונטלו משם סודות.

טענה אחרונה זו נדחתה על־ידי הוועדה

מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, שחזר מביקורים שיגרתיים בחו"ל, במדינות דרום אמריקה ומרכזה, סיפר, כאשר חזר לארץ, כי הוא הגן שם בלהט על ראשי־הממשלה, מנחם בגין, ועל שר־הביטחון, אריאל שרון.

המילחמה הצילה

יפר משל: „המארחים שלי במקומות השונים היו שואלים אותי, מדוע ראש־הממשלה ושר־הביטחון שלכם כאלה תוקפנים. אני, בהזדמנויות כאלה, נטשתי את עמדתי האופוזיציונית, ויצאתי להגנת השניים. אמרתי, שכפליט שואה מפולין, יודע בגין כי עם ישראל חייב להגן על עצמו. שרון הוא חקלאי, בן למישפחה חקלאית. הוא מכיר את הערבים עוד מילדותו, ויודע כי היהודי חייב להגן על עצמו מפני התוכלויות."

למישמע הדברים האלה אפשר לחשוב כי בחיותו, מדי פעם, בתוך גבולות המדינה, נקט ירוחם משל עמדות אופוזיציוניות נגד מילחמת הלבנון וסינגר עליה רק בחו"ל. אלא שלכך אין שחר. משל יודע היטב כי חלק גדול ממיפעלי „חברת העובדים", ובראשם קונצרן

מאת שלמה פרנקל

מדינת ישראל תשלם מחיר יקר ביותר — בדם ובכסף — למען המילחמה של מנחם בגין ואריאל שרון. כלכלנים שאינם סומכים על המיספרים הרישמיים טוענים כי מחירה האמיתי של המילחמה יגיע לשלושה מיליארד וחצי דולרים. חלק ניכר מסכום זה מגיע לכיסיהם של יצרני הנשק הישראלים ושותפיהם האמריקאים, לידי סוחרי הנשק והסוכנים. בפרק הקודם בסידרה דווח על הקשר האמריקאי — חלקם של יצרני הנשק מארצות־הברית בריווחי המילחמה. הקונצרן ההסתדרותי הגדול ביותר בישראל — „כור" — נמנה גם הוא על מרוויחי המילחמה.

אף עסקן מההסתדרות לא התבטא נגד המילחמה, כי תחת לנהל איגוד מיקצועי הם מנהלים מיפעלים לייצור נשק

„כור", היו זקוקים למילחמת ה־לבנון כאוויר לנשימה.

בתחילת 1982 נראו פני הדברים בקונ־צרן כור קודרים למדי. בענפים רבים של הקונצרן ההסתדרותי הגדול ביותר ב־ישראל, הסתמנו קיפאון ונסיגה. אחת הסיבות העיקריות לכך היתה ירידה מוב־הקת בהיקף ההזמנות של מישרד־הביטחון. לא פחות משליש מכלל התוצרת של מיפעלי כור מגיעה בדרך־זו־או־אחרת אל המערכת הביטחונית.

בכתבה שהופיעה בתחילת אפריל השנה, שנושאה היה מיפעל־הנשק סולתם, נאמר כך:

„השקט בגבולות ישראל אינו מסייע לייצרני הנשק של ישראל. טוב ששקט זה נמשך, אבל תע־

רבים ממפעלי הקונצרן ההסתדרותי היו בקשיים בשנת 1981 - ו„מילחמת" הלבנון תוציל להם מאוד!

שיית הנשק נאלצת בשל כך לחפש לקוחות חדשים בחו"ל. בדידותה הגוברת של ישראל ב־עולם אינה מקלה עליה במשימה זאת."

לסולתם יש שלושה מיפעלים, שכולם מייצרים נשק ותחמושת, נוסף על מיפעל־האב ביוקנעם, נמצאים ברשות סולתם בית־החרושת חישולי כרמל שבחיפה, ו־בית־החרושת חומרי־נפץ שבזיכרון־יעקב. לסולתם יש 2000 עובדים, והוא מייצר מרגמות בקטרים שונים, בין 60 מילימטר ו־160 מילימטר, תותחי הוביצר 155 מילי־מטר ופגזים מסוגים רבים. את שנת 1981 סיים סולתם בקושי רב ללא הפסדים, אחרי שפיטר רבים מעובדיו. ב־1982 היו צפויים הפסדים כבדים.

מילחמת הלבנון הצילה את המצב. ככל הנראה, יסיים סולתם את השנה ברווחים נאים.

יו"ר כספי
השיטה האמריקאית

מזכ"ל משק ויו"ר פרס
אנשי הנשק והמשק

רבע ממניות סולתם — אלה שאינן ברשות כור — מצויות ברשותו של תעשיין יהודי מפינלנד, שלמה זבלדוביץ, בעל וילה מפוארת בקיסריה. זבלדוביץ, שהוא פליט שואה, מספר כי הגיע לישראל בעיקבות נדר שנדר: אם יינצל, יסייע לצורכי־הביטחון של עם ישראל. כל עוד פורצת במיזרח התיכון מילחמה בכל 10 שנים בערך, העזרה שמגיש זבלדוביץ אינה בגדר פילנטרופיה: הוא מרוויח יפה.

המצב לא היה טוב יותר במיפעלים אחרים של כור ותדיראן. ריווחיותו של מיפעל האלקטרוניקה אי־אי־אל ב־1981 הוגדרה כ„דלה". יותר ממחצית מוצריו של מיפעל זה נקנים על־ידי צה"ל. עד־כדי־כך קטנו רכישות מערכת־הביטחון, שראשי אי־אי־אל הודיעו כי ינסו לצמצם את תלותו של המיפעל בייצור הצבאי. לתדיראן של כור יש 26% ממניות ה־מיפעל. ביתר המניות מתחלקים שווה־בשווה האמריקאי ליאון רייכמן, וקבוצת משקיעים אירופאים.

מיפעל אל־אופ הנמצא בשותפות של תדיראן וקבוצת משקיעים ישראלים, שבי־ראשם עומד המלונאי יקותיאל פדרמן, נקלע למצב כה קשה ב־1981, עד שמיש־רד־הביטחון היה צריך לבוא לעזרתו, ולהעניק לו הטבות מפליגות.

הטבות אלה היו כה מפליגות, עד ש־מבקר־המדינה החדש, יצחק טוניק, קבע כי הן ניתנו בדרך „לא־חוקית".

באל־אופ מייצרים מכשירים אופטיים שונים, ששימושם העיקרי הוא צבאי. מישרד־הביטחון העניק למיפעל הלוואות ללא ריבית והצמדה, כך שלמעשה הוענקו לאל־אופ מתנות מטעם המדינה, בשיעור של 30 מיליון שקל. מישרד־הביטחון גם „תיקן" את המחירים בחוזים שנחתמו בינו ובין החברה, העניק לה בדרך זו מתנה נוספת בסך 90 מיליוני שקלים.

עכשיו יכולים להתחיל לחייך גם באל־אופ. המילחמה שיפרה את המצב.

במיפעלי הפלדה בעכו, השייכים גם הם לכור הסתיימה 1981 בהפסדים של 44 מיליוני דולרים. סכום הגדול פי שניים וחצי מכלל סכום הקרנות וההון של ה־חברה. חלק נכבד מהברזל והפלדה לסוגי־הם, המיוצרים במיפעלי הפלדה, מגיעים אל מערכת־הביטחון וצה"ל. עכשיו, כש־יגדלו הוצאות מערכת־הביטחון בעיקבות מילחמת־הלבנון, יוכל אולי מיפעל ה־פלדה להחזיר לעצמו חלק מהפסדיו.

מנכ"ל גביש
השלל של הלביא

במיפעל טלכור בפתח־תיקווה, מייצרים חיישנים אלקטרו־מגנטיים, מרגמות ומר־עומים למרגמות ולתותחים. הייצור כולו פונה למערכת־הביטחון. בשנים האחרונות היה משבר במיפעל הזה, והיה חשש ל־סגירתו. הכל בגלל צימצום ההזמנות מטעם מערכת־הביטחון.

עניין מיוחד

תפעות כאלה ודומות להן היו ברבים ממיפעלי כור־מחכת, שבראשם עומד הרמטכ"ל לשעבר ועסקן מיפלגת העבודה בהווה, הח"כ מרדכי („מוטה") גור.

בחטיבת המחכת, שגור עומד בראשה, יש לא פחות מ־15 מיפעלים. מכירותיה של הקבוצה בשנת 1981 הסתכמו ב־928 מיליוני שקלים. חלק ניכבד ממכירות אלה היה למערכת־הביטחון. מיפעלי כור־מחכת מייצרים למען צה"ל מיבני איחסון ואחזקה למטוסים, מיבנים להחסנה, מיכלי איחסון לדלק, תיבות קשר, רכיבים וחל־קים שונים לתעשייה האווירית.

למרדכי גור, כמו לקצינים רבים שהשתחררו מצה"ל, יש עניין מיוחד בייצור הצבאי. השנה התברר כי יש לו גם עסקים פרטיים בתחום זה. ביחד עם האדריכל אדם מזור ועם אישי־העסקים עודד אלון, הוא הקים חברה בשם „סראל". על טיב

כמעט שליש מן הייצור של מיפעלי „כור" פונה למערכת־הביטחון ולייצוא צבאי - והמכירה לצה"ל מאפשרת את השיווק לחו"ל!

באותו ביטאון ניתנו על־ידי מיפ־עילי־נשק שונים.

עתה לא צריכים עוד גור וחבריו ב־קונצרן כור לדאוג. המנכ"ל החדש של כור, שנכנס לתפקידו בעיצומה של מיל־חמת־הלבנון, הוא האלוף (מיל') ישעיהו גביש. הוא הצהיר עם כניסתו לתפקידו שהוא מתכוון לבצע בקונצרן שינויים. אחד מהם: השתלבות כור בתחום חדש, „טכנולוגיות אווירית" שמו. במילים אח־רות: כור יבקש לכבוש לו נתח מן השלל שיחולק ליצרני מטוס־הקרב הישראלי ה־חדש, הלביא.

ישעיהו גביש הוא נץ מובהק. הטל־ויזיה הזמינה אותו לשמש פרשן צבאי בעת מילחמת־הלבנון. הוא סולק לא מפני שדיבר נגד המילחמה, אלא מפני שעירער על כמה משיקוליו של שר־הביטחון, ארי־אל שרון. אך גם קודמו של גביש בכור, הח"כ הידוע כיונה, נפתלי בלומנטל, לא התבטא נגד מילחמת־הלבנון.

המילחמה הזאת היא העסק ה־טוב ביותר שעשה קונצרן „כור" מזה שנים רבות. המילחמה הזאת גם היתה העסק הטוב ביותר של קונצרן „כלל", של החברה לחש־קעות של בנק־דיסקונט, ושל שורה ארוכה של תעשיינים, סוחרי־נשק וסוכני־נשק. איש מכל אלה לא יעז לדבר נגד המילחמה. ההרפת־קנות הצבאית של מנחם בגין ואריאל שרון היא הבאר שממנה הם שותים, ואיש נכון אינו יורק לתוך הבאר שהוא שותה ממנה.

אך תעשיית־הנשק האדירה של מדינת ישראל אינה צריכה לחשוש מפני חילופי שילטון בישראל. (המשך בעמוד 72)

ההרפתקנות הצבאית של בגין ושרון היא הבאר שממנה שותים תעשיית־הנשק - והם אינם מעידים לרבר נגדה!

לה ולי
לאוהבים להיות יחד

סדרת מוצרי יוקרה
בניחוח האהוב על שניכם.

סבון, שמפו לשיער, דיאודורנט
קרם ידיים, טלק ריחני

לה ולי - לאוהבים להיות יחד.

עץ הזית

אנשים בעולם

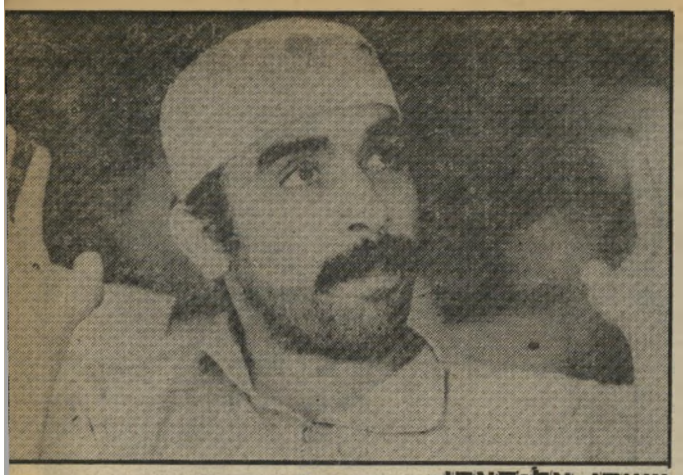
הנסיכה אן:
עם הידיים
בכיסים

המלכה **אליזבת** שהתה בטירת רתה בבאלמורל, לפי עצת הרופאים שציוון עליה מנוחה. אבל הריבי המלכה לעולם אינה לבדה — ליוו אותה הפעם בנה **אנדריו** ובתה **אן**. סרן **מארק פיליפס**, שצריך היה להתלוות לרעייתו הנסיכה, שינה את התוכנית ונשאר בבית. „הוא השקיע הרבה עבודה ברוחה שלו ולא ברור אם יסע הקיץ לבאלמורל," הכריז דובר בארמון באקינגהם. התוצאה — הנסיכה אן חגגה את יום הולדתה ה־32 עם ילדיה, אך ללא בעלה.

צריך לומר שהזוג לא הירבה לבלות יחד בתקופה האחרונה. הם נפגשו לאחרונה בתחילת אוגוסט ונראה שלקראת הסתיו ייפרדו שוב לתקופה ארוכה, כאשר מארק פיליפס יסע בגפו לתחרות רכיבה באוסטרליה. באותו הזמן תשהה הנסיכה בשליחות המדינה בארצות אפריקה.

פיליפס מקדיש את מירב זמנו בתקופה האחרונה לטיפוח אדמותיו, ולשיכלול גידוליו החקלאיים. הוא גר לבדו בחוה בת שלושים וחמישה חדרים, עם שרת, טבחית וסוכנת־בית, לבד מכמה אנשי־ביטחון. הוא מגדל חיטה, עדרי בקר, וכמובן סוסים גזעיים. מספרים שהוא משקיע מדי יום 14 שעות עבודה בחוה.

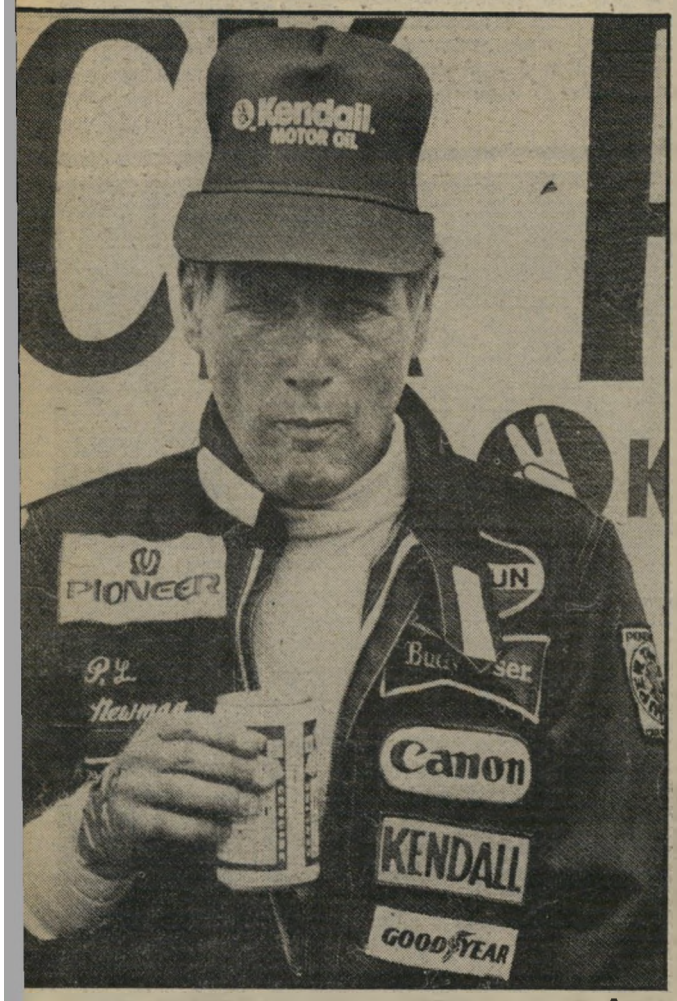
השמועות גם אומרות כי חתול שחור עבר בינו ובין אשתו, אבל יש גם הסברים אחרים: הנסיכה אן משתמשת בכל הקיצבה שהיא מקבלת מן המדינה לכיסוי הוצאות הייצוג והנסיעה. פיליפס אינו מקבל כל קיצבה שהיא. אז מה הפלא, אומרים האנגלים, שהוא נשאר בבית לעבוד, בשעה שהיא יכולה לטייל, לבלות, ולהישאר עם הידיים בכיסים?

ש״ח׳ אל־פאס׳:
לומי יש כסף?

כשהוא מניף ידיו באוויר, כמחווה לחוסר אונים, זעק השייח׳ **מוחמד אל־פאסי** המרוגז באולם בית־המישפט: אין לכל הרוחות חושבים שאני יכול להשיג מיליון דולר בתוך 48 שעות?

היה זה שיאו של מחזה הנמשך כבר כמה חודשים במיאמי, שגיבוריו הם השייח׳ המוזהב (למעלה) ורעייתו היפהפיה (למטה), התובעת ממנו גירושין ומזונות מפולפלים. בעייתו של אלפסי היא שהגברת לקחה לה את עורך־הדיו הטוב ביותר בארצות־הברית לעניני גירושין, **מארב מיצ׳לסון**, שכאשר לא הצליח לשכנע את השייח׳ בנועם, שלח אליו את המישטרה לעצרו.

פול ניומן: קאריירה חדשה, ניצחון נוסף

איזה מין כישרון יש לו לאיש הזה: נראה כמו ילד, דוהר במכונית מירוץ ומתחרה בנערים שהיו יכולים להיות בניו יעוד מנצח! האחרון בתור היה מירוץ גביע קנדאל בקונטיקט, שגם בו הגיע ראשון.

אבל הנה הודעה חדשה למעריציו; ובעיקר למעריצותיו: **פול ניומן** יתחיל להיות איתכן גם במיטבח. שכן סוד ידוע פחית הוא רוטב הסלט המתובל שהמציא, ואשר אומרים שהוא קפדני לפחות כמו העוקץ. בקרוב יקשט פול ניומן את המדפים של הסופרמרקטים, כשהוא קורץ מעל בקבוק לעבר קערית העץ שלכם במיטבח. שם הרוטב הוא, כמובן, NEWMAN'S OWN, דהיינו — של ניומן.

ג׳ין מקנרו:
מי מפחד
מחבטות לשון?

צלמי עיתונות יודעים לספר כי הצלפות לשונו של הטניסאי ג׳ון **מקנרו**, חזקות לפחות כמו הצלפות מחבטו, ולכן הם משתדלים לא להיכנס איתו לסיכסוכים מיותרים. אך כשהגשם שטף אותו במישחקי וימבלדון, הוא מיהר להצטרף אל ההמונים שחזו בהרפתקאות האבנים המתגלגלות כשביקבותיו עיתונאית. אך הוא לא שם לב אליה, כי היתה כתבת לענייני בוסיקה ולא לענייני טניס.

אנשים בעולם

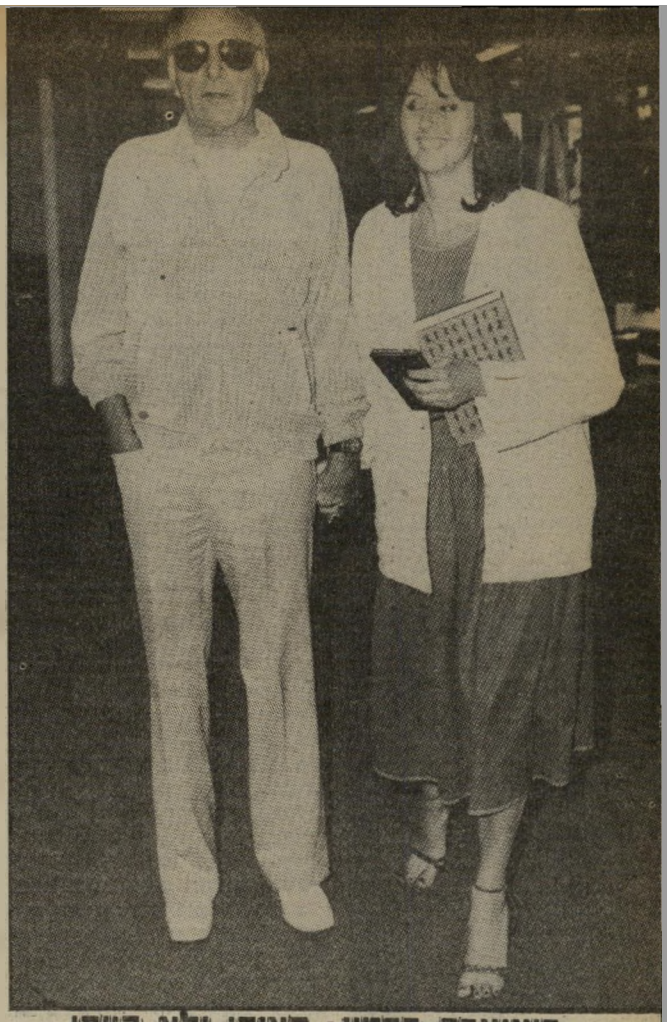
With daughter Katyana, 10. "The thing that's important is the health the people you love," Collins says.

ג'ואן קולינס: איך מרגיש ג'יי־אר, ממין נקבה?

ג'ואן קולינס יש תכונה יפה: בכל פעם שנדמה כי נעלמה, היא צצה ומפתיעה שוב: בגיל 16 שיחקה בסירטה הראשון, והממה את העיניים בשיערה האדמוני ובעיניה הירוקות. מאחר שלא נראתה בדיוק כמו ילדה בריטית מביית טוב (וזה בדיוק מה שהיא) נפלו בחלקה תפקידים של נשים חושקות ונחשקות כמו זה האחרון, של אלכסיס קארינגטון, שאותה היא מגלמת בגיל 44. אלכסיס היא ג'יי־אר ממין נקבה בסידרה ששמה שושלת, המוקרנת בטלויזיה האמריקאית.

ב־1978 הרגיזה ג'ואן את היבשת הישנה והחדשה גם יחד, כשכתבה את ספרה זמן עבר, ובו סיפרה על כל הרומנים הסוערים שהיו לה עם **וורן ביטי**, **ראיין או'ניל האחי בלאפונטה**, בעלה דראשון **מאכסוול ריד** ובעלה השני **אנתוני ניוילי**. בעלה השלישי, המפיק **רון קס**, הגן עליה עד כדי כך, שהפיק לה סרט ובו הצטלמה בעירום והרגיזה עוד יותר את המימסד.

שנתיים לאחר מכן כמעט ונשברה כשבתה השלישית, מנישואיה לקס, נפגעה קשה בתאונת דרכים. היא שכרה עם בעלה קרונוע, ובמשך חודשיים לנו בחצר בית־החולים שבו אושפזה הבת, כשג'ואן עובדת ללא לאות יחד עם הפיסיותראפיסטים. היום, כשבתה מתפקדת כמעט ככל ילד בגילה (ראה בתמונה למעלה), היא מרגישה שניצחה גם את הרופאים וגם את לשון הרע.

ריצ'ארד ברטון: האופי ולא היופי

לפעמים המציאות פשוט מסרבת ללכת בעיקבות הדמיון: הנה דווח מפי חוגים יודעי־דבר, כי **ריצ'ארד ברטון** חולה עד כדי כך, שהוא מוכן אפילו לשאת בשלישית את **ליז טיילור**, ובלבד שיבלה את ימיו האחרונים עם מישהי שלא תפתיע אותו יותר מדי. אבל השחקן הוולשי בן ה־57 פגש מישהי אחרת, כך במיקרה בווינה, על בימת הצילומים של ואגנר, ונראה שאינו מתכוון כלל לחמם מרק ישן, אלא לפתוח בנזיד חדש. שם המיוחדת הזאת היא **סאלי היי**, ואם כי אינה נראית כמו ליז (ראה תמונה למעלה) יש לה שתי מעלות: היא בת 34 ובעלת אופי.

אניסה מוריס: לא לכל המישפחה

זו היא **אניסה מוריס**, כוכבת הלהיט הגדול של ברודוויי ששמו 9, למרות שגם הביקורת העניקה לו 10. ואומרים כי את עודף הסכס השופע מן הבימה בצינורות ישירים אל הקהל צריך לזקוף לזכותה. אלא שהיא קצת יותר מדי סכסנית — כך החליטו הצנזורים של מישרד פרסי הטוני, שלא התירו לשדר את הופעתה של מוריס בסקס זה, פן יחזו בה גם קטינים. אבל מוריס לא נבהלה והציגה את הקטע שלה בסטודיו 54.

ז'קלין קנדי אונאסיס:

לא לרוח השבט

לא ששבט קנדי היה זוכה ב־אות המוסר של הכנסיה הקאתולית, אבל מה ש**ג'קי** עושה זה כבר יותר מדי אפילו עבור **מדי**, הקנדי שעמד תמיד לצידה. כיצד ייתכן שהיא מנהלת רומן סוער בראש חוצות עם איל־היהלומים, **מוריס מכפלסמן**? מילא, לי־הודים כבר התרגלו אצלה, אבל למה־שיהיה גם נשוי כדת משה וישראל.

ההצלחה חוזרת:
פיאט 131
1300 סמ"ק!

היה כדאי לחכות.
פיאט 131 שוב מיוצרת באיטליה
עם מנוע 1297 סמ"ק.
על נפח זה, יש כידוע בישראל הקלה משמעותית במיסים.
עכשיו גם אתה תוכל להנות מהיתרונות של המנצחת
במרוץ ה"ראלי" העולמי ולקנות מכונית יוקרתית
במחיר שאתה יכול להרשות לעצמך.

פיאט 131.
עכשיו, יותר מתמיד, אין לה מתחרים.
מכל הבחינות.

פיאט. כך נוהגים בכל העולם. FIAT

ממחשבת את קווי הטלפון שלך.

תדיראן חטיבת תקשורת רח' הסיבים 18, אזור התעשיה, פ"ת, טל. 928585, 3-926641
"טל-גל" - רח' ביאליק 137, רמת גן, טל. 03-732094
"סברלופון" בע"מ - רח' צה"ל 10 קרית אליעזר חיפה, טל. 04-539227
"רמ-טל" בע"מ - מערכות תקשורת, רח' תפוצות ישראל 3, גבעתיים, טל. 03-770141 (5 קוים)
"איילת תקשורת" - רח' הלני המלכה 5, ירושלים, טל. 222606 - 02-240404
"אורטלקו" בע"מ - רח' לוינסקי 56, תל-אביב, טל. 823731, 824882
שמרד אלקטרוניקה (1977) בע"מ - רח' השומר 72, בני-ברק, טל. 03-772171

תדיראן
תעשיות ישראל לאלקטרוניקה בע"מ

חטיבת התקשורת - בית התקשורת שלך

תדיראן
חטיבת התקשורת
תדקס

Opel Kadett

"אופל קדט" היא מכונית שזוכה להצלחה רבה.
בשנת 1981 היא היתה המכונית
הנמכרת ביותר בגרמניה.
אין זה פלא שגם בארץ עלו מניותיה
של ה"אופל קדט" בשל האמינות, הנוחות,
העיצוב והגימור - כמקובל במכוניות
מתוצרת אופל.
ניתן להשיג בנפחי מנוע 1200 ו-1300 סמ"ק
עם הילוכים רגילים ואוטומטיים.

דגם 1983

KADETT LUXUS 5 DOORS.

ליאו גולדברג בע"מ

משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374; **חיפה:** דרך יפו 132, טל. 04-528285-7; **ירושלים:** שלומציון המלכה 15, טל. 231798, 02-234536; **סוכנים: חיפה:** בית המכוניות, יפו 19, טל. 04-512251 **נתניה:** מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423; **נצרת:** בישארה יוסף סרוגיי, רח' פאולוס השישי 56, טל. 065-54677.

דבורה גנני, אשת־קאריירה מצליחה, המגדלת את ילדיה בכוחות עצמה, מספרת על הבדידות ומגלה טפח מחייה הפרטיים בספר שירים שכתבה, העומד להדהים את הבוסים שלה במישרד־הבריאות

ראיינה שרית ישי

הבדידות היא חלק מהעבודה שלי, מהמצב המשפחתי שלי ומהעובדה שאני לא מוכנה ליצור קשרים בכל מחיר

הילדים שלי עברו הרבה מאוד בכל הקשור לגירושין. שום דבר לא נסתר מעיניהם

אין לי שום רושם כשהוא על חשבון העבודה שלי זה בלתי־אפשרי, על חשבון הילדים אני לא רוצה

אני בן־אדם אופטימי מאוד, אלא שהיום־יום הוא פסימי. כל בוקר שאני קמה, אני אומרת לעצמי: אולי היום יביא משהו חדש

בגע בי כשסברים שלי לא היו מוכנים לקבל אותי במצב של חולשה. כשחבוטי שהם אוהבים אותי רק כאשה חזקה

כשאת קרובה למקבל החלטות, את יכולה להניע אותם מכוח האהבה. באהבה יש כוח חיובי היכול להזיז הרים

„אומרים עלי שאני קשוחה!"

פעם אמר לי עיתונאי, שדובר הוא דובר, בין אם הוא דובר מישרד־החק־לאות או דובר אש"ף. דבורה גנני, דוברת מישרד־הבריאות, היא אולי היוצא מ־הכלל חזק.

קשרינו נוצרו דרך הטלפון. אחר־כך נפגשנו פנים אל פנים. באתי לביתה בירושלים — בית־אבן יפה, בעל שתי קומות במושבה הגרמנית, בעל חצר פני־מית מטופחת. מטפלת הגרה בחצר שומרת על הילדים. אז היה בבית גם חברה לחיים של דבורה, והיא היתה בהריון ולא נשואה. מצב מאוד בלתי רגיל לגבי פקידה ממשלתית במישרה כה בכירה. דבורה לא עשתה חשבון למה שאומרים. היא חיה את חייה על פי אמונתה. אחר־כך נישאה. נולד עמוס ונולדה כרמל, והיא ניתקה את קשריה עם בעלה.

כעת עונה לטלפונים הגבר שבבית, עמוס בן ה־8. הוא רושם כל הודעה במדוייק, ולמרות שדבורה אומרת שהוא לוקח את עבודתה כמובנת מאליה, שמע־תי אותו משוויץ לפני חבריו שאמא שלו מכירה את בגין והולכת לכנסת ומדברים עליה ברדיו ובעיתונים. כרמל, בת ה־5 וחצי סיפרה לי על ספר השירים שאמא חוציאה, ורצתה לדעת אם יש שם שיר גם לכבודה.

דבורה, בשיער בלונדי אסוף, גלביה מקטיפה בצבע סגול כהה ולינפסטיק על השפתיים לכבוד הצילומים, ישבה מולי קצת מתוחה.

היא פקידה בכירה. יש לה צוות עוד־רים ומזכירה. היא אשת־קאריירה ואם במישפחה חד־הורית, ויש לה זמן גם להוציא ספר שירים חושפני ונועז. בשיריה אתה מגלה אשה בודדה, רכה ולבבית. התדמית שלה בחוץ מציגה אשה קשוחה, דוברת היודעת לתמרן תמיד לטובת השר והמישרד שלה. אחד העיתונאים במע־רכת אמר לי: דבורה גנני היא הדוברת הכי קשוחה של מישרדי הממשלה.

זה מפריע לה. אני יודעת שזה לא נכון. אני יודעת שמאחורי התדמית הקשוחה מסתתרת אשה קטנה, הזקו־קה לכמה מילים רכות וחמות. קשה להיות אשה בעולמם של גברים, ודבורה

„אומרים עלי שאני קשוחה!"

(המשך מעמוד 41)

גנני יודעת זאת היטב. היא יודעת לתמ־רן בסבך האינטריגות והפוליטיקה, ואו־מרת שצריך להיות לא טיפש כדי לצוף.

העבודה שלה לא נגמרת בארבע אחרי הצהריים. עמוס אומר שנמאס לו להיות מזכירה במישרד־הבריאות, ושהוא רוצה משכורת. הטלפונים מצלצלים כל הזמן, הכל בענייני עבודה. חיים פרטיים אין. דבורה גנני אומרת: אין לי חיים פר־טיים, לא רומן, לא גבר. מתי יש לי זמן ליצור קשרים?

הראיון עם דבורה גנני התקיים לא רק לציון צאתו לאור של ספרה החושפני והנועז, אלא גם כדי לפתוח צוהר ל־עולמה של אשת־קאריירה המגדלת שני ילדים בכוחות עצמה, נאבקת בשעות עבודה אינסופיות, בבעיות פרנסה וב־תדמית הלא מחמיאה לדעתה, ואינה מוצאת פנאי לעצמה. אשה, העומדת עיניים ב־9 בערב וחולמת עדיין, בגיל 37, על אביר על סוס לבן, בלי טבעת נישואין ובלי אשה וילדים. בספר היא כותבת על גבר נשוי ועל אשתו של גבר נשוי. היא מקדישה שירים לאנשים ה־קרובים לה באמת. היא מאמינה ש־מיסגרות פורמליות אינן מחייבות. רק אחרי שהיתה אמא לילד, הסכימה להת־חתן, רק בגלל שזה היה חשוב לבן חזוג.

כפקידה ממשלתית היא בהחלט דמות יוצאת דופן. מדברים עליה, מרכלים עליה, למרות שלא רואים אותה במסי־בות, בקוקטיילים או באירועים חבר־תיים. היא יושבת בבית.

■ ■ ■

● מה פיתאום ספר שירים?

כתבתי כל הזמן. כתבתי מאז שאני זו־כרת את עצמי.

● מדוע החלטת לפרסם?

איפה כל הצדדים האחרים באישיות שלי, כמו למשל חולשה, רכות?

כשהייתי במצב של חולשה, כל האנשים סביבי נעלמו. לאנשים היה קשה לקבל אצלי מצב של חולשה. זה לא היה להם מובן מאליו, שגם אני יכולה לבכות. רצי־תי לקרוא לספר פנים אחרים, ואז אמרו לי, שלעגנון יש סיפור בשם זה, לכן ויתרתי.

שבוע אחרי ששלחתי את הספר להו־צאה, הם טילפנו ואמרו לי שהם מוצי־אים את הספר.

● פירסומך הרב, יחד עם ה־עובדה שבספר יש חשיפה מעט סנסציונית, היוותה שיקול לגבי ההוצאה?

בכלל לא. הם בכלל לא ידעו מי אני. שלחתי את השירים באופן אנונימי, רק אחר כך אמרתי להם מי אני ובמה עיסוקי. אין לכך כל קשר.

באשר לחשיפה הסנסציונית — אני לא פוחדת מחשיפה, אף פעם לא פחדתי.

● אם כן, ספרי לי עליך. עצמך. בת כמה את, מהו מצבך המישפחתי?

אני בת 37, גרושה עם שני ילדים. ני־שאתי בנישואין אזרחיים בפאריס, אחרי הולדת בני עמוס.

● למה התחתנת?

שאלה מצחיקה. בדרך כלל שואלים: למה התגרשת?

סיפור החתונה שלי הוא סיפור עצוב. אני לא רוצה להיכנס לזה.

● ומדוע נישאת בנישואין אזר־חיים — מתוך עיקרון?

לא, פשוט, משום שאיני גרושה והוא כהן.

● היית נשואה גם קודם לכן.

כן, קראו לו אורי, וכשהיינו נשואים הוא למד כלכלה באוניברסיטה.

● הוא חשוב?

גם הדוברת של רעיית הנשיא, אופירה נבון.

● כמה שעות ביום את עובדת?

הרבה. זה לא עניין של כמות השעות, זה עניין של האינטנסיוויות של העבודה. כל־כך הרבה עניינים ועומס, תגובות מהי־רות לעיתונים, לרדיו — כולם רוצים תשו־בות על המקום.

● כיצד זה משפיע עלייך?

זה קשה, זה הרבה מאוד נתינה ומעט

האהבה לא נמצאת סביבנו 24 שעות ביממה, 365 ימים בשנה. יש לי מזל שכאשר האהבה לא נמצאת, יש לי העבודה והילדים. זה מהווה תחליף

מאוד קבלה. הרבה מאוד מהזמן שלי אני עוסקת במעשי צדקה למוסדות כרוניים. זה קשה, קשה מאוד. זה כרוך בישיבות ובנסיעות מחוץ לעיר, בטלפונים, באירגון. זוהי עבודה שלוקחת ממני את כל הכו־חות.

● מתי את מספיקה להיות אם?

אני משתדלת לחלק את הזמן שלי בין העבודה והילדים, אני משתדלת שהילדים לא ייפגעו. כשאני באה הביתה, אני רק עם הילדים, ולעצמי אין לי זמן. רק כשהם לא בבית, אני מתפנה לעצמי. ומתי הם לא בבית? הם תמיד בבית.

סדר־היום שלי צפוף. אני קמה בכל בוקר ב־6, הילדים מסתדרים לבד. הגדול לוקח את הקטנה לגן, ואני ב־7 וחצי כבר במישרד. ביום נורמלי אני חוזרת ב־4.

כשאני חוזרת הביתה, אני עם הילדים עד 8, 8 וחצי. ב־9 אני במיטה, סחוטה

והרוסה. זה ידוע, שאליי אסור לצלצל אחרי 9, כי אני ישנה.

● ומה עם חיים פרטיים?

איזה חיים פרטיים, על מה את מדברת? החיים הפרטיים שלי זה הבית, הילדים! הכל קורה בדלת אמות. חברים באים אליי הביתה, אני מעט מאוד יוצאת החוצה.

● אני מדברת על גברים, על רומן.

אין לי שום רומן.

● וכשיש לך?

זה בבית, לא בחוץ.

● אם את כל־כך עסוקה בעבו־דה ובטיפול בילדים, מתי את יוצרת קשר?

זה קשה. על חשבון העבודה זה בלתי־אפשרי, על חשבון הילדים אני לא רוצה. זה קשה, קשה מאוד. אבל אני מאמינה, כשיהיה קשר איכותי, אמצא שיווי־משקל נכון. כרגע, זה כמעט בלתי־אפשרי.

● מדכריך ניתן להבין, שבל־תי־אפשרי להיות גם אמא, גם א־שת קאריירה וגם לנהל רומן. זה די מייאש, לא?

זה לא לגמרי נכון. אני מאמינה, שאני יכולה להצליח באמהות ובעבודה. אני טו־בה עם ילדי. כשטוב לי בחיי הפרטיים, אני טובה גם בעבודה, וכשאני טובה בעבו־דה, טוב לי בבית. זה הכל משולב אחד בשני.

זה בהחלט אפשרי. זה אפשרי, אלא ש־כרגע זה לא קורה לי. בסך הכל, האהבה לא נמצאת סביבנו 24 שעות ביממה ו־365 ימים בשנה. ומשום כך — משום שהאהבה לא נמצאת כרגע בסביבה — מזל שיש לי ילדים. מזל שיש לי עבודה. הם מהווים תחליף הולם לאהבה.

● את באמת מאמינה, שילדים הם תחליף לאהבת גבר?

לא, בהחלט לא. אבל כשאין לך אהבה של גבר, יש לך האהבה של הילדים שלך. זהו עולם ומלואו וחובק ומחמם את הלב. למרות הכל את לא לבד. נולדו לי הילדים בגיל מאוחר, וכשהייתי אמא הרגשתי שלי־מות עצומה. אני מניחה שאני מגדלת או־תם כמו כולם, כשנגד עיני הילדות שלי. יש לי דרך מאוד אישית בחינוך. הבית פתוח. אנחנו מדברים על כל דבר, כוע־סים כשכועסים, רבים כשרבים. אנחנו מאוד מאוחדים, האחד שומר על השני. אתמול אמרתי לכרמל כשאני אהיה זקנה, אני לא רוצה שישלחו אותי למושב זקנים. כרמל אמרה שאני אבוא לגור איתה. שאלתי או־תה מה יהיה אם בעלה לא יסכים. אז היא אמרה: אם הוא לא יסכים, אני אתגרש ממנו.

■ ■ ■

● המילה גירושין לא מרתיעה אותה? את התגרשת כשהיא היתה תינוקת ממש.

הילדים שלי עברו הרבה מאוד בכל נושא הגירושין. שום דבר לא נסתר מעיניהם, וזה היה מכוון. אני רוצה שיבינו הכל, ש־לא יגדלו בחממה כמו זו שאני גדלתי בה, שלא יפתחו את העיניים בגיל 20 ופתאום יגידו, כמו שאני אמרתי: רגע, העולם הוא אחר. העולם הוא לא שלם ויפה ונפלא יש שחור ויש לבן ויש אפור. אני רוצה שהילדים שלי יבינו את הבעיות ויתמודדו איתן יחד איתי. אני לא יכולה לשאת לבד בנטל. זה לא פשוט לגדל שני ילדים לבד. חייבים להתחלק.

● נשים רבות המגדילות את יל־דיהן לבד משתפות אותם בבעיות. מדוע דעתך זה קורה דווקא ב־מישפחות חד־הוריות?

זה מובן מאליו. זה מונע קונפליקט בינן ובין ילדיהן. הרבה יותר קל לשתף אותם מאשר להסתיר מהם ולעשות דברים מא־חורי גבם. הילדים שלך יהיו איתך אם תשתפי אותם. אל תשכחי גם שכאשר את מגדלת את ילדייך לבד, את מגדלת אותם בדרכך שלך, ואין לך שום חילוקי דיעות עם בן הזוג בכל הנוגע לחינוך הילדים.

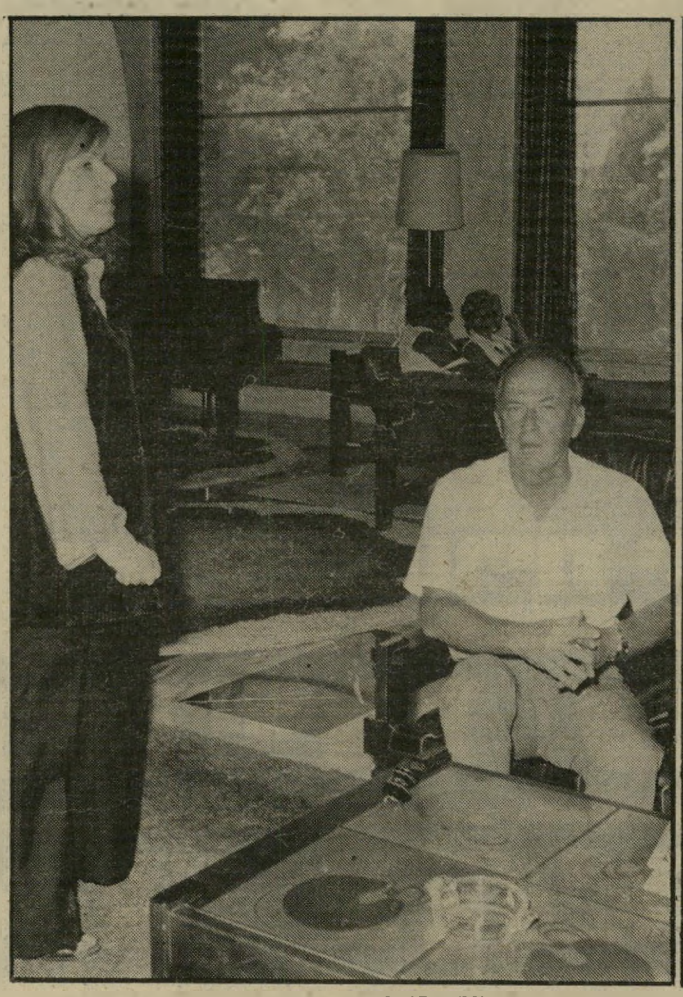
אחת הסיבות לגירושיי היו חילוקי הדי־עות העצומים ביני ובין בן זוגי על חי־נוך הילדים. הוא דגל בשיטה קפדנית ה־דורשת מיסגרת חד־משמעית, שאינה מכי־רה במשברים. אני דוגלת בשיטה המכירה בכך שלילד יש זכויות בדיוק כמו לאדם מבוגר, יש לו מצבי־רוח, יש לו עצבונות יש לו משברים. לא צריך להיות כפייתי עם ילדים, וזה מוכיח את עצמו כל פעם מ־חדש. הבן שלי הירצה לפני הכיתה שלו על גירושין. ילד בן שמונה הירצה על זה לפני הכיתה. וזה נובע מכך שאנחנו פשוט מדב־רים על זה, מדברים על כל דבר שקורה לי, להם ולנו ביחד.

● האם את מרשה לילדים מער־כות מוחלטת בחייך?

הדחיפה המעשית היתה של חברים, כמו גדעון לב־ארי, שראו ואמרו לי: למה את לא מוציאה החוצה?

● ספר־השירים שלך חושף רגי־שות, רכות, עצב ובדידות. איך זה מסתדר עם דמותה של דוברת החלטית, אשת קאריירה אמבי־ציוזית וחזקה?

התדמית שיש לי בחוץ תמיד הפריעה לי. אם כבר יש לאדם תדמית, אז לפחות שהיא תהיה נכונה. מאוד מפריעה לי התדי־מית של אשה קשוחה, חזקה, סמכותית.

גנני (בהריון) עם הרב גורן ועם יצחק רבין
„הגעתי לאן שהגעתי בזכות צרוף מיקרים"

כעת לא.

● איך התברגת בתוך המימסד הממשלתי?

כשהתגרשתי, לא היה לי גרוש. הייתי צריכה לעבוד. התחלתי לעבוד ביחסי־ציי־בור לסדי קולק, ראש עיריית־ירושלים. ישבתי שם שנתיים. אחר כך, ניהלתי את יחסי־הציבור של רשת מלונות שיף. כל הזמן עסקתי גם ביחסי־ציבור ודוברות ל־מישרדים שונים.

ב־1974 עניתי למיכרז של דוברת מישרד־הבריאות. מאז אני שם. בינתיים הייתי

אני משתפת אותם כמעט בכל.

● קרה לך שאחד הילדים טירפד לך רומן מפני שבן הזוג לא מצא חן בעיניו?

לא. למזלי זה עדיין לא קרה. שמעתי שזה קרה לחברות שלי.

● האם כך מי שמוצא חן בעייניך מוצא חן בעיני ילדייך?

אני מניחה שיש להם דיעה עצמאית, אלא שעד עכשיו לא היה לי אף פעם רומן כזה שצריך היה לטרפד. הם לא היו מודאגים.

● מה קורה לילדים שלך אם יש לך אורח בבית, והם מרגישים שהוא מקבל ממך תשומת־לב גדולה מהרגיל?

אני אף פעם לא הרגשתי מצידם תיסכול.

אני מכירה את חוסר־השוויון שקיים בין שמחה ועצב, צער ואושר. ישנה דינמיקה בחיים הרגשיים של האדם, ואולי מפני שאני מבינה את זה, אני לא אשה עצובה

להיפך, הילדים נורא רוצים שאתחתן. במיוחד כרמל.

● ועמוס לא מקנא לך לפעמים?

כן, נכון, עמוס קצת יותר מקנא, אבל אני תמיד מדברת איתם. אני אף פעם לא אתן להם לדאוג ולחשוש. אם אני מגלה צל של חשש, אני מדברת איתם, הופכת את הבעיה למובנת מאליה. שום דבר לא נעשה מאחורי גבם.

● מאז שהתגרשת, קרה שישן איתך גבר בחדר־השינה שלך?

לא.

● בגלל הילדים?

כן.

● אבל אם את והילדים כך־כך פתוחים ביחסים שלכם, האם הם לא יבינו את הצורך הזה שלך?

טוב, זה לא פתוח עד כדי כך. חוץ מזה, טכנית זה לא בא בחשבון. חדרי־השינה שלי ושל הילדים צמודים. זה פשוט לא בא בחשבון.

● אמרת לי שלא היה לך ואין לך רומן רציני. אבל אם יקרה ויהיה לך, גם אז זה לא יבוא בחשבון?

אני באמת לא יודעת. אני מניחה שאז אולי כן. אז זה יהיה רציני וקבוע. הילדים יתרגלו. יתכן, כמעט בטוח, שזה ייראה טבעי.

● איך מתייחסים הילדים לי־מיקצוע שלך? שמעתי את עמוס משווייץ שאת מכירה את בגין.

זה סתם, אבל האמת היא שהם מתייחסים לעבודה שלי כמו שאני מתייחסת אליה — בפרופורציות נכונות. יחסית למה שקורה, מה התפקיד שלי? כלום?

● בכך זאת זו מישרה בכירה.

אני לא מתייחסת לזה כל מישקל. אולי זאת הבעיה שלי, שאני לא מכירה בערכי. לפעמים, כשאומרים לי: „אבל, את דוברת מישרד־הבריאות!" אני שואלת את עצמי: הם מדברים אלי?

● מה זה אומר להיות דוברת משרד־הבריאות?

להיות שר־החוץ כלפי הציבור והמדיה, ולהיות העורך־דין של הציבור והמדיה כלפי המשרד. זה מאוד קשה. צריך להיות אמין ובסדר כלפי שני הצדדים.

● היותך אשה מפריע או עוזר לך בעבודה?

זה עוזר. אנשים מתייחסים אחרת. יותר ברכות. יותר בהחלטיות ופחות בנוקשות.

● עבדת עם השר הקודם, ויקטור שמטוב, איש מפ"ם. כעת את עובדת עם אריעזר שוסטק, איש הליכוד. את לא צריכה להזדהות פוליטית עם השר שלך? כחניכת השומר הצעיר, איך את עובדת בשביל הליכוד?

כששוסטק בא נורא פחדתי. אמרתי לו את זה.

● ממה פחדת?

פחדתי שיפטרו אותי.

● לא רצית להתפטר? רצית לעבוד בשביל הליכוד?

אני לא עובדת בשביל הליכוד. אני עובדת במישרד־הבריאות. זהו משרד אפוליטי.

● איך קרה שהא פיטרו אותך? עברת לימין?

אל תהיי צינית. אל תשכחי שיש לי שני ילדים לפרנס, אל תשכחי שזהו מישרד לא פוליטי. ונורא חשוב גם השר שאת עובדת בשבילו. כשהגיע שוסטק, הרבה אנשים דאגו לספר לשוסטק שאני ממפ"ם, למרות שמעולם לא השתייכתי למיפלגה הזאת. הזכירו לו שכתבתי בעל המישמר ושאני מכפר־מסריק. באתי לשוסטק ואמרתי לו: בוא נעשה נסיון. שלושה חודשים. אם אני לא מתאימה, תגיד לי שלום ואני אלך בשקט.

מישרד־הבריאות, כמו שאמרתי, אינו מישרד פוליטי. עם שוסטק, כאדם וכשר, אני מאוד נהנית לעבוד. אני מוצאת שהוא הרבה יותר סוציאלי בדיעותיו ובמעשיו מאשר השר הקודם שמטוב. למשל, בגישה שלו לערבים, הוא עשה ומוכן לעשות יותר ממה ששעו קודמיו. הגיעה פנייה של אנשי בריאות ממיזרח ירושלים. הם רוצים לבנות בית־חולים. הוא הראה לי את הפנייה ואמר: אני רוצה לעזור לאנשים האלה. הוא כל הזמן אומר שיהודים או ערבים זה לא חשוב. חשוב שיקום בית־חולים, והתגובה המיידית שלו היתה לאשר את הבקשה. או, למשל, רצו לסגור את בית־החולים הוספיס שבתוך העיר העתיקה. הוא הלך נגד כל המישרד בעניין הזה. הוא בפירוש אמר שהאוכלוסיה הערבית זכאית לבית־חולים משלה, ולא חייבת לאכול את הגפילטע־פיש של הדסה. הוא לא נתן להם לסגור את בית־החולים. הוא פיתח בתי־חולים לשכבות הנכשלות, שבמשך שנים סבלו מחוסר יחס משווע. הוא פיתח את אסף הרופא, את נהריה, פוריה, אשקלון — כולם בתי־חולים של פריפריות של אוכלוסיות חלשות. אז אם זה לא סוציאליזם, מה זה?

● איך היית מגדירה את השר שוסטק?

הוא אדם חכם מאוד. אני ברצינות חושבת כך. הוא איש שיודע המון, ויש לו חוש הומור. אחרי הסיפור עם סבא אליעזר, הבאתי לו את הספר סבא אליעזר והגזר. הוא היה מבסוט ואמר לי שמאז הקטע בטלוויזיה הוא מחפש את הספר הזה.

● איך את מתפקדת כאשה כין גברים?

בפוליטיקה יש אינטרסנטיות לשמה. אם אתה לא טיפש, אתה תמיד מצליח, ואל תכריחי אותי להיכנס לפרטים.

● למה לא?

מכיוון שזה כרוך בשמות של אנשים אחרים, ואני עדיין פקידה של מישרד־הבריאות. אז למה לך לקלקל לי?

● את מסתפקת בתפקיד דוברת מישרד־הבריאות או שאת שואפת לעלות יותר למעלה?

היו לי הצעות אחרות. לפעמים מתחשק לי להחליף. היתה לי הצעה להיות דוברת המישטרה. היתה לי הצעה להיות דוברת מישרד־האוצר, שהכי קסמה לי. אבל אז הורוביץ הלך ושוסטק לא הירשה לי לעזוב את המישרד. לא מזמן קיבלתי הצעה ללכת למישרד המיסחר והתעשיה, ולזו לא הלכתי מרצוני.

● כל ההצעות האלה הם בתחום הדוברות. אין לך שאיפות אחרות?

אף שאיפות.

● למעשה הגעת לאן שהגעת באופן מיקרי. זו לא תודה של אמביציה.

זה לא מיקרי, זה עניין של צירוף מיקרים. אבל בהחלט לא אמביציה.

■ ■ ■

● בספר שלך יש שיר הנקרא „אתה נשוי". אני מניחה שבגיליך קצת קשה למצוא גברים פנויים. איך מסתדר רומן עם גבר נשוי עם המוסר האישי שלך?

האישיות שלי מעולם לא החשיבה מיסגרות פורמליות, ואת יכולה לראות את זה על החיים שלי. בעבר ילדתי ילד מחוץ לנישואין. נישאתי, כי זה היה חשוב למישהו אחר, וגם זאת עשיתי בנישואין אזרחיים. לכן לא מעניין אותי אם האדם הוא נשוי. המיסגרת הפורמלית שלו לא חשובה לי. השאלה היא מהי מהות הקשרים בינינו. אם הוא נשוי, זה עניינו. זו הבעיה שלו.

דבורה, עמוס וכרמל גנני־אדעד

„הרבה יותר קל לשתף את הילדים מאשר להסתיר מהם..."

● שיר אחר שלך, „הכוח", נפתח בציטטה, שמאחרי הגדול שבפוליטיקאים ומעבר לכל תהליך של שינוי, ישנה אשה אוהבת. למה את מרמזת?

אני מדברת מתוך ניסיון. אני כל־כך קרובה למקבלי החלטות — לא רק בעבודה, גם בחיי הפרטיים — ואני יודעת שאנשים

כשאת מגדלת את ילדיך לבד, את מגדלת אותם על פי דרכך שלך, ואין לך חילוקי־דיעות עם בן־זוג, וזה כבר טוב

מונעים מכוח האהבה. באהבה יש כוח חיובי שיכול להגיע הרים וגבעות. אני מכירה החלטות חשובות מאוד שנפלו בגלל קשר בין גבר ואשה, קשר שנתן אנרגיה חיובית שהגיעה בניינים שלמים.

● את מדברת עלייך?

גם עלי. גם אני פעלתי הרבה פעמים על פי רגשות. גם אותי הניע קשר טוב עם גבר.

● האם קשרים שיך עם בעלי החלטות הניעו דברים במערכת?

כן, בהחלט.

● ספרי לי.

אני לא יכולה לספר. אמרתי לך, מעורבים כאן אנשים. אני לא רוצה לפגוע באף אחד. אבל כשאת נמצאת בסביבת בעלי השפעה, כמובן שהקשר איתך משפיע.

● בספר השירים שלך את מתנדנדת כל הזמן בין פסימיות ואופטימיות. את פסימית או אופטימית?

אני אופטימית מאוד, אלא שהיום־יום הוא פסימי. זלדה, שאני מקורבת אליה מאוד אמרה לי פעם: כל מה שיש לנו בחיים זה התיקווה. ואם לה, בגילה, יש עדיין תיקווה, למה שלי לא תהיה?

● תיקווה למה?

לפעמים נדמה שאין מוצא. עבודה, בית, ילדים — אין שימחה. בעקרון, כל בוקר כשאני קמה, אני אומרת לעצמי: אולי היום הזה יביא איתו משהו חדש.

■ ■ ■

● אני יושבת כאן מזיך כבר כמה שעות. יש לך בית יפה, ילדים משגעים, קאריירה מצליחה, ובכל זאת אני מבחינה בעינייך והן עצובות. את עייפה כעת, את סובלת מבדידות?

הבדידות, הבדידות. הבדידות היא חלק מהעבודה שאני עושה, ומהמצב המישפחתי והאישי שאני נמצאת בו. אני לא מוכנה ליצור קשרים בכל מצב ובכל מיקרה, רק כדי לא להיות לבד.

● איך את מתמודדת עם הבדידות?

אני לומדת להיות לבד. כשהייתי נשואה, רציתי להיות לבד. היום, כשאני לבד, אני לא רוצה להיות לבד. אני מניחה שאם אדם לומד להיות עם עצמו, הוא לומד להיות גם עם אחרים. כשאתה לבד, אתה עסוק בלימוד עצמך, וזה מה שאני מנסה לעשות בשנים האחרונות. זה כרוך בהרבה מאוד עבודה

(המשך בעמוד 48)

בני 26

נפרדות או לא? בנות להקת סקסטה הן פעלתניות ללא ספק. הן מופיעות די הרבה, אולם החמש לא החליטו עדיין סופית אם לסיים את הרומן ביניהן או לא. השינויים שם נעשים במהירות די רבה.

אפרים פורן ואשתו **עדה**, לבני הזוג פורן יש בן בשם **גיא**, והם החליטו לעשות שידוך בינו ובין איריס. אבא פורן היה השדכן.

גיא, גם הוא בן 26, הוא חתיך משגע ונחמד אמיתי. הוא עובד בחברת התקליטים סי־בי־אס ולומד מינהל־עסקים באוניברסיטה.

שליש לשעבר אפרים פורן
השדכן

השידוך של מישפחות שמי ופורן הפס חזק. גיא ואיריס ניהלו רומן ויודעי דבר סיפרו שהשניים מאוהבים חזק מאוד, ושזה עוד רומן שיוכל לזכות בתואר „רומן השנה".

אולם שני הצעירים הפתיעו. אחרי שלושה חודשים צמודים וצפופים, הם החליטו שהמסורת של סעם לא עובדת עליהם, ושהיום הורים לא יכולים לשדך בין ילדיהם. איריס וגיא נפרדו.

אם כן, יפה נוספת מסתובבת חופשית, ולתל־אביביות המחפשות — התפנה חתיך.

איריס שמי
אותו הגיל

חני אלקיים
מראה חדש

ועד שאני שומעת את הסיפור, כבר יש בו חידושים.

השינוי הראשון שחל בלהקה הוא פיסי, **חני אלקיים** בת ה־26 עשתה ניתוח פלאסטי באף. והיום היא מתהדרת באף חדש, יפה להפליא, המשנה כמעט לחלוטין את מראה פניה.

איריס שמי, בת גילה של חני, עשתה אף היא שינוי בחייה. הוריה של איריס מיודדים כבר יותר מ־20 שנה עם מי שהיה שלישו הצבאי של ראש־הממשלה,

הזונה, הלקוח והסניגור

כל הסיפור התחיל **מגברת מסויימת**, צעירה ויפה, העוסקת במיקצוע העתיק בעולם, ומתמחה במתן שירותים לסאדו־מזוכיסטים. היא נעצרה יום אחד על־ידי המישטרה, והדבר פורסם בעיתונות. **אחד מלקוחותיה הוותיקים**, בעל־בעמיו, נשוי ואב לילדים גדולים, החליט לצאת לעזרתה.

הלקוח המזדקן מצא את כתובתו של **סניגורה** והלך למישרדו. שם, אחרי שהציג את עצמו, ביקש לעזור לצעירה בכל דרך שתידרש. הוא הציע גם לשלם את סכום הערבות שנדרש עבור שיחרורה.

הסניגור המוכר שיתף פעולה ברצון, החתים אותו על הערבות, ודאג מאוד כי כתובתו של הלקוח לא תופיע במיסמכים הרשמיים, כדי שחס וחלילה לא יוודע מאום למישפחתו.

הסניגור לא שכח גם להגיש חשבון ארוך על שירותיו לזקן המאהב. וכאשר נקרא הלקוח למישטרה, כדי להעיד על קשריו עם הגברת, יעץ לו עורך־הדין לא לדבר על יחסי־מין וקרבה אינטימית עם הצעירה, אלא להעמיד את יחסיהם על בסיס של אב ובת, יחסים אפלטוניים לחלוטין.

החוקר שגבה את העדות האבהית, לא יכול היה לעצור בעד צחוקו, למישמע הסיפור התמים ושלח הודעה נוספת אל הלקוח כדי שימסור עדות שנייה. הפעם נשבר האדם ההגון, וסיפר את האמת על מהות היחסים בינו ובין הצעירה. הוא גם גידב את האינפורמציה כי שינה את גירסתו בגלל עצתו המלומדת של עורך־הדין.

מישפטה של הנערה הסתיים בהודאתה ובמאסר על־תנאי שהוטל עליה. אך מייד כאשר ירדה מעל ספסל הנאשמים, התייצב עליו סניגורה. הפרקליטות מאשימה אותו בהדחה לעדות שקר, ובטופו של דבר תהיה זו הגברת שתבוא להעיד במישפטו של הסניגור.

ללכת על כל הקופה

לנחי לאור, בעל רשת בתי־הקפה, שכוס־קפה אצלו עולה כמו חדר זוגי במלון מפואר, יש שיטה קבועה ובדוקה למציאת חברות. הן עוברות אצלו דרך הקופה.

עד לפני זמן קצר היה נחי נשוי ל־**רוחי**, ששמרה לו על הכסף בקופת בית־הקפה, ועל הלב. אחרי אהבה גדולה ולוהטת החליטו השניים למסד את חייהם, ואחרי שהתחתנו שמרה רוחי גם על ביתו של נחי החתיך.

אבל תוך זמן קצר שברו רוחי ונחי את הכלים, וגם את הקופה, והתגרשו. רוחי עזבה את הבית, את הקופה וגם את הארץ ונסעה ללוס־אנג'לס, שם מתגוררים הוריה.

נחי הפך לאחד הרווקים המבוקשים ביותר בתל־אביב. איש־העסקים, שהצליח בתוך זמן קצר לבסס את מעמדו הכלכלי, היה למשאת נפשה של כל מי שעבדה אצלו.

הוא לא התמיד ברווקותו המחודשת.

נחי ורוחי לאור
מהקופה ללוס־אנג'לס

הבאה אחרי רותי התחילה גם היא דרך הקופה. אך הפעם תהליך הפירוד היה הרבה יותר קצר. נחי ו**חנית** בת ה־24 היו חברים במשך פרק זמן מכובד אמנם, אבל נחי לא נחפז להינשא בשנית. לא ברור בדיוק למה, אבל השניים, שעשו רושם של אוהבים־בלהט, נפרדו. חנית עזבה את הקופה ואת נחי ועשתה שינויים חיצוניים בהופעתה. היא הבהירה גם את החיים שלה וגם את שערותיה, ואת שיערה הגולש היא קיצרה עד מאד. היום היא עובדת במישרד להשקעות.

ונחי שוב הפך להיות רווק מבוקש. יש לי הרגשה שהוא פתוח להצעות. אז מי שמחפשת דרך בדוקה להתחיל איתו, כדאי שתחפש אצלו עבודה כקופאית.

גירושין מהסרטים

דויד מטלון, הנמנה עם אחד מעשיריי עולם וגר בניו־יורק, שם הוא משמש כיו"ר שב"ראש מועצת־המנהלים של סרטי קולומביה, התגרש מאשתו **מלכה**.

מישפחת מטלון היא מישפחה בעלת עסקים נרחבים בארץ ובחו"ל, ובעיקר בגרמניה. בישראל יש להם בתי־קולנוע וחברה ליבוא סרטים הנקראת על שמם.

דויד ומלכה היו נשואים במשך שנים רבות. יש להם ילד בן 16 וילדה בת 13. לפני חודשים ספורים חזרה מלכה מניו־יורק, עם הילדים, ולפני חודשיים הם התגרשו.

מלכה, שחבריה מספרים עליה שהיא אשה שקטה וצנועה, התחילה לעבוד עם שובה ארצה בחנות לתכשיטים. למרות שהיא כאן איתנו, היא כמעט לא נראית באירועים נוצצים. היא נהנית מעבודתה ומירב מירצה מוקדש לילדיה. דויד, לעומת זאת, נשאר לעבוד בניו־יורק ועושה שם חיים משוגעים.

רחל מרחלת על כל העולם

סמי עם רקדנית

תל־אביב לא ראתה מימיה את **סמי הירש** מאוהב מעבר לאוזניו. הירש, מבעלי דיסקוטק בכיכר אתרים בתל־אביב ובעל חשבון־בנק גפוח, מסתובב כשראשו בענגים ועל זרועו תלויה יפהפיה מהממת העונה לשם **ג'יל נגרין**.

ג'יל היא אמריקאית בת 20, המתגוררת בישראל. החתיכה החדשה של סמי, היא

סמי הירש
גוף שזוף

לא סתם חתיכה. יש לה שיער שחור שופע, ארוך־ארוך, וגוף שזוף להפליא. היא חיה בארץ כי היא רקדנית בלהקת בת שבע.

החברים של בני־הזוג ידעו לספר לי שהסיפור בין השניים הוא ממש היסטרי. ג'יל אמנם לא גוירה כהלכה, אך לא נראה לי שזה מה שמפריע לסמי, בן מישפחתו של **פוקה הירש** הזכור לטוב.

הירש היה נשוי בעבר לדליה מיצ'ן, אחותו של המפיק וסוחר הנשק **ארנון מיצ'ן**. מנישואים אלה יש לשניים בן. סמי ודליה נשארו ביחסים טובים והם גם נראים יחד באירועים חברתיים. אולם מסתבר שהקשר ביניהם בנוי על ידידות־גרידא והם לא מתכוונים לחזור ולחיות ביחד.

סמי וידידתו החדשה, העולה ביופיה על קודמותיה, כימעט שלא נפרדים, מי שהיה מוכר כאחד שמחליף אותן כל הזמן, נראה מאוד רגוע עכשיו. ויש לי הרגשה שהסיפור הזה רציני במיוחד, ושעוד יהיה לי מה לבשר לכם.

המציל הגרוש חזר לאשתו

דליה ואברהם לוי
אהבה מחודשת

עונת הקיץ עומדת להיגמר, והמציל הוותיק של חוף גורדון, **אברהם לוי**, עומד לנטוש את סוכת המציל שלו, ולצאת לשינת־חורף עד הקיץ הבא.

לוי זה, שכל דיזנגוף מכירה אותו והוא כונה לא אחת „המציל של הבוהמה", הוא גרוש מאשתו, **דליה**, שילדה לו שלושה ילדים.

האם למישהו יש ספק מהו ההמשך המתבקש מהסיפור? כן, גם במישפחת לוי זה קרה. הבעל המציל חזר לגור עם גרושתו בדירה משותפת, ממש לפני חודשי החורף המתקרבים.

ואם לא די בזה שהם חזרו לגור ביחד, הם מבלים ביחד, יוצאים לאירועים של הבוהמה ונראים כמו זוג נאהבים העומדים להתחתן.

כשראיתי אותם בפתיחת המיסעדה של **גאזי חקק**, לא האמנתי למראה עיניי. ממש זוג נאהבים. בהתחלה חשבתי: „מה שהחורף עושה לבן אדם!" אחר־כך, כשבירורתי, הבנתי שזה לא החורף, אלא אהבה מחודשת. גו, נאלמתי דום. וכל מה שאני יכולה לאחל לאברהם ולדליה הוא, שהקיץ הבא, שיבוא אחרי החורף הקצר, לא יפריד בין השניים, ושחייהם המשותפים לא יהיו תלויים בעונות השנה.

יש כאן גם מוסר־השכל חשוב לכל מיני מתגרשים ונפרדים שאני מכירה. אבל עוד מעט יבוא יום־הכיפורים, ואז יהיה לכם הרבה זמן לחשוב על כך.

נישואין פתוחים - ערובה לגירושין

ישראלה ודובי שטיר, מצוות שטיר, הם זוג נשוי מבחינת החוק והדת. אך רק החוק והדת עדיין רואים אותם כבעל ואשה.

לא מזמן הם יצאו בהכרזה מפוצצת, שהם מצאו את הנוסחה לנישואין מוצלחים — הלא היא שיטת הנישואין הפתוחים. כיום חיים השניים בנפרד. הם אומנם עדיין לא התגרשו, אך כל אחד חי את חייו ומניח לשני לנפשו. ילדם המשותף של השניים, בן ה־9, חי עם ישראלה.

היא ממשיכה לארגן תערוכות, מוציאה לאנשים בעיר את העיניים כשהיא חורשת את הכבישים במכונית־הספורט שלה, וגם הצליחה לעורר את קינאת הנשים, בכך שתפסה סנוי מבוקש מאוד מאוד.

זהו **חיים גהה**, מבעלי חברת הסיגריות דובק. הוא בן 40, ובעבר הוא היה נשוי במשך חמש שנים לשודית. חיים מתגורר בדירת־פאר במיגדלי־דויד בתל־אביב, וחי כפי שרק בעל חברת סיגריות בארץ יכול לחיות.

מזה חצי שנה יוצאים חיים וישראלה ביחד. לא לפני הרבה זמן הוא נסע לחו"ל,

ישראלה שטיר
על בטוח

לצרכי עבודה, והבטיח לשוב במהרה. מאז עברו אמנם ימים רבים ונהל עדיין לא חזר, אך ישראלה לא מסתובבת מדוכאת. הפעם שוחה לה לחכות. אחד כמו חיים גהל לא מוצאים בכל יום.

טורק מתחתן בחולון

כדורגלן הערבי וחברתו בחרו להינשא באולם מהודר בחולון, ולפתוח את השנה החדשה בשימחה אמיתית.

ריפעת טורק וחברתו הקודמת
ללא שם

השנה שעברה לא היתה כל־כך טובה לשחקן הכדורגל המצטיין **ריפעת טורק**. קבוצתו בעבר, הפועל תל־אביב, ידעה משברים רבים. כמה שחקני מפתח עזבו את הקבוצה וביניהם טורק. אך השנה החדשה מאירה לו פנים כבר בימיה הראשונים.

השחקן, שידע השנה הרבה פציעות ועבר מהפועל תל־אביב להפועל רמת־גן, מתחתן ביום האחרון של שנת תשמ"ב. שם הכלה הוא **ואפה אבו־אל־עדם**. אך פרט לשמה ולעובדה שהיא ערביה, לא הצלחתי לגלות אף פרט נוסף כלשהו.

עד לפני תקופה לא ארוכה היתה לי־טורק חברה בלונדית מסתורית, שגם את שמה לא יכולתי לברר, אך הם הספיקו להיפרד בינתיים.

טורק, שהוא חובב דיג, פתח את השנה החדשה באופן סימלי. הוא ענד על אוזנו עגיל שלדבריו יגן עליו מפני המזל הרע שליווה אותו במשך השנה האחרונה. ה־

„שרון אינו טראוולטה!"

הפרטיים, לרכוש מכשירי־וידיאו ולא לרא־ אות את הסכנה המתקרבת.

כן, אש"ף

א ני חונכתי על בסיס אחר. מה שיש לך — תגיד. אסור לפחד, גם כשה־ אויב הוא גדול וחזק. אני לא נמצאת עם יצחק שמיר או מנחם בגין, או שרון. אני לא שייכת אליהם.

בגין הוא דמוקרט מהסוג הישן. הוא שו־ מר על כללים. ברגע שהוא ילך, יתפוס את

לעצור את זה. צריך לקחת לשרון את ה־ כוח ואת הגיבוי.

עם שרון, כמו עם בגין, היו לי קשרים מיוחדים. עם ראש־הממשלה נפגשתי כמה פעמים, אך לא מאז המילחמה. היה לי קשר עם אלה שעובדים עם שרון, ושאבי עובד איתם, אך כדי לא לפגוע באבי, לא אמרתי להם מה אני חושבת עליהם.

אחותי, שרון בת ה־14, קרוייה על שמו של שר־הביטחון. הוא אפילו שולח לה לא אחת איגרות־ברכה וזה שינה את עולמה. היא אפילו הפסיקה להעריץ את ג'ון טרא־ וולטה, שכל החדר שלה מלא בפוסטרים שלו, ועברה להעריץ את אריק שרון. אבל

חברים של אבא

אנדרי קלצ'ינסקי עם מנחם בגין, אותו הוא מערין. האב, העוסק גם בציור, ועובד במינהל מקרקעי־ישראל, הוא חבר מרכז חרות וידוע כתומך נלהב של שר־הביטחון. סמדר משערת שאביה רואה מה קורה בתנועה, אך קשה לו לקבל את המציאות ולהסיק מסקנות.

הפגנה של אבא

אנדרי קלצ'ינסקי שובת שביתת־רעב, אחת מני רבות שערך מול שגרירות גרמניה בתל־אביב. והפעם — נגד הסירבול הביורוקרטי בהבאת הנאצים ועוזריהם בגרמניה לדין. האב, פולני מומר, נעצר לא־אחת והועמד לדין בשוון פעילות לא־חוקית נגד מוסדות גרמניים.

סמדר קלצ"נסקי, בתו של הצ"ר שונא־ הגרמנים, איש תנועת החרות שא"ים לחטוף אנשי השגרירות הגרמנית

יוצאת נגד החברים של אביה

ל אסר ערפאת הוא היהודי הפרטי־ זן שהתחבא ביערות, במילחמת הער־ לם השנייה. את הילדים הפלסטינים צריך להחביא כאן, כדי שלא יירצחו על־ידי חיי־ לים ישראליים!"

הדוברת: סמדר („סמדי") קלצ'ינסקי, בתו הבכורה של אנדרי קלצ'ינסקי, פולני שהתגייר והחליט לא להניח לעולם לש־ כוח את השואה. סמדר בת ה־19 התחנכה בצעירותה במעון בית"ר ברמת־גן, ואף היתה מדריכה שם. מילחמת הלבנון גר־ מה לשינוי חריף בדיעותיה של הצעירה.

מיפרה סמדר:

אמרתי לאבי להחביא ילדים פלסטינים בביתו כמו שהחביא יהודים

ישבתי מול מסך הטלוויזיה והייתי המו־ מה. שאלתי את אבי מה ההבדל בין ילד יהודי, שנרצח על־ידי הנאצים בפולין, ובין ילד פלסטיני, שנרצח על־ידי ישראלים ב־ ביירות. אנו היינו עם נרדף לפני יותר מדור, וכאן על המסך אני רואה עם נרדף אחר. אנו הנרדפים, הפכנו לרודפים.

לאבי יש כוח בתנועת החרות. הוא מו־ כר שם בזכות מאבקיו בנאצים ובעוז־ ריהם. אמרתי לו: „איך אתה מסוגל לש־ תוק, איך אתה מחריש? סבי הציל יהו־ דים מציפורני החיה הנאצית, ואתה רואה את הטבח ולא עושה דבר. מדוע אתה לא מזעיק את המיפלגה, מדוע אתה לא פוקח את עיני הציבור, מדוע אתה לא מחביא ילדים פלסטינים בבית כמו שהחביאו יהו־ דים? לך יש כוח ואשראי מוסרי לעשות זאת!"

הוא לא ענה. ראיתי גבר במשבר, גבר מתלבט עם עצמו.

הישיבה מול המסך הקטן היתה קשה לשנינו. בשלב מסויים הוא לא יכול היה לשאת יותר, לא את המראות ולא אותי. הוא כיבה את המכשיר. הוא לא רצה לש־ מוע יותר ולא רצה שאני אדע יותר. לכ־ אורה, נותקתי ממה שקורה בחוץ. אך כש־ התחלתי להבין מה קורה פה, פשוט נבהל־ תי.

אני גדלתי בבית לאומי. אבי שלח אותי לבית"ר, שם התחנכתי על ברכי אידי־ אולוגיה של שלמות־הארץ, ולחימה בנא־ צים. זה היה אז טיבעי בעיניי לפני ארבע־ חמש שנים. ראיתי מה הקריב אבי כדי להילחם בשיכחה של השואה, והערצתי אותו.

והיום — במה אנו שונים מהם? הנה לצידנו נמצא עם נרדף, העם הפלסטיני. אנו הורגים בהם, הורגים ילדים בטענה ש„מחבלים" מסתתרים ביניהם ועוד מש־ ווים את ערפאת ואנשיו להיטלר ולמיפק־ דה הנאצית. זה אבסורדי.

לי לא ימכרו את זה. אני יודעת טוב מאוד מה עשו הנאצים ומהי גרמניה ה־ נאצית. אנו מתקרבים לכך, ולא הפלס־ טינים.

אני מביטה סביב. הכל פוחדים. אלוף־ מישנה אלי גבע מוכרז כבוגד. מי שלא מסכים עם הממשלה הוא בוגד. ממש גרמ־ ניה בתקופה הנוראה ההיא. אנו כבר לא חיים בדמוקרטיה. בעלי המצפון עוד יוצ־ או להורג.

אנשים מבוהלים. חוששים לדבר. הם חושבים שהזמן יעשה את שלו, אך לא מ־ בינים שהזמן פועל לרעתם. כולם רוצים להמתין, לראות מה יהיה. לחיות את חייהם

מקומו שרון. אז כבר לא יהיה צורך להפר את החלטות הממשלה, משום שלא תהיה ממשלה. יהיה שילטון יחיד. שילטון נציוי נל־סוציאליסטי, על כל מה שכרוך בכך.

את שרון צריך לעצור. לא השתתפתי בהפגנות נגד המילחמה, למרות שהזדהיתי איתן. לדעתי, זה לא מספיק. בניירות ובכ־ רזות לא עצרו את היטלר. כשעומדים עם פוסטר מול רובה, אין ספק מי ינצח. צריך

שרון אינו טראוולטה, והיא לא מבינה זאת.

היום אני מתחילה ללמוד מה קורה כאן. אני מתכוונת ללמוד את הסיכסוך הישראלי־ פלסטיני ביסודיות, וכבר הגעתי לכמה מס־ קנות.

ברור שאני שוללת את מילחמת הלבנון, שקראו לה בשם „מיבצע שלום הגליל," מכל וכל. מה שהתחיל כתרגיל צבאי נחמד

„צריך לעצור את שרון לפני שיהיה מאוחר מדי. הפגנות לא מספיקות!"

כביכול, עלה בחיי רבים, שלהערכתי רובם נפלו לשווא, ללא סיבה וללא היגיון.

על מה הסיכסוך? הם טוענים שהארץ הזו היא שלהם. אנו טוענים שזו ארץ שלנו. שני עמים חיים באותו שטח. אנו נרצחנו ונרצחים עד היום, כדי להגיע למדינה ולחיות בצורה חופשית. וגם הם. מה אנו רוצים? לגרש אותם, להרוג אותם? לאן הם ילכו, למידבר? אפשר לדכא עם לתקופה קצרה, אך אחר כך זה מתפרץ ויוצא החוצה. הם רוצים בדיוק מה שאנו שאפנו אליו דורות.

הלוחמים הפלסטינים, וגם אותם שקראו

מה אנו רוצים? לגרש אותם? להרוג אותם? לאן הם ילכו, למידבר?

להם בארץ ילדי אר־פי־ג'י רוצים לחיות. בדיוק כמונו. אם הם לא יהרגו, או יהרגו אותם. ממש מילחמת קיום. לא פלא שהם יורים בנו. אילו הם ידעו שאנו לא נפגע בהם, הם לא היו פוגעים בנו.

מריבות לא פותרים במילחמות. יש לשבת ולדבר על בסיס של הגיון. ולדבר צריך עם מי שהצד השני החליט שהוא מייצג אותו. במיקרה הזה זה אש"ף. כן, אש"ף.

אש"ף הוא חלק מהעם הפלסטיני. איאפשר להכחיש זאת וכמובן איאפשר לחסל אותם, כי זהו חיסול חלק מהעם הפלסטיני. הם החליטו ביניהם מיהו המנהיג שלהם, ולנו לא נותר אלא להיפגש איתו, ולא עם מי שאנו רוצים.

תמורת שלום אנו צריכים לסגת מכל הגדה המערבית. אין לנו מה לחפש שם, ואם אנו חולמים על חוזה שלום, ממילא הפלסטיני, שחלקו נמצא בשטחים. אך לכך לא יהיה סוף. אנו נלחם ונלחם ונפגע כל הזמן בעצמנו. אנו נהרס מהכיבוש.

הצבא שלנו הוא די חזק כדי להגן עלינו מגבולות 1967. חוץ מזה, אם חותמים על הסכם־שלום ומפסיקים את הכיבוש ולעם הפלסטיני תהיה מדינה, אז מה יש לנו לחשוש?

אני מתנגדת להתנחלויות. אני כבר לא זוכרת כמה יש בכלל. לא ביקרתי בגדה המערבית, אלא בתקופה שהייתי במעוז בית"ר. מאז השתנה אצלי הרבה.

אין לי כיום חברים פלסטינים, משום שלא היו לי קשרים איתם. אני מתארת לעצמי שאם אגלה עניין, ארכוש חברים כאלה.

אחד הרגעים הקשים במילחמה האחרונה היה הגירוש של הפלסטינים מביירות. נכרתי ביהודים שגלו כפליטים על אוניות. אחרי המילחמה וחלקם טבעו בים. אני חושבת שגם לאבי זה הזכיר את התקופה ההיא. בכלל, אני חיה היום בתקופה מאוד מוזרה בחיי. כיהודיה הנלחמת מילחמת

חיסול אש"ף הוא חיסול חלק מהעם הפלסטיני

פעילה בנאצים ובנאציזם אני רואה אירועים דומים כאן.

אני יודעת — כמו שבמאבק נגד הנאצים, כן גם במאבק על חיינו כאן, אני בטיעוט. אבי אולי לא מבין, שמי שנלחם היום נגד הנאצים ברחבי העולם הם אירגוני השמאל והשלום. הימין הוא פאשיסטי. ומהי תגובת החרות?

איני חושבת על עזיבה, על הגירה. איני מסוג האנשים שבורחים. אני רוצה להילחם כאן על דיעותי ולא לוותר, להסביר לאנשים את מה שקרה באמת ולהזהיר אותם מהעתיד.

אנשים בארץ איבדו כל ערך לחיים. אם בני אדם מאבדים יחס והערכה לחיים, הם הופכים לשטניים. אסור לנו לאבד את היחס לחיים. אסור לנו להתנהג לאוייב כאל חיות, אלא כאל בני־אדם.

מה שאני יכולה לומר לכל אחד הוא: אל תשכח מאיפה באת. זכור מה שהם עשו לך. אולי אכ אנשים בארץ יבינו זאת ונוכל לחיות טוב.

ערפאת הוא פרסיזן. להשוות אותו להיסלר זה אבסורד

אין בעיה ביטחונית. יש אפשרות לסגת ולחיות בשקט, אנו חייבים לעשות את זה.

זכור מה שעשו לך!

ברור שהמילחמה בלבנון כוונה לא נגד אש"ף בלבד, אלא נגד העם

בת של אבא

אנדרי וסמדר, בתמונה שצולמה באפריל 1980 כאשר הבת הכריזה, שלמרות שאביה התחייב שהוא לא יפעל בניגוד לחוק במילחמתו נגד הנאצים, היא לא תשתוק ותילחם נגדם. למרות הבדלי הדיעות בינה ובין אביה היא מדברת עליו בהערכה רבה.

דוגמנית־צילום

סמדר היא דוגמנית צילום מבוקשת. הצעידה היפהפיה, גבוהת־הקומה ודקת הגיזרה, אומרת שהיא לא מוכנה לשתוק רק משום החשש שהיא לא תקבל עבודה. היא בטוחה שלמרות דיעותיה החדשות ימשיכו לחפש אחריה לצורכי־צילומים.

צירופים אפשריים

* **צימחי הארץ.** חייל משוחרר מעוניין להכיר צעירה עד גיל 22 (רצוי צימחונית), להיכרות ובילויים בארץ־ישראל. ת"ד 69, קריית־אתא.

* **העיקר התכונות.** צעיר גרוש 33/176 נאה וסימפאטי, יש־מה להכיר נאה, גרושה או אלמנה, עם או בלי ילדים, אך עם הרבה תכונות טובות. ת"ד 9296, תל־אביב 61092.

* **נחמד ונחמדה.** רווק 27/168 אקדמאי, נחמד ושקט, מעוניין להכיר נחמדה וסימפאטית, תשובה מובטחת. ת"ד 30401, תל־אביב 61303.

צ'יק־צ'אק

חייג אחרי־הצהריים לטל. 03—264468 (לבקש את אדית) ונתחתן! אני רווקה, נחמדה, מסורה, רזמאנטית, 31/168. ומי אתה?

* **למהדרין.** בת 29, מתאשאת לגוף 169 סנטימטרים, סנויה למהדרין — רוצה אותך גבה, מעניין. אקדמאי, סנוי וותיק סופר! ת"ד 2555, תל־אביב 61025.

* **מיקרה.** סטודנט נאה מחפש שותפה לחיפוש דירה בשכר חודשי, למגורים וחיים משותפים בסיביות תל־אביב, על בסיס חלוקה צודקת (מיקרי נישואין). איציק, טלפון 04־224243.

* **חתיכות בהתכתבות.** בן 18 רוצה להתכתב עם בנות 16 עד 20, אבל שיהיו חתיכות. סעיד סובחו אבו אלהיג'א, כוכב 20185, דואר־נע כרמיאל.

* **וגם דירה.** נאה, גברי, רציני, רגיש ומבין בן 28, מעוניין בנשים גרושות ונחמדות בעלות דירה, לאהבה, חום ופינוק, אפשר גם למטרות רציניות וגם אלמנות אפשריות. שלמה, ת"ד 1833 רמת־גן, מיקוד 52117.

נוגע ללב

* **מכר העדות.** גרוש 170/40 + דירה מעוניין להכיר נשים רציניות למטרה רצינית ביותר, העדה לא משנה. טל' 836810—03.

לכל החיים

גור כלבים חברותי ושובב (שלושה חודשים) מחפש בד־חיפוש בית אוהב — לכל ה־חיים. פרטים: 535573—04, בערב.

* **מפורדת.** חתיכה אינטליגנטית ומסודרת 32/175 מעוניינת בבן־זוג למטרה רצינית. ת"ד 4143 רמת־גן.

* **פרק חדש.** התרגלתי לחיות לבד. מרגישה טוב, אך רוצה לשתף אותך, לפתוח פרק של ביחד. בת 29. ת"ד 18016, תל־אביב.

* **אותה התיבה.** אקדמאית, 30/167 גרושה + 2, במתאים למטרה רצינית; אקדמאית, 26/169 רווקה, במתאים למטרה רצינית. ת"ד 1321, חולון.

* **אשת־חיל מי ימצא.** בחור נחמד, חביב ומבוסס, בן 25 מחפש אותך, המסורתית, נאה ורצינית לנישואין. עדיף ממרכז הארץ, רצוי פרטית. נא להתקשר אל אפי, טל' 42201—053, בין השעות 6—10 בערב.

* **מנהל־חשבונות.** 28/167, רווק, דתי ומנהל־חשבונות, מחפש רווקה נאה וחטובה עד גיל 24 לנישואין. מאיר, טלפון 851546־02.

* **אקדמאי.** 25/165 ואקדמאי, מעוניין להכיר נחמדה ומעניינת למטרה רצינית. רצוי שתהיה אירופית. ת"ד 39812, רמת־אביב.

* **יש אחד כזה?** קיבוצניקית רווקה 28/160, מבקשת למטרה רצינית נאה ואינטליגנטי עם שימחת־חיים ופתיחות, שאפשר שתיוצר איתו כימיה. היש עדיין אחד כזה? ת"ד 1627, טבריה.

אבא ואמא

לשמוליק. שיחקת עם רחמה באבא ואמא, והיא באמת עומדת להיות אמא. אך אל תהיה בטוח שאתה האבא.
ש.י.ב.א.

* **עובדה — יש!** מבוקשת: קיבוצניקית שהיא חג לעיניים וחגיגה לנשמה, גבוהה, חטובה, חכמה ולא מרובעת, בין 29 ל־35. התמורה: גרוש חכם ואינטליגנטי, גברי ומרתק. נא לכתוב לת"ד 7323 ירושלים, מיקוד 91072.

* **רציני.** רווק בן 27, מנהל־חשבונות, ישמח להכירך, החטובה הרגישה, למטרה רצינית. ת"ד 4776, חיפה.

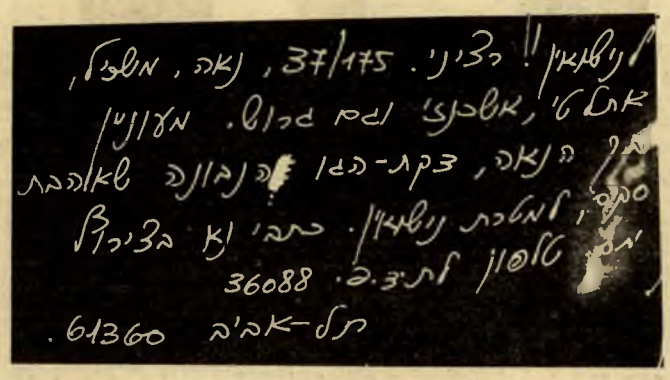
* **חג תרבותי.** חוג לבילוי תרבותי של נשים וגברים יחידים, מצרף חברים וחברות בני 50 עד 60 טלפון 475279, ת"ד 24010, תל־אביב.

החלאפות

* **אלקטרוניקה.** טיונר סוני + מגבר קיט סנסטק, תמורת שווה־ערך. טל' 992080—03. בני.

תודה

יש ישראלי יפה ושמו יעקב בר, בעל חנות בולים במרתף ברחוב אלנבי בתל־אביב. באחד מימי הקיץ החמים חיפשתי טלפון. כשנכנסתי לחנותו של מר יעקב בר ושאלתיו היכן אמצא טלפון ציבורי, ענה לי: „אל תתרוצץ עכשיו בחום, התקשר מכאן בחינם. כשהודיתי לו, אמר: „כל אחד יכול וצריך לעשות זאת." תודה. זאביק רז.

* **בולים.** מצלמה יאשיקה E-35 ומחשב קאסיו, להחליף במעטפות יום־ראשון מבולי ישראל, מהשנים 70—1965, או שווה־ערך. טל' 251018—03.

מה דולך

* **בן־חיל מי ימצא.** חייל מבצע כל עבודות־עזר, שליחויות ותיקונים בבית, בגינה, בחדר־המדרגות וכו'. טל' 482920—03.

* **ענייני ראש.** דרושים ספרים/יות מעולים באיזור תל־אביב. תנאים טובים. לפנות לשמשון, טל' 231491—03.

* **מדע בידיוני.** ההרצאה על מד"ב במתנ"ס קריית־שרת (חולון) תהיה ב־23.9.82. הנושא: מ"ה"ג ולס עד מעבדות־החלל. יוצרה: פרופסור תומאס גודמן. פרטים נוספים בטלפון 881790.

מיד ח־

* **העוגות הכי טובות ב־עיר.** באחריות — תנור גאז משומש 8 — + ארבע להבות, בהזדמנות. טל' 727785־03.

* **כביסה על גלגלים.** למכירה בהזדמנות: שתי מכונות כביסה קנווד ופיילוט, הדורשות שיפוץ קל; אופניים מתקפלות. טל' 737908—03.

* **החלומות הכמעטים.** גבר מוכן לתת חינם חוברות פורנוגראפיות לבחורים מגיל 15 עד 18, טל' 791454—03.

* **בהזדמנות.** מכונת־כביסה, מדיח־כלים ושולחן סאלוני. טל' 482920—03.

* **כל הקודם זוכה.** מוכר תקליטים תוצרת־חוץ ותוצרת־הארץ. כל הקודם — זוכה. טל' 33179—055, צמח.

* **עמוק־עמוק.** בלון־צלילה 12 ליטר, 200 אט' + מדלחץ (לווסת) חדשים, במחיר מגוחך. טל' 429878—03 או 413938—03, בערב, כל השבוע.

ברכות

* **יונה!** יונה היקרה שלי, אני אוהב אותך מאוד־מאוד! שלמה.

* **לנירה** (או אולי מירה), ממישרד קופת־חולים דרור בראשון־לציון: מול האטימות והרצון הרע של „רופאת המישפחה" — היתה עזרתך קרן־אור. חן־חן. מהבריאה שביקשה אישור.

איפה את?

כתבת אלי לת"ד 8014 בירושלים, ציינת את בית־הדואר שלך, אך לא את שם העיר. אני יודע שאת גרה בצפון. אנא — כיתבי שוב.

* **לאריק הירושלמי.** בפרוס השנה החדשה — זר ברכות ואיחולים, שנת אושר ומזור, שנת לימודים פורייה. מאהל: עוזי לב מתל־אביב.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, לחציף, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● **כל הודעה יכולה לכלול עד 20 מילים.**

● **מי שרוצה לצרף תמונה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המוצעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**

● **ההודעה תיכתב על גבי גלוויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש לחשתמש במעטפה). לא תתקבלנה שום הודעות בעל־פה, בטלפון או בביקור אישי.**

● **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

„אימי קשוחה"

(המשך מעמוד 43)

עצמית. העיקר הוא לא לעשות דברים חפוזים, או פשרות.

אנשים הולכים לבתי־קפה או שותים או הולכים למסיבות קוקטייל כדי לא להיות לבד. אני לא אוהבת את זה, או אני רוב הזמן לבד. אני לא הולכת בכלל למסיבות. אני לא מרגישה נוח בין הרבה אנשים. שניים־שלושה אנשים מספיקים לי. כן, אני יודעת, זה נוגד את תדמית אשת הקאריירה שיש לי בחוץ. זה מאד מפריע לי. התדמית מפריעה לי. כל הערות, כל הרכילות. אני מרגישה שפוגעים בנשיות שלי.

● **איך פוגעים בנשיות שלך?**

התדמית של הקשיחות המדומה. נכון, יש לי [illegible] האופי החזק המדומה. נכון, אני נוגע לקבלת החלטות. ויודעת מה אני עוש[illegible] בקשר לדברים האל[illegible] רוצה להיות חלש[illegible]

● **כשהחבר[illegible] חיו מוכנים לק[illegible] מצב של חולשה[illegible] גע[illegible]?**

לא נפגעתי, אבל [illegible] עוד מציאות: שאנ[illegible] בים בכי, עצבות [illegible] בגלל שגם אצלם י[illegible] כל־כך דומיננטי, אז [illegible] לראות זאת באחרים, [illegible] את חזקה, וזה מה ש[illegible] אצלך.

● **ניתקת קשרי[illegible] בהחלט ניתקתי.**

● **את עצבנה?**

לא. אבל אני מכירה את [illegible] השוויון שישנו בחיים בין שני [illegible] ועצב, צער ואושר. שניהם קיימים [illegible] העצב הוא חלק מאיתנו והשימחה גם היא חלק מאיתנו. יש לי שיר על גלי הים, והוא מבטא את אחת התגליות שהיו לי בזמן האחרון. מצחיק, תגליות בגיל 37. ובכל זאת, גיליתי שישנה דינמיקה קבועה בחיים הריגשיים של האדם. והחיים בעצם משולים לים שיש בו גלים. כשגל מתרומם, קרי כשאת עוברת סערה באופן טבעי, הגל יחזור אל הים ויתהיה רגיעה. אז אם אתה יכול להתמודד עם הגל, תתמודד. אם אתה לא יכול, תעצום את העיניים, תכניס את הראש מתחת לגל, ותחכה שהוא יחזור אל הים. אסור אף פעם להיות ביאוש מוחלט, ואסור שהאושר יסנוור עיניים. לכן אני לא עצובה. יש רגעים שבהם אני עצובה, אבל בשעות הכי קשות אני זוכרת את המילים שאמרה לי זלדה: יש תיקווה.

● **זלדה היא אשה דתית. יש לך קשרים עם אנשים דתיים כמו הרב ליפשיץ ד"ר אורי זוהר. את נמשכת אל הדת?**

החינוך של השומר־הצעיר מאד קירב אותי לדת. הוא גרם לי להיות סקרנית. הדת חסרה לי. החינוך היהודי חסר לי. אנשים דתיים, יראי שמיים, מושכים אותי. את אורי זוהר היכרתי דרך החוגים הדתיים שאני מקורבת אליהם. באתי אליו הביתה, לשמוע אותו. היה כיף לא נורמאלי. היתה לנו שיחה בת ארבע שעות.

זלדה היא בשבילי — איך אני אגדיר את זה? את יודעת, כשקשה לי, כשכולי מתוסכלת — ביחוד אחרי ביקור בכנסת — אני נכנסת לזלדה. היא גרה בשערי חסד, לא רחוק מהכנסת, ואני באה אליה כולי סימני שאלות. מתוסכלת מהפוליטיקה, מהאנשים. ואז אני יושבת איתה שעתיים, על כוס תה מהביל שהיא מוזגת לי ממיחם גדול, ואני מקבלת תשובות מהעובדה שאני יודעת שהיא יודעת שלא הכל מובן מאליו, ולא הכל פתור, ואין תשובה לכל שאלה. מפני שאני אדם העוסק כל הזמן בפוליטיקה, יש לי נטיה למצוא פיתרון לכל דבר, להוביל כל תהליך לקראת סיום. ואז, כשזה לא קורה, זה מתסכל, מתסכל מאוד.

לראות בלי עיניים

ן בר (משמאל) הוצאת ם וחי רמליים ם אשתו ושלושת ילדיו- והוא עיוור

הוא אדם צנוע מאד. אינו משחק תפקיד של גיבור וטוען שהוא אוהב להתמקד בדרים ריאליים. אהרון בר בן ה־43 הוא עיוור וקטוע יד שמאל יותר מ־20 שנה. בר, יליד כפר יהושע, הוא בן למישפחה גדולה, שחלקה הגדול עדיין מתגורר שם. כשהיה בן 14 ניהל אהרון את המשק המישפחתי של הוריו המבוגרים.

ב־1958, שירת בר בשירות סדיר, בחיל־הצנחנים. תוך כדי הנחת מוקשים הוא נפצע, אבד את שתי עיניו ואת ידו השמאלית.

על ימי הפציעה ותקופת השיקום מסרב בר להרחיב את הדיבור. הוא רק מוכן לומר שהוא לא שקע בדיכאון, וששיקומו התקדם בצעדי ענק, לא מעט בזכות הדרך שבה קיבל ומקבל את הדברים.

לזכור צבעים

בר, נשוי ואב לשלושה ילדים, הקים לפני 10 שנים את הוצאת־ספרים תמוז לדבריו, ניהול הוצאת־ספרים, כמוהו כניהול כל עסק אחר, והוא ניצל את הידע שרכש בגיל צעיר כשניהל את המשק המישפחתי. „אנשים אינם מגיעים לאף מקום בלי שעשו משהו קודם," טוען בר, „כשאדם נפצע, כלי ההתנהגות שלו הם אותם שרכש לפני הפציעה."

לכל אדם יש בסיס שממנו הוא בונה את חייו. הבסיס של בר היה ידע רב בניהול. „גם בהוצאת ספרים עובדים לפי העקרונות של התעשייה," מסביר בר.

„להבדיל ממלאכה שבה כל מיצר נעשה לחוד ואינו משוכפל, הוצאת־ספרים היא תעשיה המורכבת מחומרים רוחניים ואמנותיים. בשלב הכנת הדגם העבודה יצירתית, אולם אחר־כך עוברים לשלב המיכאניזם, שהוא שלב התעשייתי לחלוטין."

חרף העבודה שרוב שנות חייו היה אהרון בר עיוור, הוא משמש כעורך הוצאת הספרים. הוא הראשי הכימעט בילעדי על בחירת החומר המתפרסם, האיורים, והצבעים.

„חלק מהספרים," מספר בר, „הם פרי תיכנון שלי, ובדרך־כלל, אני מגיע עם הציירים לכיוון הגון." צבע הוא דבר מולד. נסויים שערכתי על אנשים שלא ראו מעולם, שראייתם שבה אליהם באמצעות ניתוחים, הוכיחו שאנשים אלה למדו לזהות צבע אחרי שראו אותו פעם או לכל היותר פעמיים. צורות היה להם קשה יותר לזכור, והם נזקקו לזוש המימוש גם כשיכלו לראות את הצורה."

תפיסת הצבע היא חלק מהמיבנה הסבעי של המוח, והיא נקלטת בזיכרון האדם במהירות מדהימה. לכן לא שכח בר את הצבעים, והוא מסוגל לבחור ולהחליט בכל הקשור בכך.

מוציא־לאור ומתרגם

ב־1963, חמש שנים אחרי פציעתו, נסע בר לארצות־הברית, ובמשך שבע שנים חי בניו־יורק. עוד לפני נסיעתו הוא סיים את בחינות הבגרות שלו, והתחיל ללמוד באוניברסיטה העברית בירושלים. בארץ הוא למד היסטוריה כללית של ארצות המיזרח, ובניו־יורק סיים את לימודי התואר השני בסובייטולוגיה ופסיכולוגיה שיקומית. במשך שנה עבד כפסיכולוג בארצות־הברית.

כדי לעזור לעצמו להסתגל לשפה האנגלית, עסק בר, בהיותו באמריקה, בתרגום ספרים. מכיוון שהוא למד גם ספרות, ועסק בתירגומים ובכתיבה הוא התחיל להתעניין בהוצאה־לאור, והחליט להוציא לאור, לבד, ספר שירים משלו.

אחרי מילחמת יום הכיפורים עבד במשך תקופה מסויימת במשרד־הביטחון, כיועץ לראש האגף לנפגעי עיניים. נתי, אשתו, היא עובדת סוציאלית. הם נפגשו במיסגרת עבודתם, ולפני ארבע שנים נישאו.

בתו הבכורה, תמוז, הנקראת כך על שם הוצאת־הספרים, היא בת 3 וחצי. תמוז לא מבינה בדיוק את פשר המושג עיוורון. „הילדה נותנת לעצמה את ההסברים שלה," מספר בר, „הסברים שנוחים לה באותו רגע, לעובדה שאני לא רואה."

הבעיה העיקרית של מנהל הוצאת־ספרים היא בחירת החומר. בר ואורלי דורון, המפקחת בעיקר על הצד הטכני, משתדלים לבחור ספרים שאין עליהם זכויות יוצרים. מלבד זאת ניסה בר לתמקד בסוג מסויים של ספרים. לא מכבא יצא ספר, מלוה באיורים מרהיבי־עין, של חיים נחמן ביאליק, המכיל שירי־אהבה שכתב ביאליק, שירים שלא נלמדו בבתי־הספר. בר תירגם גם ארבעה ספרים של הסופר האמריקאי יז'ר קושינסקי, ובימים אלה הוא עובד על תרגום ספר שירים של טום לרר.

סיפורי אהבה המועתקים מילה במילה מן התנ"ך, מלווים באיורים אירוטיים, מצפים לתורם. גם ספרו של ח'ליל ג'ובראן יצאו בהוצאת תמוז. ספרו האחרון של ג'ובראן, כנפיים, יצא גם בערבית. זבר לא ראה את פציעתו כסוף העולם. „מה שלא הולך אצלי בקלות, לא קורה כך בגלל הפציעה." בר לא היפש מיפלט בציעתו, ולא תירץ בה מעולם את שגיאותיו. „אף פעם לא אמרתי: מה היה קורה אילו. ברור שהחיים היו הרבה יותר נוחים לו יכולתי לראות, ואולי אם לא הייתי נפצע הייתי עושה דברים אחרים." אולם הוא פתוח לרעיונות חדשים, ומתפתח מדי יום ביומו. מאזין לטלוויזיה, להצגות ולסרטים ואינו מסתתר מפני העולם.

„לכל אדם יש קשיים משלו," מסכם בר, „אני ניסיתי להתגבר על שלי, בלי להשוות את קשיי לבעיותיהם של אחרים. אני התרגלתי לזה, וכך גם החברה."

טיבי זכרוני

בלי עיניים ויד אהרון בר במישרדו. על השולחן מונחת הכריכה לספר שירי אהבה של רחל. בר מספר שהציירים מזלזלים בדרך־כלל באמנות המיסחרית. לא מכבר הוציא ספר שירי אהבה של חיים נחמן ביאליק.

עם הילדים ינאי בן השנה וחצי ותמוז בת ה־3 וחצי, בנו השלישי של אהרון, איתי, הוא בן חודש. למרות שלא ראה אותם מעולם, יודע בר לתאר במדוייק כל אחד מהם. בר אינו מחפש מיפלט בפציעתו ואינו מסתתר מפני העולם.

גן־הברושים

5 חדרים, 2 מפלסים ו-7 דונם

+דירת נופש חינם לכל החיי

פתוח במוצאי החג
לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל אביב וראשון לציון פתוחים במוצאי החג
החל מצאת החג

בלבה של שכונת היוקרה בראשון־לציון — שכונת אברמוביץ, הולך וצומח פרוייקט מגורים חדשני ומרהיב של אברהם גינדי. "גן־הברושים". 5 חדרים, 2 מפלסים, שבעה דונם גן. בשכונה המעניקה שרותים ציבוריים וקהילתיים מעולים, מרכז מסחרי וקירבה אל הכביש לת"א עומד הבית הבא שלך. הוא נבנה על פי הסטנדרטים הגבוהים ביותר, משקיף למרחבי "גן־הברושים" וטובל במשטחי דשא, עצים ופינות חמד המשתרעים על פני 7 דונם. מראה עוצר נשימה. בוא אל הלב הירוק של ראשון־לציון — אל גבעת "גן־הברושים".

מה תקבל כדייר ב"גן־הברושים"?

- ★ זרמים תת מימיים באמבטיה בשיטת הג'אקוזי.
- ★ טלוויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך.
- ★ 3 כיווני אויר לכל דירה.
- ★ דירות דו מפלסיות.
- ★ חדר ארונות.
- ★ 2 חדרי רחצה עם ריצוף קרמיקה.
- ★ ארונות מטבח בסגנון אמריקני (6.80 מטר רץ).
- ★ שיש גרניט איטלקי.
- ★ מרצפות שיש גזלות בסלון (3 דוגמאות לבחירה).
- ★ שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
- ★ אפשחת 2 כניסות לכל דירה (מתאים לרופא או לבעל מקצוע חופשי).
- ★ לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
- ★ חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים.
- ★ תאורה דקורטיבית בחזית.

דירה לא מצליחה?
נקבל את דירתכם הישנה במחיר מלא, ההפרש ישולם באמצעות משכנתא והלוואה עד 1,500,000 שקל בתשלומים נוחים. בטחון מלא לכספי הרוכשים.

מבצע דירת נופש חינם, גם על קנית דירה במקומות הבאים:

תל־אביב

- החלה ההרשמה לבנין יוקרתי במיוחד ברח' לסל 22 בבנין בן 8 דירות בלבד. דירות בנות 3 ו־$3\frac{1}{2}$ חדרים ודירות עם גג.
- **בצפון תל־אביב, אזור ל'.** דירות יוקרה דו־מפלסיות בנות 5 חדרים ו־5 חדרים + גג וחדר על הגג עם שכלולים לרוב.
- **בצפון הסולידי, ברח' חתם סופר 9.** דירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד.

רמת־השרון

- **בפרויקט גני השרון,** בלב רמת־השרון, דירות פאר בנות 3 ו־$3\frac{1}{2}$ חדרים.
- דירות בנות 3 חדרים + גג + חדר על הגג.

נתניה

- **בגני ניצה מול הים,** דירות יוקרה ברמה בינלאומית בנות 2, 3, ו־4 חדרים, בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת־קרקעי ועוד שכלולים רבים.
- **ברח' דיזנגוף 18-16,** בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3 ו־4 חדרים הכוללות שכלולים לרוב.
- **ברח' ראשון־לציון מס' 5 — 3.** נותרה דירה אחת בת 5 חדרים.

פתח־תקוה

- **ברח' קלישר 11,** בנין מפואר בן 14 דירות בלבד. דירות מפוארות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.
- **ברח' דגל ראובן,** דירות בנות $4\frac{1}{2}$ חדרים וכן דירות + גג + חדר על הגג עם שכלולים לרוב.
- **ברח' כץ,** החלה ההרשמה ל־2 בנינים בני 9 דירות בלבד. דירות משוכללות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון־לציון

- דירות בנות $3\frac{1}{2}$ חדרים במרכז השקט
- דירות בנות 4 חדרים במערב העיר (גם לכניסה מיידית).
- **פנטהאוז** — לכניסה מיידית במחיר הזדמנותי של $89.000 כולל מע"מ ופיתוח.

אברהם גינדי

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר הסדינה ה' באי"ד 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

עגלון נהרג בדרך לצידון. הנוסע בכירכרה לקח את דרכונו וקרא לעצמו על שמו - ובאותו המקום נהרג הנכד של נכדו במילחמת־הלבנון

ההגדה לבית קלר

טיים־מסיק קלר
רוב בני־המישפחה לא ידעו

יוסף קלר, עגלון בעל כירכרה, נסע בדרך בואכה ביירות, ליד צידון. שם מצא את מותו.

סרן יוסף קלר טס במסוק שלו ביום הראשון של מילחמת־הלבנון. המסוק נפגע. הוא צנח ונהרג. גופתו הוצנה לפני ההמון בצידון. לא הרחק מן המקום שבו נהרג יוסף קלר העגלון.

הסיפור המקשר את שני המאורעות האלה — מעבר למרחק של יותר ממאה שנים — הוא אחד הסיפורים המוזרים והטראגיים של ארץ־ישראל. סופר בעל דמיון יכול היה להשתמש בו כבחומר־גלם, כדי לרקום את ההגדה לבית קלר.

דרכון של מת

הסיפור מתחיל באדם ששמו לא היה כלל קלר, אלא סיני.

יוסף סיני היגר מפולין לירושלים בשנת 1855. כעבור כמה שנים עברו הוא ואשתו לצפת. זה היה אחרי רעש־האדמה המפורסם בעיר גלילית זו. מכיוון שהארץ היתה אז חלק מן האימפריה העות'מאנית, וליהודים לא היה חשק לשרת בצבאו של הסולטאן התורכי, השתדלו יהודים רבים להצטייד בנתינות זרה. כדי להשיג דרכון כזה, היו צריכים לנסוע לביירות.

יוסף סיני אסף כסף כדי לממן את דרכונו החדש — שהיה נרכש בדרך־כלל על־ידי תשלום שוחד — ויצא בשרשרת־כירכרות לביירות. בדרך תקפו שודדים את השיירה, וגנבו מן האנשים את כספם. עגלון הכירכרה שבה נסע סיני, אחד יוסף קלר, נהרג בהיתקלות זו. זה היה בדרך שבין צור וצידון.

סיני פישפש בכיסיו של קלר, ומצא את דרכונו האוסטרי. מכיוון שבאותן שנים עדיין לא היו בדרכונים תצלומים, החליט סיני להפקיע לעצמו את דרכונו של קלר המת. מאז קרא לעצמו בשם יוסף קלר, ואת שם־המישפחה הזה הוריש לכל צאצאיו.

כולם נקראו בשם קלר, ורובם לא ידעו כלל את סיפורו של אבי־המישפחה, שנטל לעצמו את זהותו של מת. מי שמאמין באמונות טפלות, יכול להעלות בדימיונו שרוחו של יוסף קלר, העגלון שנהרג בדרך לביירות, לא מצאה מנוח, וכי המשיכה במשך מאה שנה ויותר לתעות בין צור לצידון.

טייס־המטוס יוסף קלר היה נכד של נכד של יוסף סיני, שהפך יוסף קלר בעזרת הדרכון שלקח מכיסו של האיש המת, ליד צידון.

יוסי קלר, טייס המסוק, יצא למשימת־תקיפה ביום הראשון של המילחמה, בשעה שעדיין עם־ישראל לא ידע שהחלה מילחמה.

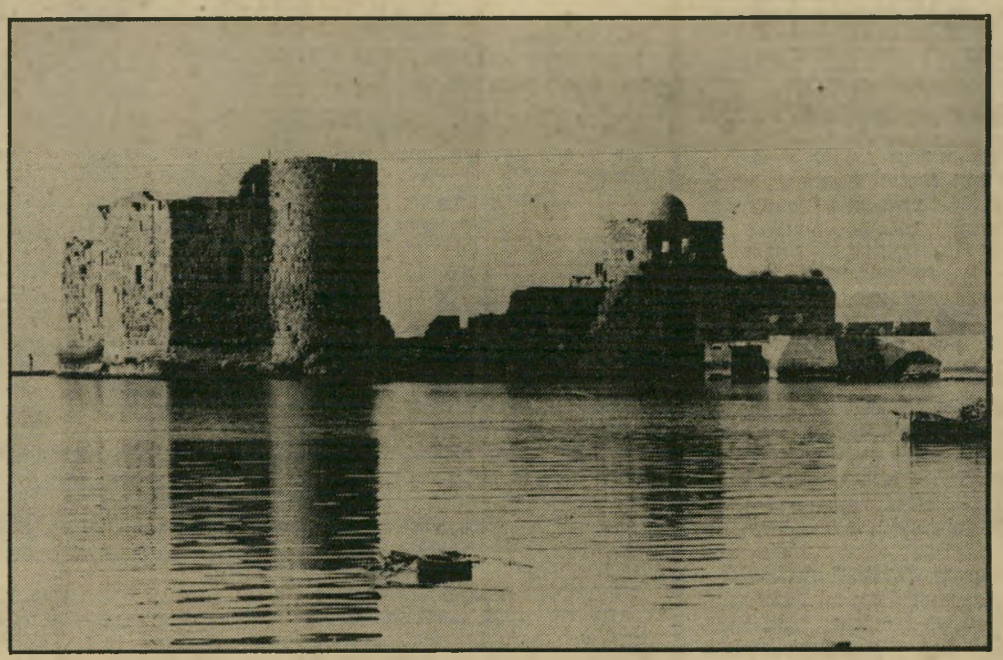
בשעה 3 בצהריים הוא עיד הסכים לטלפן מהבסיס שבדרום הארץ לאביו, מנחם. אבל השיחה נקטעה כשיוסי נקרא בדחיפות לחזור לטייסת. בשעות הערב הגיעו קצינים בכירים לבית אחותו הבכורה של יוסי, המתגוררת בחולון, שם שהו באותו זמן ההורים. מפקד הטייסת הודיע להם שבנם נעדר.

יוסף קלר וטייס שני יצאו לפעולה, והמסוק שלהם הופל. לא היה ידוע באותה שעה מה עלה בגורלם. הם טסו מכיוון הים אל החוף, בדרך שבין צור לצידון, באיזור שאליו לא הגיעו עדיין כוחות צה"ל.

רק כעבור כמה ימים נודע, על פי צילומים בטלוויזיה זרה וצילומים שפורסמו בשבועון הצרפתי, שגופתו של יוסף הוצנה לפני ההמון בצידון. מבט בוחן בסרטים ובתמונות הוכיח שהוא הרוג. את התצלומים צילם פאדי מיטרי — אותו הצלם שצילם את תמונת הילד שנפגע על־ידי מטוס של צה"ל, ושהנשיא רונאלד רגן שם אותו על שולחן־עבודתו. הוא צילם את תמונת ההרוגים לא הרחק מן המקום שבו נולד השם קלר.

היום הראשון למילחמה: תבערה ליד צידון
המסוק נפל בשעות הראשונות

צידון העתיקה: מראה מן הנמל
השודדים הרגו את העגלון

סיפור השם נודע לשניים מבני־המישפחה רק לפני חמישה חודשים. שימעון קלר, נכדו של יוסף סיני־קלר, סיפר לפני מותו, בגיל 95, את הסיפור לאלישע קלר — האדריכל הנקרא עתה בשם אלישע גת.

את הסיפור הזה מנסים בימים אלה לאמת היסטוריונים, העוסקים בכתיבת תולדות הישוב העברי בגליל. אביב קלר, הגר עם בני־מישפחתו בראש־פינה, נשאל אם הוא יודע ששם־מישפחתם המקורי הוא סיני. בשיחה הוא אישר שידוע לו ששמו של הסב היה סיני, אך אין הוא יודע איך קרה שהשם הוחלף לקלר.

דלת במערה

בנו של יוסף סיני, אהרון, שנולד בצפת, נשא כבר את השם קלר. הוא ידוע כיהודי שעזב את צפת, כאשר התקשו היהודים שם להתפרנס, וקנה מהערבים את אדמות ג'עוני, שבמשך השנים הוסב שמה לגיא־אוני, ולאחר־מכן לראש־פינה. „יהודים, תלושי־קרקע הפכו למתנחלים במכורתם," היתה הקריאה. הוא גם היה האיש ששמר על מערת חוני המעגל שאליה עלו יהודים וגם ערבים בשנות בצורת, כדי להתפלל לגשמים. הוא התקין במערה דלת ומנעול, ובכך קבע את חזקת היהודים על המקום הקדוש.

בנו נקרא על שם הסב, יוסף קלר. הוא המשיך לגור בראש־פינה, נשא אשה וגולדו לו בנים

(המשך בעמוד 52)

ההגדה לביח קלר

(המשך מעמוד 51)

בנים ובנות. אחד מהם הוא מנחם קלר, שעזב את ראש־פינה כדי לגור בקיבוץ כפר־גילעדי עם אשתו שרה. גולדי להם שלוש בנות ובן. לבנו קרא שוב על שם הסב, ועל שם סב־הסב: יוסף („יוסי") קלר, הטייס ההרוג, שהיה החלל הראשון של מילחמת־הלבנון.

לשבת שיבעה

ח ברי הקיבוץ, קרובי מישפחה ועשרות טייסים, חלקם עם נשותיהם, ליוו את יוסי ממרכז המשק במורד הכביש עד לחלקה בבית־הקברות הצבאי בתל־חי שם נקבר. אחרי שאנשי־אש"ף החזירו את גופתו, יחד עם שמונה גופות אחרות, 80 יום אחרי מותו. מול הארון עמדו אב, אם ואשה חבוקים ולא העזו לבכות. אחרי שחיילי המישמר הצבאי ירו שלושה מטחי־כבוד לזכר יוסף קלר, הורה מפקדם בקריאה: „נצור אש."

ברקע נשקפה גדר הגבול, ומעבר דרום ארץ הלבנון.

בגיל 18 התגייס יוסי לצבא. הוא שירת ביחידה קרבית, השתחרר מצה"ל בדרגת סרן וחזר לעבוד בפלחה בקיבוץ. שנה אחת עבד מחוץ למשק, כאיש־ביטחון והירבה בנסיעות בכל העולם. כשחזר למשק, הוא נשא את רחלי, וגולד בנו, קים, היום בן 4.

כשיוסי היה בן 24, הוא החליט לחזור לצבא. הוא רצה להיות טייס וביקש להתקבל לקורס. אך בצה"ל ענו לו שהוא מבוגר מדי. יוסי לא ויתר. הוא שיגר מיכתב למפקד חיל־האוויר אז, בני פלד, וטען בו שאין לייחס משמעות לגילו, אלא יש להתייחס למוטיבציה הגבוהה שלו לחזור לשורות צבאי כטייס. אמו, שרה, חושבת שזו הסיבה שבני פלד איפשר ליוסי לחזור לצה"ל ולהתחיל בקורס־טיס.

אדריכל קלר־גת
סב סיפר לפני מותו

בשלב מתקדם בקורס נאמר ליוסי שהוא יסוס רק במסוק. הדבר גרם לו למשבר. יוסי חשב שטיסה במסוק לא תספק אותו. הוא רצה להיות לוחם.

אמו מספרת שהיא שיכנעה את בנה להמשיך בקורס־הטיס, ויוסי מילא אחר בקשתה. אחרי ההלווייה אמרה: „חשבתי שמסוקים לא מגיעים לקרהאש, ושיוסי לא יהיה חשוף לסכנה."

פעמיים ישבו הוריו, מנחם ושרה שיבעה. בפעם הראשונה, כשהודיעו להם שבנם נעדר. ההודעה לא השאיר כימעט מקום לספק. הם ידעו שאין סיכוי שבנם חי. הם הסתגרו בביתם בכפר־גילעדי ובכו חרישית.

באותו זמן הובטח לבני־המישפחה שנורמים בצה"ל עושים מאמצים כדי לאתר את גופת בנם. קרובי־המישפחה, תושבי הצפון, שבמשך שנים רבות פיתחו יחסי־שכנות עם לבנונים, ניסו למצוא את יוסי בכוחות עצמם. הם נסעו לביירות, חידשו קשרים עם ראש הפרלמנט הלבנוני, מוסלמי־שיעי, ועם נכבדים אחרים, אך גורלו של יוסף קלר לא נודע.

ביום החזרת חשע גופות של חללי צה"ל ושני השבויים, חזרה גם גופת יוסף קלר. כעבור יומיים נטמן באדמה. הוריו ישבו שוב שיבעה.

יוסי השאיר אחריו אשה, רחלי, שני בנים, קים (4), ואמיתי (2), הורים ואחיות — בני מישפחת קלר, מהראשונים שהקימו ישוב עברי בצפון הארץ.

צה"ל והמשיח

ל זם אחרי שמסוקו של יוסי הופל, כתב בן אחותו, יאיר בן ה־10, חיבור שהודפס בחוברת מיקלסון שהופצה בין חברי הקיבוץ. „ניסיתי לצמוד בכך כמו גבר, ולא לבכות, אבל לא הצלחתי. היו לי דמעות בעיניים, אבל לא הוצאתי מילה. נפרדתי מאמא עצוב.. לקחתי מסטיק לפה, אבל מהעצב נפל לי המסטיק מהפה. שטפתי אותו במים והכנסתי אותו בחזרה לפה... בכיתי עוד קצת... חשבתי על קים בן הארבע ורבע ועל אמיתי בן השנה וחצי... הם רק התחילו את החיים שלהם, וכבר נפרדו מאביהם לעולמי־עולמים. גם על רחלי אשתו חשבתי. עכשיו מה היא תגיד לילדיה על אביהם... מה הייתי אני עושה במקומה? עלה בדעתי רעיון! להתגבר על עצמי. ידעתי שצה"ל ינצח במילחמה, וחשבתי רק על המשיח שברגע שיגיע תקום גם סבתא לתחיה."

טייס קלר בחתונתו
„ניסיתי שלא לבכות, אבל לא הצלחתי..."

במדינה

אוכלוסיה

מילחמה מגרשת

מחקר חדש בנושא השפעת המילחמות על ההגירה, מימד על הצפוי בתחום זה ב־1984.

הסטטיסטיקאים־מטעם אוהבים ל־הצביע על העובדה, כי בשנים ש־בהן היתה ישראל נתונה במיל־חמה, פתחה בהרבה ההגירה מן ה־ארץ. האם תיתכן עדות טובה יותר לפטריוטיזם של הישראלי, המת־גבר בעת המילחמה?

רתיעה פסיכולוגית. הד"ר ראובן למדני, חוקר במכון פאלק, מאשר את הנתונים האלה במחקר חדש, שערך על ההגירה מישראל. אך הוא מביא נתונים נוספים, ה־הופכים את הקערה על פיה. על־פי מחקרו, גוברת ההגירה מהארץ בצורה מובהקת בשנה שאחרי ה־מילחמה ובשנתיים שאחריה.

למדני כותב על כך: „נמצא ש־הגידול בנטל הביטחוני — הנמדד, למשל, על־ידי מיספר ימי המי־לואים שהאדם נקרא לשרת — קשור להתגברות בקצב הירידה. ב־הקשר זה יש לציין הן את ההש־פעה הישירה של המצב הביטחוני על חייל המילואים כפרט, הן את האווירה הכללית הרווחת בקרב ה־ציבור בתקופות של מתח ביטחו־ני."

למדני מציין, כי בסקרים שנע־רכו בקרב ישראלים החיים בחו"ל, הם אינם מייחסים למצב הביטחו־ני בארץ השפעה כלשהי על החל־טתם להגר מישראל. אך הוא טוען, שאפשר לייחס זאת לרתיעה הפסי־כולוגית הקיימת אצל ישראלים להסביר את הגירתם במתח הביט־חוני. עובדה היא, כי ב־1958, שנה אחרי סיומה של מילחמת סיני, הי־גר מיספר שיא עד אז — 14.1 אלף ישראלים.

ב־1974 נרשם שיא חדש: 25.5 אלף ישראלים היגרו מן הארץ.

שנת 1967 היתה יוצאת דופן: באותה שנה גרשמו 13.7 אלף מהגי־רים בלבד.

בידור

פורנו בסלון

תעשיית הוידיאו העבירה גם בישראל את הסרטים הכחולים מהאולמות למאלונים הביתיים.

לספריית הקסטות שברחוב אבן־גבירול בתל־אביב נכנסים אנשים לקנות סרטי וידיאו, ביניהם סירטי־מין מצונזרים. הם מנויים במוע־דון ספריית הקסטות, שהוא מוע־דון סגור לחברים בלבד.

גיא מרחבי, בעל־הבית, צעיר בן 27, נאה, בעל שיער שחור ו־עיניים חומות, סיפר: „שעה ש־הייתי במשא־ומתן עם מחלקת ה־צנזורה בירושלים שביקשנו לקבל את אישורה כדי לא להסתבך עם המישטרה, נתקלנו בבעיה. החוק הרי אוסר מפורשות הפצת חומר־תועבה. מה ההבדל בין סירטי־מין מצונזרים וסרטים כחולים? ובכן, הכל תלוי בדרגת הנועזות של כל סרט וסרט."

מהחברה הגבוהה. מי האנ־שים הבאים לשכור סרטי מין? הקהל מגוון ביותר. יש גם דתיים מתממים, המתביישים לומר את שם הסרט ואומרים: „תן לי בב־קשה את מספר 101." יש גם נשים צעירות מבני־ברק, הבאות להציץ ולהיפגע.

„הסרטים כאן הם ללא תרגום לעברית, מסיבות כלכליות," סיפר מרחבי. „כאשר באים אלי לקו־חות שאינם יודעים אנגלית, הם פשוט עוזבים את החנות. אולם, רוב הגברים הבאים לכאן, לשכור סירטי מין, הם אנשים מהחברה הגבוהה.

„סירטי־המין בווידיאו החלו עוד לפני כשנתיים וחצי. זו תופעה חדשה בחברה הישראלית, שהפכה ללהיט."

בספריית קסטות אחרת, שברחוב יהודה המכבי בתל־אביב, אמר מוריס בן־דוד בחוסר־סבלנות: „אני מתעסק יותר במימכר אנט־גות. אך אם בא מישהו ורוצה סירטי־מין, אני נותן לו. חוץ מזה, אני לא יודע ולא מבין שום דבר בזה..."

בעליה של ספריית קסטות נוס־פת הסביר: „ההגדרה לסירטי־מין או פורנו מעורפלת למדי. אלה, לדעתי, סרטים שהוצגו כבר בקולנוע רגיל עם קיטעי עירום. הנושא הוא לא מין. סצינה אירוטית היא רק חלק מהסרט.

„לי אין סרטים בקטיגוריה של סירטי־מין. הייתי מגדירם כסתם סרטים. למה? הרי ההגדרה היא לפי אופי הסרט, ולא לפי מיספר הקטעים הפורנוגראפיים שבו. כך זה גם בדרמה, לא?"

שטויות. הצפייה בכל סוגי סירטי־המין מהווה היום סיגנון־חיים מסויים, כפי שסיכם גיא מר־חבי: „זהו. זה תופס את כולם. לדעתי, סירטי פורנו המוצגים ב־בתי־קולנוע בארץ חזקים יותר מ־מה שיש לי כאן. סירטי־וידיאו זה שטויות. אני לא יודע מה זה בכלל תורם לאנשים. אבל הם נהנים מ־זה, עובדה."

שירותים

קילקולים ברשת

שכונות היוקרה סובלות ממחסור בחשמל.

שיכון למד, רמת־אביב, נווה־אביבים ואפקה נחשבות שכונות יוקרה תל־אביביות. מחיר הדירות בהם מרקיע שחקים ומאמיר חדשים לבקרים. השכונות ידועות כשכונות מטופחות, תושביהן דואגים לאי־כות־הסביבה, הילדים לומדים ב־בתי־ספר טובים. בשכונות יש קי־גים של תנועות־נוער, והעירייה מספקת את מיטב השירותים לתר־שביהן. רק דבר אחד לא יכולות השכונות האלה להבטיח לתושבים — חשמל. כמעט מדי יום, בשבועות האחרונים, יש הפסקת־חשמל בש־כונות היוקרה — לפעמים באמצע היום, לפעמים בשעות־הערב. פע־מיים בשבועות האחרונים ארכה הפסקת־החשמל כשעתיים עד ארבע שעות.

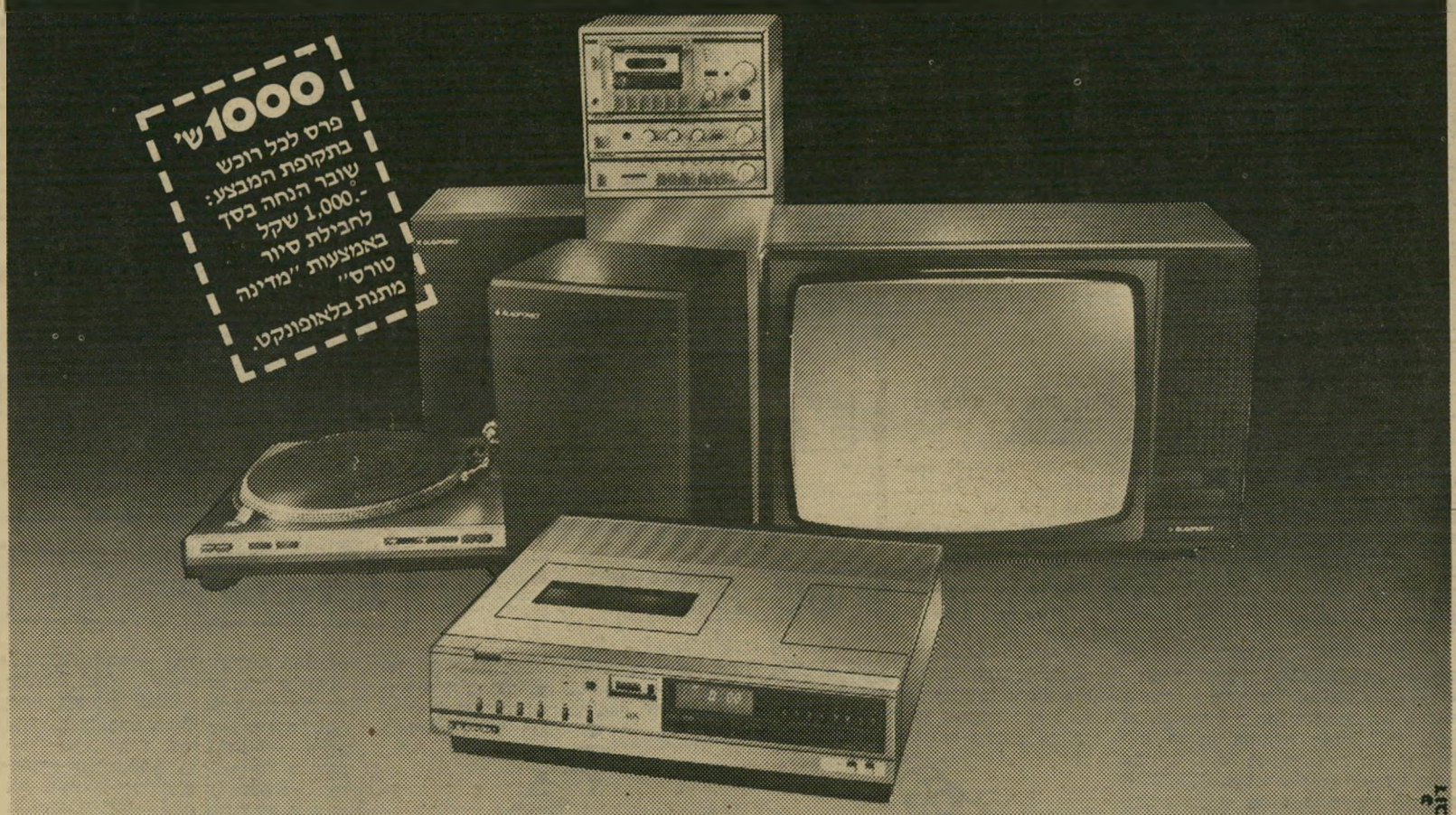
אנשים נתקעו במעליות, בעלי חנויות ועסקים סגרו את העסקים והלכו הביתה. בחנויות המכולת ה־פשיר הקרח וגרם לקילקולן של הגבינות ומוצרי־החלב, כך גם ב־חנויות הבשר — שלא לדבר על עשרות, מאות ואלפי המקררים, שבבתים הפרטיים. הסופרמרקטים הפעילו את הגנרטורים הפרטיים ש־ברשותם.

שכונות צפוניות אלה סובלות מ־פורענות נוספת בין השעות 6 ו־9 בערב, כמעט בלתי־אפשרי לחייג למיספרי הטלפון העונים לספרות המתחילות ב־41, ב־42 וב־47.

תושבי השכונות פנו לא אחת, הן אל חברת החשמל והן אל מישרד־התיקשורת, בטענות קשות. אך נע־נו כי הדבר אינו תלוי בשני ה־מוסדות. הפרעות בטלפונים נוב־עות מעודף שיחות בשעות הערב, ואילו הפסקות־החשמל נובעות מ־קילקולים ברשת, המספקת את ה־חשמל לשכונות.

המרוויחה מהמצב היא אותה חב־רה המשווקת נורות־חשמל, הגדל־קות בשעה של הפסקת־חשמל. כמ־עט בכל בית ברמת־אביב, בלמד, בנוה־אביבים ובאפקה הותקנו ב־שבועות האחרונים נורות אלה, ש־מחירן אינו נמוך.

בלאופונקט
ב-14 תשלומים

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית
כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים"
בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה
בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה
לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק
בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו,
סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

היבואן הבלעדי:
טרכין יבוא בע"מ,
בגרשוב 70 ת"א טל: 293005.

BLAUPUNKT

בלאופונקט-בכל מחיר

תל-אביב: מרכז שיווק ישיר, בן-יהודה 1 ת"א; וידאו קלסיק, אבן גבירול 54; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד' ירושלים 29 יפו; אלרד, אלנבי 106; אורית, אחד העם 19 ● **נבעתיים**: נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה**: רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● **רעננה**: בועז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה**: חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה**: טרקלין חשמל זילברשטיין, הנביאים 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס, הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית-אתא**: **שמרן** העצמאות 38; פטמן, העצמאות 50; ויזגר, יוספטל 55 ● **קרית-ביאליק**: קול-אור סביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה**: טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות הגעתון 3 ● **קרית-מוצקין**: פלג, השופטים 13 ● **נצרת**: סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד**: חשמל כהן, מרכז מסחרי ד' ● **רמלה**: אסתר אוניברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים**: צדוק שיר, שמאי 23, רדיו מאיר, רח' לונץ 5; סבטיני, צלאח א-דין 32 ● **באר שבע**: א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48; סלון איתני, רח' הפלמ"ח 65 (ליד קולנוע מרכז) ● **חולון**: סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת השרון**: סנסור, סוקולוב 42 ● **ראשון-לציון**: עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ●

נמר של עיר

ציונות 1882–1982

היסטוריה

אומה ומהפיכה

בסידרת המאמרים יהודים ומהפכה, ש־פירסם הפרופסור **יעקב טלמון** המנוח במעריב בספטמבר 1969, הוא קבע: **„המהפכה היתה בעל־הברית — ויש אפילו מרחיקים לכת ואומרים משרע — של ה־יהודים, וכי היהודים היו נושאי הדגל המבעיים של המהפיכה.“** דומה שהנחה זו, עוברת כחוט־השני בסיפרו האחרון של טלמון, מיתוס האומה וחזון המהפיכה*.

ספר זה, שראה־אור, במלאת שנה לפטי־רתו של טלמון, בתרגומו המעולה של **ארי אבנר**, הוא כרך מסיים לטרילוגיה על ההיסטוריה המודרנית של טלמון ראשיתה של הדמוקראטיה הטוטאליטרית והמשי־חיות המדינית — השלב הרומאנטי והוא רב כמות ורב איכות.

טלמון, מן ההיסטוריונים המבריקים בעו־לם שלאחר מילחמת־העולם השניה, מגולל בסיפרו את סיפור שני הכוחות האידיאו־לוגיים האדירים שהטביעו את חותמם על העולם החדש, המהפכנות הראדיקאלית, על גילגוליה והלאומנות הקשוחה, הבולטת ב־נטייתה לטוטאליטריות ולכפיית נורמות של יחיד על הכלל. טלמון מציג שתי השקפות אלה כדתות חילוניות.

סיפרו של טלמון אינו ספר היסטוריה סטרילי, ועיקבות התחושות וההשתייכות של מחברו נעוצות לאורך כל עמודיו, מבלי שעמדותיו של טלמון תיראנה כעמדותיו של מחבר־מגוייס. מדהים לגלות בספר, כי־צד פולש העבר המתרחק לתוך המציאות היומיומית. בחוכמתו מעניק טלמון כות־רות מרתקות לסיטואציות היסטוריות, ש־הגורם־האנושי מכתיב אותן. כותרות כמו החוק האירוני הגדול, על תהליך ההתבה־מות של האידיאל, מנקודתו הצרופה ביו־תר והמהפכנית, ההופכת עד מהרה לדיק־טאטורה טוטליטרית, נוסח ניוונה של ה־מהפיכה הצרפתית ובעקבותיה המהפיכה הרוסית.

היסטוריון טלמון
בריחה לעולם הזיות ומיתולוגיה

טלמון מביא בדרכו את סיפור עלייתן של שתי המגמות העיקריות בעיניו, המ־הפיכה והלאומנות, דרך גלריית היהודים שנשאה את הדגלים. כבר בפרק הראשון — מרכס, אנגלס והאומה, הוא בוחן את האידיאל מול המציאות, מימי **מרכס** ה־צעיר, אותו צאצא ליהדות, שחש עצמו בהמשך התפתחותו כמהפכן על־לאומי. צמי־חתה של דת הקדימה (המהפיכה) מביאה את טלמון לקבוע, על־סמך מיין קאמפף של **אדולף היטלר**, שהיטלר חיפש אחרי תשובה מעשית לסוציאליזם המרכסיסטי (במקביל מזכיר טלמון, כי **מיסוזוני** הגיע אל הפאשיזם, מכוח סיכסוך שנתגלע בינו לבין מיפלגת־האם הסוציאליסטית שלו).

ראייתו של טלמון את ההתרחשויות ה־היסטוריות של המחצית השניה של המאה שעברה והמחצית הראשונה של המאה הנוכחית, היא בבחינת ניסיון ליצירת סדר חדש בעולם, סדר שהביא לתגובה ימנית, אשר התבססה על סיסמות השאולות מאו־צר מדעי־החיים, כמו גזע, ומנהיג מורם מעם. יש בתיאוריו של טלמון משום פרס־פקטיבה רחבת־יריעה לראיית התהליכים

החוויה הישראלית

ציונות שפויה שהפכה לציונות מטורפת

השנה מלאו 100 שנה לציונות המעשית שהחלה בעליה הראשונה. העליה הרא־שונה, שאנשיה נמלטו מפני הפוגרומים ש־נערכו בהם ברוסיה, וחיפשו מולדת שבה יוכלו שלא להיות עוד נרדפים — חלום שהביא לפרי־ביאושים של מדינה הרודפת את מיעוטיה ומטילה טירור בעמים השוכ־נים סביבה, כמו לא היו הפוגרומים והשואה מעולם.

הציונות אינה תנועה שאותה חזה איש כ**תיאודור הרצל**. הציונות היא תולדה של תהליך ההקאה שאירופה הקיאה את יהודיה, תהליך שהצמיח את חזון המהפיכה היהודית, שהתמצת בהקמת בית־לאומי ל־יהודים.

אחת מן ההגדרות המרתקות ביותר שנכתבו מאז מילחמת־העולם השניה בנושא שיבת היהודים לארץ־ישראל, מצוי במאמרו של **אסמעיל צברי עבדאללה** השקפה תאקית היא שגיאה מסוכנת, שראה־אור ב־תרגום לעברית, בקובץ ערב וישראל, סופ־רים והוגים מצרים על המטרות הלאומיות*. תחת כותרת המישנה האם היהודים הם גזע נפסד? כותב צברי עבדאללה: **„השקפה שהיא פרי ביסר יותר מכל הא־חרות היא ההשקפה הגזענית הגורפת ש־היהודים הם גזע מרושע הזומם כהתמדה להשתית את האנושות ולהשתלט עליה, בע־שותן שימוש בכסף ובגזע. תחילה ישתל־טו בסתר, וכשיעלה בידם — גם בגלוי. השקפה זו מתבססת על מה שמכונה 'הפרו־טוקולים של זקני ציון' ושואבת טיעונים רבים מדפש הנאציזם. היא גם נתרת לחלו־טין את ערכי התרבות הערבית אשר קמה ופרחה תחת הסיסמא: 'אין יתרון לערבי על הנוכרי, אלא ביראת שמים' ואשר דחתה מכל וכל את התפיסה הגזענית...“**

בהמשך מאמרו כותב צברי עבדאללה אמת מדהימה אודות הציונות, היהדות והאנטישמיות. אמת ברורה שיהודי ישר־אל, מתעלמים ממנה: **„האנטישמיות איננה אלא אחת מתופעותיה של מגמה גזענית זו, שהיא עתיקת־יומין, ואשר באה לידי ביטוי בהתייחסות אל הגזע השחור, אל לגזע השתייכותו ל'גזע העליון' והחזרתו למעמד של אחד מן 'הגזעים הנחותים' בהיראַרכיה הגזענית המתועבת. מי שמסכים להחיל את האנטישמיות על היהודים משמיט את ה־קרקע מתחת המיעון נגד החלתה על ה־ערבים, מפני שלפי הגיון האנטישמיות אנו שמיים ממש כמו היהודים...“**

ציוני נוסח 1982 מנחם בגין*
חרב על חורבות הציונות השפויה

הצהוב אי לכל עמי העולם השלישי. שכן, 'אירופי' מהיהודי האירופי, כלומר שלילת הפרק האחרון של המהפיכה היהודית התחולל במהלך מילחמת ששת־הימים, ש־הביאה לראשית תהליך התבססותו של מי־תוס האומה היהודית החדש, דרך גוש־אמונים וכלה בניצי מפ"ם, דוגמת ח"כ **אמרי רון**. תהליך זה נכנס לסיחרור סוחף, שהביא בסופו של דבר למהפך של שנת 1977, ולעליית הימין לשילטון, עם **מנחם בגין** בראשו.

מנחם בגין מייצג את הציונות המטורפת, שעלתה על חורבותיה של הציונות השפו־ייה. הצהרותיו לכיוון נשיא ארצות־הברית, או ראש־ממשלת בריטניה, כאילו אנחנו מהווים חומת־מגן מפני הברבריות האסיא־טית, היא בבחינת התעלמות עיוורת מאל־פיים שנות סבל ויגון יהודיים ברחבי אירו־פה, תוך חזרה למעמד של „יהודון“ הלוחך את מגפי פריצו. מנחם בגין, כמייצג הנאמן ביותר של אותה ציונות מטורפת, אינו מו־דע כלל לתהליך ההחרבה של הציונות ה־שפוייה, שאותו הוא מבצע מזה כמה שנים בישראל.

ממשלות המערך התדלדלו אידיאולוגית ואיכותית מממשלה לממשלה, וממשלת בגין מוליכה את ישראל לריקנות אידיאולוגית מוחלטת, שדיגלה האחד הוא הטירוף, והשי־מוש בשם הציונות לשווא.

השנה הצליחה ממשלת בגין להפוך את מילחמת הלבנון למיבצע שיטור שתלטני, מיבצע שמטרתו הדי־מוצהרת היא בעצם הפיכת מדינת ישראל, אותה מדינה יצירת הציונות, מדינתם של הנרדפים והניספים בשואה, לשוטר של המיזרח־התיכון, למיי־צגת של הלאומנות מהרמה האפלה והמפ־גרת ביותר, המנפנפת בדגלי־כזב של דמו־קרטיה. משאת־הלב של מייסדי הציונות ו־נושאי דיגלה הראשונים לא היתה אותה דמוקרטיה פרימיטיבית, שמנחם בגין מדמגג אותה בכיכרות הערים ועיירות־הפיתוח.

---

* יעקב טלמון — מיתוס האומה וחזון המהפיכה; 2 כרכים; עברית: ארי אבנר; הוצאת אופקים — עם עובד; 769 עמודים (כריכה רכה).

* מתתיהו פלד ושימעון שמיר: ערב וישראל — סופרים והוגים מצרים על ה־מטרות הלאומיות; הוצאת י"ל מאגנס; 223 עמודים (כריכה רכה).

ולהבנת האנשים, שפועלם זירז או עיכב את התהליך ההיסטורי שאותו הוא בוחן.

טלמון מקדיש פרקים רבים לדמויות היהודים, שבשל תלישותם הלאומית, נטלו חלק נכבד באותם תהליכים היסטוריים, דרך מארכס, **רוזה לוכסמבורג** ו**אדוארד ברנשטיין** שהאמינו בתמימותם בעובדת שוויון כל בני תבל, וחלוקתם למדכאים ולמדוכאים — השקפה שהוליכה כך או אחרת את אותו עם יהודי נטול מולדת אל מישרפות אושוויץ ודאכאו. במקביל בוחן טלמון את הגלרייה המוזרה של המהפכנים הרוסיים, דרך **בלינסקי, הרצן, צ'רנישבסקי, דוברילוב, נצ'אייב, באקונין** ועד **וולאדימיר לנין** כמהפכן בינלאומי, אדריכלה של המהפכה הרוסית ומבסס התשתית לניוונה ולהפיכתה לטוטאליטרית.

בנושא עלייתו המשיקה של רעיון הלאום, בצד הרעיון המהפכני, מציג טלמון, תחת הכותרת: מרקחת 'מטבח המכשפות': בעיית הלאומים באוסטריה את המיבחן ההיסטורי של הקיסרות האוסטרו־הונגרית, אותו „כלא העמים" של אירופה, כמודל ל־מיבחן היסטורי על־לאומי. במקביל בוחן טלמון את רעיונות הפאן־סלביות הרוסית, כיריב האידיאולוגי והמעשי לזרע המהפכה שהחל לנבוט ברוסיה.

טלמון אינו חוסך משבט עטו מילים על תהליך ניוונה של המהפיכה הרוסית, כאשר הוא שב ומציג מולה את תהליך הניוון, ש־הצמיח את הטוטליטריזם של המאה העשרים עד **לסטאלין, היטלר** ו**מוסוליני**. קצר המצע לתאר ברשימה או בסקירה ב־עיתון את מעלות סיפרו זה של טלמון, המצטרף לשני קודמיו, ומהווה את אחת מיצירות התרבות החשובות ביותר שנוצרו אי־פעם בישראל.

„המזרדת בסכנה." לאורך 672 עמודי סיפרו של טלמון, עולה תחושה שההיסטוריון המעולה הזה, מדבר על ההווה. מה עוד שבדברי הקדמתו הוא מביא את דבריו של **ז'יל מישלה** כמוטו: „בהיסטוריה אין שום תועלת אם אין נותנים פה מיגוונות ההווה." במיתוס האומה וחזון המהפכה מציג טלמון ראיה היסטורית קפדנית המיועדת אמנם לקהל קוראים אוניברסלי, אבל רק היסטוריון יהודי ברמ"ח אבריו ונשמתו יכול היה לכתוב זאת ב„צער עולם" כבד שכזה. טלמון חושף, בוחן ומנתח לאורך כל עמודי סיפרו את מקומם המיוחד ויוצא־הדופן של היהודים בקיטוב הטראגי שבין מיתוס האומה לחזון המהפיכה.

כאן המקום להזכיר, כי מעט לפני מותו פירסם **יעקוב טלמון** בהארץ (31 במרץ 1980) מאמר מהמם תחת הכותרת המולדת בסכנה, שהוא בבחינת מיכתב גלוי אל ההיסטוריון מנחם בגין מאת ההיסטוריון יעקוב טלמון, שבו מזהיר טלמון את בגין מפני הסחף המאיים על החברה הישראלית, דרך התמוטטות שילטון החוק והסדר, הבריחה לעולם הזיות ומיתולוגיה, התנגשות של שתי תנועות לאומיות, האוטונומיה כתחבולה ועוד כותרות ונושאים — שהינם בעלי כוח קריאה שונה, אחרי העיון בסיפרו האחרון של טלמון.

טלמון שב ורומז על הדימיון הלא מיקרי, שבין חזון המהפיכה הציונית וחזון המהפיכה הסוציאליסטית, שהתנוונו והעלו את מיתוס האומה (ראה: חוויה ישראלית).

סיפרו זה של הפרופסור יעקוב טלמון, מן הראוי לו להיות בכל מדף ובכל בית, ולפקוח את עיני הקוראים בו מפני הסכנות המאיימות על החברה הישראלית בימים אלה, שסימלן הוא אובדן החזון ועליית מיתוס האומה. מיתוס שהעבר הלא רחוק הציג לנו כיהודים את השואות שיש ביכולתו לחולל.

פרולטריון

ה„בונד"

באחד משיאי מילחמת־השפות, שהתחוללה בעשור הראשון למאה העשרים בין העברית לאידיש, ובמקביל כמעט בין הציונים והבונדיסטים, הטיח הסופר האידי החשוב יצחק לייבוש (י"ל) פרץ טיעון מהמם, שבו המשיל את מטרת יישוב ארץ־ישראל של הציונות לאדם בשיא־בגרותו השואף לדחוק עצמו בכוח למיטת ינקותו.

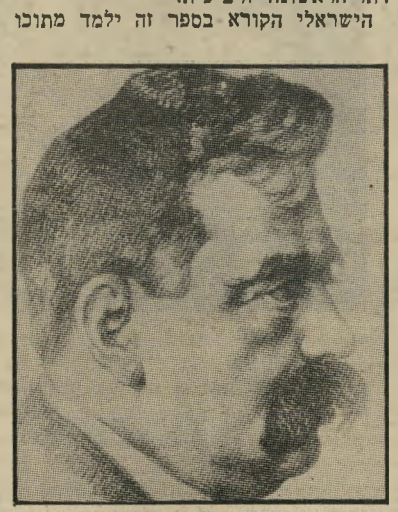
אמירתו זו של פרץ, שהיה בין המתונים בציבור הבונדיסטי, שבה ועלתה בראשי במהלך קריאת סיפרו־מחקרו של **משה מישקינסקי** ראשית תנועת הפועלים היהודית ברוסיה", ספר המתמקד בשורשיה, ובראשיתה של אותה תנועת פרולטריון יהודית ואנטי־ציונית, שמילחמת־העולם הראשונה כמו מחקה, ביחד עם 6 מיליון מיהודי מרכז אירופה ומיזרחה.

בונד (ברית כללית של פועלים יהודים ברוסיה, ליטא ופולין) נוסד בשנת 1897. תחילתו בהכרת הצורך ליצור תעמולה פוליטית בקרב הפרולטריון היהודי במזרח אירופה בשפת האידיש. הבונד שלל את דבר קיומו של עם יהודי אחד, אך נאבק על זכותו לקיים סקציה נפרדת בתחומי המיפלגה הסוציאל־דימוקראטית הכל־רוסית, שהוא היה בין מייסדיה. הבונד שלל אידיאולוגיה כל־יהודית לאומית, לחם בחריפות בציונות על כל גלוייה וראה באידיש את השפה היהודית היחידה.

סיפרו של מישקינסקי מתייחס לשורשיה של אותה תנועה, שנוסדה בשנה בה נוסדה הסתדרות הציונית (1897) והיוותה בחינת אלטרנטיבה אחרת לרעיון הציוני. מתוך ספר זה מתברר עד מהרה כי בעוד שהתנועה הציונית היתה תנועה שהקיפה את העילית־התרבותית היהודית במיזרח־אירופה, הרי שהבונד ייצג את ההיפך, את הפרולטריון היהודי שם.

מישקינסקי פותח את סיפרו בתיאור הרקע לצמיחת תנועת הפועלים היהודית הזאת, את תהליך צמיחת האינטליגנציה היהודית המהפכנית, שביכרה את המהפיכה העולמית על התקומה הלאומית של היהודים. מישקינסקי מתאר ומפרט את המחלוקות השונות בין מייסדי הבונד לבין הציונים, ואת התפתחותו של הבונד בין ועידתו הראשונה לרביעית.

הישראלי הקורא בספר זה ילמד מתוכו

סופר פרץ
הציונות — כמבוגר במיטת ינקותו

על עולם ומלואו, שתוכנית הלימודים נוסח בית־מדרשו של **זבולון המר**, אינה מקפידה ללמדו.

כתב־עת

בורוכוב

אחת לזמן לא ברור מפרסמת אוניברסיטת תל־אביב מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בארץ־ישראל, תחת הכותרת הציונות. **במאסף ז' של הציונות.**••

• משה מישקינסקי — **ראשית תנועת הפועלים היהודית ברוסיה**; הוצאת אוניברסיטת תל־אביב והקיבוץ־המאוחד; 357 עמודים (כריכה רכה).

•• **הציונות, מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בארץ־ישראל** — עורך: גדליה יוגב; מועצת מערכת: אניטה שפירא, יוסף גורני, מיכאל היימן, גבריאל כהן, יהודה ניני ודניאל קארפי; הוצאת אוניברסיטת תל־אביב והקיבוץ המאוחד; 448 עמודים (כריכה רכה).

דויד ויטל בסקירתו דברי ימי הציונים ודברי ימי היהודים, בוחן את השוני שבין היהדות הבלתי־מאוגדת עד למילחמת העולם השניה ובין התנועה הציונית, וכושר ההישרדות של זו האחרונה. כמו כן ממיין ויטל את אוצרות המידע של הארכיון הציוני, וכוחם להאיר את עיניו של חוקר הציונות, מאז היווסדה ועד לקום מדינת ישראל.

תחת הכותרת מיתוס וסולידאריות במישנתו ובפעילותו הציונית של מרטין בובר בוחן **אוריאל טל** את המהות האמיתית של הציונות ואת הגשמתה הארצית, תוך בחינת דרכו הציונית המיוחדת של בובר

אידיאולוג בורוכוב
פירמידה הפוכה של היהודים

למדינה דו־לאומית של פלסטינים ויהודים. בובר לא קיבל על עצמו את ההשקפה הציונית, ש**הרצל** היה מבשרה ו**מנחם בגין** מגשימה, שעל ישראל לשמש כסכר של אירופה מול הבארבריות של עמי המיזרח.

צבי מדין סוקר את הגורם הדתי במישנתו הלאומית של יחזקאל קויפמן, שהיה אחד מפרשני התפתחותה של המחשבה הלאומית היהודית.

מתתיהו מינץ, במסתו בר בורוכוב, בוחן וסוקר את מעגלי מחשבתו של אחד מהמיוחדים ויוצאי־הדופן במחשבה היהודית ציונית, שביקר את השקפת העולם הכלכלית והמעמדית של יהודי מיזרח־אירופה. מינץ בוחן את הפרוגנוזות של **בורוכוב**, שהיה אבי השקפת־העולם של השומר הצעיר (בטרם הפכה זו לתעשיית־ענק קיבוצית, המעסיקה פועלים שכירים ומשקיעה את רווחיה בבורסות של תל־אביב וניו־יורק). בורוכוב שתבע להפוך את „הפירמידה ההפוכה" של העם היהודי (פירמידה שהכוחות היצרניים מצויים אך בקודקודה, לעומת עמים אחרים, שהכוחות היצרניים מהווים את בסיסן). תורתו של בורוכוב הפכה לרבת־משמעות בישראל של שנות השמונים, כאשר מרבית הכלכלה הישראלית, ניזונה מהכוח היצרני של ערביי ארץ־ישראל, בעוד שיחס היהודים לממון כמו החזיר את תושבי ישראל לתוככי הגיטו היהודי של מזרח־אירופה.

דליה הורוביץ בוחנת את ראשי המוסדות הציוניים בארץ־ישראל ושאלת העבודה העברית בתקופת העליה השניה. נושא עבודתה של הורביץ חושף טפח מתוך אותו חלום ליצור חברה חדישה ושונה של יהודים בארץ־ישראל. חלום שהגשמתו כמו חדלה וקרסה במחצית הדרך — חלום „העבודה העברית." **דויד ישראלי** בוחן צד שונה בציונות, את המאבק על מעורבות הציונים במלחמת העולם הראשונה 1917—1918, שהתמקד ברובו בניסיון להגדיל את חלקם ומעורבותם של היהודים בארץ־ישראל, שנכבשה באותה עת בידי הצבא הבריטי.

צד כלכלי, שיש נטייה לשכוח אותו, מצוי בעבודתו של **נחום גרוס** המיתון של שנת 1923 ותקציבי המיגזר הציבורי בארץ־ישראל.

פרק מרתק הוא במאמרה של **חנה וייזר** על הסדנאות השיתופיות של הבלארוסיים בארץ־ישראל 1924—1926; אותה תנועת־נוער יהודית־גרמנית יוצאת־דופן, שבלטה משיכמה ומעלה מתנועות הנוער היהודיות־ציוניות האחרות. תנועה שהיתה במידה רבה חלוצת התעשיה הקיבוצית ונטמעה בסופו של דבר בשומר הצעיר. פן גרמני־ציוני נוסף מצוי ברשימה של **מרים גטר** על ההתארגנות הפוליטית הנפרדת של עולי גרמניה, על תנועה פוליטית יוצאת־דופן בנוף הפוליטי בארץ, תנועה שהחלה כמפלגת עליה חדשה, עברה שינוי למיפלגה הפרוגרסיבית ודכעה בהדרגה בשנות המדינה (לבסוף בליברלים עצמאיים), עד שגוועה סופית בבחירות האחרונות.

רונדר צוויג בוחן את מדיניות הספר הלבן **הבריטי** בשנים 1939—1940 ו**יואב גלבר** בוחן את המדיניות הבריטית והצרינית בארץ־ישראל בצל החשש מהתקוממות יהודית, 1942—1944.

הציונות הינו כתב־עת מדעי־למחצה, שמצויים בו מאמרים מרתקים, על התפתחותה של התנועה הציונית וההתיישבות בארץ־ישראל. מאמרים שאינם אחידים ברמתם ובאיכותם, אך ניתן ללמוד מהם פרקים נשכחים רבים מתולדותיה של הציונות, ראשיתה, פריחתה, שיאה ושקיעתה הנוכחית.

אלבום

עמוד־האש

שנה וחצי אחרי תום הקרנת סידרת הטלוויזיה עמוד האש, ראה־אור אלבום המתמונות והפרשנויות של סידרה זו, תחת הכותרת עמוד האש, בעריכתו של עורך הסידרה **יגאל לוסין**.

קרוב למאה שנות ציונות מובאים באלבום זה, באוסף התצלומים הנהדר ביותר, שראה־אור אי־פעם בארץ. אאוסף המלווה בדברי פרשנות עניינים ומרתקים, שאותם חיבר לוסין.

כל 19 הפרקים של סידרת הטלוויזיה, שריתקה את קהל־הצופים, כמו זוכים לתחייה מחודשת, למרות ואף על פי הוויכוחים הקולניים שליוו את הקרנתה.

באלבום עמוד האש נתווספו גם מאות תצלומים נדירים ויוצאי־דופן, אותם ליקטו אנשי עמוד האש במהלך הכנת הסידרה. תצלומים שבלתי־ניתן היה להביאם בסיר־

מפיק־מחבר לוסין
תצלומים נהדרים

טי הסידרה, כך, שהתוצאה היא: אוסף התצלומים הנהדר ביותר שראה־אור אי־פעם, והעוסק בתולדות העם־היהודי מסוף המאה ה־19 ועד לקום המדינה.

גם עריכתו הטיפוגרפית של עמוד האש פשוטה, תכליתית ונקייה — והיא מביאה את המעלעל בין עמודיו לחוויה שנופלת אך במעט מהחוויה שעברה על הצופה בסידרה במסך הטלוויזיה.

למרות מחירו הגבוה של אלבום עמוד האש (960 ש"), הוא מומלץ לכל בית בישראל.

• יגאל לוסין — עמוד האש; הוצאת שיקמונה בשיתוף עם רשות השידור; 547 עמודים (כריכה עבה + פורמאט אלבומי).

מאת בן עמר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הוקדש ל„ארש השנה" תש"ז משה דיין, שפיקד על מיבצע קדש. נגוד כי סיפור חייו של דיין וסיכום האירועים שקדמו ל„מיבצע קדש". אנשי־שנה נוספים באותה שנה היו: איש־השנה של העולם — לוחם החרות ההונגרי; דת — יצחק רחמים ניסים, הראשון־לציון; הכנסת — יגאל אלון; מדיניות — שגריר צרפת, פייאר אג'ץ זילבר; ספרות — נתן אלתרמן; רפואה — פרופסור הרמן צונדק; תיאטרון — יוסף מילוא; יהדות — ד"ר נחום גולדמן; כלכלה — סם דוכינר והנס מלר; המרחב — עבד אל־חמיד סראג', מפקד המודיעין המצרי; מישפט — השופטת מינה שמיר; ספורט — הבדורגלן נחום סטלמך; צעיר — תלמיד השמינית האלמוני; אשה — פולה בן־גוריון; מדע — אלכסנדר זרחין; עיתונות — רפי („נלשוץ") איילון.

כתבות נוספות בגליון ראש־השנה „מעבד אל־חמיד לדוק־טור בורג", על תעוזתם הבדוים המרשימה „תבי"ל", שנערכה בתל־אביב, וסיקור מצולם מכמה ממופעי המכביה שנערכה השבוע לפני 25 שנה. תחת הכותרת „מלך בלי בשר ודם" הובא סיפור תביעתם של כמה מבקרי קולנוע נגד קולנוע „אלנבי", תל־אביב, על הצגת קטעים מתוך הסרט „המלך ואני".

בשער הגליון: איש־השנה תשי"ז, רב־אלוף משה דיין.

„העולם הזה" 1042
תאריך: 25.9.1957

עילוי ושמו יעקב הרצוג ✶ סיפור אדמות אבו־כביר ✶ גירושו של מוסה סלמה

ריפלומטים

הדורס הצעיר

„מי עומד מאחורי הרב הרצוג?" שאלו את עצמם בתמיהה מנהיגים ציוניים רבים בשנת 1945. כי הרב־הראשי הממושקף והמזוקן, שהיה אמנם ידוע כגאון בענייני תורה, הוא גם מוסמך לפילוסופיה ודוקטור לספרות. אולם איש לא חשב עד אז כי הרב הרצוג הוא מדינאי בחסד.

באותה שנה החלו מגיעות לפתע ידיעות על פעולת הרב הראשי. הוא נפגש עם דוויט אייזנהאור, אז מפקד ראשי באירופה, עם האפיפיור, עם ראשי־ממשלות פולין וצ'כוסלובקיה, עם המלכה ההולנדית. הוא התראה עם השגריר הסובייטי בלונדון והשיג ממנו היתר לעליית פליטים יהודים, שנתגלגלו לבריה"מ־המועצות. מי תיכנן את כל הפעולות האלה?

התשובה היתה מצולמת בתמונה התלוייה עד היום בדירתו של הרב. תצלום זה מראה חשמן קאתולי פותח את דלת חדר־העבודה של האפיפיור לפני הרב הראשי מישראל. מאחורי הרב נראה צועד צעיר ממושקף, לבוש במדי סרן של הצבא הבריטי. היה זה בנו השני של הרב, יעקב.

עילוי חיזר וצנים. יעקב היה רגיל לצעוד בשקט מאחורי אביו. כשנקרא הרצוג־האב מכהונתו כרב־ראשי באירלנד לתפקיד הרב הראשי האשכנזי בארץ־ישראל (במקום הרב אברהם יצחק הכהן קוק המנוח), הלך אחריו ילד בן 15, חיוור, צנום ועדין־פנים. הוא דיבר עברית ספרותית במבטא אנגלי כבד. חיש־מהר פשטה בירושלים השמועה כי בנו הצעיר של הרב הוא עילוי.

יעקב הצעיר התמסר כולו ללימוד הדת. מדריכו היה זקן ראשי־הישיבות בירושלים. הידיעות שרכש אז העמיקו לא רק את תפישתו הדתית, אלא גם נתנו את הידיעות שאיפשרו לו, כעבור שנים, לתרגם את כל כל סידרי המישנה לאנגלית.

הציבור לא שמע מאומה על בן הרב. אולם בחוגים מצומצמים שהתרכזו מסביב לבית־הרב, היה ידוע כי „ינקלה הוא פיקח." פיקחות זו, בתוספת אצילות שקטה וטיבעית של אדם ששם משפחתו (שתרגומו העברי הוא: דוכס), התאים היטב לאופיו.

אשה מפורסמת

של שנת תש"ז, רבקה שלום: גיבורת פרשה שנגרמה במידה רבה על־ידי חוקי־הכפיה הדתיים בארץ, יכלה להיות אשת השנה, אלמלא בלטו כל־כך בפרשה זו התכונות האישיות שלה ושל בעלה, שלא היו אופייניות להווי המדינה. גיבורת צילומי־העירום הסעירה את הארץ — אך הסערה הציבורית היתה מהולה במידת רבה ברכילות פרטית.

ראש „ישכת סיני". עם קום המדינה היה צורך באדם שינהל את המגע העדין עם ראשי העדות הנוצריות בארץ. היה דרוש גבר מסור, נבון, שיעשה רושם על בעלי־שיחו גם ברציונותו הדתית. יעקב הרצוג נתמנה לתפקיד.

הוא לא נשאר בו זמן רב. הצלחתו הבולטת הגיעה לעיני דויד בן־גוריון ומשה שרת. הם חיפשו מועמד לתפקיד אחר, שחייב גם הוא פיקחות ושם טוב בחוגי הדת: יועץ לענייני ירושלים במשרד־החוץ. הרצוג עבר לנהל את העניינים הדיפלומאטיים של עיר־הקודש.

הוא לא הצטמצם במגע עם אזרחי ירושלים דווקא. באחד הימים הוזמן לביתו של שר־הדתות משה שפירא, כדי להכיר שם צעירה דתית מתל־אביב, רוקחת מוסמכת ויפת־תואר. השידוך עם פנינה שחור עלה יפה: הרצוג נשא אותה לאשה לפני חמש שנים, הוליד שלוש בנות.

אולם לשיאו הגיע בשנת תשי"ן. משה שרת סולק. בן־גוריון רחש אי־אמון לכל אנשי מישרד־החוץ, אולם הרצוג, שנתמנה בינתיים לראש מחלקת ארצות־הברית של המישרד, משך את תשומת־ליבו. בימי מערכת סיני הקים בן־גוריון החולה מישרד ממשלתי מיוחד, שנקרא „לישכת סיני", לטיפול בכל הצד הדיפלומאטי של המיבצע שעורר את זעם העולם. המנהל: יעקב הרצוג.

שם יועזי מכובד. הצלחתו של הצעיר שונא־הפירסומת (ששמו אינו מופיע בספר ה„מי ומי") הפתיעה את בן־גוריון. בישיבת הממשלה התפאר שגילה כוכב חדש. היה ברור כי הרצוג נועד לגדולות.

בשבוע האחרון של תיש"ן נכנס לתוקפו המינוי הדיפלומאטי המוצלח ביותר של השנה: יעקב הרצוג בן ה־36 (שהורשה במיוחד להמשיך לשאת את שמו הלועזי המכובד) נתמנה לציר ישראל בוושינגטון, ליד השגריר אבא אבן.

בתפקיד זה יעמדו בפני הרצוג, בעל הגישה הדתית העמוקה ובלתי־תוקפנית, שני תפקידים עיקריים: להיטיב את היחסים עם צמרת הדת הנוצרית, לקשור יחסים טובים יותר בין המדינה והחוגים הדתיים הקיצוניים של יהדות ארצות־הברית.

עדות

הקרב על הקברות

בין רבבות הדונאמים ואלפי הבתים, שעברו עם תום מילחמת־העצמאות לבעלות האפוטרופוס על נכסי נפקדים, הועברו לרשותו גם 81 דונאמים שהיו בימי המנדאט בית־הקברות המוסלמי באבו־כביר, ששימש את תושבי יפו והסביבה.

בעליו של רכוש זה היו נפקדים. בית־הקברות היה שייך לווקף המוסלמי ולוועד העדה המוסלמית היפואית, שרכש את הקרקע בשנת 1941, בעזרת מגביות מיוחדות בארץ ובחוץ־לארץ. הנציב העליון הבריטי פקד או על שיחרור השטח ממיסים, והכיר בו רשמית כבית־הקברות של העדה.

כשהופקע השטח בידי האופוטרופוס, אחרי כיבוש יפו, החלו זיקני העדה לטפל בשיחרורו והעברתו לבעלותם מחדש. הם פנו לנשיא המדינה, לרבנים הראשיים, לשרים ולחברי־הכנסת, העלו חרס בידם.

חיילים מצרים. בעת מיבצע סיני, חל מפנה לטובה. קציני צה"ל קראו לזיקני העדה, ביקשו מהם לקבור חיילים מצריים בשטח בית־הקברות, שהסוכנות היהודית הספיקה לבנות עליו עשרות מיבנים ושלמונים פירקו את מצבותיו וגדרותיו.

זיקני העדה גמלו לחיילים המצריים את החסד האחרון. כשסיימו את קבורתם, פנו בשנית אל מישרדי־הממשלה: „מדוע לא יחזירו לנו את הבעלות על קברות המוסלמים?" שאל מזכיר העדה המוסלמית סעיד אל־חבב: „לא ייתכן שכל אחד יוכל לעשות בקברות ככל העולה על רוחו."

בעמדת המוסדות חלה ביניתיים תזוזה לטובה. אחרי שקודם לכן הסכימו להקצות רק 16 דונאם מהשטח לקברות, הסכימו עכשיו להקצות 40 דונאם. אולם זיקני העדה לא ויתרו, דרשו את השטח כולו.

מיעוטים

מי רוצה לגרש?

מוסה סלמה אל גורען, בדואי משבט אבו־עירבה שליד באר־שבע, ביקר כבר פעמיים בבית־הדין הגבוה לצדק בירושלים. הבקשה שהביא לשם, באמצעות עורך־דינו חיים קאזיס, הייתה צנועה מאוד: „אל תגרשו אותי מישראל!".

בפעם הראשונה בא מוסה סלמה לבית־הדין הגבוה לצדק בחודש יוני. עוף השמיים הוליך את הקול: „מישטרת באר־שבע רוצה לגרש את מוסה סלמה. הקציץ אומר שהוא מסתנן."

בבית־המישפט התממו הקציניס, ובראשם לוי אברהמי, מפקד מחוז ירושלים במישטרה, שנגדו הוגש הצו: „מי רוצה לגרש את מוסה סלמה? אנחנו לא נגרש אותו."

אם אין כוונת גירוש, אין צו. קאזיס ביטל את הבקשה ומוסה סלמה חזר לשיבטו.

ושוב: מרוע? הקציץ שבא לשבט אבו־עירבה לא ידע על הבטחות קציני המישטרה בירושלים. הוא ציווה על מוסה סלמה לבוא איתו, הובילו אל הגבול, החתים אותו על נייר שהבדווי האנאלפבית לא הבין מה תוכנו.

כאשר נעלם הקציץ באופק, חזר מוסה לשיבטו. „אני לא מסתנן: נולדתי כאן, התחתנתי כאן וילדי כאן. מדוי מגרשים אותי?"

על שאלה זו ייאלצו הפעם להשיב אותם הקציניס, שהבטיחו לא לגרש את מוסה סלמה. השבוע הגיש עורך־הדין קאזיס בקשה חדשה לבית־הדין הגבוה לצדק: שיבואו הקציניס וינמקו מדוע יגרשו את מוסה סלמה אל־גורען.

פסוקי השנה

תגובותיהם של אישים שונים על מאורעות שונים, מלוקטות מתוך המדור הקבוע:

● ראש ממשלת ישראל **דויד בן־גוריון**, ביובל ה־70 שלו: „כל דברי ההערכה וההוקרה אני מייחס לאמא ואבא שלי, זיכרונם לברכה, אשר מהם בא לי כמעט כל מה שיש לי. רק השגיאות שעשיתי ואעשה בחיי הן שלי."

● נשיא ישראל **יצחק בן־צבי**, בשיחה עם הפקידים הממשלתיים הממונים על גביית המיסים: „על שני דברים עומדת מדינת ישראל — על המיסים ועל הניסים."

● פרופסור **ישעיהו לייבוביץ**: „יהודי הגולה מתייחסים אל מדינת ישראל כאל פילגש — הם מוכנים לשלם בעד ההנאה, אבל לא לגור עימה ביחד."

● שר־הדואר ד"ר **יוסף בורג**, על הנסיגה מסיני ומעזה: „יש להעריך ראש־ממשלה, היודע לכבוש את יצרו על אף הכיבושים שיצר."

הוינאים מרגישים בשניצל הטוב מהנגיסה הראשונה

והם קונים זוגלובק במליוני דולארים.

האמת היא שהוינאים דרבנו אותנו ליצר שניצלים.
הביקוש שלהם, אחרי נסיונות היצוא הראשונים, הוליד קוי־ייצור
נוספים של בשרים למיניהם - שניצלים מצופים
ולא מצופים לטיגון או לאפיה, חטיפי שניצל,
שניצלים אמריקאיים, רולדות, פסטרמות ומטעמי בשר שונים.
היום אנחנו מיצאים מבחר שניצלים לוינאים -
כמו ל-7 ארצות נוספות במערב אירופה - במיליוני דולרים.
אלה הם השניצלים שאנחנו מציעים לך כאן,
כמו יתר המוצרים שלנו, שאת ודאי מכירה.

זוגלובק
נהריה
בשר
ונקניק

מטעמי-בשר עולמיים

ג'ינג'י, יותר חזק מפופאי ...

תפוזים, אשכוליות, לימונים ופירות.

חדש!

מחק
אבקת שחיה
בטעם פירות
1 ליטר משקה
רק להוסיף מים ולשתות

ג'ינג'י

עשיר בויטמין C

ישר מהקיבוץ.

גניר GANIR

גזור ותן לאמא בדרך למכולת

ג'ינג'י יותר חזק,
ג'ינג'י משקה בזק.
ישר מהקיבוץ

אריאל ואוריאנה

(המשך מעמוד 31)

שלמה, ובה יותר מחצי מיליון תושבים, בניינים רבי־קומות ושטח בנוי צפוף, עיר שמגינים עליה יותר מרבבת לוחמים שאין להם מה להפסיד, והמגינים על מישפחו־תיהם ומנהיגיהם, יעלה בכמה עשרות הרוגים?

על כל פנים: בגין לא האמין, וחברי־הממשלה לא האמינו.

שרון: באמת, נעצרנו משום שידענו כי אש"ף החליט לעזוב.

אבנרי: זה מוזר. זה מוזר מאוד. כי כעבור כמה דקות אומר שרון את ההיפך הגמור!

פאראצ'י: מדוע, אם כן, המשכת בטבח, כאשר הם כבר הסכימו לעזוב?...

שרון: משום שערפאת המשיך לשחק, לתחבל תחבולות, לשקר. משום שהוא עשה מאיתנו צחוק... כן, לכן הפצצנו אותם, ועוד איך, ועוד איך אבל זה עבד!

אבנרי: מוזר, מוזר. לא נכנסנו ל־ביירות, מפני שידענו כי אש"ף החליט לעזוב. אבל הוא לא החליט לעזוב, ולכן היה צורך בהפצצת־התופת של העיר, „ועוד איך, ועוד איך!"

אחת מהשתיים: או שהם החליטו לע־זוב — ואז ההפצצה היתה פשע, או שלא החליטו לעזוב — ואז לא זיהי־הסיבה להחלטה הישראלית שלא להסתער על העיר.

שרון: בלילה שלאחר מכן (אחרי הפצצת־התופת של ה־11 וה־12 באוגוסט) הם נכנעו לתנאינו, ואני הפסקתי.

אבנרי: הם לא „נכנעו לתנאינו". אין זו אמת.

אש"ף ויתר על כמה עמדות־מיקוח של: (נסיגת צה"ל מביירות למרחק של כמה קילומטרים, ועוד). אך ממשלת־ישראל ויתרה על כמה מתביעותיה העיקריות. היא ויתרה, למשל, על קבלת רשימות מפו־רטות של אנשי־אש"ף, לפני הנסיגה. היא ויתרה על התביעה שלא יישאר מישרד של אש"ף בביירות. היא ויתרה על סירובה להסיג את כוחותיה לפחות בכמה עשרות מטרים מכביש ביירות־דמשק, בעת מעבר שיירות־הנסיגה (ואחר־כך הפרה תנאי זה), ועוד.

שרון: אני לא נכנסתי לביירות בשל הסיבה שאותה אמרתי. כלומר, כדי למנוע הרג והרס של אזרחים.

אבנרי: אכן, איזה אדם הומאני! הוא מצווה לערוך במשך יומיים רצופים הפצ־צת־תופת, המגיעה לדיברי בגין לשיאי מילחמת־העולם־השניה — וזאת אך ורק כדי למנוע הרג והרס!

● „אני! אני! אני!"

ל ש דהעיר גם על השימוש בגוף ראשון יחיד. „אני לא נכנסתי". הילי צה"ל היו צריכים להיכנס, ולא גנרל אחד. מבלי להבחין בכך, אימץ אריאל שרון לעצמו בכל הראיון הזה סיגנון מובהק של דיקטטור, כאילו לא לחמו במילחמה זו רבבות רבות של חיילי צה"ל, אלא איש אחד. הוא עשעה. הוא שניצח. היא שלחם. אני. אני. אני.

ואחרי כל אלה הגיע שרון לשיא ב־פסוק העיקרי של הראיון כולו:

שרון: נתתי לרוצחים האלה מתנה: את מתנת החיים. נתתי להם את ההזדמ־נות לחיות. הם חיים משום שאני בחרתי לתת להם לחיות!

אבנרי: יש כאן סימנים של שיגעון־גדלות, המהולים בזעם ילדותי.

קודם כל: שוב אני־אני־אני. אני נתתי להם מתנה. אני נתתי להם הזדמ־נות לחיות. אני בחרתי לתת להם לחיות. אין ממשלה, אין ראש־ממשלה, אין צה"ל. הכל נשק על פיו של האחד.

אך הטענה עצמה מגוחכת לגמרי. אין לאיש שמץ של ספק שאילו יכול היה שרון לפרוץ לביירות המערבית בלי קור־בנות רבים — כלומר, לולא היה צפוי קרב־הגנה עיקש ביותר של כוחות־אש"ף — הוא היה עושה זאת.

שרון לא נתן לאיש את החיים במתנה — גם לא לחיילי צה"ל, שאותם הוא היה מוכן להקריב. אנשי אש"ף יצאו מביירות, ויצאו על דיגליהם ונישקם, מפני שהיו מוכנים להילחם.

בעניין זה יש לאריאל שרון בעיה א־ישית — והוא חושף אותה, בעל כורחו, בראיון זה.

הוא זועם. הוא זועם על ערפאת ש־„עשה מאיתנו צחוק". (מעניין, כאן מו־פיע לפתע גוף ראשון רבים. הוא לא אומר „עשה ממני צחוק".)

„הוא עשה מאיתנו צחוק", ואריאל שרון אינו אוהב שעושים ממנו צחוק.

היו מאות סימנים לכך שבשדה־הקרב גולד כבוד הדדי בין הלוחמים משני הצדדים. רבבות לוחמים ישראליים באו בפעם הראשונה במגע עם „המחבלים", ולמדו להתייחס אליהם כאל חיילים לכל דבר. קציני צה"ל וקציני אש"ף ניהלו משא־ומתן בשדה־הקרב, כשווים עם שווים. שובים ושבויים יצרו ביניהם ידידות. חיי־לים קרביים דיברו בטלוויזיה בהערכה על רוח־הקרב והלחימה ה„עיקשת" של הלוחמים הפלסטיניים.

כבוד הדדי זה הוא נכס, מפני שהוא יוצר בסיס ריגשי לשלום של מחר.

אריאל שרון אינו מסוגל לכך. ככל שגדל כישלונו בהשגת מטרותיו בלבנון, כן גדלה שינאתו לאוייב, שגילה כוח־לחימה ותבונה איסטראטגית. זעמו אינו יודע גבול:

שרון: לא, גבירתי, אלה לא היו לו־חמים, גם לא בביירות. כאשר אתה עוצר שיירה של הצלב האדום כדי לגנוב אבקת־חלב המיועדת לילדים, ואתה צוחק כאשר מבקשים ממך לא לעשות כך, אין אתה חייל, אתה טרוריסט, רוצח. הסורים אינם מתנהגים כך. הירדנים אינם מתנהגים כך. המצרים אינם מתנהגים כך. הרוצחים של ערפאת מתנהגים כך... בקשי ממני הכל, אך אל תבקשי ממני לכנות אותם „חיי־לים"... אני רוחש כבוד למצרים, משום שהם לחמו היטב נגדנו. אני מכבד את הירדנים, משום שהם היקשו עלינו את המלאכה בירושלים. אני מכבד את הסו־רים על הדרך שבה הם ניצבו מולנו במילחמה זו. אך אינני מכבד את הפהדנים הללו של ערפאת, משום שהם פחדנים.

אבנרי: חוסר־ההגיון שבדברים האלה

אריאל
„היית בסטאלינגראד? —

זועק לשמיים, והוא מעיד על מצב־רוחו של שרון יותר מאשר על העובדות.

די מוזר — וגם די מבעית — לשמוע דווקא מפי אריאל שרון, האיש שהרעיב את ביירות במשך ימים, שניתק את אספ־קת־המים לילדים ואת אספקת־החשמל ל־בתי־חולים, שלא נתן להעביר שיירות־תרו־פות לעיר הנצורה, גינוי לחוסר־ההומא־ניות של אנשי־אשף, נדמה שהוא האיש האחרון בעולם שמותר לו לפתוח את הפה ולדבר על נושאים מסוג זה.

לא פחות מוזר לשמוע דיברי־שבח כאלה לסורים. כל חייל צה"לי שנפלו אי־פעם בשבי הסורי חזרו משם כשבפיהם סיפורי־זוועה. לעומת זאת כל שבויי אש"ף, במילחמה זו ובמילחמות קודמות, סיפרו כי היחס אליהם היה הוגן.

אשר ל„פחדנות" של אנשי אש"ף — ערפאת ואנשיו לא נמלטו מביירות, כשה־דרך היתה פתוחה, והם בחרו להישאר בעיר המנותקת, בהפצצות התופת, ביודעם כי אחת המטרות העיקריות של שרון היא להרגם או ללכדם.

אנשי אש"ף לחמו בביירות, ולולא היה צה"ל משוכנע לחלוטין כי יילחם היטב, עד האיש האחרון, לא היתה מניעת ההסתערות על ביירות. ולראייה: אחרי שכוחות אש"ף התפנו מן העיר, ניצל שרון את התירוץ הראשון — הריגת בנו־יר אל־ג'מייל — כדי להיכנס לעיר, תוך הפרת כל ההסכמים.

ואיך כל זה מתיישב עם דבריו של שרון בראשית הראיון, כי „אילו הייתי מנתח מילחמה זו מבחינתו של ערפאת, לא הייתי רואה בה תבוסה צבאית"?

● תינוק בניתוח קיסרי

מ ה היו כוונותיו של אריאל שרון לגבי לבנון — כמה שבועות לפני שגרצח בשיר אל־ג'מייל?

שרון: אני מבטיח לך כי אין לנו כל כוונה שהיא להחזיק בסנטימטר רבוע אחד של לבנון.

פאראצ'י: אבל אינכם צריכים להח־זיק בשום דבר. מה שאתם צריכים הוא „לבחור" בידיד בן 34 כנשיא, הבה נא־מר — פלאנגיסט בשם בשיר ג'מייל — לכרות עימו ברית, להחזיק את צבאכם שם לתקופה מסויימת, כדי להגן על הב־ריח. די והותר בכך כדי שתהיה לכם מושבה דה־פאקטו, כפי שיש לרוסים ב־אפגאניסתאן.

שרון: גברת פאלאצ'י, את אשה נחמ־

אוריאנה
— לא, ואתה?"

דה מאוד, ואני רוצה להיות אדיב כלפיך. איני רוצה לצעוק עליך, ואיני רוצה ל־אבד את קור־רוחי, אך מעולם לא שמעתי דיבה כזאת, שקר כזה, עלבון כזה. את מוציאה עלי דיבה, את מעליבה אותי.

אבנרי: הנה כי כן: קודם כל ההכ־חשה הטוטאלית. הכחשה זועמת, נרגזת, של איש הגון אשר מטילים דופי במני־עיו. אחר־כך נשמעת מנגינה שונה לגמרי:

שרון: אין לנו רצון להתערב בעניי־נים הפנימיים של לבנון, אבל תהיה זאת צביעות לומר שאנו נסכים לממשלה, ה־מוכנה לשוב ולארח את הסורים ואת ה־מחבלים.

אבנרי: זהו מישפט קלאסי. במרכזו עומדת המילה „אבל". מה שבא אחרי ה־„אבל" סותר את מה שנאמר לפניו.

אם אין לממשלת־לבנון הזכות לעשות מה שהיא רוצה, משמע שאינה חופשית. היא משועבדת לישראל. היא צריכה לר־קוד לפי החליל הישראלי. ישראל קובעת מה מותר ומה אסור לה לעשות. כמו פולין. כמו אפגאניסתאן.

בשיר אל־ג'מייל למד זאת במהרה. אחרי שנבחר, לא רצה לעשות שלום רשמי עם ישראל. הוא סבר כי האינטרסים הבסיסיים של לבנון ייפגעו אנושות אם יהתום על חוזה־שלום. הוא נכנס לעימות קשה עם מנחם בגין ואריאל שרון, ובר־גע הנכון נרצח.

לפני שזה קרה, אמר האיש שמינה אותו:

שרון: הממשלה החדשה (של לבנון) היא תינוק שזה עתה נולד בניתוח קיסרי. האם תינוק, שזה עתה נולד בניתוח קיסרי, מסוגל לטפל במצב הנוכחי בלבנון?

אבנרי: הניתוח הקיסרי בוצע על־ידי המנתח המפורסם אריאל שרון. הופעל טרור אישי כביר על חברי הפרלמנט הל־בנוני, כדי לבוא לישיבת־הבחירה וכדי לבחור בג'מייל. רבים מהם הובאו בכוח ממש, באיום בנשק, והם בחרו כפי ש־בחרו בידעם כי צה"ל ממתין להם בחוץ. אך גם אחרי שזה קרה, לא חלם שרון להניח לבשיר לנהל את המדינה לפי הב־נתו. הוא היה „תינוק", ועל כן היה זקוק לאפוטרופוס. שרון קיבל על עצמו את התפקיד.

שרון נכנס לביירות המערבית ברגע ש־הכוח הרב־לאומי יצא משם, תוך ניצול מותו של בשיר (בכל המילחמה הזאת באו התנקשויות ברגע הנכון: ההתנקשות ב־ארגוב אפשרה את פתיחת־המילחמה, ה־התנקשות בבשיר אפשרה את הכניסה לביירות המערבית). יש מקום להנחה כי התכוון לבצע מהלך זה, תוך הפרת הפס־קת־האש, גם אלמלא היה בשיר נרצח.

ברור לגמרי כי שרון אינו מתכוון ל־צאת מלבנון — לא תוך חודש, לא תוך שנה. כבר בדבריו בראיון זה הובהר ה־דבר לגמרי.

● זוועה במלון

ל צד הדברים הנוגעים במישרין למילחמה, אמר שרון בראיון זה כמה דברים המאפשרים הצצה מעניינת אל תוך עולמו הרוחני.

למשל, לגבי הטרור. יש כאן תיאור מ־עניין של פיצוץ מלון המלך דויד בידי אצ"ל (שלשרון לא היה כל קשר אליו):

שרון: הארגון שהונהג על־ידי בגין לא התקיף אזרחים. עבור מר בגין היה זה עניין של כבוד, והוא הורה לאנשיו לא לפגוע באזרחים.

אבנרי: זוהי אגדה יפה, אך אין בזה שמץ של אמת. נכון הוא שבגין לא יצא להרוג אזרחים בריטיים — אך מעולם לא היסס לתת פקודה להרוג אזרחים ערביים.

לפני שבגין בא ארצה וקיבל על עצמו את הפיקוד על אצ"ל, בשנות ה־30 המאו־חרות, ביצע הארגון — בפקודת דויד רזיאל — שורה של פיגועים גדולים בש־וקים המרכזיים של חיפה וירושלים. בפי־גועים אלה נהרגו עשרות רבות של יל־דים, גברים ונשים.

כאשר בא בגין, התרכזה המילחמה תחי־לה בבריטים. אז אכן נעשה נסיון למנוע פגיעה באזרחים בעלי עור לבן. אך ברא־שית מילחמת־העצמאות, כאשר אצ"ל עבר להילחם בערבים, לא היתה שום הסתיי־גות כזאת. בשער יפו בירושלים, ובמקו־מות אחרים, בוצעו פיגועים המוניים ללא־אבחנה באזרחים ערביים, וביניהם ילדים ונשים. זה הגיע לשיאו בפעולה הזכורה־לשימצה בדיר־יאסין.

שרון: הפצצה במלון המלך דויד נועדה לפגוע בשילטונות הצבאיים הבריטיים. ה־אחריות למותם של האנשים שם רובצת על כתפי הנציב העליון הבריטי, שהוזהר חצי שעה לפני הפיצוץ. במקום לפנות את המלון, הוא נמלט לבדו.

אבנרי: נניח לרגע לפרטים, שהם כוזבים כרגיל. (לא הנציב העליון היה שם. אלא המזכיר הראשי, וכו').

אך הבה נבדוק את הטיעון המרכזי. שרון אומר: מותר לשים פצצה בבניין שבו נמצאים יותר ממאה בני־אדם חפים־מפשע, מתוך תיקווה שמי שאחראי בבניין אכן יקבל בעוד מועד את האזהרה, וגם יפעל על פיה. אם הדברים אינם מתרח־שים כך, הרי מותם של 79 נשים וגברים תמימים אינו פשע הרובץ על ממטין־הפ־צצה, אלא על מי שנמצא בבניין.

יש כאן כל ההליך המוביל להפצצת ביירות, תוך הריגת אלפי בני־אדם חפים־מפשע. לא המפוצץ אשם, אלא האחראי על הבניין. במיקרה זה — אש"ף.

אך הייתי מייעץ לאריאל שרון לחשוב היטב על משמעות הטיעון שלו. כי יש בו כדי להצדיק את כל מעשי־הזוועה של אירגוני אש"ף.

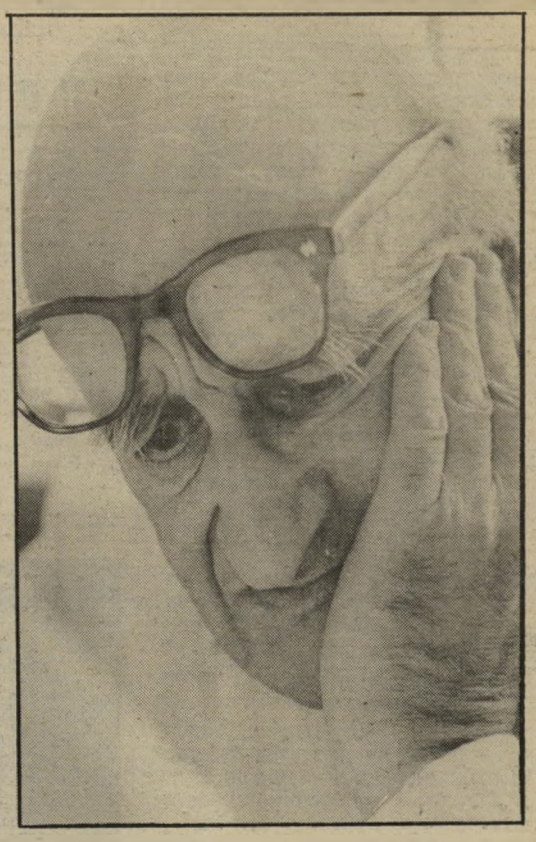
לפי אותו ההגיון, לא חוטפי הספורט־אים הישראלים במינכן אשמים. אלא ה־ישראלים (או הגרמנים) שסירבו להיכנע להם ולנהל עימם משא־ומתן. לא מבצעי הפיגוע במעלות, שביקשו להחליף את הילדים בעצירים ביטחוניים, אלא מי ש־החליט שלא לנהל עימם משא־ומתן אלא ל־הסתער על בית־הספר. לא חוטפי אוטו־בוס־הדמים, אלא מי שפתח עליהם באש.

זהו הגיון מסורס, שיש בו כדי לתרץ כל זוועה. אלא ששרון לא התכוון לתרץ את הזוועות של אש"ף, אלא רק אלה של בגין ושל עצמו.

● זוועה בקיביה

ה יא עושה זאת גם בקטע שבו חקרה אותו פאלאצ'י על מעשה־הזוועה ה־

(המשך בעמוד 72)

ישעיהו ל״יבוביץ:
„האנושות תיאלץ להשמיד את ישראל!״

הפרופסור ישעיהו לייבוביץ, נביא־חזעם מהאוניבר־סיטה העברית בירושלים, ניבא לא אחת את שעתיד היה להתרחש במחנות־הפליטים במערב־ביירות. בי־קשתי את תגובתו על הטבח:

זהו המשך הכרחי וטיבעי של הקו המדיני שלנו ב־15 השנים האחרונות. אם אנחנו צריכים לשלוט על עם אחר, הרי שאי־אפשר להימנע מלקיים שיטות נאציות.

הטבח נעשה על ידינו. הפלאנגות הם השכירים שלנו, בדיוק כמו שהאוקראינים והקרואטים והסלובקים היו השכירים של היטלר, שאירגנם כחיילים כדי לעשות עבורו את המלאכה. ככה אנחנו אירגנו את המרצחים בלבנון, כדי לרצוח את הפלסטינים.

מה שקרה בלבנון, הטבח הנורא במחנות־הפליטים, הוא צעד נוסף להתאבדותה של מדינת ישראל. לאנושות לא תהיה ברירה אלא להשמיד את מדינת ישראל!

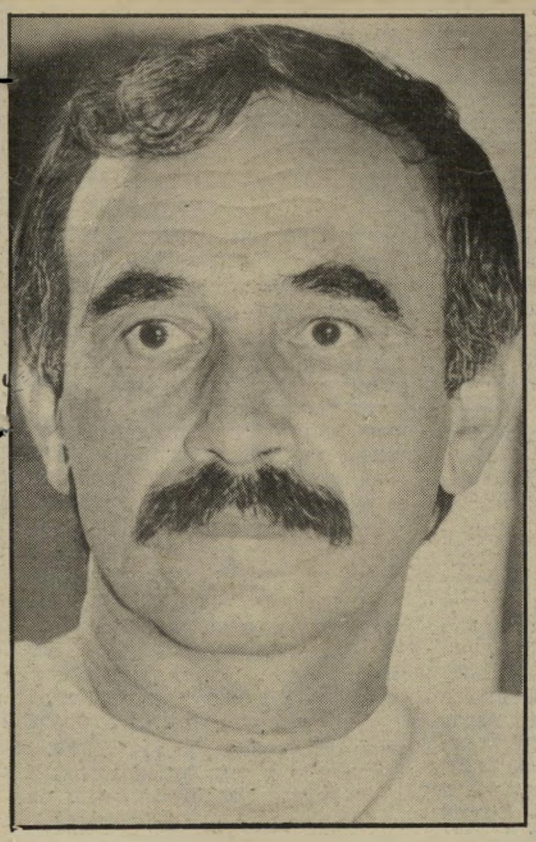
א. ב. יהושע:
„גם החיילים הגרמנים לא ידעו מה מתרחש!״

הסופר א״ב יהושע נחשב לאיש־רוח. בדרך־כלל אומרים כי המשכיל בעת ההיא ידום, אך א״ב יהושע לא נדם, גם בתקופת המילחמה. הוא הועבר מתפקידו כמרצה לחיילי צה״ל, במיסגרת שרות המילואים שלו, והוצב כנחג ביחידת אספקה. אך הוא לא נדם:

מה שקרה במחנות־הפליטים בביירות, הוא מסקנה לוגית מכל מה שהתרחש בחודשים האחרונים. מסקנה לוגית, וכמעט בלתי נמנעת. מה אפשר להגיד? גם אילו האמנתי שחיילי צה״ל, שעמדו במרחק של מאה מטרים מהמחנות, לא ידעו מה מתרחש, הרי זו אותה אי־ידיעה של הגרמנים, שישבו ליד בוכנוואלד וטרב־לינקה ולא רצו לדעת מה מתרחש! גם אנחנו לא רצינו לדעת. כאשר מדברים על ביעור וניקוי, כאשר קוראים לפלסטינים חיות דו־רגליות — אין פלא שחייל מרשה שזוועה כזו תתרחש על ידו.

המסקנה היא — צריך להרים אצבע מאשימה לא כלפי בגין, שרון ושמיר, אלא כלפי ברמן וזייגרמן ומלמד. הם האחראים האמיתיים. הם נגד הדברים שקורים, ולמרות זאת נותנים ידם לממשלה הזו.

אין, אין מילים בפי. היום פגשתי באוניברסיטה איש שתקן, פרופסור. מעולם לא דיבר, מעולם לא הביע דיעה. את יודעת מה אמר לי האיש השתקן הזה שמעולם לא דיבר? הוא אמר: „צריך לקחת מכונת־ירייה ולירות במסורסים האלה, שהביאו אותנו לאן שהביאו.״

שלמה שמלצמן:
„מישפט ציבורי לפושעים שרון ובגין!״

שלמה שמלצמן הוא ניצול נטו וארשה ומחנה־תריכוז בוכנוואלד. לפני כחודש שבת רעב והתריע נגד המילחמה. שאלתי אותו, כניצול מחנה־ריכוז, כאיש שעבר את השואה, מה דעתו על הטבח בביירות:

אני מרגיש תיסכול עמוק, כי באיזשהו מקום ציפיתי לזה. כאשר לפני חודש עשיתי שביתת־רעב, זו היתה שביתת־התראה, שדברים אלה יכולים לקרות. יש הגיון בדברים. אני מאשים את הממשלה שהיא אחראית לטבח. יתכן שצה״ל לא ביצע בעצמו את הטבח, אך הממשלה ידעה מה עומד להתרחש, ונתנה לנושאי כליה, הפלאנגות, לעשות את העבודה המלוכלכת בשבילה.

זה לא סתם חמור. זהו סימפטום של פולחן הכוח, שאין לו מעצורים. זהו שיכרון של כוח.

כניצול שואה, אני מרגיש כאב עמוק. אני מתבייש. מתבייש שאנחנו במדינה, שחשבנו שתהיה מדינה של צדק, של חופש, שאנחנו במדינה שבה האמנתי שלא נגרום סבל לאיש, מפני שאנחנו סבלנו כל כך, במדינת היהודים הזוועה הזאת אפשרית.

אני לא רוצה לחזור על זה, זה הופך לשבלונה. אבל אני לא יכול שלא להגיד, שהגופות שראיתי בטלוויזיה ובציתונים הזכירו לי הרבה דברים. זה נורא. נעשו פה פשעים, והאחראים הם שרון ובגין. קשה לי להגיד זאת, אך אני מוכרח להגדירם כפושעי מילחמה. הגיע הזמן לשפוט אותם כמו ששפטו פושעי מילחמה אחרים בתקופה אחרת.

אני מארגן מישפט ציבורי נגד שני פושעי המילחמה האלה.

מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומ

חנה מרון:

„אני מתביישת בשם בני־עמי!"

הגברת הראשונה של התיאטרון הישראלי, חנה מרון, נמנית עם אותם המכונים נפגעי פעולות איבה. חנה מרון איבדה את רגלה בהתקפת פלסטינים על מטוס „אל־על".

חנה מרון היא גם אמנית. אמנים במדינת ישראל אינם נוהגים להביע דיעה על המתרחש. הם מתחבאים מאחרי טכסטים שנכתבו על־ידי אחרים. לבד ממעטים, המעורבים לעתים בפאטירה פוליטית, הם אינם מעזים להשמיע את דעתם. ביקשתי מחנה מרון את תגובתה כאשה וכאמנית על הטבח בבירות:

מה אני אגיד לך — אני מגמגמת את התושבה. אני המומה לגמרי ממה שקרה. קשה לי להאמין שהגענו למצב הזה. אני מתביישת, אני מתביישת בשם בני עמי. קשה וכואב לי לראות את המתרחש לנגד עינינו, זוהי המדינה שחלמנו עליה? זוהי המדינה שחונכנו עליה? לאן הגענו?

את יודעת, לפעמים אני ממש צריכה לשפשף את העיניים כדי להאמין למה שאני רואה בטלוויזיה. למרות שבאופן הגיוני זה טיבעי שהדברים האלה יקרו. הרי לא יתכן שבשילטון כיבוש מתמשך בני־האדם יישארו בני־אדם!

את אומרת שאמנים לא מגיבים? לפעמים לאמנים אין דיעה. אני משתדלת להגיב בכל פעם. להביע דיעה. אני חושבת שראש־הממשלה ושר־הביטחון צריכים להתפטר. אני חושבת שצריך להחליף את הממשלה.

בני ברבש:

„לזעזע חייל ישראלי - צריך דבר מזוויע!"

בני ברבש, סגן־אלוף (מיל'), מג"ד שנלחם במילחמת־הלבנון. כיצד מתייחס קצין בצה"ל לטבח בבירות?

צבא המוצג כצבא כמעט כל־יכול גם על־ידי רמטכ"לו וגם על־ידי שר־הביטחון לא יכול להתכסות כעת בתירוצים של פריצה ממיזרח או אי־פריצה ממיזרח. ולכן גם אם לא היה שיתוף פעולה — ואני מקווה שלא היה שיתוף פעולה — יש כאן אחריות כוללת לגבי הנעשה בשטח שהיה אמור להיות נתון בשליטתו של צה"ל. במיוחד לאור העובדה, ששר־הביטחון תירץ את הכניסה למערב־בירות בכך שיימנע תוהו־ובוהו אחרי רצח ג'מייל. מי שמכיר את הפלאנגות — וצה"ל מכיר את הפלאנגות — ומי שמכיר את חיילי חדאד — וצה"ל מכיר את חייליו של חדאד — חייב היה לחזות שאם כוח כזה ייכנס למחנות הפליטים, הטבח יהיה בלתי־נמנע.

יש לי הרושם המאד מכאיב שההתעוררות לעצירת הטבח התחילה ברגע שזה התחיל לעשות גלים באמצעי־התיקשורת. עד אז, יש לי הרושם, אמרו: שיהרגו אחד את השני, זה לא ענייננו.

ויש דבר נוסף. היה פה מעשה של הפרת איזון פנימי ביחסי הכוחות בתוך העם הלבנוני. מצד אחד סירקו את ניסקם של אירגוני השמאל ומנעו בכך הגנה על הפלסטינים, ומצד שני אנחנו סיפקנו, חיזקנו וסיפחנו בצורה זו או אחרת את הפלאנגות. שבוע או שבועיים קודם לטבח כינה ראש־הממשלה את בשיר ג'מייל, האיש שפיתח את המיפלצת הזאת הנקראת פלאנגות, בשם ידידי. כלומר, שהדברים לא התחילו מהטבח עצמו, אלא עוד קודם לכן, כאשר כרתנו ברית עם אותו כוח שהדימוי המוסרי שלו הוא מאד מאד מפוקפק.

אחרי שהתפוצצה פרשת לבון, נשא רוקח נאום מעל בימת הכנסת ואמר לשר־הביטחון לבון: „אם אתה ידעת על העניין, אתה אחראי, ואם אתה לא ידעת, אתה גם כן אחראי." והקביעה הזאת פועלת גם כאן.

● **כחייל, כמג"ד, כיצד אתה מסביר את העובדה שצה"ל עמד בקיכך קרוב ולא התערב?**

האשמה לפי דעתי נופלת על הדרג הצבאי הבכיר. לחייל הפשוט אין נגיעה לזה. כשיש לחימה יש ירי ויש קריאות קרב. יש פה עניין לדרגים המאוד בכירים.

● **כיצד אתה מסביר שזה קרה לדרגים המאוד בכירים?**

אין לזה שום הסבר. זה חמור מאוד. אני לא יודע מה להגיד. אין תירוץ. זה מתקשר לתהליך שאנחנו מדברים עליו כבר זמן רב, שצבא שהוא צבא־כיבוש היוצא למיפגני־ראווה אימפריאליסטיים, מאבד את הרגישות ושוקע בקהות חושים.

היום, כדי לזעזע חייל ישראלי, צריך דבר מזוויע כמו הטבח הזה בבירות. בייחוד כשבראש הצבא עומד רמטכ"ל שאני באופן אישי שמעתי אותו אומר לא אחת שערבי טוב זה ערבי מת.

יקי יושע:

„אני לא רוצה לחיות פה יותר!"

ביקשתי לדבר עם מישהו ששייך לארץ הזאת, מישהו שנולד פה, שאבות אבותיו נולדו פה. מישהו שנטוע פה בשורשים עמוקים. שלא עלה מרוסיה, ולא מכורדיסתאן, ושהוריו לא נולדו בפולין או בתורכיה. בימאי הקולנוע יקי יושע הוא דור 12 בארץ. שאלתי אותו להרגשתו על הטבח בבירות:

כשקמתי בבוקר וראיתי את התמונות בעיתונים, הרגשתי בפעם הראשונה בחיים שלי שאני לא רוצה לחיות יותר בארץ הזאת. אני — דור 12 בארץ, ואני מרגיש כל דור על הכתפיים שלי. רגליי נטועות עמוק עמוק באדמת הארץ הזאת.

אני כמובן לא פלסטיני כמו בגין או שרון, אבל בכל זאת יש לי שורשים. אני שייך לכאן, נולדתי כאן. בבית ובבית־הספר ובתנועת־הנוער ובכל מקום חינכו אותי שהמדינה הזאת קמה על בסיס מוסרי. על הבסיס המוסרי הזה נתנו לנו להקים מדינה. הצביעו בשבילנו באו"ם, וכל הקישקושים האלה שגם עמים אחרים טבחו בעמים אחרים, הם לא לעניין. ואם אנחנו לא קמים ומסתלקים מבירות, וצועקים צעקה גדולה ובוכים לאן הגענו — אז אנחנו בצרות.

הכל נשאר במישפחה

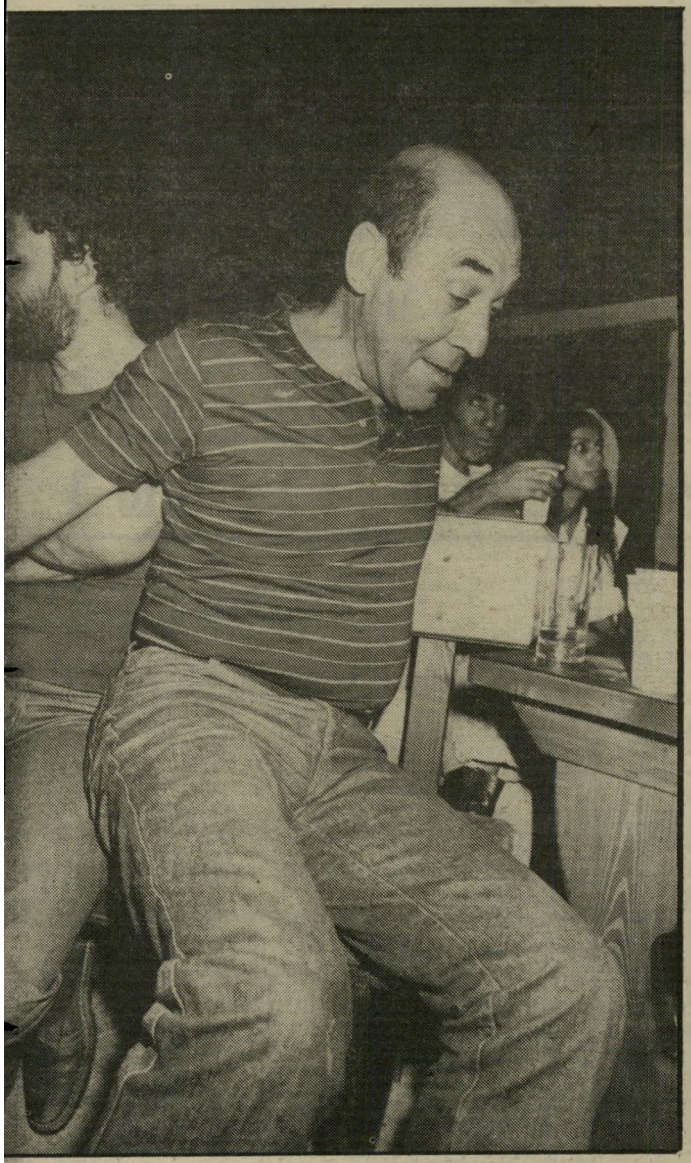
גאזי הנוראי

גאזי חקק, היועץ הקולינארי של מיסעדת **המישפחה**, מכניס לפיו שיפוד קבב. גאזי אומץ על־ידי הבוהמה התל־אביבית, שחלק מחבריה אף היו בעבר שותפיו בעיסקי המיסעדות. גאזי האכיל אותם במעדני בשר ללא הגבלה, והשקה אותם בוויסקי משובח. „גאזי הוא בחור עם לב־זהב," העידו עליו חבריו הרבים, שבאו לחגוג עימו את פתיחת המיסעדה.

אודי הצנוע

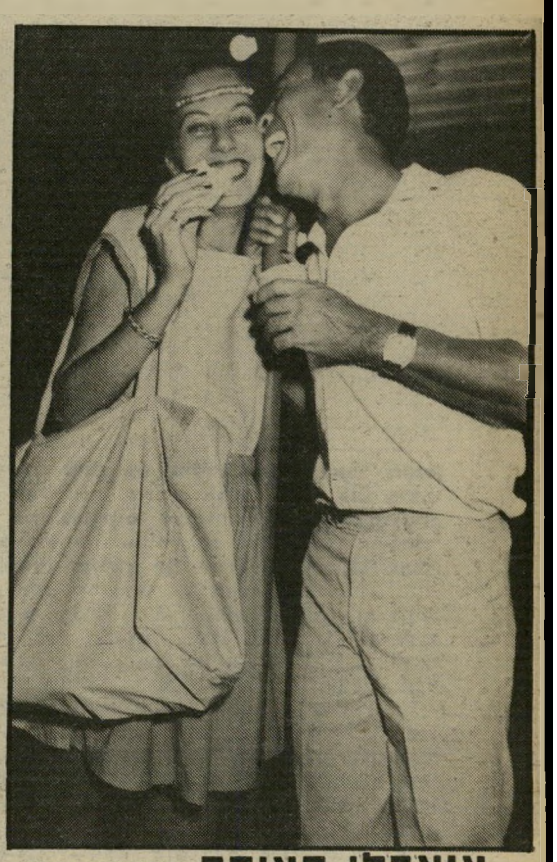
אודי דיין, העומד להתגרש מרעייתו, טליה, בא לפתיחה בחברת חברתו־לחיים, עדנה זוסמן. אודי, שעורר לאחרונה שערוריה ציבורית בעיקבות פרק על אביו, שהה במסיבה זמן קצר. עיקר דאגתו היתה להתחמק מעין המצלמות.

ליפשיץ המרקד

השחקן אשר צרפתי, ומימין צדוק קראוס, אחיו של שמוליק קראוס. ליפשיץ היה בעבר שותפו של גאזי במיסעדה ביפו ובמועדון בתל־אביב. הצייר אורי ליפשיץ כאילו מרקד בישיבה על הכסא. משמאל יושב

צ'ארלי הצוחק

חבר הכנסת צ'ארלי ביטון, במצב־רוח מרומם, מנשק את בתה של אחת מבעלות המקום, סימה בן־דויד. בתמונה משמאל: אייבי נתן.

ה שימחה היתה בעיצומה. חבר־הכנסת צ'ארלי ביטון נשא מגשים עמוסי־בשר כיד־המלך, הוויסקי זרם כמים. מיטב הבוהמה התל־אביבית, במצב־רוח חגיגי, אכלה ושתתה. כל ידידיו של גאזי חקק הקפידו לבוא וליהנות.

לפתע, בשעה 12 וחצי אחרי־חצות, הגיעה המישטרה, החליטה שהשימחה הזאת מפריעה את מנוחת־השכנים וציוותה לפזר את החגיגה.

כך הגיעה לסיומה אחת הפתיחות היותר מוצלחות שידעה תל־אביב בשנים האחרונות, פתיחת המיסעדה המישפחה. כסית פשוט עבר צפונה לערב אחד, ביום השלישי לפני שבוע.

חקק, היועץ הקולינארי של המקום, התיידד עם הבוהמה עוד מימי שיבתו בכסית. אלה לא איכזבוהו, הגיעו כמעט בייצוג מלא, כולל בעל כסית מוישל'ה אישכסית.

אנשי הבוהמה, האוהבים להתחכך בשולי החברה, אימצו לעצמם את גאזי חקק, שהיה בעבר מסוכסך עם המישטרה. רבים מהם גילו שהוא בעצם בחור זהב.

מכל הלב

כ שגאזי חקק חוגג, הוא עושה זאת על גדול. מי לא היה שם? אישים מכל שיכבות הציבור, מיטב השיפודים. כשנשאל גאזי מדוע הוא מאכיל את כל העיר, השיב: „מה, אני אשכנזי? שאני אקח כסף? אצלנו, במיזרח, כשמזמינים — אז מזמינים מכל הלב!"

שמוליק קראוס הוסיף בכתב־ידו על השלט הגדול, הנושא את שם המיסעדה: „התפריט כולו על חשבון הבית." צ'ארלי ביטון הכריז, כי הוא מציע את גאזי חקק לראשות־העירייה. אריאלה ויצזר, אשת השר משה קצב, הכריזה כי היא מציעה את גאזי לתפקיד שר־התיירות. חותה הציירת של השחקנית יעל אביב, ציירה על קירות המיסעדה, כמתנה לגאזי, כמובן.

הורגש כאן היעדרו של עמוס קינן, חברו הטוב של גאזי, הנמצא בחו"ל. לשניים היתה מיסעדה ביפו בשותפות עם אורי ליפשיץ, שנקראה אף היא המישפחה. המיסעדה נסגרה בתוך זמן קצר מאוד, אולם עד היום נוהג עמוס קינן לבקר עם גאזי במיסעדות.

כשנפתח מועדון הצוללת הצהובה, שבו היו שותפים קינן, אורי ליפשיץ ושמוליק קראוס, הם לקחו את גאזי כשותף. במועדון הזה נהגו להסתובב אנשי בוהמה וקציני צבא בכירים, אשר התיידדו במהרה עם גאזי. גם מועדון זה נסגר.

ימין ושמאל שימשו בחגיגה בערבוביה. המשורר נתן זך ומאיר ערזיאל, הפרופסור אריה זקס, ספן־השלום אייבי נתן וחבר־הכנסת צ'ארלי ביטון, האחים שמוליק וצדוק קראוס, שאינם מדברים זה עם זה, דן בירון, שלמה שבא ואודי דיין. מוישל'ה אישכסית גדול הממדים הביא לגאזי במתנה סיר קטן־קטן, וכוס אחת מהסנגרייה המפורסמת שלו.

„ברור שכולם פה," אמר המוסיקאי זוהר לוי. „גאזי הוא ממש אח שלי. הוא ידוע כמי שעוזר לכולם בעת צרה. יש לו לב רחב."

גאזי באמת לא חסך מחבריו דבר. מעדני בשר בכמויות עצומות הוגשו ככיבוד לחבר'ה, שקינחו ב־

לחיי העם הזה

אודי דיין, בנו של משה דיין, מרים כוסית ויסקי לחיים, ומתבונן בצייר אודי ליפשיץ.

אודי וחברתו, עדנה, שחזרו זה עתה מחופשה ב־ פאלמה־דה־מיורקה, קבעו להיפגש במקום עם חברו של אודי, כושי רימון. משלא הופיע, הסתלקו.

מול המישפחה היה עסק שנקרא ארנצ'ו. בעלת־העסק היתה אשה בשם סימה בן־דוד. סימה היא אלמנה, עובדת סוציאלית. כשנפטר בעלה היה עליה לפרנס את שתי בנותיה, והיא פתחה את ארנצ'ו.

כשהסתיים החוזה השכירות, לקח את המקום הפנוי שמולו, הכניסה כשותף חייל בשם בועז בדיחי. את גאזי לקחו כיועץ בילבד.

גאזי רצה להיכנס דווקא לעסק של מיסעדת באבא שממול. אך בעליה שסירבו לקבלו כשותף, כי אצלם העסק הוא מישפחתי, וכך נכנס גאזי להמישפחה. שנה וחצי נילחמו לקבל רשיון למקום, וכשזה ניתן סוף־סוף, החליטו לעשות פתיחה מפוצצת.

דושק העוגב

דושק, חברו של גאזי, עוגב על אחת החתיכות במסיבה. דושק הוא הרפתקן ידוע בחוגי הבוהמה, שהיה בעבר מציל, בעליו של מועדון־לילה בבאר־שבע ושותף בעסקי מכונות־משחק. כיום הוא עוסק בסחר מכוניות.

סגירה בפתיחה

בסוף במסיבה התפרץ גאזי כעס רב: „המישטרה מתנכלת לי. עוד היום בצהריים באו פקחי־תברואה אל המיסעדה, פתחו לי את הפריג'ידר וחיפשו בשר לבן. בכל סטקייה מוכרים בשר לבן. מה כולם אוכלים במיסעדות — לא בשר לבן? למה ניטפלו דווקא אלי? עוד לא הספקתי לפתוח, וכברמשביתים לי את השימחה."

בועז בדיחי, שהמיסעדה רשומה על שמו, המשיך: „יש לנו אישור להחזיק את המקום פתוח עד השעה 2 בלילה. יום לפני הפתיחה הלכתי למישטרה והודעתי להם, שמחר פותחים את העסק ויהיה רעש. הסבירתי, שככה זה בפתיחות. ענו לי שיהיה בסדר. אז למה סוגרים לנו את החגיגה ולאחרים לא?"

רחל האמא

רחל זקס, אשתו של הפרופסור אריה זקס, מחזיקה בזרועותיה את תינוקם, חנן, שאותו הביאו עימם למסיבה. לתינוק זה יש כבר נסיון בחגיגות הבוהמה: גם למסיבה לכבוד חקלאיטו החדש של קראוס, שנערכה בכסית, הובא חנן.

זך ההוגה

המשורר נתן זך מחזיק כוסית משקה בידו מברך את גאזי חקק לכבוד פתיחת המיסעדה. משמאל: פפה רוקנשטיין, חברו של גאזי מימי ישיבתם בכלא־רמלה.

כוכבים

רקוויאם לנסיכה

כשעשתה גרייס קלי את סרטה האחרון בקולנוע (1956) היא ידעה שכעבור שנה תהפוך לדמות שהיא מגלמת בסרט. שם הסרט היה הברבור, סיפור אלגנטי־רומנטי הפכה גרייס קלי לסמל של האשה הבלונ־דית היפה, האלגנטית והצוננת.

אלפרד היצ'קוק, שהיה מאוהב בדימוי זה של נשיות, ניסה אחרי פרישתה למצוא את בת־דמותה בשחקנית טיפי הדרן, אך מעולם לא הצליחה שחקנית אחרת להגיע לכלל שלמות חיצונית כמו גרייס.

היצ'קוק עשה עימה שלושה מסרטיה המפורסמים ביותר, החלון האחורי (1954),

גרייס ורנייה, בארברה ופראנק סינטרה (1981)
השנה ה־25 לנישואיהם

גרייס וקארוזין צופות בהופעת קירקס (1982)
לעודד ליצנים

הנסיכה גרייס וחנסיך רנייה בטכס נישואיהם
מכוכבת לנסיכה

גרייס קוראת לבתה קארוזין מתוך „עליסה בארץ הפלאות"
מנסיכה לאמא

ונחמד על נסיכים ונסיכות, כשלצידה הו־פיעו לואי ז'ורדן ואלק גינס. אחד הנסי־כים האמיתיים שישב באולם באחת מ־הקרנותיו של הסרט, חשב כנראה עד כמה יכולה הדמות שעל הבד להיכנס לנעליה של נסיכה במציאות. התוצאה — הנסיך המאוהב רנייה, למישפחת גרימאלדי מ־מונאקו, ביקש את ידה של גרייס למישפחת קלי מפילדלפיה. גרייס נפרדה מחבריה בהוליווד, ועברה לגור בארמון שבמונטה־קארלו, אחרי שהוכתרה כאשתו הנסיכה של הנסיך רנייה.

האשה היפהפיה, שנולדה בפילדלפיה, ב־12 בנובמבר 1928 למישפחת מהגרים אירייים עשירים (אביה היה קבלן־בניין, אחד מאחיו היה מחזאי והאחר קומיקאי), עשתה הכל כדי ללכת בעקבות דודיה. היא הלכה ללמוד באקדמיה לאמנויות דראמתיות (אקדמי אוף דרמאתיק ארטס) בניו־יורק ובגיל 20 הופיעה לראשונה על בימת ברודווי, כבתו של השחקן ריימונד מאסי במחזהו של אוגוסט סטרינברג, האב. ב־1951 הופיעה בתפקיד קטן בסירטו של הנרי התוריי, 14 השעות.

שלמות חיצונית. בסירטה החשוב הראשון, בצהרי היום של הבימאי פרד זינמן, היא גילמה את כלתו של גרי קופר, המנסה נואשות לשכנעו כי יעזוב את מישרת השריף ויפרוש לחיי שלווה. אך כשחייו תלויים מנגד, היא בעצמה נוטלת רובה בידה ומצילה אותו. מאותו רגע אליבי ותיפסו את הגנב (1955), ולמרות זאת התייחסו אליה אנשי־המיקצוע כאל אובייקט יפה אבל לא כאל אשה חיה ונושמת, או כאל שחקנית העשוייה לגלם גם תפקיד אופי, שידרוש ממנה העמקה פסיכולוגית ויכולת דרמאתית כלשהי.

יכולת דרמאתית. ואז בא השינוי הגדול, בדמות נערת הכפר של ג'ורג' סיטון, עיבוד קולנועי למחזהו של קליפורד אודטס. גרייס קלי גילמה דמות של אשתו של שחקן שירד מגדולתו והשקיע את יגונו באלכוהול. ברגע שאחד ממעריציו הישנים בא להציע לו תפקיד גדול, מנסה אשתו להוציאו משיכרותו ולהחזירו אל הבימה. תפקיד זה, מול בינג קרוסבי ווילי־אם הולדן, הביא לה את פרס האוסקר של 1955, ואיתו הכרה ביכולתה כשחקנית.

בעיקבות הצלחתה הדרמאתית הציעו לה סרט מוסיקלי שייזכר לטוב. החברה ה־גבוהה (1956), עם בינג קרוסבי ופראנק סינאטרה, לא היה אלא גירסה מוסיקלית מחודשת לסיפור פילדלפיה שבו הופיעו בשנת 1941 קרי גראנט וג'יימס סטיוארט. גרייס קלי הופיעה בתפקיד בת החברה הגבוהה מפילדלפיה, תפקיד שעשתה ב־שעתו קתרין הפבורן. אם כי לגרייס לא היה מעולם המזג או ההומור של הפבורן, היא ניחנה ביופי שליו וזוהר והיתה, למעשה, בת החברה הגבוהה, והכירה היטב את החוגים החברתיים שבהם חיה גיבורת הסיפור.

כישרונות מלכותיים. משנכנסה ל־ארמון מונאקו, השתדלה להוכיח כישרו־נות מלכותיים. היא ילדה שלושה ילדים, את קארולין, סטפני ואלברט, ושימשה כפאטרונית לאירגוני־צדקה ומיפעלי־תרבות ומוסר במונאקו. נישואיה של קארולין לנער־השעשועים פיליפ ז'ונו, עמדו ב־סתירה מוחלטת לדימוי המישפחתי המושלם שעליו שמרה באדיקות במשך 26 שנות נישואיה לרנייה. אך יחד עם זאת, ברצונה העז לשמור על קשר עם בתה, לא התנגדה לנישואין, שמאוחר יותר התגלו ככישלון.

במשך כל השנים שאחרי פרישתה ניסו בימאים שונים להחזירה אל הבד. היא סירבה, למרות ששמרה על קשריה עם שחקנים שהופיעו לצידה, ואשר כמה מהם, כקרי גראנט ופראנק סינאטרה, נשארו לה ידידי נפש. היא נאותה לקרוא בסרט של רוברט (היא רוקדת לבד) דורנהלם, ש־נעשה בחסות יוניצ"ף, ואף הגישה לטובת אירגון זה ערב קריאה מיוחד בלוס־אנג'לס. תוכניתה האחרונה היתה להופיע בסידרה

הנסיך והנסיכה צופים בכדורגל
לעודד שחקנים

חדשה על חיי ישו, כמחווה לכנסייה הקאתולית, שאיתה כמעט שהסתכסכה עקב גירושיה של קארולין. אך למרבה הצער, לא הספיקה להגשים תוכנית זו.

להיות איש ו/או אשה

ויקטור/ויקטוריה (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית/אנגליה) — **במיסגרת המסע לשינוי תד־מיתה** של ג'ולי אנדריוס, מסוכריה מתקתקה לילדים לגלולה חמצמצה וממריצה לגברים, בא בעלה, בלייק אדוארדס, ומציג אותה בסירטם המשותף החדש, כאשה המעמידה פני גבר המעמיד פני אשה. כל זאת, במיסגרת של קומדיה אלגנטית ומטורפת למדי, המזכירה מצד אחד את ההומור הפרוע של סרטי הפנתר הוורוד (אותם ביים אדוארדס עצמו), את הברקות הלשון הדו־משמעיות של בילי ווילדר, ואת ימי הזוהר של הוליווד, כאשר הכל צולם באולפן ולא היה איכפת כיצד נראית באמת המציאות.

ג'ולי אנדריוס מגלמת הפעם זמרת בריטית מחוסרת עבודה, בפאריס של שנות ה־30. כאשר נדמה שכלו כל הקיצים עבורה, היא פוגשת בבדרן הומוסכסואלי מזדקן (רוברט פרסטון) אשר ממציא רעיון גאוני: הוא מלביש את הגברת בביגדי אדון, מציג אותה כרוזן פולני בעל קול של זמיר, מסביר שהרוזן הזה אוהב להופיע בביגדי אשה, ובצורה זו הופך את הזמרת ויקי לרוזן ויקטור, המתחפש לזמרת ויקטוריה, שמייד משגעת את כל פאריס.

עצם העובדה שאיש מהצופים אינו חושד ולו לרגע אחד שג'ולי אנדריוס היא גבר, רק עוזרת לאדוארדס. הוא טוען, ובצורה משכנעת ולעגנית מאוד, שהצלחה אינה עניין של כישרון. הרי הנתונים של הזמרת אינם משתנים כהוא זה, אלא באריזה. תן להמונים ניחוח של שערוריה, ומייד הם מתנפלים כמו עש על אור הנר.

למסקנה דומה אפשר להגיע גם מתוך סיפור האהבה

אנדריוס ופרסטון: כישרון באריזה

המתפתח בין הגיבורה ואמריקאי חסון, בעל מועדוני־לילה בשיקאגו (ג'יימס גארנר), המתייסר, כמובן, כל עוד הוא סבור שכל חושיו נדלקו על גבר, אך נרגע מאושר, כאשר הוא מגלה שהיא אשה. בכלל, הפתיחות המינית של תקופתנו מאפשרת מישחקי־זוגות מגוונים במיוחד, כאשר כל גבר יכול להתאהב לא רק בכל אשה, אלא גם בכל גבר אחר, וזה כמובן מקור להרבה הלצות והברקות.

אדוארדס אינו מחמיץ אף אחת מהן. הוא מטפל במיספריים מוסיקליים שגם הם ספוגים בסאטירה צוננת, ומפתח את הכל בתוך תיפאורות־אולפן שניבנו במיוחד עבור הסרט, תיפאורות מרשימות מאוד ונאות מאוד.

גריים קלי בסרטו של היצ'קוק „אליבי" (1953)
הבימאי החביב עליה

תל־אביב

****** קבקבי העץ** (סמדר, איטל־יה) — אחד הבימאים יוצאי־הדופן ב־איטליה, ארמאנו אולי, בסרט יוצא־דופן על חיי איכרים באיטליה של תחילת ה־מאה. חווייה קולנועית וסרט מיוחד.

ירושלים

****** נסיך העיר** (שחף, ארצות־הברית) — סירטו של סידני לומט בעל עוצמה דרמאתית ותעודית על חשיפת שחיתות במישטרה ובמערכת־החוק. טריט ויליאמס מוכיח בגרות דרמאתית וכוח שיכנוע על המסך.

חיפה

***** ג'ורג'יה** (גורדון, ארצות־הברית) — סירטו של סידני לומט, בעל עיניהם של נערה ושלושה נערים, המאו־הבים בה, כשכולם מנסים לממש את החלום האמריקאי. בימוי מרתק של ארתור פן.

****** כלבי הקש** (רב־חן, ארצות־הברית) — סירטו של סם פקינפה על מתמטיקאי, המנסה שלא להתערב באלי־מות אך אינו יכול לעמוד מנגד כשאלימות מתפרצת לביתו.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: ג'ורג'יה, האדומים, כלבי הקש, ממאו עד מוצארט, נסיך העיר.

ירושלים: ג'ורג'יה, קבקבי העץ.

חיפה: מזימות בינלאומיות, שודדי התיבה האדומה, פאדרה פאדרונה.

גריים קלי עם קרי גראנט בסרטו של היצ'קוק „תפסו את הגנב" (1955)
עם הפארטנר החביב עליה

גריים עם לואי ז'ורדן בסרט „הבריבור" (1956)
הסרט האחרון לפני החתונה

תכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

22.9

● **סידרה: עד החורים של הרפר ואלי (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק ראש העיר בובי ממשיך ומביא את סיפורה של אלמנה ואם לבת מתבגרת בעיירה שמרנית.

● **סידרה: הדוכסית מרחוב דיוק (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק לילה אחד של חסד, שבמהלכו נחלץ צ'רלס ל עזרת דודניתו, הנמנית עם הלוחמים למען זכויות הנשים, כאשר המישטרה מתחקה על עקבותיה.

● **סרט קונגוע: החידד האחרון (10.05 — שחור־לבן, מדבר אנגלית).** שיעור בפוליטיקה מעשית, מתוך התבוננות קרובה במיקרה אמיתי, לפי רומן של הסופר אדווין אוקונור. פוליטיקאי ותיק, ראש־עיריה, שלמד בשנות הנסיון הרבות שלו את תכסיסי המיקצוע, יוצא שוב למסע־בחירות. אל מטה־הבחירות שלו מצטרף אחיינו, עיתונאי צעיר, הלומד בהדרגה להבין את המסתתר מאחורי התרגילים של הפוליטיקאים, כדי לרכוש את לב בוחריהם. ראש־העיריה נוחל כישלון חרוץ, אך אין זה מונע אותו מלרוץ שוב, והפעם לתפקיד המושל. בתפקיד הראשי משחק השחקן המעולה ספנסר טרייסי, כאשר לצידו ג'פרי האנטר. הבימאי: ג'ון פורד.

רי ג'יימס, קונט בייסי וטומי דורסיי.

● **סידרה: הנוכל (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** טרוור ומרי חוגגים את יום השנה ה־15 לנישואיהם, והבעל אינו שוכח להביא לאשתו זר פרחים בציר רוף ברכה. מרי שמחה מאוד, במיוחד מכיוון שהוא מביא לה

ג'פרי האנטר וספנסר טרייסי: החידד האחרון
יום רביעי, שעה 10.05

ב־רך כלל פרחים או ברכה, אבל לא את שתיהם. אך היא נפגעת מהעובדה שאחיה, האוורד שכח את המועד, למרות היותו השושבין בחתונה. טרוור מחליט לבייש אותו, אך האוורד החריף והמתוחכם אינו קורבן קל. הוא חומק מהפח שטמן לו טרוור, ומודיע לאחותו ולגיסו שהכין להם הפתעה והזמין שולחן במסעדת־יוקרה, ומביא

ניומן וויי: הארפר
יום שישי, שעה 10.05

לסידרה של הסתבכויות מרתקות ומבדחות.

יום שישי

24.9

● **בידור: ברנשים וחלומות (9.15 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** החלק השני של המופע, בהשתתפות אילי גורליצקי, ירדנה ארזי, שולה חן ואחרים, בקטעים מתוך מחזמרים כשיער איי לייק מייק, גריז, אירמה לה דוס ועוד.

● **סרט קונגוע: הארפר (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט־מתח המבוסס על סיפורו של מחבר המותחנים הנודע רוס מק'דונלד, המטרה הנעה. לו ה־ארפר (פול ניומן) הוא בלש פרטי קשוח, ששאתו (ג'נט לייי) נפרדה ממנו בשל המשימות המסוכנות שהוא לוקח על עצמו. הפעם הוא מטפל במקרה קשה נוסף, כאשר חבר ותיק שלו, העורך־דין אלברט גרייבס (ארתור היל) מבקש ממנו לנסות לאתר מיליונר נעדר בשם סימפסון.

שבת

25.9

● **סידרה: בנסון (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בנסון מבקר אצל רופא לבדיקה שנתית וקראוס מצטרפת אליו. הרופא ובנסון משוחחים על סוסת־מירוץ גוססת, וקראוס מגיעה למסקנה כי מדובר בה. התוצאה — קראוס מחליטה לבלות בדיסקוטקים, כדי להעביר את ימיה.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 22.9

● **סידרה לילדים, עולמו הנפלא של וולט דיסני (6.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע 50 דקות).** סידרת תכניות מעולה על עולם החי והצומח. סיפורים אנושיים מרתקים, ואנימציה מקסימה.

יום חמישי 23.9

● **בידור: כישרונות (7.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 30 דקות, מדבר ערבית).** תוכנית שבה מפגינים צעירים את כישרונותיהם בשירה, ריקוד, משחק וחיקוי, לפני קהל אוהד.

● **קומדיה: מה קורה (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה קומית המספרת על הרפתקותיהם ומעלליהם של בני מישפחה כושית בכרך אמריקאי גדול. האב נטש את מישפחתו, והאם שולטת בבית ביד רמה. הבן, הממושקף, רג'ולם להיות סופר. המיסעדה השכונתית משמשת מקום מיפגש לו ולבני חבורתו, ובה פוגשים את שירלי, המלצרית השמנה שהיא חברתם הטובה, ואשת־סודם. בתפקידים הראשיים: קייט דורנינג, מארק אדי, ארנסט תומס, פרד ביירי, ומייבל קינג.

יום שישי 24.9

● **קומדיה: נערת החלומות (3.35 — שני הערוצים — שידור בצבע — 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה קומית ותיקה, השואבת את השראתה מסיפורי אלף לילה ולילה. לארי („ג'יי־אר") הגמן מופיע כאן בדמות שונה לחלוטין, כאיש חיל־אוויר צעיר שנתקל בדרך מיקרה בקומקום עתיק. כאשר שיפשף אותו מעט יצאה ממנו שדה חמודה (ברברה עדן, סטלה מהסדרה ועד ההורים של הארפר ואלי, המוקרנת בישראל) המוכנה לעשות הכל למען אדונה.

● **סידרה עליתית: מישפחה (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** על מישפחה אמריקאית ממוצעת, החיה בפרבר קליפורני. למישפחה 3 ילדים: בת גרושה עם תינוק, בן הלומד בקולג' ובת־זקונים כבת 13. בכל פרק מתרחש אירוע בחיי המישפחה: חשש לסרטן־השד אצל האם, הצעה לאבי־המישפחה לקבל תפקיד בכיר בניו־יורק, חברתו של הבן הרתה לגבר אחר.

יום שבת 25.9

● **סידרה מרתקת: ?א יאומן (6.40 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות).** סידרה אמריקאית פופולרית המצולמת לפני קהל באולפן, ומציגה תופעות מדהימות ומיבצעים עוצרי־נשימה. ניתן ליהנות מסידרה זו גם ללא ידיעת אנגלית.

יום ראשון 26.9

● **סידרה עליתית: נאני (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 50 דקות, מדבר אנגלית).** סיפורה של אומנת אנגלית בראשית המאה, שעבדה בבתיהם של בני־אצולה ואילי־הון. פרקי הסידרה מתארים את אורח חייהן של מישפחות מן המעמד הגבוה.

יום שני 27.9

● **סידרה קומית: ג'ורג' ומיכידרך (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית על זוג בגיל העמידה, שעבר מן העיר הצפופה אל פרבר מרווח, ומתאקלם את־את בסביבה החדשה. מישחק קומי מעולה של זוג השחקנים הבריטיים יוטה ג'וים ובראיין מרפי.

● **תרבות ואמנות: מאה ציורים מפורסמים (9.00 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 10 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה מאלפת, המציגה בכל פעם צייר מפורסם וכמה מתמונותיו הידועות ביותר.

יום שלישי 28.9

● **למישפחה: השריף לזבו (6.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה קומית בכיכובו של השחקן האמריקאי מילס וילסון, המגלם דמות של שריף שמן ושלומיאלי בעיירה אמריקאית קטנה. השריף ושני עוזריו, בראיין קרוין וניל קרטר, מנסים בכל כוחם להשליט חוק וסדר, אך לא תמיד בהצלחה יתרה.

● **מותחן: הייגן (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק טרם אומה חושד הייגן ברופא שסימם את המתמחה שלו ורצח את בעלה. אד נלסון מופיע בתפקיד הרופא.

● **סידרה: שלי (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק הסליל המחוק מזכיר את הימים שבהם נהג שלי לפקוד את לישכת התעסוקה, ונהג לתקוף בארסיות את ענף הפירסום. עתה, כשהוא נמנה עם העובדים בו הוא מתחיל להאמין באמת שבפירסום אך רק עד נקודה מסויימת. דבר מתגלה על־ידי מעסיקו, העשוי לשלוח אותו שוב ללישכת התעסוקה.

גרציאני: חיים שכאלה
יום שלישי, שעה 10.00

יום ראשון

26.9

הפברן: החיטה
יום שני שעה 9.30

יום שני

27.9

● **סרט קונגוע: החיטה בצמיחתה (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט קולנוע המספר על גב' מופט (קתרין הפבורן) המגיעה לעיר כורים ולשית.

יום שלישי

28.9

● **מגזין: תצפית (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** מגזין למדע.

● **נוסטלגיה: חיים שכאלה עם זיקו גרציאני (10.00 — שחור־לבן, מדבר עברית).** שידור חוזר.

שידור

צל"ג

משתפי־הפשלה

● למערכת מבט ולעורך מבט של מו־צאי ראש־השנה, **מיכאל קרפין**, על ה־סיקור הדליל של הטבח בביירות.

אחרי סידרת כתבות מטופשות, ש־שודרה במוצאי־שבת, שבמהלך אחת מהן ביקש כתב הטלוויזיה את תגובת הרחוב במערב־ביירות, תוך תיקווה שישליכו עליו אורז וסוכריות — נהגו עורכי מבט כאילו התרחש הכל בפלנטה רחוקה, ועומק הדיווח והפרשנות היה פחות מהדיווח המקובל על מהומות בפולין הרחוקה.

במבט של מוצאי החג נתן את הקצב **רוני בן־ישי**, שלא הותיר ספק את מי הוא משרת, על מה הוא מדווח, ועל מי הוא מגן. בן־ישי טייח בכתבתו את סיפור הטבח עצמו, תוך שאיפשר לרמטכ"ל לה־טיח האשמות בשגריר האמריקאי מוריס דרייפר. לשיא של עיתונות משוחדת הגיע בן־ישי בשאלותיו לרמטכ"ל, שמינהו שבוע קודם לכן כמפקד גל"צ.

הכתב המדיני, **אלימלך רם**, המשיך במלאכת הטיוח החדשותי. כאשר דיווח על ישיבת הממשלה שנערכה במוצאי־החג, הוא גונן על הממשלה וצירף עצמו לביזוי מלאכת הדיווח העיתונאית. תוך הבאת הערכותיו של יועץ ראש־הממשלה לעניי־ני תיקשורת, אורי פורת, כ„מקורות בכי־רים."

רוב כתבות הלוויין שהובאו מחו"ל, עב־רו סלקציה פוליטית־דיווחית, מבלי שהזי־כירו את אופן הדיווח שבו הוצג טבח לבנון במרבית תחנות הטלוויזיה של העולם ה־מערבי.

כתבתו של **אבי גוטמן**, שסיקרה את הפ־גנת שלום עכשיו בירושלים, הביאה רק את סופה של הפגנה זו, תוך התעלמות מת־מונות האלימות המישטרתית שאף הן הוק־רנו ברוב תחנות הטלוויזיה המערביות.

רק כתבתו של **יואב טוקר** מפאריס, הזכירה את רמתה של הטלוויזיה הישרא־לית בעבר. טוקר דווח על הפגנת ירוש־לים, כפי שסוקרה בטלוויזיה הצרפתית, ביתר אובייקטיביות מאשר עמיתו אבי גוטמן.

לסיכום: סיקורי מבט על הטבח בביירות הוכיחו כי הטלוויזיה הישראלית ירדה סו־פית לרמה של טלוויזיה בדמוקרטיה עמ־מית.

מאחרי הקלעים

הקשר הפלאנגיסטי

הכתב הפורש לענייני הגדה המערבית, **רפיק חלבי**, הגיש לפני התפטרותו הצ־עה ל**אלי ניסן**, עורך במבט שני, להכין כתבה שתתמקד בפלאנגות הלבנוניות, מ־אז הקמתן על פי הדגם הפאשיסטי של שנות ה־30 ועד היום. ניסן קידם בברכה את הצעתו של חלבי והגיש אותה, ביחד עם הכתב, לאישורו של מנהל חטיבת־החדשות והטלוויזיה, **טוביה סער**.

להפתעתם של ניסן וחלבי, שלף סער קטע מרשימה באחד העיתונים, שבו הת־ייחס חלבי לפלאנגיסטים באופן שיטחי, ו־אמר לשניים: „אי־אפשר למסור לך כתבת במבט שני על הפלאנגיסטים — שהרי הי־בעת את דעתך עליהם!"

תגובתו המיידית של חלבי: „אחד מ־עורכי מבט, מביע מדי פעם, כאשר הוא בודק על שולחנות־העריכה של הטלוויזיה כתבות על נושאים ערביים, דיעה בגנות הערבים. האם גם אותו תשחרר מתפקידו?"

הנסיעה הכפולה של סער

נסיעתו של מנהל הטלוויזיה ומנהל (ע־דיין) של חטיבת־החדשות, **טוביה סער**, לחופשה בארצות־הברית (שלישית לשנה זו), הביאה את עובדי מחלקת־החדשות ל־סיפור חם על דחיית המיכרז למישרת ה־מנהל החדש של חטיבת־החדשות.

המיכרז נדחה כדי לאפשר לטוביה סער, מייד עם שובו ארצה, לצאת שוב לאירו־פה, לכינוס מנהלי חטיבות־החדשות של איגוד־השידור האירופי. מוטב היה שמנ־הלה הבא של חטיבת־החדשות ייסע לשם.

לדעת עובדים בכירים בחטיבת־החדשות, יש בנסיעתו זו של סער משום סגם בולט, המעיד על אופן ניהולו את הטלוויזיה, ו־המתבטא בעיקר במרכיבים חיצוניים כנסי־עות לחוץ לארץ.

מילכוד לפיד

בסוף יוני 1983 עומדת להתכנס מועצת מעריב, כדי לבחור בעורך הבא של הצה־רון. בין המועמדים לתפקיד זה מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, שיש לו עדי־פויות־מה. לפיד, העומד לסיים את תפקי־דו כמנכ"ל הרשות ב־31 במרס 1984 עשוי, אם המינוי במעריב יובטח לו, להתפטר מתפקידו, לפני הזמן.

מצב עדין זה לגבי עתידו של לפיד מכוון כמה ממהלכיו של מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, הרואה עצמו כיורש טבעי של־פיד במישרת מנכ"ל רשות־השידור. לאח־רונה, עושה סער נפשות בקרב כמה מחב־רי מועצת מעריב לבחירתו של לפיד, תוך שהוא מהלל ומשבח את מנכ"לו. במקביל החל סער בבניית השדולה הפוליטית, לשם מינויו כמנכ"ל הבא של רשות־השידור, תוך התעלמות מכך שלפיד טרם הצהיר ב־צורה זו או אחרת על כוונתו לפרוש מתפ־קידו.

הלימודיוזיה הישראלית

בין פלאי הטלוויזיה הישראלית, ניתן למנות את הפלא הבא: הנהלת הטלוויזיה החליטה לרכוש מהטלוויזיה הלימודית סי־דרה שנושאה הוא מישפחה ישראלית. ה־טלוויזיה הלימודית, ששיגרה כמה מעוב־דיה לארצות־הברית כדי ללמוד את אופן ההכנה של סידרה בנוסח זה, היא המפי־קה של הסידרה, בעוד שהטלוויזיה הכל־לית היא המשדרת.

אם לצרף לרכישה זו של הטלוויזיה ה־ישראלית את סאלם תעלם, עולה השאלה מה הצורך בטלוויזיה הכללית. היא משדרת סדרות שהופקו בידי הטלוויזיה הלימו־דית, בעוד שכספיה מממנים משכורות ל־מערכת הפקה מסורבלת, שכמעט ואינה מפיקה דבר.

להפקות אלה של הטלוויזיה הלימודית בטלוויזיה הכללית, מצטרפת התוכנית ערב חדש, שהיא למעשה ראשיתו של ערוץ שני, וראשית תהליך העלול להביא לשקי־עתה הסופית של הטלוויזיה הכללית.

הסרט על גולדמן נמצא

בשבוע שעבר הזכיר העולם הזה (2350) את התוכנית חיים שכאלה שהופקה בידי הטלוויזיה הישראלית, על הד"ר נחום גולד־מן, בהנחייתו של יעקב אגמון. תוכנית זו נעלמה במחסני הטלוויזיה הישראלית. עתה הגיע הענין לסוף טוב.

מתברר, כי התוכנית האולפנית, שבה מככב גולדמן, אותרה לבסוף בטלוויזיה הישראלית, ויש בכוונת הנהלת הטלוויזיה לשדרה, בעתיד הקרוב, אחרי עריכה — לא ברור אם אידיאולוגית או אחרת.

הסעיף הנסתר

אילו יצא השבוע מנהל חטיבת־החדשות לשעבר, **דן שילון**, לחופשה־ללא־תשלום — היה נבצר ממנו לעבוד בחברת־הסרטים שאותה מנהל מנהל־הטלוויזיה לשעבר, **ארנון צוקרמן**. הסיבה: סעיף בחוזה ה־עבודה החדש. שנחתם בימים אלה בין הנ־הלת רשות השידור ועדי־העובדים בטל־וויזיה. הוא מסתמך על התקשי"ר האוסר על עובדים בחופשה־ללא־תשלום לעבוד בגופים מתחרים.

הסיבה האמיתית לסעיף זה, שאותו כפה המישנה־למנכ"ל רשות־השידור, **שלמה עבאדי**, על וועדי־העובדים, היא הרצון לאסור על עובדי רשות־השידור ליטול חו־פשות ולעבוד בתחנות־טלוויזיה מתחרות, כאשר תוקם בארץ הטלוויזיה המיסחרית.

ועדי־העובדים, שהתמקדו במהלך המשא־ומתן בעניינים של כספים בלעו את הפי־תיון של הסעיף הנסתר. רבים מעובדי רשות־השידור עלולים בעתיד לשלם את מחיר הפתיון.

פסקול

מה יחלקו בבחירות?

הדיאטה שהפתיעה את עובדי הטלוויזיה, היא של הבימאי **ירון קימור**, שהוריד יותר מ־40 ק"ג ממישקלו. כאשר ראה זאת הכתב הכלכלי, **אלישע שפיגלמן**, אמר לקימור: „כולם מתפטרים מהטלוויזיה. אבל אתה עושה זאת בשיטה מקורית. אתה פשוט נמוג בהדרגה" ●● המפיק שיצא באחרונה לחופשה־ללא־תשלום, **מוטי קירשנבאום**, הציג חידה ובצידה תשו־בה: „מה יחלקו עכשיו בבחירות? יחל־קו לכולם וידיאו, ומי שזה לא יספיק לו, יחלקו לו קרקעות..." ●● באחד מערבי השבוע שעבר, אמר הכתב (עדיין) לגדה המערבית, **רפיק חלבי**: „לראש־הממש־לה מנחם בגין יש כל תכונות הילדות — חוץ מאשר תום לב וחן." במקור אמר זאת **אבא אבן** על **אריאל שרון**.

כתב רם

כתב בן־ישי

סוף־סוף — לרמה של דמוקרטיה עממית

הנזיפה המלטפת

יותר מחדש ימים תססה בפרוזדורי הטלוויזיה הישראלית הגדת עסקי־הקרח של מפיק כולבוטק, **רפי גינת**. סיפור קשריו של גינת עם מפיקי ראמרגני הבלט על הקרח, ובעיקר האמרגן התל־אביבי חיים סלוצקי, שהתבטאו בנסיעות לחוצ־לארץ מטעם האמרגן, עזרה לעשיית תשדיר־שירות ועוד עשיות שאינן מוסיפות אמינות למפיק תוכנית הצרכנות הייצוגית של הטלוויזיה.

לשיא הקשר המפוקפק והלא ברור הגיע גינת, כאשר נטל לעצמו את הנחיית נקודת־שידור הטלוויזיונית במופע הבלט־על־הקרח במהלך ליל ההתרמה לביבי־תרום — אירוע שלדעת רבים מעובדי הטלוויזיה חרג בהרבה מאמות־המידה המקובלות של סדר־ציבורי.

כמה מעובדי הטלוויזיה הבכירים הגישו תלונות למבקרת רשות־השידור ולגורמי ביקורת נוספים ברשות, בדבר מהות היחסים העיסקיים שבין מפיק כולבוטק למפיק הבלט־על־הקרח, בטענה שהם חרגו בהרבה מהמותר לפי תקשי"ר (תקנות שירות) עובדי המדינה.

מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, שהיה עד לשמועות שהדהדו בחלל בניין הטלוויזיה, מינה את נציב התלונות של רשות־השידור, **ארי אבנר**, לחקור בפרשת ההאשמות נגד רפי גינת.

לפני שבוע מסר ארי אבנר לידי המנכ"ל את תוצאות בדיקתו, שנערכה בחשאיות מוחלטת. מתוך מסקנותיו של אבנר ניתן היה להבין, כי במעשיו של מפיק כולבוטק נעשו חריגות שונות מהנהלים המקובלים על עובדי־ציבור. עם קבלת הדין־וחשבון של חקירת אבנר, שיגר לפיד מיכתב־

מפיק „כלבוטק" גינת
נזיפה מוזרה

נזיפה לרפי גינת, ובו הערות תוקפניות על חריגותיו של גינת. העתק מיכתב זה שוגר למנהל הטלוויזיה **טוביה סער**.

מנכ"ל רשות־השידור סירב להתייחס לשאלה אם אינו מוצא פגם בכך, שעובד שחרג חריגות כאלה מהנהל הציבורי המקובל, משמש כמפיק של תוכנית־הצרכנות הייצוגית של הטלוויזיה. עובדי־טלוויזיה בכירים, שנשאלו על כך, הביעו פליאה למשמע נזיפתו העדינה של לפיד. הם הזכירו את הסיבות הפעוטות שהביאו את מנהלה לשעבר של הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, לפטר את מפיק כולבוטק הראשון, **חנינא אמוץ**.

(המשך מעמוד 7)

לוסיה אזרחית כדי להטיל עליה אימה ולהביא לבריחתה הופעלה על־ידי מנחם בגין באפריל 1948 ב־דיר־יאסין. בגין עצמו התפאר לי־אחר מכן פעמים רבות בכך שמאור־עות דיר־יאסין הם ששיכנעו את המוני הערבים בארץ לברוח על נפשם בהתקרב צה"ל, וכך פונה ה־שטח להתיישבות יהודית.

אין שמץ של ספק לגבי הכוונה של אריאל שרון וראשי הפלאג־גות להביא לסילוק האוכלוסיה ה־פלסטינית מביירות המערבית. כדי להזין אוכלוסיה כזאת, המונה עתה בין 200 עד 400 אלף איש, היה צורך להטיל עליה אימה נוראה, לפרוק את נישקן של המיליציות ה־מוסלמיות שהגנו עליה, להרוס את המחנות ולהביא לבריחה מבוהלת. הדיבור על "הרס תשתית המחב־לים" בא להצדיק פעולה זו.

כך מה שהתרחש בביירות בשבוע האחרון תואם את הכוונה הזאת — וזרבים מן המעשים אין כלל הסבר סביר אחר.

בראש המעשים האלה מופיעה עצם ההחלטה להיכנס לביירות ה־מערבית — החלטה שעלתה בחייהם של שיבעה היילי צה"ל.

ההחלטה זו לא היה כל נימוק סביר הנראה־לעין.

הטענה כאילו נעשה הדבר כדי לשמור על הסדר ולמנוע פרעות הופרכה על־ידי אריאל שרון עצמו, כאשר החליט להכניס לשם את ה־פלאנגות.

הטענה כאילו התגלו לפתע "אל־פיים מחבלים" שהסתתרו בביירות בניגוד להסכם, היא אחד מאותם השקרים הגסים, המופרכים בעליל, שהפכו סימן־היכר של אריאל שרון (ראה עמודים 31—30) ושל רפאל איתן.

"מחבל." מכיוון שלפי השפה ה־מופקרת של שרון ושות' כל פלס־טיני הוא "מחבל," ועל אחת כמה וכמה כל פקיד, רופא, אחות, מורה או נהג באחד ממוסדות אש"ף, גם אין להגדרה כזאת כל משמעות.

נוכחותן של המיליציות המוסל־מיות — ובראשן ה"מוראביטון" הנאצריסטיים — אינה מעניינה של ממשלת־ישראל, ואינה נוגעת ב־שום צורה שהיא בביטחון ישראל. מחסני־הנשק שנותרו בשטח, אחרי פינוי בעליהם, גם הם אינם מענ־יינה של ישראל.

הסלישה למערב ביירות מהווה הפרה גסה וברוטאלית של ההס־כם שהושג בין ישראל, הלבנונים והפלסטינים, באמצעות פילים חביב. אפילו אדם כמו אריאל שרון הא־מון על הפרת הסכמים, שאצלו מילה אינה מילה ודיבור אינו די־בור, היה מהסס להפר בצורה כה גסה הסכם שהושג בחסות הנשיא רונלד רגן עצמו, אלמלא היתה לו סיבה טובה מאוד לכך.

ואכן, היתה סיבה כזאת: גירוש האוכלוסיה הפלסטי־נית מביירות, באמצעות מעשים שהם בבחינת מעשי דיר־יאסין וקיביה פי מאה.

המשמעות היתה ברורה לרבים. בבוקר של היום המכריע, כמה שעות לפני התחלת הטבח, פורסמה בעי־תונות הודעה של אורי אבנרי, תחת הכותרת "שרון זומם להחריב את מחנות־הפליטים בלבנון" — ובה אזהרה חמורה מפני כוונה זו, ש־היא המטרה האמיתית של החדירה לביירות המערבית.

תנים וצבועים

ל ש קו־מחשבה שני הנותן תימוכין לניתוח זה.

שכירי חרבו על אוכלוסיה חסרת־אונים זו, כתנים ו־צבועים המתנפלים על טרף.

אלפי לוחמי אש"ף, שעמדו ל־התפנות מביירות, נדרשו להשאיר אחריהם את מישפחותיהם, נשותיהם וילדיהם. אלפי אזרחים, שעבדו ב־מוסדות האזרחיים של אש"ף — המינהל האזרחי, מוסדות־מחקר, בתי־חולים, בתי־הספר והמוסדות הכלכליים — נשארו גם הם בעיר.

על כך נערכו דיונים רבים, ו־היתה גם התערבות סעודית מאסי־

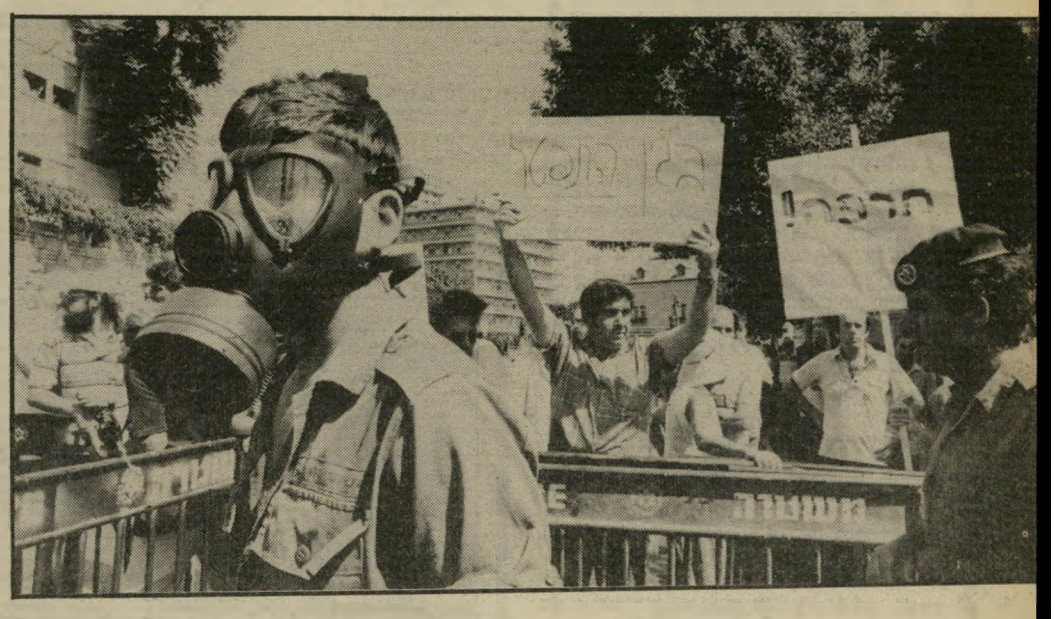

בגין מסביר
מגן הנשים והילדים

(לגבי הרצח נותרו כל הספקות. אין איש יודע עדיין בבירור מי ביצע אותו. הושמעו חשדות רבים מאוד. הואשמו סיעות מארוניות יריבות, שהיה להם עניין של ניק־מת־דם, מאחר שבשיר רצח את רא־שיהן. הואשמו הסורים, שסוכני־הם הם די מתוחכמים כדי לבצע פעולה כה מסובכת. לבנונים רבים מאמינים כי ישראל רצחה את בשיר, אחרי שהפר את פקודתה לחתום על חוזה־שלום עימה, וכדי לספק אמתלה לכיבוש מערב־בי־רות. ברור כי המבצעים היו בעלי קשרים טובים מאוד במיפקדת ה־פלאנגות. כי אחרת לא היו מצלי־

מעשה חרטה כלשהי על מעשיהם ומחדליהם. הם אף לא הביעו צער אמיתי על הטבח עצמו.

החל בראש־הממשלה, המגן המפורסם של הנשים והילדים (ה־יהודיים), וכלה בעסקנים הקטנים ביותר של הליכוד, לא נמצא איש שהביע צער וחרטה על הטבח, מ־עבר למס־שפתיים זול ועלוב. רק נשיא־המדינה בא — יומיים אחרי הטבח! — ופירסם הודעה שהיתה בה נימה אנושית כלשהי. התנה־גות ממשלת ישראל, ובראשה ארי־אל שרון, העידה כאלף עדים על מצפונה הרע. שרון פשוט נפלם ו־

הפגנה נגד בגין בירושלים
„חרפה! התפטר!"

אמתלה זו הושמעה רק שעות רבות א ח ר י שהפלישה כבר נערכה. היא לא הושמעה מראש או בעת שהחלה הפעולה. גם לאחר מכן, ראו צופי־הטלוויזיה את ה־רמטכ"ל כשהוא משיב על שאלה לגבי מיספר „המחבלים" שהתגלו, כביכול. איתן אמר: „אני לא יודע. לא ספרתי." הדבר לא הפריע לבגין לדבר כמה דקות לאחר מכן על „אלפיים מחבלים."

עד הרגע הזה לא הובאה שום הוכחה לכך שהיתה במקום קבוצה מאורגנת כלשהי של „מחבלים" לו־חמים. מכיוון שרבים מן הפלסטינים במחנות שירתו בכוחות אש"ף בת־קופה זו או אחרת, אפשר, כמובן, להצביע על כל אדם שם כעל

גורל האוכלוסיה הפלסטינית (והמוסלמית) האזרחית לא היה עניין שאיש לא חשב עליו מראש ושהתעורר במפתיע, בעיקבות מע־שה בלתי־צפוי השבוע. הוא עמד לנגד עיניהם של הנשאים־ונותנים בימי המצור על ביירות.

אחת הסיבות העיקריות שעיכבו את הסכמת אש"ף לפינוי מביירות ואת השגת ההסכם הסופי על כך, היתה הדאגה לשלום האוכלוסיה ה־אזרחית.

היה ברור לכל ברדעת — סלספיני, לבנוני, אמרי־קאי וישראלי — כי ברגע שתינתן להם ההזדמנות, יתנפלו אנשי הפלאנגות ו־

חים להחדיר לבניין כמות אדירה של חומר־נפץ. ברשימת החשודים מופיעים הפלסטינים במקום הא־חרון, כי לא היתה להם היכולת ל־כך).

החדירה נועדה בראש וראשונה לשבור את המיליציות המוסלמיות, לאסוד את כל נושאי־הנשק ולחסל את הכוח ה י ח י ד י שהגן ב־אותה עת על האוכלוסיה האזרחית. כל זה נעשתה באמתלה הכוזבת כי־אילו דובר על „מחבלים."

פריקת הנשק מן המיליצ־יות המוסלמיות, והכנסת ה־פלאנגות למחנות, כמוהן היה כדין־מוות להמוני גב־ריים, נשים וילדים.

התירוץ האומלל, כאילו המתין צה"ל לצבא הלבנוני, איבד את ה־סבלנות משזה לא בא, ועל כן מסר את המחנות בידי הפלאנגות, לא החזיק מעמד אף לרגע. ברגע שפרק צה"ל את הנשק מכוחות־ההגנה ה־מוסלמיים, קיבל על עצמו את מלוא האחריות. מעשי הצבא הלבנוני לא יכלו לגרוע ממנו כהוא זה.

רשימת האשמים

א חד הצדדים הנוראים ביו־תר בפרשה הוא התנהגות כל המעורבים א ח ר י המעשה.

זאב שיף, הכתב הצבאי של הארץ, דיווח כי הטבח גרם לזעזוע בקרב החיילים והקצינים הזוטרים. מישפט זה אומר שהטבח לא גרם זעזוע בקרב הקצינים ה ב כ י ר י ם.

על כך יש עדויות נוספות. לא יכול להיות שמץ של ספק בכך כי קצינים בכירים ידעו מה מתרחש והתבוננו בנעשה בשיוויון־נפש, או אף בקורת־רוח.

לא הרמטכ"ל ולא אריאל שרון הביעו מיד אחרי ה־

נאלם במשך שלושה ימים תמימים — ושתיקתו היתה הודאה רועמת.

ביום השני הופיע רון בן־ישי בטלוויזיה ומסר „על סמך חקירה אישית, שבה גבה עדויות מפי חיילי צה"ל ואנשי־פלאנגות," את הגירסה הרשמית שבה נתפרו הש־קרים יחד בחוטים כה גסים, עד שיכלו לעורר פלצות. ירידתו של בן־ישי לדרגה של מתרץ מעשי־זוועה באמצעות כוזבים מגוחכים ממש הוסיפה מימד מאוס נוסף ל־מינויו כמסקד גלי־צה"ל בידי ה־רמטכ"ל. יוקרתו האנושית המיק־צועית היתה אחד מקורבנות הטבח.

כל מי שקם השבוע בישראל ל־תרץ את המעשים, להקטין את ממדי האחריות, להשמיץ את בעלי־המוסר בעם — ביצע התאבדות מוסרית. הוא הפך את עצמו שותף — לאחר־מעשה לפשע־המילחמה הגדול ב־יותר בתולדות עם־ישראל. הוא אי־בד צלם־אנוש.

ניתוח הפרשה מוביל אל הנאש־מים העיקריים:

● **אריאל שרון, שר־הביטחון,** חשוד בקשירת־קשר לביצוע פשע־מילחמה ולסיוע ממשי למבצעיו בפועל.

● **רפאל איתן, ראש ה־ממה"כלי, כנ"ל.**

● **מנחם בגין, ראש־הממ־שלה,** שותפות לפשע לאחר־מע־שה, על־ידי חיפוי על האשמים, ו־נטילת חלק בביצוע המעשים שהכ־שירו את הקרקע למעשה.

● **יצחק שמיר, שר־החוץ,** שותפות לפשע לאחר־מעשה, על־ידי חיפוי על האשמים במסכת של שקרים ועלילות, ועל־ידי השתת־פותו בקבלת ההחלטות לפני הטבח.

● **כל חברי ממשלת־ישראל,** שותפות לאחר־מעשה, אחרי שלא הסיקו מסקנות ולא התי־פטרו מגוף שביצע פשע.

הבורסה

חודש של עליות!

קודם כל שנה טובה, באמת טובה, ותיכף תבינו גם למה. מה אתם חושבים זה תשמ"ג? פשוט לחלוטין:

תהיה שנת מניות גדולה.

והיא מתחילה בתחילת שבוע זה.

התחזית של כל "המבינים" אומרת: יש לנו לפחות עוד חודש אחד בטוח "שיגעון של בורסה" בכיוון הנכון. הסיבה כרגיל פשוטה: עודפי כספים עצומים מחפשים פורקן, כאשר אין אלטרנטיבות השקעה טובות אחרות לטווח הקרוב. נכון, תהיינה עליות, בעיקר עליות, תהיינה גם ירידות, פחות מבעבר. בכלל, מסביר לי אחד מטובי ויקירי הבורסה: "הבורסה הפכה סלקטיבית. לא הכל עולה והכל יורד, יש עולים ויש יורדים. מאז שלכל מניה קלה יש אפוטרופוס כבד, צריך סיבה באמת טובה כדי להוריד את השער.

כך עוד כולם נהנים מעליות השערים והחוק החדש למיסוי בתנאי אינפלציה מעודד את המעבר לבורסה, והוא מעודד, ועוד מעט תבינו איך, השוק יהיה טוב. יריד השערים תהיינה מכניות או בישון טכנאי הבורסה, "תגובה מכנית". והעליות? אותן לא צריך להסביר, על אלה צריך לתפוס "טרמפ" בזמן.

אני מתחיל להתפעל מיועצי ההשקעות בבנקים, העצות שלהם מתחילות להיראות קולעות יותר ואם יש לכם גם חבר במקום הנכון, "הטרמפ" יהיה יותר מוצלח; זיכרו מתי לרדת.

המניות המובטחות מוזנחות

חוק המיסוי החדש קובע, שעשרה אחוזים ממניותיה של חברה שמניותיה נסחרות בבורסה הן נכס מוגן. במילים אחרות — מוגנות מפני מס. בעל המניות משלם מעט מאוד, מס־הכנסה מפסיד הרבה מאוד. אם תרצו או לא, כך קובע החוק. אם זה כך, למה לרכוש 10% ממניות של חברות כבדות, כמו למשל דיסקונט השקעות, שם צריך להשקיע מיליונים רבים כדי לרכוש 10%? התוצאה היא, שכל מיני גופים מוכנים לרכוש מניות בבורסה ומחוצה לה של חברות כושלות, ולשלם כל מחיר ובלבד להגיע לאותם 10% מוגבים. זה מסביר גם חלק מעליות השערים הבלתי־מוסברות של מניות, שבמהלך המיסחר הרגיל לא היו זוכות בתשומת־לב כה גדולה.

הסבר זה תופס למשל לגבי הקניות הגדולות של "דנות סקיוריטיס" (חברת בת של בנק לאומי) שקנו יותר מ־10% ממניות "פוליגון". או מדוע קנתה "שופרסל" כמות גדולה של "אלקו".

הבורסה רותחת הקורא זאב שוורץ, גרפיקאי במיקצועו, שלח אלינו את ספר הקריקטורות פרי עטו: הבורסה רותחת. יש בספרון כמה קריקטורות טובות במיוחד. כדי שתהנו מהן — הנה שתיים.

בשני המיקרים שילמו מחירים לא כלכליים לפי כל קנה מידה, חוץ, כמובן, מהרצון להגיע לאחזקה של 10% מהון המניות, ובכך להשיג השקעה מוגנת מפני מס.

המיקרה של אינקובה

קודם כל, התארגנה קבוצה של בעלי ממון ועסקים, שלנוחיותנו נכנה אותה קבוצת גשם. אחר־כך מהפשים מניה מהאימה ומוצאים מניה תמימה בשם אינקובה, שיתרונה הבולט הוא שהונפקו מניות רק ב־15 מיליון שקל. סכום מצחיק לקבוצה של מיליונרים מצויים. הקבוצה מתחילה לקנות. קונים בשקט ואפילו במחיר מופרז. ממשיכים לקנות והמניה שהתחילה דרכה ב־300 נקודות מגיעה ל־4000 נקודות. בינתיים, חברי קבוצת גשם מוכרים במחירים הגבוהים את המניות שברשותם, לחברה שלהם, שהיא כפי שאתם מבינים גוף מישפטי נפרד. גו, החברה רכשה את המניות בשער שיא. עכשיו נותנים למניות לצנוח! **מי מפסיד? אלה שלקחו טרמפ ושכחו לרדת, וכמובן החברה ש־קנתה את המניות מקבוצת חברי גשם. תשאלו למה? שאלתם, טוב. החברה שרכשה מידי בעליה למעלה מ־10% ממניות "אינקו־בה", הפסידה? כן; יש עוד שותף להפסד — מס הכנסה. עשרת האחוזים הם נכס מוגן, כך שגם ההפסד מוכר לצורכי מס. המניה ירדת ל־2000, החברה הפסידה, על חשבון מס הכנסה, חברי קבו־צת גשם הרוויחו רווח עצום בלי מס.**

וכאן אולי צריך להזכיר שאפשר לעשות עוד סיבוב. החברה תמכור לחברי הקבוצה את המניות במחיר נמוך ואלה יעלו אותה שוב, ושוב ימכרו לחברה שתפסיד והם ירוויחו שוב. נהמד, לא? גם אמיתי.

פיתיון לשותפים

כאשר פרש לפני שלוש שנים פאביו תיאו לוי, מראשוני הדיילים באל־על, מן החברה, תבע גם לקבל פיצויים על חלקו במכירות בבר של המטוסים. פרקליט החברה טען בבית־הדין, שם התבררה התביעה, כי אין יחס של עובד ומעביד בעיסקי מכירות הבר במטוסים, אלא יחס של שותפות עיסקית, כשכל צד מקבל חלק מהרווחים.

דיילי אל־על מקבלים אלפי דולרים לי־אחר כל טיסה, ממכירות הבר. לעיתים הם אינם יכולים להפקיד את הכסף בבנק בשדה התעופה, מכיוון שהוא סגור, כמו בטיסות לילה. בכמה מיקרים נגנב הכסף מן הדיילים.

עכשיו נחזור לדבריו של פרק־ליט החברה: במכירות של הבר, היחס בין החברה לדיילים הוא יחסי שותפות. ועל זה פרצה שביתת הדיילים, או ליתר דיוק בעיקבות סידרי שותפות משר־בשים שתמיד ההפסדים הם של הדיילים והרווחים של החברה, ומשום כך סירבו הדיילים להמ־שיך בשותפות, וכאשר נמנעו למ־כור בבר, חזקם פוטרו מייד.

שנים מתנהל משא־ומתן בין ועד הי־דיילים והנהלת החברה למצוא הסדר בעיסקי השותפות. עד היום לא נמצא ההסדר והנה התוצאה. טוענים הדיילים: הודענו לנוסעים כי לא נמכור בבר במטוס, חילקנו הודעות והצענו לנוסעים שיקנו בחנות ללא מכס בנמל. לא היתה בעיה. כשנחת המטוס, היו מיכתבי הפי־טורין מוכנים, לכל הדיילים. גם אלה שמכרו במטוסים אחרים קיבלו מיכתבי פיטורין. וכך היה המעשה עם הכלכלית ב"ס: כשירדה מהמטוס, הגישו לה מיכתב פיטורין. כשטענה שכן מכרה בר, לקחו ממנה בחזרה את המיכתב.

החדשם הוא, שמישהו בחברה החזיט החכות לעיקה בהשבתת החברה. מי שאכן את הפיתיון הזי במיקרה הדיילים. ועכשיו שוב שובתים.

השבת של פויכטוונגר

מניה של שבת? יש. סעיף 4.8 מניית מייסד. מר אשר פויכטוונגר מחזיק במניית מייסד שיש לה זכות אחת בלבד, והיא, כי אם החברה ו/או אחת מבנותיה לא ישמרו את קדושת השבת ומועדי ישראל, על־פי דין תורה, ואם מכוניות החברה ינועו בשבת או מועדי ישראל, תקנה מניית המייסד את הזכות לכנס אסיפה כללית למטרת שינוי שם החברה. באסיפה כללית זו תקנה מניית המייסד 76% מהזכויות בהצבעה על שינוי שם החברה על־ידי מחיקת השם פויכטוונגר משם החברה.

זהו הסעיף המפורסם בתשקיף, שהגישה לבורסה חברת פויכטוונגר תעשיות, כדי לגייס 63 מיליון שקלים ממשקיעים שרובם דווקא נוסעים בשבת. לא ביום כיפור.

קרנות ליחידי־סגולה

אחד מקוראי המדור שלח לי מיסמך מעניין של אחד הבנקים הגדולים. הנדון: עמלות מקרנות נאמנות רוניח וקומס. יש להימנע מלהציע את הקרנות הנ"ל ללקוחות. במיקרים שהלקוחות עומדים על רכישת קרנות אלה. יש להסב תשומת ליבם כי בעת ביצוע עיסקות בקרנות הנאמנות הנ"ל תיגבה מהלקוח עמלה, לפי שיעור הקבוע בתעריפון לגבי עיסקות במניות. למטה, בתחתית הדף רשום: פירסום זה יבוער לאחר הקריאה. הוא הגיע לידי.

הבנקים חייבים למכור תעודות השתתפות של כל הקרנות, תמורת עמלה כמובן. מטבע הדברים, כל קרן מעוניינת למכור את יחידותיה ומזכה בעמלה את הבנק המוכר. במיקרה של שתי הקרנות רוניח וקומס, לשתיים אלה, אין ככל הנראה עניין למכור את יחידותיהן באמ־צעות הבנקים ולכל אחד, לכן הודיעו כי אינן משלמות למעשה עמלות מכירה ומכאן אי־הרצון הבולט של הבנקים למכור — ואם כבר, אז בעמלה מיוחדת בה מתחייב הלקוח.

המעניין הוא שהוראה דומה הועברה בעל־פה בכל יתר הבנקים, חוץ מזה שטרח להודיע על כך לפקידיו בכתב ולאחר הקריאה מבקש מהם לשמיד את ההודעה.

תשאלו מדוע אין לקרנות עניין למכור לכל אחד? שאלה טובה. התשובה היא שהן מעוניינות בי־קרנות בעלות היקף קטן, כמו למשל הקרנות הסגורות, כדי להגיע לתשואה גבוהה יותר, הי־קשה להשגה, ככל שגדול מיספר היחידות. ועוד משהו: לשתי הי־קרנות יש קהל משקיעים מאוד מסויים, שהם הפצים ביקרו. אז למה להתחלק ברווחים הנאים עם סתם משקיעים?

גם כסף שווה כסף

שקל מכסף, שמישקלו 14.4 גרם, מחירו 780 שקל — בערך פי שישה מערכה של המתכת ממנה עשויה המטבע. חצי שקל מכסף, במשקל 7.2 גרם, נמכר על־ידי החברה הממשלתית למדליות ומטבעות ב־310 שקלים — פי חמישה מערך המתכת שבמטבע. מי שאופטימי וסבור שהכסף יעלה פי חמישה בתקופה הקרובה, ימהר

לקנות. מי שסבור שהערך האספני של מטבעות אלה שווה ארבע חמישיות ממחירן, ימהר ויקנה. מי שחושב שכדאי לקנות בלי סיבה מיוחדת, יקנה. מי שרוצה לדעת אם זו השקעה טובה — אז מוטב שישקיע במניות למשל. שם זה יותר בטוח והרווח יותר מהיר.

מדוע סירב ח"כ הליכוד לגלות מי הזמינו למסיבת התחנה הצבאית ✶ הפאנקיסטים נתגלו כמרובעים

הקליקה

פאנקיסטים ולהקות גל חדש, העדיפו להיראות מרובעים לגמרי כשבאו לחתונת חברם, **ז'אק גולדברג**, מתופף להקת הקליק, עם **מישל**, הצרפתיה. השניים הכירו כאשר מישל, שעבדה כמרכזנית במרסיי, חייגה בטעות את מיספר הטלפון של ז'אק בתל־אביב. אחרי כמה שיחות־אהבה בטלפון, הוא נסע לצרפת והביא את הכלה לישראל.

מלך הגל החדש, **דורון שוקן**, מילמל ללא הרף: „אני אפס. תארי לעצמך לאן הדרדר מוסיאון תל־אביב, שנותן לאפס כמוני להופיע אצלו. כולם מטר־רפים. מיכאל אוהד, כתב רציני, מבזבז עלי שער בעיתונו המכובד. אז את רוצה לומר לי שהוא נורמלי?"

היה מצחיק לראות זמר־חתונות מנעים לאורחים בשירי שמאלץ. ראיתי את הפאנ־קיסטים מעוותים את פניהם בהבעת גועלי־נפש.

הגל החדש הפאנקיסט נתי ויסמן נושק לרעייתו גליה. למעלה משמאל החתן ג'אק גולדברג, מתופף להקת **הקליק**, נראה משונר בחליפה לבנה. לימינו אשתו מישל, משמאלו דורון שולץ, מלך הגל החדש.

יועצי יומולדת

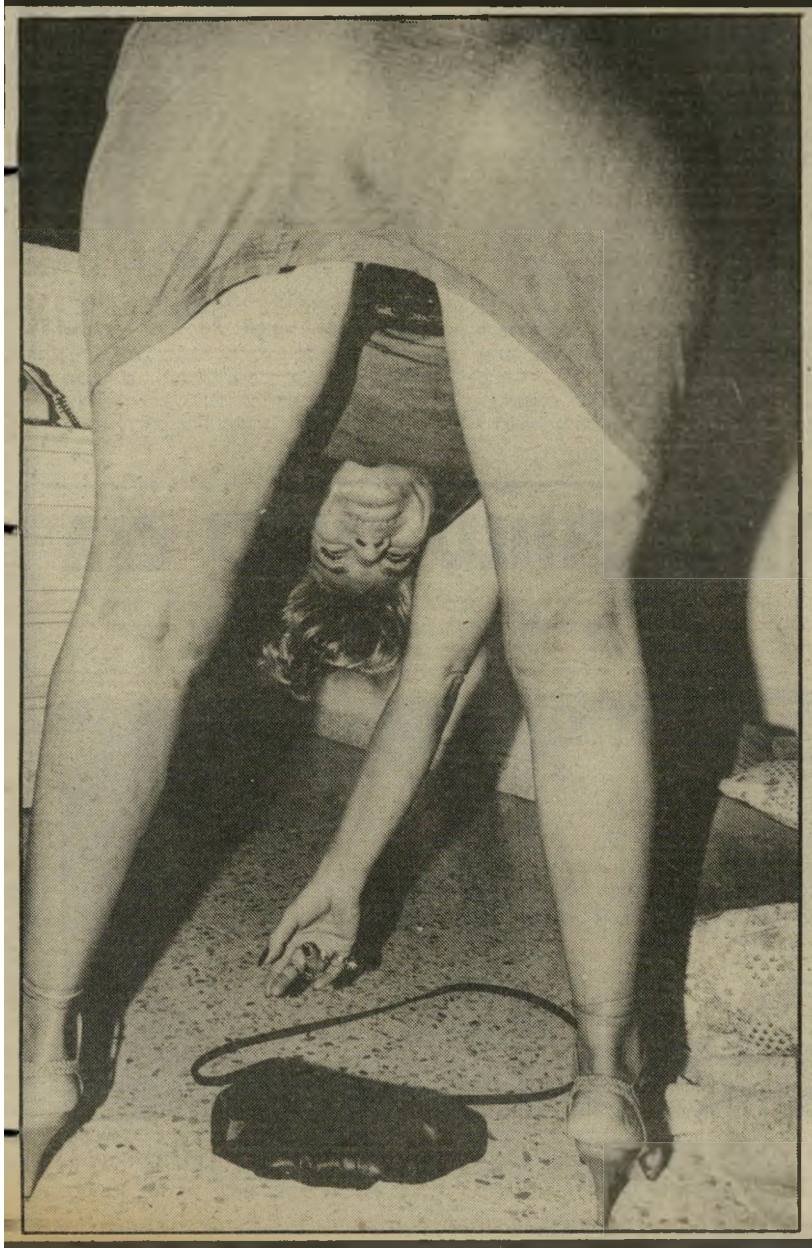
„מה עשיתם לי!" צעקה בהפתעה העי־תונאית **נילי ביפמן**, כאשר נפתחה הדלת וקולות שירה „יומולדת שמח". קידמו את פניה. חבריה הטוביה של נילי — **אלי זילבר**, מי שהיה דוברו של אריק שרון, והציירת **רחל מימור**, החליטו להפתיע את חברתם, והביאה בעורמה לביתו של זילבר. שם המתנו לה ידידיה.

כתב הטלוויזיה, **חנן עזרן**, גילה כי לא היה בחתונתו של עמיתו־לשעבר, עמירם ניר, „כי אני לא מהנדחפים." **צבי ריי־מון**, יועצו לענייני־תיקשורת של שר־התיירות אברהם שריר, שדיבר באהדה על השר שלו, פרש לחדר הסמוך ובילה בקריאת ספר. השחקנית **חנה עדן** סיפרה, שהיא נופלת מהרגליים בגלל הצילומים המפרכים של הסרט זיכרונות אהבה.

כלת היומולדת, נילי, נאנחה בעצב, כשהיא נוגסת מעוגת יום־ההולדת: „אני מרגישה כמו גרוסאה." די מייאש ומאוד מוגזם.

פה לפה כתב הטלוויזיה לענייני עבודה, חנן עזרן, ואשתו נורית, אוכלים ביחד מעוגת היומולדת. (משמאל) התכשיטנית רחל גרא, מתכופפת כדי להרים את ארנקה. כשגילתה שהמצלמה תפסה אותה, פרצה בצחוק.

הלשנה טובה

מס' 1 שדרן התחנה הצבאית אלכס אנסקי, נבחר בסקר דעת־קהל כשדרן הפופולארי של התחנה.

„גלי־צה"ל הפכו לגללי צה"ל. בגלי־צה"ל המפקד ישן, וכל השאר שמאלגים ולא נים. הקצין הבודק נתן את מסקנותיו באבשלומיות והגיע למסקנה כי קור יהראובני הם מלשון נופל מלשון."

פנינים אלה השמיע **טוביה צפיר** מעל בימת החמאס, כשהוא מחופש לרמטכ"ל, והוא קורא מיכתב־הלשנה בחידודי לשון בנוסח אבשלום קור. אחרי כל חרוז הרים צפיר את עיניו מהמיכתב והעיר: „אני חושב שהמיכתב הגיע ממזרע." זאת, מפני שהרמטכ"ל כינה פעם את אחד משדרי קול־ישראל „תוכי מופרע ממזרע." הבדיחות האלה היוו את שיאה של המסיבה שערכו אנשי גלי־צה"ל בתיאטרון החמאס ביפו.

אנשי התחנה מנו אומנם ארבע סיבות רשמיות לעריכתה של המסיבה, ביניהן ראש־השנה, תוצאות סקר ההאזנה של מינה צמח, שהוכיח כי גל"צ היא התחנה בעלת אחוז ההאזנה הרב ביותר, בחירתו של השדרן אלכס אנסקי לשדרן הפופולארי וחילופי מפקדי התחנה. אך אם לשפוט לפי רוח המסיבה, ניתן היה להבין מייד שהסיבה האמיתית למסיבה היתה ניקוי התחנה מכל חשד של פגיעה במוראל בזמן המילחמה. כל זאת ברוח המישפט: „ולמלשינים אל תהי תיקוה."

מי לא היה שם! שי"ן־גימלים, שק"מיסטים, שדרנים וחברי־כנסת. **צבי שפירא**, המפקד היוצא, **מוטקה נאור** ו**יצחק ליבני**, המפקדים, לשעבר, מנכ"ל רשות־השידור **טומי לפיד**, יו"ר ועדת־הכלכלה של הכנסת **גד יעקובי** — שבמשך כל הערב לא מש מצידו של חבר־הכנסת של הליכוד **רוני מילוא**, חבר־הכנסת **יוסי שריד**. הסופר והשדרן הפופולארי **איציק בן־נר** הסתובב עם כרטיס ברכה לשנה החדשה שנתן לו הפירסומאי אורי סלע, עליו היה כתוב: „הלשנה טובה". לחבר"ה חולקו מדבקות למכוניותיהם, שעליהן היה כתוב „שטינקוריום."

את ההצגה נגב העיתונאי **דידי מנוסי**, שהסתובב לבוש גלביה עטורה בפסים, ממש כמו כתונת־הפסים של יוסף, ולראשו כובעו המפורסם. **אורלי יניב** באה בגפה וברחה מהמצלמות.

גם ברכות לא חסרו שם. חבר־הכנסת רוני מילוא בירך מעל בימת החמאס, והעיר בצחוק: „אני מקוה שלא תקום ועדת־חקירה שתבדוק מה עושה חבר־כנסת של הליכוד במסיבה הזאת, ועוד מברך אותה. רק שלא יקימו עוד ועדת־חקירה, כדי לברוק אם הקצין־הבודק שהוציא את מסקנותיו הוא שמאלני." לקול צחוקו של הקהל הוסיף מילוא: „אני גם לא רוצה לגלות מי האיש מגלי־צה"ל שצילצל אלי בבוקר והזמין אותי למסיבה הזאת, כדי שלא יפטרו אותו מהתחנה."

גד יעקבי בירך אף הוא, ובראשית

הרמטכ"ל רפול זוכה לחיקוי מהבדרן טוביה צפיר, שחבש לראשו כומתה שחורה, ובידיו הוא מחזיק כאילו מגילת הלשנה.

אכלנים מיקצועיים במסיבת התחנה הצבאית הם מנכ"ל הטלוויזיה טומי לפיד (מימין) ומבקר המיסעדות יוסקה גרייזמן. השניים, הידועים כאכלנים מיקצועיים, משתתפים בתוכניות גלי־צה"ל.

הצולב רם עברון, שתקף את אבשלום קור בתוכניתו **זה הזמן**, מברך את עובדי התחנה. רם מגיש בתחנה תוכנית למוסיקה קלאסית.

אורלי ושות' העורך המוסיקאלי בתחנה הצבאית, דובי לנץ, צוחק במלוא פיו כשהוא מתבונן בהערצה בקריינית הטלוויזיה אורלי יניב (באמצע), שלא נטשה את עבודתה בתחנה וממשיכה להגיש תוכניות־פופ ביחד עם עבודתה בטלוויזיה. מצטרפת לשימחה דורית, אשתו של לנץ, העובדת כמפיקה באחת מחברות התקליטים.

דבריו פנה אל „כבוד הרמטכ"ל, כבוד שר־הביטחון, כבוד ראש־הממשלה." דבריו גררו מייד צחוקים, כי הם כלל לא נכחו באולם.

רם עברון, שריאיין את אבשלום קור בתוכנית הטלוויזיה זה הזמן, גילה שב־1953 הוא עבד בגלי־צה"ל על תקן של פסנתרנית, והזכיר לנוכחים את העובדה שבזמן המילחמה ביטלו לו תוכנית שנקראה ציפורי לילה קלאסיות.

אחרי הנאומים, קינחו האורחים בגבינות, סלטים, חמוצים סנגריה ובירה. לקראת השעות הקטנות התיישב הזמר **שלמה ארצי** על הבימה, וסחף את החוגגים שהתיישבו מסביבו בשירה אל תוך הלילה.

נירה גל

אות קין

(המשך מעמוד 13)

יוק וישראלים אחרים בביירות הנצורה, בעצם הימים שבהם ניתכה עלינו הפצצת־טרור של חיל־האוויר הישראלי. ערפאת הזמין את ראשי שלום עכשיו לבוא ל־ביירות ולראות את הפלסטינים הנצורים.

דיברנו על שלום — אמר שקור — בימי התופת בביירות, ואנחנו ממשיכים לדבר על שלום אחרי שיצאנו מן התופת.

בנאומו ההיסטורי לפני כנס ה־איגוד הבין־פרלמנטרי העולמי ב־רומא, הודה ערפאת פומבית „לאזרחים וחיילים של ישראל", שקמו ומחו נגד המיתקפה בלבנון.

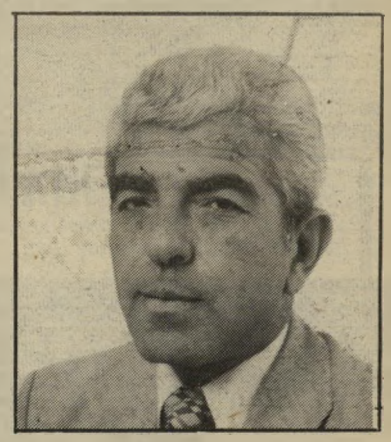
הוא הצו לומר זאת לארבעה מיליון פלסטינים: תודה לחיילים ישראליים. הוא לא ישכח את אלי גבע.

לא גיבורים של קולנוע

עיר ערבי חייכני, שעמד כפייה מסביב לצווארו, קם לשאול. הוא ביקש להציג את השאלה בערבית, לא בהולנדית או באנגלית. הוא לובי.

מדוע, שאל, מסכים ערפאת לדבר על שלום, עכשיו כשהוא חלש? אחרי שהוא יצא מביירות, ואין צבא העומד לרשותו — איך ישיג משהו?

שקור — שאינו נואם מיקצועי, שזהו

פרטאווי
לא לָבד

נאומו הראשון בציבור בשפה האנגלית — ענה בהתרגשות ספונטאנית.

מזר מאוד לשמוע שאלה כזאת מפי ערבי, הוא אמר.

מי אומר שאנחנו חלשים? אנחנו חזקים יותר מכפי שהיינו אי־פעם! במשך שלו־שה חודשים עצרנו את הצבא הישראלי הכביר — ולא נוצחנו. יצאנו בכבוד. אף צבא ערבי בדור האחרון לא הצליח בכך. וזאת למרות ששום מדינה ערבית לא חשה לעזרתנו.

היו מנהיגים ערבים שיעצו לנו להת־אבד בקאהיר. (שקור לא הזכיר את מועמר קד־אפי בשמו, אך כל אדם באולם ידע למי הכוונה.)

מה אנחנו, גיבורים של קולנוע? אנו לוחמים למען עמנו: האחריות לגורל עמנו רובצת על כתפינו.

אנחנו לוחמים מילחמה פוליטית. האה־ריות לעמנו והשיקול הפוליטי מדריכים את צעדינו. תמכנו בתוכנית־השלום של פא־הד לפני המילחמה, ואנחנו תומכים בה אחרי המילחמה. מפני שהיא מובילה ל־פיתרון.

אנחנו עם של פזורה. זה נגזר עלינו. המעבר מארץ אחת לשניה אינו משנה דבר לגבי יכולתנו. יצאנו מביירות, והנה קיבל אותנו האפיפיור ונשיא איטליה. ומילאנו תפקיד מרכזי בוועידת־פאס. כוחנו עימנו, ואנחנו נשתמש בו כדי להביא לעמנו מדינה משלו ושלום.

השקר והחתייה

גם זאת אמר שקור באותו ערב, כאשר בשורות־הזוועה נערמו על שול־חננו:

פינינו את ביירות, כדי לשים קץ לזוו־עות שסקדו את האוכלוסיה האזרחית שם. הלבנונית והפלסטינית.

יצאנו אחרי שהשגנו הסכם עם הי־שראלים, באמצעות האמריקנים והלבנונים.

האמריקאים הבטיחו חגיגית — יהיש־ראלים הבטיחו זאת לאמריקאים — שיגנו על האוכלוסיה האזרחית הפלסטינית, ש־אותה השארנו אחרינו.

אלה הן המישפחות שדנו, נשד־תיהם וילדיהם של הלוחמים שפינו את ביירות עכ"פי ההסכם. הם נרצחים ברגע זה, כשאנו יושבים כאן באמסטרדם השקטה. ידידינו. אחינו. נשותיהם וילדיהם.

לא איכפת לי מי הרוצחים בפועל — פלאנגות, אנשי חדאד. אלה הן בובות של ישראל. ישראל טולטת בשטח. יש־ראל הכניסה אותם למחנות. ישראל מאפ־שרת להם לרצוח. ישראל אשמה.

ומייד תיקן את עצמו: לא ישד־ראל, אלא ממשלת־ישראל.

יש הרבה ישראל. יש ישראל של אבנרי, של שלום עכשיו, של אלי גבע. יש ישראל של בגין ושרון. זה לא אותו הדבר.

להדוג את השלום

אך־כך, כשחזרנו ביחד לבית־המלון שבו שוכנו שגינו, בצוענו אבלים ומדוכאים עד עפר בין בתי־הקפה הסואנים של אמסטרדם, ובהם קהל חוגג של ערב יום א' ביום קיצי חמים, צעי־רים מפלרטטים ונערות מצחקקות, אמר לי שקור גם זאת:

מדוע הם עושים את הזוועה הזאת, בגין ושרון?

יש להם כוונה. הם רוצים לחסל כל סיכוי לשלום.

הם רוצים להגיד להמוני הפלסטינים: שום דבר לא יעזור לכם. הנה, עשינו הסכם איתכם, ואנחנו מפירים אותו. אם תעשו עימנו הסכם־שלום, נפר גם אותו. אין לכם שום תיקווה בשלום. שום הסכם עם ישראל, שום שלום עם ישראל, לא יהיה שווה את הנייר שעליו הוא כתוב. כי אנחנו נפר אותו.

הם רוצים להרוג את קו־השיום של ערפאת, כי הם פוחדים מן ה־שלום, שיכריח אותם יותר על החלום של ארץ־ישראל השלמה.

הם רוצים להרוג את ערפאת. לכן הם עורכים את השחיטה הזאת. הם רוצים להגיד לפלסטינים: ערפאת ואנשיו עזבו את ביירות. תפקירו אתכם לגורלכם.

ואחרי שפסענו עוד כמה פסיעות לאורך התעלה, שבה עלו תיירים עליזים על ספינות־סיור, הוסיף: אבל אנחנו לא ניתן להם.

לא נחדל מקו־השלום. לא ניתן לשיגאה להתגבר עלינו. למרות כל מה שקרה, למרות הזוועה, אנחנו נמשיך בדרך זו. אבל ההיס־טוריה היהודית לא תסלח להם.

פוגרום בקישינוב

את היתה כימעט טלפאתיה. כי ב־דיוק באותן המילים חשבתי באותם הרגעים על הפושעים של ביירות.

במשך כל הערב, בעודי יושב באולם הנקי באמסטרדם הנקיה, המסודרת וה־שקטה, עברו מול עיניי מחזות החרותים בזיכרוני, שקראתי עליהם בילדותי.

ליל־ברתולומאוס, כאשר קמו המוני ה־קאתולים בפאריס על אחיהם הפרוטסטנ־טים, מאמינים־בישוע־הצלוב כמוהם, וערכו שחיטה המונית שזיכרה חי לדראון לעו־לם, עד סוף כל הימים — כי יש זוועות שאינן נשכחות מדור לדור.

פוגרום קישינב, כאשר הצבא של הצאר הרוסי עומד מן הצד, צוחק ואדיש, בעוד ששליחי השילטון הסיתו את ההמונים לטבוח את היהודים, גברים נשים וטף. טבח זה לא התקרב לממדי הזוועה בביירות, אך הוא ייזכר כל עוד חי יהודי אחד בעולם.

יש פשעים שזיכרם אינו נמחק לעולם. הזוועה של ביירות, שנער־כה בחסות אריאל שרון, אחרי הפלישה הפחדנית שלו למערב־ביירות שהוחזקים הפלסטינים יצאו ממנה — פשע זה לא ייסלח.

הוא ירבץ עלינו, על עמנו ועל מדינתנו, לדורי־דורות.

השחיטה שנערכה על־ידי אנשי בגין בדיר־יסין, והטבח שנערך על־ידי אריאל שרון בקיבוץ, מחווירים לעומת תועבה שפלה זו — תועבה של בני־בליעל מוג־לב.

מארה עליהם. אל יהי חלקנו עימם.

מוחחים של „כור"

(המשך מעמוד 33)

כל הצמרת הבכירה של מיפלגת העבו־דה היא תוצר של המיפעל הצבאי־ביטחוני בישראל — ומייצגת מיבחקת של האינ־טרסים שלו.

מזכ"ל המיפלגה, חיים בר־לב, היה רמט־כ"ל, שבעת כהונתו העשיר מאות יש־ראלים שבנו את קו־הביצורים בתעלת סואץ, הקרוי על שמו. קו־ביצורים זה היה מיכרה זהב לא רק לקבלני עפר, אלא גם ליצרני גדרות־הביטחון — חברות תדיראן והתעשיה האווירית, ליצרני ה־מוקשים והנשק.

שני הטוענים העיקריים לכתר המנהי־גות במיפלגה הם מרדכי גור, איש כור, ויצחק רבין, שגם הוא היה רמטכ"ל, ו־במילחמת־הלבנון עד לשלביה האחרונים, נקט עמדות ניציות, יותר מכל חבריו ל־מיפלגה.

מי שניצב בראש המיפקדה, היו"ר שימעון פרס, היה מזוהה בכך שנות הקאריירה השיטוניות שלו עם התעשייה הביטחונית של ישראל, לענפיה השונים.

ב־1951 היה פרס המישנה למנכ"ל של מישרד־הביטחון, אחיו, גרשון („גי־גי") פרס, היה מחוסר עבודה בן 23. פרס תיווך בינו ובין משקיע אמריקאי בשם נתן כהן, שפרס הכירו כאשר ניהל את מישלחת הקניות של מישרד־הביטחון באר־צות־הברית. כהן ופרס הצעיר הקימו מיפ־על לגבישי רדיו וקשר, ששמו היה תדיר. הקניין העיקרי היה מישרד־הביטחון. ב־1954 נעצרה התפתחותו של תדיר. הסיבה לכך היתה פרישתו של בן־גוריון, ומינויו של פינחס לבון כשר־הביטחון. עיסקי תדיר הידרדרו מחוסר הזמנות, ו־בעלי המיפעל חיפשו לו קונה.

אחרי המכירה אוחד תדיר עם מיפעל קטן לייצור טוללות בשם ראן, והפך ל־תדיראן. השותפים היו חברת כור, שלר־שותה 49% מן המניות, וקונצרן האלק־טרוניקה האמריקאי הענק ג'נרל טלפון אנד אלקטריק — ג'י־טי־אי. שני אחוזים מן המניות נמצאים בידי העובדים.

תקופת הפריחה של תדיראן הגיעה אחרי מילחמת ששת־הימים, כאשר התחילה הת־רחבותה הגדולה של תעשיית האלקטרו־ניקה בישראל. אלקנה כספי, שסיים את תפקידו במישרד־הביטחון, מונה כמנכ"ל. **מיפעל זה, המעסיק שמש עזב־דים, הוא אחד היצואנים הגדולים במערכת של „כור". הקונצרן ה־מתדרדתי מהווה ראש־חץ בייצוא הנשק הישראלי, המתרכז בעיקר בשיווק מערכות נשק למדינות „העזום המנוחה" — דיקטטורות למיניות ברדום־אמריקה ובמרכזה, דיקטטורות המנודות על־ידי שכניהן, ומדינות ברדום־אפריקה, ואיראן.**

בעת מילחמת־הלבנון היו ברדום־אפ־ריקה בביקור ארוך המנכ"ל היוצא של כור, החי"כ נפתלי בלומנטל, והמנכ"ל הנכנס, ישעיהו גביש. בלומנטל ערך לגביש סיור־לימודים במיפעלים המשותפים של כור עם התעשייה הדרום־אפריקאית. אחרי הבי־קור פירסמה הממשלה הגיזענית של דרום־אפריקה הודעה על תוחח חדשני שהיא פיתחה.

מערכת הקשרים שבין כור ובין דרום־אפריקה היא מסועפת מאוד. עיקר העס־קים הם עיסקי נשק. היצוא הישראלי לדרום־אפריקה מגיע ל־100 מיליון דולר לשנה בערך — וכור היא היצואן הישראלי הגדול ביותר למדינה זאת. השנה, כאשר קמה בישראל סערה סביב קישרי הסחר המסועפים עם המדינה הגזענית, מיהרה הנהלת כור להוציא הודעה בזכות יחסים אלה.

כור אינה מתעניינת רק בייצור נשק, אלא גם בסחר. בידי הקונצרן הסתדרותי נמצאות מחצית ממניות חברת אלוֹל, ש־השותף השני בה הוא דויד קוליץ, בנו של עסקן חרות בירושלים. חברת אלול מייצגת בארץ חברות־נשק אמריקאיות גדולות. הקונצרן ההסתדרותי מרוויח יפה גם מסכוכן נשק, המקבל עמלות על רכישות הנשק הישראליות.

תחזית המכירות של „כור" ב־1985 מגיעה ל־40.2 מיליארד שקלים. המכירות הגדולות ביותר יבוצעו על־ידי „תדיראן", „כור מתכת" ו„כור כימיה". קונצרן „כור" יהיה אחד מגדולי המרוויחים ממילחמת־הלבנון.

אריאל ואור־אמה

(המשך מעמוד 59)

גדול ביותר שביצע שרון עד ביירות: הסבת של קיבוץ.

שרון: נדבר על קיבוץ. 15 באוקטובר 1954 (צריך להיות 1953 — א.א.) מיבצע סוזאן, על שמה של ילדה ישראלית קטנה שנרצחה יחד עם אמה ואחיה הקטן על־ידי הטרוריסטים הערביים, שקיבלו מחסה בקיבוץ. מיבצע סוזאן היה מורכב מפיצוץ הבתים שבהם התאכסנו הטרוריסטים ו־אני פיקדתי עליו.

אבנרי: זוהי אגדה לתינוקות. היה פיגוע שבו נפגעו אשה ושני ילדים. התח־לט על פעולת־נקמה. לא היתה שום הוכ־חה שהכפר קיבוץ היה מעורב בעניין, ו־בוודאי לא היה קשר בין המעשה ובין הבתים שפוצצו. זו היתה נקמה ברוטאלית, סתמית, „עשר עיניים תחת עין", ברוח הימים ההם.

שרון: נכנסתי אישית לכל בית כדי לפנות את האנשים, לפני ששמנו את חומר־הנפץ. התחלנו ב־11 בלילה, המשכנו עד 4 בבוקר, ואז נרדמתי מרוב עייפות. אחרי־הצהריים, כאשר התעוררתי, נאמר לי כי הרדיו הירדני הודיע על 69 הרוגים, כולם נשים וילדים... שאלתי היכן נמצאו 69 הגופות. נאמר לי כי הן היו בפרתח.

אבנרי: אני בטוח שלכל טרוריסט יש תיאור מעין זה כדי לתרץ את מעשי־הזוועה שלו. אין בו שמץ של אמינות.

אך נגיע, לרגע, שזוהי האמת לאמיתה. דרוש מוח די מיפלצתי כדי להאמין שזה מצדיק את הטבח. מי ששם בלילה חומרי־נפץ בבתים, משום אינו יכול להיות בטוח שאין מסתתרים בהם נשים וילדים מפוחדים. מי שמבצע פעולת־טרור — ואין ספק כי פעולת־קיביה היתה מעשה טרור במלוא מובן המילה, גרועה יותר מכל מעשי־הטרור שבוצעו אי־פעם על־ידי ארגוני אש"ף — לוקח בחשבון כי ייהרגו בהם אנשים חפים־ממשע. ואולי זוהי המטרה העיקרית שלו.

בהזדמנות זו השמיע שרון פסוק שכדאי להרהר בו שוב ושוב:

שרון: לאחר שמופצת דיבה, לאחר ש־הומצא שקר, הוא מותקע וחוזרים עליו, ולבסוף מקבלים אותו כאמת.

אבנרי: זוהי קביעה מעניינת. היא מבטאת את אמונתו של שרון ביעילותו של השקר, ובחשיבותו של חזרה אינסו־פית על השקר, עד שהוא מתקבל כאמת. יהיו אנשים שיטענו כי אכן זוהי בדיוק שיטתו של שרון עצמו, כפי שהודגמה בצורה חותכת במילחמת־הלבנון.

● ..אני שונא מילחמה!

רור כי קביעה זו של שרון מבי־אה למילחמת־נצח. אך הוא מתודה:

שרון: זוהי השגיאה הגדולה ביותר שאנשים עושים לגבי. כוונתי, לתאר אותי כלוחם, כאדם האוהב לירות. אני שר־נא מילחמה!

אבנרי: ואני שונא גנרלים הטוענים שהם שונאים מילחמה, באמצע מילחמה שהם עצמם יזמו אותה באופן בלעדי. אני ממש אלרגי לדיקלום מן הסוג הבא:

שרון: רק מי שהיה במילחמה כה הר־בה פעמים כפי שהייתי אני, רק מי שהיה במילחמה וראה את כל האימה שאני ר־איתי, רק מי שאיבד במילחמה את כל החברים שאני איבדתי, ואשר נפצע כפי שנפצעתי אני — רק הוא יכול לשנוא את המילחמה כפי שאני שונא אותה.

אבנרי: אריאל שרון הוא אהוב־המיל־חמה בה"א הידיעה. כל הקאריירה שלו בנוייה על מילחמה, כל סיכוייו להגשים את מטרותיו הפרטיות קשורות במילחמה. האידיאולוגיה שלו מובילה בהכרח למיל־חמה אינסופית. והדבר הראשון שעשה בהגיעו לכס שר־הביטחון היה לתכנן את המילחמה שהחלה ב־6 ביוני.

כל השאר הוא התחסדות. נסיון לדרוש שכר של זימרי עבור מעשים של סינחס. אכן, הרבה חיילים קרביים למדו לשנוא את המילחמה (ואני אחד מהם), והיו ויש בצה"ל קצינים שונאי־מילחמה אמיתיים. פרשת גבע תוכיח. אך אריאל שרון? אריק מלך ישראל?

אי־אפשר לסיים ניתוח זה מבלי לחזור על הבדיחה הגדולה ביותר של הראיון. זה נראה כך:

שרון: גברת פאלאצ'י, בירות אינה סטאלינגראד, ואש"ף אינו הצבא האדום. האם היית בסטאלינגראד?

פאלאצ'י: לא. האם אתה היית שם?

שרון: גם אני לא. אבל...

מי הכיר את בשיר?

חוששני שמעטים יתאבלו בלב שלם על מותו של בשיר אל־ג׳מייל. רבים יגידו לעצמם, כדברי ישוע מנצרת, שמי שחי על החרב, מת בחרב.

לחובתו של ג׳מייל הצעיר נזקפו מעשי־זוועה ללא־ספור, לא רק נגד דרוזים, מוסלמים ופלסטינים, אלא גם (ובעיקר) נגד מתחריו בקרב העדה המארונית. בין השאר: רצח בנו של המנהיג המארוני סליימאן פראנג׳יה, טוני, יחד עם כל בני־ביתו, והנסיון לרצוח את בנו של כמיל שמעון, דני, עם כל בני משפחתו.

במילחמת־האזרחים עתירת־הזוועות, העניקו כל המשקיפים הזרים את כתר־הדמים לפלאנגות, למרות שגם שאר האירגונים לא טמנו את ידיהם בצלחת.

בשיר

אין ספק כי הנשיא „הנבחר" של לבנון נבחר על פי שיטת־בחירות מיוחדת־במינה. הבוחרים — חברי הפרלמנט — הובאו לישיבת־הבחירה בעזרת הטנקים של צה״ל. עדי־ראייה טוענים כי ראו חברי־פרלמנט באים במכוניותיהם, כשאשר משני צדיהם יושבים אנשי־פאלנגות חמושים, כשאקדחיהם תקועים בין צלעות הבוחרים.

אבל אני מצטער על מותו. ולא רק מפני שאני מתעב רצח פוליטי מכל סוג שהוא.

הייתי בטוח כי ג׳מייל־חבן עוד יביא לאדונים בגין ושרון כמה הפתעות.

שמה הלועזי של תנועת הפלאנגות שאול מתנועתו של פרנציסקו פראנקו, המייסד, פיאר אל־ג׳מייל, ביקר בגרמניה הנאצית והתרשם עד כדי כך מן המישטר הפאשיסטי, עד כי החליט לאמץ את הדגם הזה גם למיפלגתו העדתית. נדמה לי שלמד מפראנקו יותר מכפי שנראה לעין.

פראנקו הומלך בספרד על־ידי הגרמנים, בעזרת האיטלקים. חיל־האוויר הגרמני, יחד עם נשק וגייסות ששוגרו לעזרת פראנקו מגרמניה ומאיטליה, הכריעו את הכף במילחמת־האזרחים הממושכת והעקובה־מדם.

כשפרצה מילחמת־העולם, היו הגרמנים בטוחים כי ספרד הפאשיסטית תאוץ לעזרתם, ואז הופתעו בצורה בלתי־נעימה מאוד. פראנקו הפאשיסט, שאותו הם המציאו ממש, ושלא היה אלא יצירי־כפיהם, משך אותם באף. הוא הבטיח להיכנס למילחמה לצידם אם יספקו לו נשק מסויים (שבמיקרה לא היה מצוי בידם) ואם יתגשמו תנאים אלה ואחרים — שלא התגשמו — ובסוף נשאר מן הצד במשך כל המילחמה. זאת היתה בגידה ציונית בפטרוניו, אך הוא הציל את ספרד מאימי המילחמה. כאשר נפלו היטלר ומוסוליני, נשאר פראנקו על כיסאו, במשך דור שלם.

משהו דומה עמד לקרות בפרשת בשיר הצעיר. אך „נבחר" לכהונת־הנשיא, הודיע כי אינו עומד לחתום על חוזה־שלום עם ישראל, וכי הוא עומד להעמיד את סעד חדאד למישפט על עריקה ובגידה. הוא התקשר עם השילטון הסעודי, ורצה להתפשר עם המוסלמים בארצו. בקיצור: הוא אמר לכושי הישראלי שהוא עשה את שלו, ושהוא יכול עתה — במסותא מכבודו — ללכת.

הפיניקים הקדומים היו מעצמה עולמית, במושגי הימים ההם. הם הקימו מעין אימפריה, ששלטה בתקופות מסויימות בים התיכון. קשריהם חבקו את העולם התרבותי של אז. אך הם לא אהבו להילחם. לא ידוע על אף מילחמה אחת שהחלה ביוזמת צור, צידון וגבל. הפיניקים השתדלו תמיד שהעבודה השחורה תיעשה בידי אחרים.

בשיר אל־ג׳מייל פעל על פי מסורת זו. הוא שיכנע את ראשי ישראל לפלוש ללבנון. הישראים הפרימיטיביים עשו את העבודה השחורה, והוא התכונן לקצור את הפירות.

תקופת שילטונו יכלה להיות מעניינת. אך נראה כי מישהו לא היה מעוניין בכך.

שיעור דתי

כמעט ונדרסתי במעבר־החציה, כאשר נהג ניסה לרמות את האור האדום.

מה לעשות, חוקי־התנועה אינם עוזרים. שום דבר אינו מפחיד את הישראלי. אין הוא פוחד מפני המחבלים ושאר אויבים, הוממים לכלותנו. האם שוטר־תנועה יטיל עלי מורא?

לידי עמד להידרס תלמיד־חכם, לבוש קאפוטה וחבוש מיגבעת שחורה (החום הגיע ל־31 מעלות). האיש בודאי אינו נוסע בשבת, אינו אוכל טרפה ונבלה, ואינו שותה יין־נסך.

מיצוות מיותרות לגמרי. מדוע אין מיצווה האומרת שאסור לנסוע באור אדום?

וכך התחלתי להגות בדת חדשה, מודרנית, שתוכל להשפיע על חיינו ממש. משה רבנו, אילו ירד עתה מהר־סיני, היה מבשר בוודאי דיברות אחרים, כגון: „לא תיסע באור אדום, למען יאריכון ימיך." או: „לא תדרוס הולכי־רגל, כי הולך־רגל היית בצאתך ממצריים, בית־עבדים."

כאשר זה לא יהיה עוד עניין של קנס, או של ויכוח עם שוטרת־תנועה חמודה, אלא עימות עם אלוהים, זה יהיה עניין אחר לגמרי. יקום מימסד כביר לפיקוח על מילוי המיצוות. משגיחי־תנועה דתיים יטילו את מוראם על המאמינים. המוני נהגים יחזרו בתשובה. וכי מי רוצה לבלות את חייו־הנצח בכיבשן של גיהינום, רק מפני שלא עצר ליד הרמזור?

הירארתי לעצמי גם את ההמשך.

אחרי כמה מאות שנים תיעלם התחבורה המוטורית מן העולם. אנשים יפרשו כנפיים ויעופו, כמו ציפורי־דרור. מסוקים זעירים, כגודל הקטנועים, יהוו את אמצעי־התחבורה העיקרי.

הכבישים ייעלמו מן הרחובות. השבילים בין הבתים ישמשו את הולכי־הרגל בלבד, למרחקים קצרצרים.

אבל הרמזורים ימשיכו לתפקד כראוי. כל כמה שניות יתחלף האור האדום בירוק, וחוזר חלילה. כי הרמזור הוא עניין קדוש, ושיכבה אדירה של כוהנים תהיה מופקדת עליהם.

במשך הזמן ישכחו הכל מי הקים את הרמזורים ולשם מה. תפקידם שוב לא יהיה קשור בצורך מעשי. אנשים ישתחוו להם, יאמרו ברכה, ייעצרו באור אדום, ימשיכו באור ירוק. מדוע? מפני שכך אמר אלוהים. ומי אנחנו שנהרהר אחרי מיצוות האלוהים.

אנשים מתוחכמים יגידו שהיתה, כמובן, סיבה מעשית למיצווה זו. האור האדום יכול לבלבל את חושיו של אדם, ועל כן אסור לנוע כשהוא דולק. פסיכולוגים מלומדים יערכו מחקרים ויוכיחו כי אכן, המדע המעודכן ביותר מאשר זאת. אחרים יאמרו כי העצירה הקצרה בפינות, כאשר נדלק האור האדום, טובה לנפש האדם, ומאפשרת לו להתייחד עם בוראו כמה פעמים ביום. אחרים יגידו פשוט שכל עם זקוק למסורת, וזוהי המסורת שלנו. יותר מכפי ששמר ישראל על הרמזור, שמר הרמזור על ישראל. וראו־נא מה קרה לכל העמים שפירקו את הרמזורים. הם עברו מן העולם, ואילו עם־ישראל חי.

בינתיים נדלק האור הירוק, והמשכתי בדרכי. אחרת, מי יודע לאילו מעמקים של חוכמה הייתי צולל?

כולם בנזונות

ליד ביתי מתפקד בחור צעיר ונחמד, שרוח אלכוהולית טובה נחה עליו מדי פעם, בעיקר בלילות אחרי חצות, ואז הוא יוצא לרחוב ומשמיע לנו דרשות על ענייני־דיומא. המסר העיקרי שלו הוא שכולם בן־זונות.

אין לי ספק שהוא צודק לגבי תוכן המסר, אך היה לי ספק לגבי הדיקדוק.

יש מונח עברי שימושי — אולי המונח החשוב ביותר בשפה העברית העדכנית — והוא „בן־זונה." הוא תפס את מקומן של הרבה מילים אחרות, ומהווה עתה את ההגדרה העיקרית של ישראלי אחד בפי רעהו.

אך מהי לישון־הרבים של מונח־קסם זה?

הפיתוי הראשון הוא לאמר „בני־זונה." אך אין זה הגיוני. האם שני הנהגים שחלפו על פני כרגע, אחד בי מרצדס ואחד בסיטרואן, יכולים להיות בניה של אותה זונה עצמה?

בוודאי שלא. ולכן מוטב להגיד „בני־זונות."

אבל זה מגושם. וזה גם מחטיא, לדעתי, את המטרה.

בן־זונה שוב אינו צירוף של שתי מילים. מדובר על איש אחד, אשר הבן־זונתיות שלו היא מהות אופיו. בעצם אין זה בן־זונה, אלא בנזונה.

משום־כך אני דווקא נוטה לדיקדוקו של האיש הנחמד הזה, הצועק כרגע מתחת לחלוני. אין ספק — כולם בנזונות.

הכנענים וגוש־אמונים

יונתן רטוש אמר פעם כי ההיפך מחמור אינו סוס. ההיפך מחמור הוא חמור הפוך.

נדמה לי שזה חל בצורה מפליאה על התנועה, שהוא ביקש להקים.

היא נועדה להיות ההיפך מהיהדות. אך היא היתה מעין יהדות הפוכה — מיטב התסביכים היהודיים, כשהם עומדים על הראש.

מי שראה את רטוש בתוכנית־הטלוויזיה — שהיתה, לצערי, גרועה מאוד — יכול היה לראות בו רבי חסידי. שימו לו כיפה על הראש, הדביקו לו זקן, והוא רבי, המוקף באברכים, והמטיף להם בלהט תורה שכולה אמת, שאין בה ספקות, שהוא מאמין בה באמונה שלמה, שכל סטיה ממנה היא כפירה.

גם לתוצאות התורה היה דמיון מוזר לתוצאות הקנאות היהודית. אהרון אמיר יכול היה לשאת את דברו בכל הפגנה של גוש־אמונים, ואיש לא יידע את ההבדל — מלבד הצליל הגרוני בעי״ן ובח״ת. כמובן. גם לתי־מנים שבגוש־אמונים (אם יש כאלה) אין מיבטא כל־כך מיזרחי כמו לנצר זה של מישפחת ליפץ מוורשה.

הכנענים טענו כי „ארץ־עבר" כל הארץ שבין הפרת והים התיכון, היא ארץ העברים, ואין היא שייכת לאיש בלתי אם לעברים, בני ארץ־עבר. אין בה זכות כלשהי ל־ערבים, כי אין כלל ערבים, אלא רק „ערביאים," עברים־בני־עבר שנדמה להם בטעות שערבים המה.

יש הבדל עצום בין תפיסה זו ובין התפיסה היהודית הקנאית, האומרת שכל הארץ מנחל־מצריים ועד הנהר הגדול, נהר פרת, היא ארץ־ישראל, ואין בה מקום לפלסטינים, מפני שאין בכלל פלסטינים.

הכנענים רצו להתחבר עם עדות־המיעוט בארץ־עבר, ובראשם המארונים, כדי להילחם ב„פן־ערביות." אריאל שרון, המודיע כי אינו אוכל בשר־חזיר, ושהוא מאמין לגמרי־לגמרי באלוהים (ראה ראיון עם אוריאנה הגדולה), התחבר עם המארונים, כדי להילחם ב„טרוריזם הערבי."

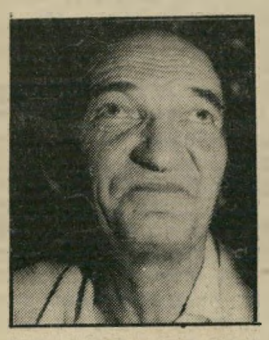
רואים את ההבדל? עצום!

את כל מעשיו של אריאל שרון אפשר לבצע על פי התורה של ישראל אלדד או של יונתן רטוש. שתי הדרכים מובילות לאותו המקום.

האמת הפשוטה היא כי בכנעניות היא תמיד משהו מן הפאשיזם, ולא במיקרה. מקורה בימין הקיצוני של התנועה הרוויזיוניסטית — אנשים כמו אדי גורביץ (הוא חורון) ו־אוריאל הלפרין (הוא אורי שלח, הוא יונתן רטוש), שהלכו אחרי זאב ז׳בוטינסקי עד שמצאו שהוא מתון וליברלי מדי.

באותם הימים באירופה, כל תנועות הימין הקיצוני חיפשו גיבורים קדמונים בעבר לאומי מפואר, אמיתי או מדומה. הגרמנים גילו את הטבטונים הקדמונים, מוסוליני שיחזר את האימפריה הרומאית, הציונות דבקה בבית השני, והכנענים חזרו אל ימי־הראשית של ארץ־כנען. זה היה באופנה, והתנועה הכנענית לא נבדלה, בעצם, מעשרות תנועות דומות באירופה, שכולן פנו עורף לנצרות והשתוקקו לתיפארת הפרימיטיבית של העידן הפאגני.

כל זה היה מצער, כי בתורה הכנענית היה גלום גרעין של אמת, שביטא משהו שכולנו חשנו בו: שנולדת בארץ אומה, שאינה המשך אוטומטי של הפזורה היהודית, אלא משהו רענן וחדש המבקש לפרוש כנפיים, לפתח תרבות לאומית חדשה. בצורה זו או אחרת קיבלנו כולנו את הרעיון הזה, וניסינו כולנו — איש־איש על פי דרכו — להתיר אותו בדפוסים שנראו לו. אני עשיתי זאת בכתב־העת במאבק, שהוצאתי באמצע שנות ה־40, ובו הספתי לרעיון כי האומה העברית החדשה היא יחידה חדשה ונפרדת, וגם חלק מן העם היהודי, כשם שאוסטרליה וקנדה הן חלק מן התרבות האנגלו־סכסית.

רטוש

כבר סיפרתי לא פעם את סיפור פגישתי הראשונה (ולמעשה גם האחרונה) עם רטוש, שעוד נקרא אז שלח. אך איני יכול להתאפק עוד זמן־מה מן הקבוצה. באחד הימים הציע תמוז להפגיש אותי עם המנהיג העליון של הקבוצה, אוריאל שלח. הפגישה נערכה בקפה גדנסקי, ברחוב יבנה בתל־אביב.

שלח הסביר לי שאין שום קשר בין האומה העברית החדשה והפזורה היהודית, שהיהדות היא משהו זר ומזיק, שרק מי שנולד בארץ הוא עברי (דבר שלא חל, אגב, על שנינו) ושיש לשים קץ לעליה היהודית.

שמעתי את דבריו, ואז שאלתיו: מדוע צריכים להפסיק את העליה? יבואו היהודים, יילדו כאן ילדים — והרי אלה יהיו, לפי תורתו, עברים מהורים. מדוע לא להתייחס אל היהודים כאל בתי־חרושת לעברים, כשם שהרומאים התייחסו אל ה„פרולטרים" שלהם כאל בתי־חרושת לחיילים?

זאת היתה חוצפה, כי אני הייתי בן 18, והוא היה מורה־הדור. ואכן, מאז ועד יום מותו לא אמר לי עוד שלום ברחוב.

כדורגל

השערים ישודרו

בכל שנה חוזר הסיפור על עצמו. ערב פתיחת מישחקי הליגה בכדורגל, מתנהל משא־ומתן מייגע, עצבני ומורט עצבים בין ההתאחדות לכדורגל והנהלת רשות־השידור. הנושא — כמה ישלם מנכ"ל הרשות, יוסף לפיד, לכל קבוצה בליגה הלאומית, עבור שידור ברדיו של השערים שהיא הבקיעה.

התוכנית שירים ושערים המשודרת ב־שבתות, כאשר מישחקי הכדורגל מתנהלים ברחבי־הארץ, הפכה לחלק בלתי־נפרד מהווי הכדורגל בארץ. קבוצות הכדורגל טענו שהשידור מפחית את מיספר הצר־פים. ספק אם זה כך. צופי כדורגל רבים יושבים במיגרש כשטרנזיסטור צמוד לאוזניהם והם יכולים בו בזמן לדעת מה מתרחש במיגרשים האחרים.

פירסום ב„מבט ספורט". רשות־השידור קיבלה את טענת הקבוצות, שהדבר גורם לירידה במיספר המבקרים במיגרשים. בכל שנה מתנהל משא־ומתן על גובה התשלום עבור השידור. הקבו־צות רוצות מצד אחד הרבה כסף, אך אינן רוצות לספק לרשות עילה לפוצץ את המשא־ומתן. הסיבה לכך — הם רוצים צילומי טלוויזיה לתוכנית מבט ספורט. שידורי טלוויזיה מהמיגרשים מבי־אים כסף רב משילטי הפירסומת המקיפים את המיגרש, והמכוונים לצופי תוכנית הטלוויזיה, ולא לקהל היושב במיגרשים. אף מפרסם לא יוותר על האפשרות שמעניקה תוכנית מבט ספורט, להגיע כמעט לכל בית בישראל בשעת צפייית־שיא בטלוויזיה.

רשות־השידור מוכנה לתת לכל קבוצה 900 אלף לירות, עבור הזכות לשדר ממיגרשה את שירים ושערים. ההתאחדות דורשת ארבעה מיליון לירות. הרשות מאיימת שאם לא תושג הסכמה, לא יהיו צילומים למבט ספורט.

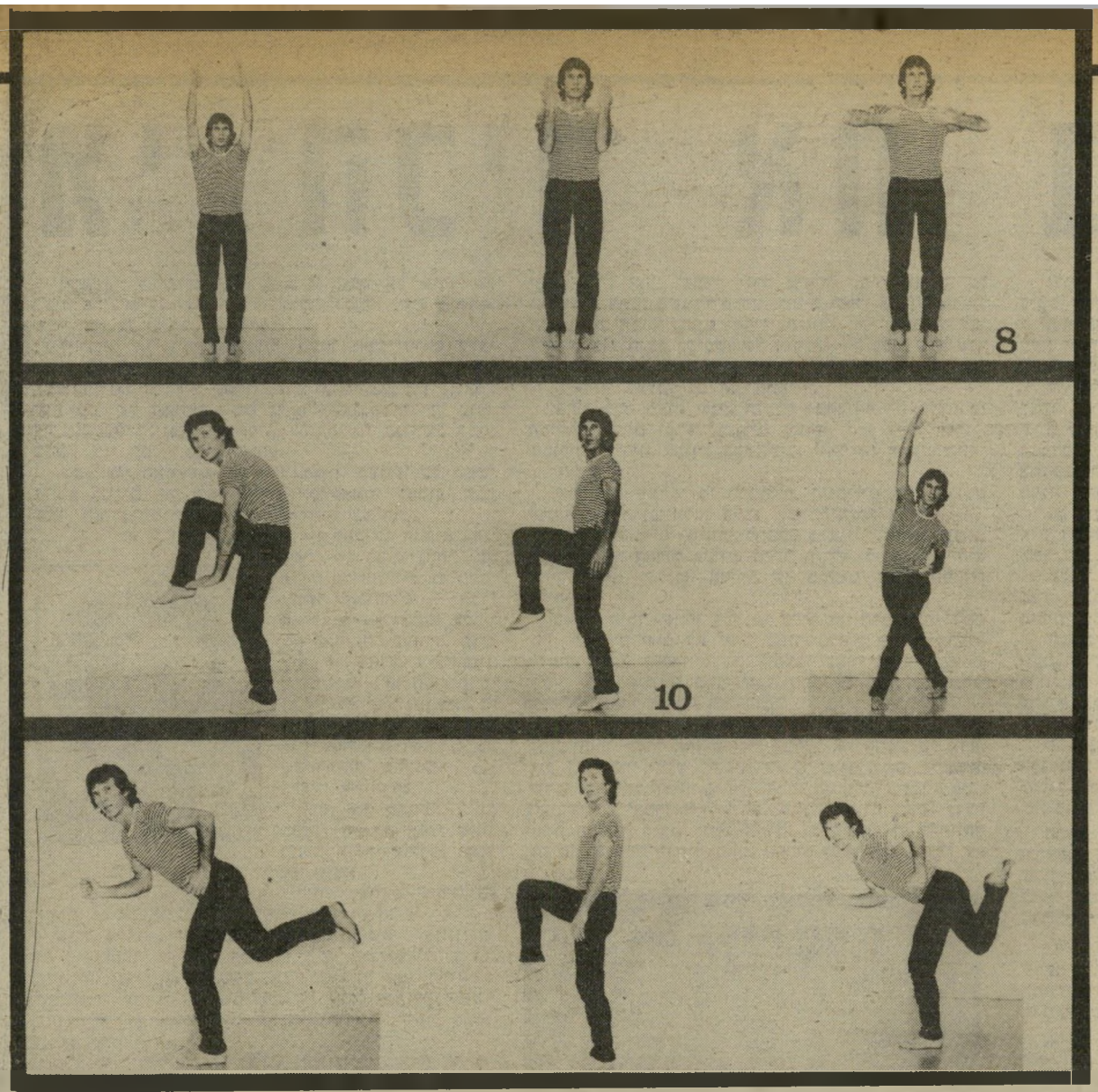
על־פי ניסיון העבר, ועל־פי השיקולים של שני הצדדים, אין ספק שביום שישי, יום לפני פתיחת מישחקי הליגה, יגיעו הצדדים להסכם פשרה.

תת־רמה. בכל זאת כדאי לשוב ולהזכיר מדוע עלולים אוהדי כדורגל להימנע מלבוא למיגרשים בעונה הקרובה. מרבית המיגרשים הם מתחת לכל ביקורת בתנאים שהם מציעים לצופה, הן ביציעים והן בשירותים. מחירי הכרטיסים — מאות שקלים — לא יעודדו את הצופים הצעי־רים לבוא. אך מעל הכל — הרמה. בחודשים האחרונים דווח בהרחבה על סכומי הענק שדרשו וקיבלו כוכבי הליגה, במהלך ניסיונות הסחיטה שלהם מהאגו־דות. דווח על תקציבי־הענק של אגודות הכדורגל, הבולעות את תקציבי הענפים העממיים הלא־תחרותיים. פעם אמרו שהכדורגלן הישראלי מקבל שכר כמו עמיתו האנגלי, אך משחק כמו כדורגלן כווייתי. אחרי מישחקי־הכדורגל בספרד, והתצוגה שהציגו הכווייתים באליפות העו־לם, הבדיחה אינה במקומה, אך תת־הרמה של הכדורגל הישראלי היא עובדה ואוהדי הכדורגל מצביעים ברגליהם ולא באים למיגרשים.

שוורץ לחדרה

סיפורו של כוכב הכדורגל שלום („שולם") שוורץ, הוא סיפור אופייני לג'ונגל הספורט בארץ. שוורץ בן ה־32, התחיל לשחק כדורגל בגיל 12, ולבש בזה אחר זה את מדי הפועל חדרה, הפועל חיפה, נבחרת הנוער ונבחרת ישראל. תחנתו האחרונה היתה בית"ר תל־אביב. היום הוא רוצה לעזוב את הקבוצה, שירדה לליגה הארצית, אך בית"ר תל־אביב דורש תמורת כרטיס השחקן שלו מיליון ו־200 אלף לירות, בעוד שהוא מוכן לשלם רק חצי מיליון לירות.

תוך כדי המשא־ומתן הסתבר, ששוורץ רוצה לעבור לשחק בהפועל ג'ת מהמשו־לש, אך בשלב מסויים — למרות שהצדדים השונים מכחישים זאת — נוצר הרושם ששוורץ עומד לחזור לחדרה, קבוצת נעוריו, שאף היא משחקת בארצית. מנהל בית"ר תל־אביב, אריה קרמר, שהוא גם סגן ראש־עיריית תל־אביב, נתן להבין ששוורץ ישוחרר לכל קבוצה חוץ מחדרה. שוורץ הגיב על כך באומרו שאז יוכל קרמר לתלות את כרטיס השחקן שלו בחדר־עבודתו בבניין העירייה.

מחול אירובי בבית לצלילי חקלים

אם לא די במורים למחול אירובי, החודרים לכל פינה בארץ — החל במודעות־פירסומת וכלה בטורי הרכילות — עכשיו הם ייכנסו לבתים בצורת תקליט.

אחד המחוללים, אבי פאנק, בעלה של הציירת עדית פאנק, החליט להעלות את רזי המיקצוע על תקליט פלוס פוסטר גדול ומאיר עיניים, שבו מוסברת ומצולמת כל התורה.

פאנק, בעל מכון למחול, בעבר קצין אימון גופני בצה"ל, ופיזיוטרפיסט שעסק בשיקום נכי צה"ל, החליט להרחיב את תודעת המחול, ולדעתו תקליט הוא הדרך הטובה לכך.

מחול אירובי, למי שעדיין אינו יודע, הוא ריקוד לצלילי מוסיקה, בעיקר דיסקו, כאשר לכל שיר מוצמדת הצעה לניעוע חלק מויים בגוף.

לכאורה, מסתכן פאנק בכך שמי שיקנה את התקליט לא יבוא אליו. ויש לכך סיבה כלכלית. מחיר תקליט הוא 1700 לירות, בעוד שחודש ריקוד במכון, פעמיים בשבוע, נע בין 4500 ל־5000 לירות. מחיר שיעור בודד מגיע עד 800 לירות. אך פאנק מביט קדימה. ראשית, לפי הערכתו, כסף הוא לא יפסיד מהוצאת התקליט. הוא מאמין שהתקליט גם יביא את תודעת המחול האירובי לבתים רבים בארץ, שבדרך אחרת לא היו שומעים על כך. ומה שחשוב יותר — יהיו כאלה שבעיקבות התקליט ישושו לחולל במכון עצמו.

מאבק סיזיפי. התקליט, שהוצא בשיתוף עם אחד הבנקים, מורכב מלהיטי התקופה האחרונה, אך החשוב שבו הוא הפוסטר המצורף, שבו מוצגים תרגילי השיעור: תרגילי חימום הכוללים כפיפות גוו, סיבובי כתפיים, משיכות־ידיים, כפיפות־ברכיים והטיה, הפניית־אגן, משיכות־ידיים ומותניים, הטיות־גו והנפות־ידיים. אחרי כן יש סידרת תרגילים כהכנה למחול אירובי ולקואורדינציה. ריצות, בליווי מוסיקאלי, תרגילי סיבולת־לב וריאות. סידרת תרגילי גמישות ומתיחות על הקרקע, לשרירי־הגב והבטן, ולסיום — תרגילי שיחרור והרפייה. כל זאת לצלילי תישעה שירים, כלומר, קצת פחות משעת מחול אירובי מרוכז.

לדעת פאנק, התקליט אינו תחליף לריקוד בסטודיו. הסיבות לכך הן רבות. במכון ישנה הנחייה ברורה יותר, אינדיווידואלית. מוצעים שינויים בתרגילים. ישנה עבודת צוות. בבית, האימון מתחיל להיות אחרי שלב מסויים חד־גוני וכעבור זמן משעמם. לדברי פאנק, אימון של פחות מפעמיים בשבוע, על כל התקליט, לא יהיה יעיל. כל פעם נוספת מוסיפה לכושר. פאנק מעריך שיהיו כאלה שמלבד אימונים במכון יעשו זאת גם בבית לצלילי התקליט.

השיעורים במכון מתחלקים בין מתחילים ומתקדמים. מי שמחסיר שיעור אינו מפסיד „חומר". תמיד אפשר להיכנס לקבוצה ולא לפגר אחרי האחרים, וזהו חלק מהניסיון להפוך את המחול האירובי לעממי־יצירתי־קהילתי.

בפתיח לפוסטר נאמר שהמחול האירובי הוא „להיות לשמירה על כושר גופני וגיזרה נאה. להירואות טוב, לרקוד ולשמור על הכושר." חשוב לזכור שהאימון הוא מפרך, והוא חלק מהמאבק הסיזיפי לשמירה על גיזרה וכושר. והוא אינו יחידי.

כדורגלן שוורץ
ג'ת או חדרה

שוורץ, שהחדרתים מעוניינים בו מאוד, עבר לאחרונה ניתוח ברך, והסביר שהוא רוצה לפרוש משום שהוא עייף בריאותית. הוא גם רוצה להשתתף בקורס מאמנים לכדורגל, שייפתח באוקטובר במכון וינ־גייט.

שוורץ אינו בתחילת הקאריירה שלו. כמה זמן יימשכו אותו בבית"ר תל־אביב, עד שיחזירו לו את כרטיס השחקן שלו?

גולף

גם לישראלים

מישחק הגולף בארץ לא היה שונה מזה שבחו"ל — מישחק שאפילו הגובי־רישים לא יכלו לקחת בו חלק. מיגרשי הגולף בקיסריה היו סמל של מעמד חברתי, מתעשרי קו בר־לב והבירסה לא העלו על דעתם שהם יוכלו לעלות עליהם אי פעם.

מנהל המועדון הצעיר, אלון בן דויד (29), החליט לשנות באופן קיצוני את דימוי המועדון. המועדון הפך להיות עממי, פתוח לכל. לגרשמים ניתנת הזכות לשחק חודשיים בחינם, והם נדרשים לשלם עבור ציוד ולימוד רק 6000 לירות — סכום מגוחך בהשוואה למחירו של שיעור טניס, למשל.

וזה אינו הכל. בשני סופי־שבוע נערכה אליפות, שבה אף נבחרו השחקנים שייצגו את ישראל בתחרויות קדם אליפות־העולם, שיתקיימו בהונג־קונג. נציגי ישראל יהיו גיל מנדלסון (22) מחדרה, ועידי גולן (23) מחיפה. בתחרות הם הגיעו למקומות השני והשלישי. במקום הראשון זכה קונסול קולומביה בישראל, אלפרדו לגה, שצבר 315 נקודות ושלא יוכל לייצג את ישראל.

הצלחת השחקן תלויה בריכזו, כוח והת־מדה. הוא צריך להעביר את הכדור הקטן על פני 18 מיגרשים, ובמיגרש ה־19 להחדירו לתוך בור קטן. המנצח הוא זה שחבט בכדור הכי פחות.

עדיין מוקדם לקבוע אם מיגרש הגולף יהווה תחליף לישראלי השבע ממיגרש הסנים. אך קשת עיסוקי הספורט של הישראלי הלא־ספורטיבי התרחבה.

Grand Speed®

נעלי המשחק של רקפת בנימיני

גרנד ספיד הספורט שבאופנה

העולם הזה

76 עמודים

ה' תשרי תשמ"ג 22.9.1982 מיספר 2351 שנה 47 חמחיר : 40 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

הדוגמה

טבח ראש השנה